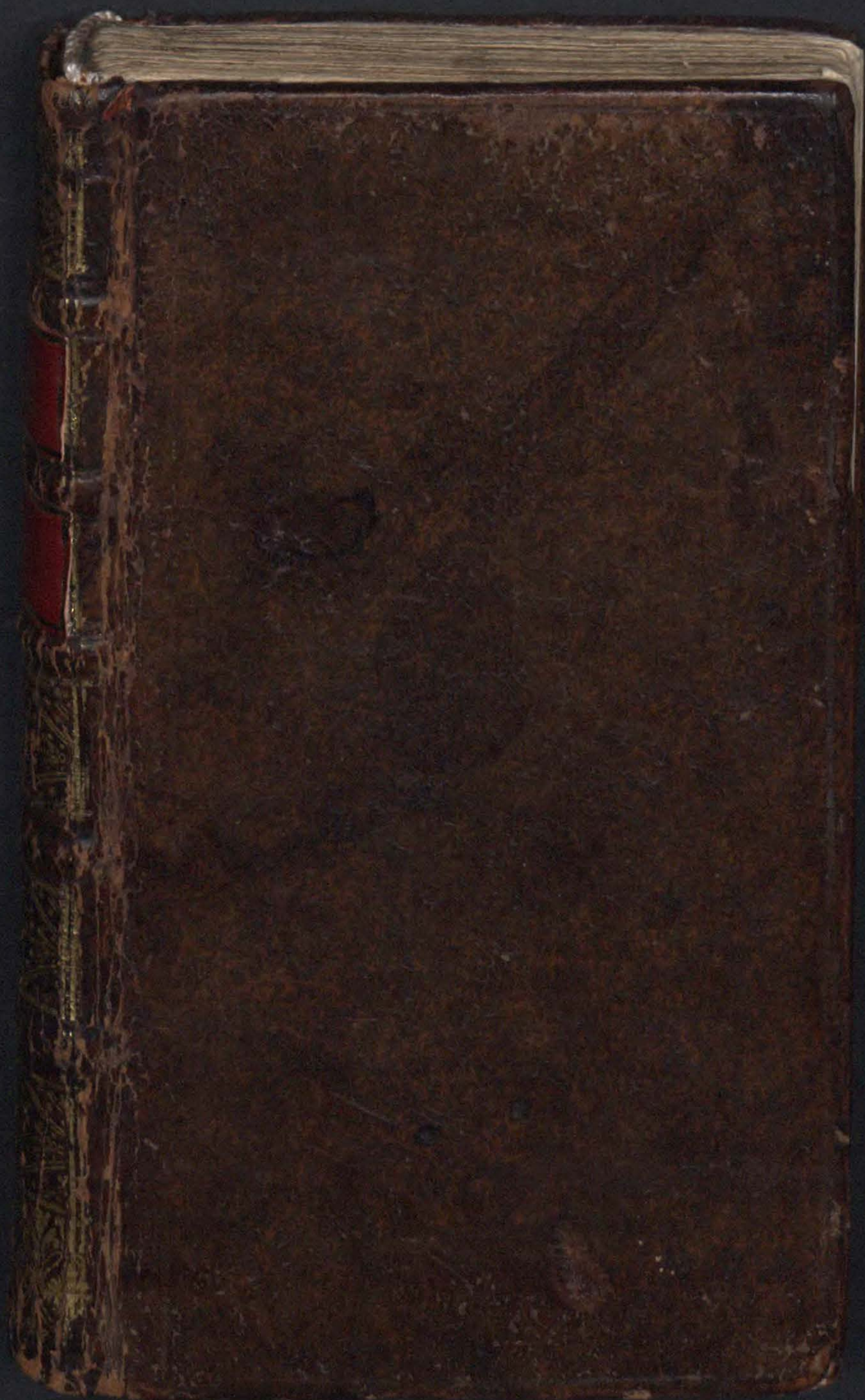

LEXICON MEDICU[illegible]

GRÆCO-LATINUM COMPENDIOSI[illegible]S.

à

BARTHOLOMÆO CASTE[illegible]

MESSANENSE

INCHOATUM:

Nunc verò

MYSTARUM APOLLINEORUM

in COMMODUM PUBLICUM,

Operâ & studio

EMMANUELIS STUPANI, Philos. & Medic. Basileens. ac Collegii Medicor. p.t. Decurionis;

EX

HIPPOCR. GALEN. AVICENN. & complurium aliorum summè celebrium MEDICORUM MONUMENTIS

AUCTUM, ILLUSTRATUM, & PERFECTUM.

BASILEÆ,
Impensis JOH. JACOBI GENATHI,
Anno MDCXXIIX.

VIRTUTI & HONORI
VIRORUM CLARISSIMORUM,
EXPERIENTISS.
JOHANNIS KÜEFFERI,
&
GEORGII BINERI,
DOCTORUM, & MEDICOR.
apud Argentoratens. celeberr.
summis quin & PRINCIPIBUS
desideratiss.
FAVITOR. & AMICOR. COLENDOR.
QUALES-QUALES
HOS
LABORES SUOS, & MEDITATIONES,
AFFECTÛS SUI, IN ILLOS
ILLIBATI,
&
perennaturæ amicitiæ, firmissimos
ceu obsides,
INSCRIBIT, OBFERT &
COMMENDAT
EMMANUEL STUPANUS, PHILOS. &
MEDICUS BASILEENS. THEOR.
PROFESS. ORDINAR. &
MED. COLLEG. p.t.
DECURIO.

Non sunt contemnenda tanquàm parva, sine quibus magna constare non possunt.

EPISTOLA DE-DICATORIA.

SINE alarum remigio volatum meditatur, Viri Clariss. Consummatiss. Icariũ mox facturus casum, qui morborum, horumq; effectricum causarũ, absque cognitione corporis, quod circumferimus nobiscum, status naturalis pariter & p.n. curam methodicam, adgredi non veretur. Is siquidem duntaxat Medicus, *ait Hippocr. in l. de arte*, qui potest dignoscere, sanare potest. Incogniti autem nulla est curatio morbi. Enimverò, Iatrices genuinorum nominum & terminorũ, citra explanationem, materias Medicas velle cognoscere, est tempus perdere. *L. 1. de m.m. c. 5.* Nimirum primum, & necessariũ maximè, benè definiendi, feliciter disputandi, & accuratè res quaslibet cognoscẽdi, principium, ipsissima est vocum explicatio, quâ neglectâ, dissertationes nostræ nec de re-ipsâ, nec ad rem, sed ad nomina inania, nuda, turpiter instituuntur. *Arist. l. 8. topic. c. 2.* Undè (ab initio, qui parvus apparet error, in fine, ne fiat maximus. *Arist. l. 1. de Cœl.*) *πρὸς τὸ ὀρθῶς διδάσκειν τε καὶ τὸ ἐπίστασθαι, δεῖ πρώτως ἐξετάζειν τὰ ὀνόματα*, ne in Disciplinarũ campis, *ὥσπερ κυνὸς ἐν βαλανείῳ*, versari, & sinè alis, aquilæ volatum conari, imitariq; velle dicamur. Quem in sensum Gal. *l. 1. de temper. c. 3.* scitè admodùm dicit, Verba, rebus, quia arctissimè nexa sunt, ideò illorum significationem

qui ante omnia nõ rimantur, eos in miros labyrinthos devenire, cunctis ludibrio fieri, quin & pulcerrimas rerum scientias, tetris errorum tenebris hoc pacto involvi necessum est; vocabula siquidem, τῶν τεχνέων μὲν ὄργανα διδασκαλικὰ καὶ διακριτικὰ, τῶν δὲ πραγμάτων δηλώματά τε καὶ ἑρμηνεῖαι, προσέτι δὲ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων εἰσὶ σύμβολα. *Plat. in Cratyl. Aristot. l. de Interpret.* Eadem deniq; nomina disciplinarum in universum omnium fenestræ velut sunt & claves, quibus eapropter non probè ante omnia trutinatis & explicatis, ad illarum possessionem pertingere licet nemini. Et profectò, quemadmodum à fastuoso turris Babylonicæ opere, homines olim dispersi, illud infectum relinquere coacti sunt, vocabula, quibus se-se mutuò loquentes, ad necessitatem intelligerent, quia non habuêre: *Genes. 11.* ita præsenti seculo, Paracelsi, quod jacet, doctrina ænigmatica, quibus mysteria sua (si diis placet) involvit magis magisque, in causa sunt nomina nova, inaudita, barbara, per quæ, è Saturni velut prompta podice, turpiter illudit, nempè quòd, quæ dicit, scire & intelligere vult neminem. Rectiùs Gal. *lib. 1. m. m. 5.* ait, Artium omnium, medicinalis cumprimis, voces & terminos, vult & præcipit, ut sint perspicui, longo usu recepti, proprii, & mysteriis Medicis designandis accommodati. Quod commodum & beneficium summum utique, Dictionariorum subsidio solo consequimur. Via herclè expeditissima, quam, immenso Iatrices pelago, committentes se-se, Ariadnæ velut filum, quotquot sectantur, ad summum ejus apicem, virtute connixi deducuntur promptissimè: undè, quod de iis, qui erran-

ti comiter viam monstrant, memoriæ prodidit Tullius, eos, quasi de suo lumine, lumen accendentes, facere, ut cùm alteri accenderint, ipsis nihilominùs adhuc luceat. Quid-nî id-ipsum de ipsis dici queat Lexicographis, qui suis in Lexicis, proprias disciplinarum dum voces, harumq; significationes explanant, & proprietates, expeditissimam simul ad illarum perfectionem perveniendi, digito velut monstrant viam. Profectò, cùm, divino Platone attestante, primi ad scientias aditus, ipsaq; disciplinarum principia obscurissima, prædensis velata sint tenebris, adeò ut, vix dum illis initiati, de internâ illarum luce abditissimâ desperantes, subsidiis hujusmodi, quibus ceu manu ducuntur, quoties destituuntur, easdem vel deserant protinùs, vel, Andabatarum more, clausis, quod ajunt, oculis, motu vagabundo, Artium in stadio, deerrent, earumque fructum, & finem ultimum nunquàm assequantur. Sanè vel hinc liquet, quid de Compendiis simul & Dictionariis Medicis (totius Artis summam exprimentibus, ejusdemque elementa & principia graphicè delineantibus) judicii ferre deceat: ipsa videlicet haudquaquàm, tanquàm parva, contemnenda, sinè quibus magna, haud minùs ac ædificia suis absque fundamentis, constare nequeunt. Hæc sola est ratio, quòd unaquælibet disciplina & scientia, propria sua habeat Lexica. Hinc Lexicon Theologicum, Juridicum, Philosophicum; quid-nî Medicum etiam extaret Lexicon, quo, idoneâ velut clave, Iatrices penetralia, ejus magìs magisque adaperirentur cultoribus? Hac verò in parte, tùm alii complures Viri

omni laude dignissimi, inprimis JOH. GORRÆUS & JOH. MANARDUS desudârût quàm-plurimùm, quin & BARTHOLOMÆUS CASTELLUS Messanensis, suam, hâc in re, soboli Apollineæ, gnaviter præstiturus operam, succinctam, operosis illorû ex operibus, extraxit velut epitomen, & omissis simplicium medicaminû (quippè quas materiæ Medicę scriptores copiosè suggerût) appellationibus, affectuum p.n. cumprimis, aliorumque Medicinæ τεχνημάτων, & insigniorum terminorum, definitiones, etyma, & significationes illustriores, enucleare sategit. Quod opusculum, ad Medicas res cognoscendas inprimis utile, quàm-plurimos ante annos Patavii Anten. studio Apollineo, cùm vacarem adhuc, limâ, & elaboratione perfectiore, mihi, jam-tunc, quàm visum est dignissimû. Quod proindè, Philiatrorum petitioni, & industrii nostri JOH. JACOBI GENATHII Basil. Typographi postulato, annuês, anno superiori, ad manus sumens, Artis medicinalis propria & germana nomina, insigniora Coi dogmata mystica quæ designât, ordine alphabetico, quàm fieri potuit diligentissimè, & cômodissimè digesta, ex Grajo idiomate, illorum pleraq; dimanent quantumvìs, Latinis scripsi, reddidi characteribus, ac mox origine illorû & etymo indigitato, usitatiores crebrioresque eorundem acceptiones persequutus, has ipsas, Hippocratis inprimis, & Galeni, sed & aliorum celebriorum Medicorum auctoritatibus, & testimoniis illustrare, & declarare placuit. Prætereà, omni orationis & styli barbarie (quę opusculum hactenus non parùm obscuravit) acriter expugnatâ, rejectis item heterogeneis,

geneis, quæ anteà nec sufficienter, nec satis clarè, locoq; minùs cômodo, explicata erant & tractata, fusiùs dilucidavi, & suo loco restitui, adeò ut Editio hęc, novam Inscriptionem, & faciem priore multò venustiorê assumês, Iatrices studiosis (ad quorû studia promovenda, omnia mea unicè côparata sunt) dubio procul exoptata futura sint & desiderata.

Vobis verò, Viri Clariss. Excellentiss., Medicum hoc Lexicon, summis laboribus elimatum à me, & perfectum, inscribo: quippè quos itidem, & ad publica studiosissimæ Juventutis Apollineæ cômoda juvanda, quàm propensissimos, & materiarum Medicarû amore flagrantes, cognitione consummatos, usu, & experientiâ, admirabiles esse novi. Præsens itaque opusculum, summè eximias animi dotes, & virtutes vestras eminentissimas admirantis, cumprimis raram illam vestram medendi peritiam & dexteritatê, cum felicissimo successû conjunctam, micante velut in bracteâ fulgentem unicè suspiciuntis animi mei, integerrimi ad hæc mei erga vos affectûs illibati, monumentum ut sit, & ceu votiva, in quâ, summi mei, in vos, vestrosq; omnes studii ardentissimi, signa depicta velut pateant, tabella; familiaritatis deniq; nostræ, consuetudinis pristinæ, & complures ante annos hîc initæ amicitiæ nostræ perennaturæ, ut sit obses velut & arrha, gestio unicè, opto animitùs, etiam atq; etiam peto.

Factum temerariû forsan, tenue nimis, minùsq; tùm singulari vestrâ humanitate, tùm tantis virtutibus vestris, & præclarissimè de Iatrice, ipsisque ægrotantibus meritis, conveniens & dignum: auxiliatrix siquidem vestra manus, vestra inquam

haud Argentinam duntaxat, & Alsatiam totam, sed & per dissita Europae loca percrebuit medendi felicitas & industria, quo fit, ut tu cumprimis D. JOHANNES KÜEFFERE, tuaque summis à Principibus, & Dynastis, munitissimisq; ab Urbibus, harumq; capitibus, certatim jugiter sit expetita opera medica, summisq; identidem cohonestetur & deprædicetur præmiis, adeò quidem, ut ambo vos, fastidiosis à medicationibus, & molestissimis à peregrinationibus, atq; ad exteros patientes excursionibus assiduis, vix tantillum respirantes, vobis vix ac ne vix quidē quidquam, quod Theoriæ, & principiorū meditationi ulteriori, tribuatis, suppetat temporis. Interim quidquid sit, Vos, Viri Clariss. Excellentiss. mihiq; amicissimi, quæ vestra est æquanimitas rarissima, quale-quale hoc munusculum, eo quo offero, æquo bono animo suscipitote, obsecro, ipsius lectione, serios & herculeos labores vestros Medico-practicos demulcetote, id-ipsumq; solidę eruditionis & auctoritatis vestræ fulgore, potenti ceu clypeo, sinistra adversùm Sciolorum judicia, & iniquissima Momulorū flagella munitote. Valete, salvete, Viri Clariss. Excell. Dabam currenti calamo, ex Musæo meo, Calendis Septembribus, Anno MDCXXIIX.

VV. Excellent.

Studiosissimus

EMMANUEL STUPANUS, D. & Professor Medic. ordinarius.

PRÆ-

PRÆFATIO AD REI MEDICÆ STUDIOSOS.

NIHIL *arduum nimis, aut laboriosius justo, unquàm existimavi, quod è re & ex usu tuo animadverti, studiose Lector: nimirum nihil mihi jucundius à primæ ætate visum est, quàm prodesse cunctis, nocere nemini; non enim nobis solis, sed posteris imprimis nascimur, & Homo Homines adjuvando, ad Deum quàm proximè accedit. Cùm igitur experimento longo comprobatum sit, plerosque eos, qui rem medicam, non tàm sapientiæ, quàm lucri studio sectantur, cùm primùm humaniores literas superârint, & vix è primis Grammaticæ rudimentis emerserint, in altum Philosophiæ, & immensum Medicinæ pelagus, se-ipsos ignoratis utriusque scientiæ vocibus, quæ prima elementa censentur, infœliciter præcipitare, atq; sic, cœco ductore, in vastissimum scientiarum campum, & inextricabilem labyrinthum, citra Ariadnæ filum, (quo remeare possent) ingredi, Græcasq; literas, undè omnis scientiæ, tùm præsertim Medicæ rei cognitio, & rerum, & vocum proprietas ortum duxerat, à primo certè limine insalutatas intermittere & præterire: undè posteà fit, ut in reliquo Medicinæ curriculo cœcutientes, nihil unquàm laude dignum præstent. Propterea tantæ temporis studiorumq; & studiosorum calamitati consulturus, nullisq; laboribus parciturus, id oneris assumpsi, & in hoc laboravi unicè, ut meæ fidei & doctrinæ commissos, primùm & ante omnia Medicinæ elementa, rudimenta, principia, & voces, Artisq; terminos insigniores sedulò edocerem, & tùm demùm principiis hujusmodi instructos ad supremum ejusdem facultatis apicem, virtute connixos deducerem, ut hinc & Medicarum vocum, & universæ Artis cognitio illis facilè pateret, nec esset necessum, ut ipso in progressu in re exiguâ, vocum scilicet significatione, illi diutiùs, quàm par est, immorarentur, sed ultrò ad altiora ejusdem facultatis axiomata, cognitis vocibus, possint assurgere, quamvìs Græcarum literarum essent prorsus ignari. Non ignoro equidem, id laboris à Doctissimo Manardo, Joanne Gorræâ, cæterisq; nonnullis assumptum fuisse: ab illo tamen intempestâ morte quippè sublato, opus inexpletum; ab hoc completum quidem, sed ob voces & literas Græcas ab iis saltèm, qui Græci idiomatis peritissimi sunt, quorum non nisi paucissimi reperiuntur,*

intelligi posse. Neuter insuper ex Galeni Hippocratisq; autoritatibus vocum Medicarum explicationem & significationem haustam, adduxit, sed eas, ut quisq; interpretatur, explicavit obiter. Nec in eorum ego sum genere, qui ne olus quidem in foro empturi sunt, citra hujus definitionem, neq; vocis ullius significationem admittunt, priusquam ejusdem essentiam quidditativâ (ut in Scholis ajunt) definitione perscrutati fuerint. Mihi satis superq; fuit, etymon & vocis cujusq; significatum principalissimum, ex Hippocrate, Galeno & aliis desumptum, succincto sermone explicare, ut ii, qui accuratius vocis intelligentiam perpendere voluerint, ex iisdem Autoribus, ad quos Lectorem remittimus, eam facilè consequantur. Monitum insuper volo te, Lector amicissime, (ne quid in hoc opusculo desiderari existimes) me hîc simplicium & spontè nascentium è terrâ corporum appellationes, & harum significationem non attulisse, cùm eorum omnium à celeberrimo Matthiolo, voces & nomina, quæ in usu sunt, in suo de Simplicibus volumine maximo, recensita, & declarata fuerint. Interim nostro hoc labore, in tuam unius gratiam suscepto, studiose Lector, utere-fruere fœliciter.

Vale.

Ad

Ad

Excellentißimum & Experientißimum

VIRUM,

D. EMMANUELEM STUPANUM, Philosophum ac Medicum acutissimum, Theorices Professorem ordinarium, & p.t. Collegii Medici apud Basileenses Decurionem spectatissimum, Compatrem, & Fautorem suum honorandum.

I.

STUPANUS ille, Præsidis qui sustinet
Nunc inter ordinem medentium vices;
Hîc, quà Camœnas excitare Rauracas
APOLLO pergit carminis dulcedine,
Placere Genti semper Aesculapicæ
Magnò labore nititur; seu pulpita
Scandit Palæstræ, sive dexteram admovet
Doctæ Papyro. Testis esse LEXICON
Potest, politum duriore pumice,
Videre quod vult Phœbicam nunc lampadem.
Devincit undè Pæonas cunctos sibi,
Nomenq; fastis inserit perennibus.

Observantiæ testimonium
P.
JOHANNES SCRETA, Schotnovius
à Zavorzitz, Pragâ-Bohemus,
M. D.

II. Hip-

II.

HIPPOCRATES *brevis est; prolixus in arte* GALENUS;
Contrahis hunc; illum *reddis at explicitum.*
FUCHSIUS *innumeris mendis nævisq; scatebat:*
Nec RIOLANE *tuis ultima lima aderat.*
Luxuriat CASTELLUS *ibi; hic mox deficit* idem,
Verbaq; non penitùs barbariem effugiunt.
Omnibus his adhibes limam, multumq; terendo,
Sæpè revolvendo, scripta polita minus
Expolis, illustras, emendas, perficis, auges,
STUPANE, *ô Medici stella corusca chori!*
Luminis indè tui radios emittis ubique;
Atque novis laudes laudibus accumulas.
Perge ita; quin nobis posthàc da plurima scripta:
Erue, quod reliquum, nare sagace animi.
Perge; Juventutis conatus atque labores
Subleva, & erranti porrige, quæso, manum.
STUPANI labor hic, STUPANUM, illud jubar ævi,
Volvet ad alta Poli; volvet ad alta Sali.
Huic DEUS omnipotens duplicatos Nestoris annos
Addat, ut amplificet Pæonis Artis opes.

Debitæ observantiæ atq; gratitudinis ergò adpos.
JOHANNES MELDER, Ulmensis,
Medicinæ Doctor.

LEXI-

LEXICON MEDICUM, EX HIPPOCR., GALENI, AVICENNÆ, ALIORUMQ. MEDICORUM OPERIBUS CONCINNATUM.

ABAPTISTA, *sive* Abaptistum, *terebella est, quâ in fracturis capitis (quæ usq; ad cerebri membranam pervenerunt, & in quibus id, quod contusum est, extrahi debet) utimur: Cui terebellæ (ne dum Medici eam audaciùs tractantes, duram membranam, quæ ossi substernitur, violent) supra ejus acutam cuspidem, circulum quendam, sive labrum, sive supercilium, parùm protuberans addidêre. Vide Gal. l. 6. de m.m. c. 6. & Celsum lib. 3. c. 23. ubi monent, chirurgicum hoc terebellum, in cranii ossium perfractorum & contusorum perterebratione usurpari solitum, ab α στερητικῷ & βαπτίζω sic dictum, nimirum quòd propter obicem, in summitate illius, quæ conspicitur, neutiquam immergi, altiúsq; defigi possit, & cerebri meninges hoc pacto intactæ conserventur.*

Abarticulatio, *idem est quod* dearticulatio, *Διάρθρωσις Græcis, est ea naturalis ossium conjunctio, quæ evidentē motum habet; sicut* coarticulatio, *Græcis συνάρθρωσις dicta, est ea naturalis ossium commissio, quæ exiguum &*

A

obscurum aliquando, aliquando nullum motū præ se fert. l.2.de artic.8.& Hipp.l.de oss.

Abdomen, *ab abdendo sic dictum, communiter idem est quod imus venter, Aristoteli* γαστὴρ *l.1.hist.anim.13.vocari solitus, qui superiùs quidem, cartilagine ensiformi, ad latera costis spuriis, inferiùs autē ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, (quam in specie* ἐπιγάστριον *nuncupant) mediam, (quæ umbilicalis est regio) & infimam seu hypogastrium. lib.6.de us.part.cap.4. Pressissimè autem acceptum Abdominis vocabulum, Anatomicis est ventris imi pars extima, totum illud, quod viscera naturalia integens, ex cute pinguedine, musculis octo & peritonæo compactum est. Gal.loc.cit.& 2.aph.35.*

Abductiones, *quæ &* abruptiones, *Græcis* ἀπάγματα *&* ἀποκλάσματα *dicuntur, fracturæ sunt, quæ prope articulum, per totam ossium crassitudinem, disrupti ad instar caulis, & per medium dissecti raphani in modū, fiunt, adeò ut perfracti ossis extrema, à se plurimùm distent; quas recentiores affatim factas fracturas nuncupāt. Gal.com.3.in lib. Hipp.de his, quæ in medicina fiunt.31.*

Abluentia, & abstergentia *medicamenta sunt, quæ succos mordicantes biliosos acres leniendo, evacuant, & intestina eluunt quasi & abstergūt. 1.de simpl.med.facult. c.37.& lib.2.c.14.*

Abolitionem pulsûs *vocamus, cùm applicatis digitis motus arteriarū deficit, ac percipi omninò nequit. Differt interim pulsûs abolitio, Græcis* ἀσφυξία *dicta, à pulsu deficiente seu intermittente: Illa enim totius functionis pulsatilis velut defectus est & privatio; Hic dimidiæ saltē actionis est amissio. l.2.de caus.puls.c.3.*

Abortus, *est imperfecti fœtûs exclusio, à quibuscunque causis & utcunq; facta, quā Hippoc. nunc* ἄμβλωσιν, *nunc* ἀποφθορὰν *vocat; & medicamenta id præstantia,* ἀμβλωτικά, *i.e. abortiva nuncupant. com.1.in 6.de morb.vulg.2.*

Abrasa, ἀποσύρματα *Græcis dicta, sunt ulcera, quæ mollem & suspensam habent cuticulam. 1.de compos.medic.per gen.cap.1. Exponitur aliàs quoq; locus desquammatus & frustulum, in ulceribus à partis ulceratæ substantia abrasum.*

Abrasio intestinorum, *est ulceratio partium in intestinis superficiariarum, quâ earundem partiū ramenta educuntur. 3.de ratione vict.in morb.acut.33.*

Abruptio. *Vide* Abductio.

Abscedentia corpora, sive quæ abscesserunt, *vocat Hippocr. omnia, quæ, cùm corpus secundùm naturam sese habet, unita aliis partibus sunt, easq; attingūt; in præternaturali constitutione autem unionem vel contactum non ampliùs servant. Expansa autem vocat, quæ plurimo intervallo inter se distant: id quod duobus modis fit, vel in toto, vel in labris tantùm. 2.de his, quæ in medic.fiunt.25. Vide* Apostasis.

Abscessio *apud Hippoc. generaliter sic dicta, idem est quod continuitatis solutio: & membra, quæ ita affecta sunt, abscedentia vocat; tametsi certa quædam species solutæ continuitatis, nempe ea propriè abscessio sit & abscessus, quam in specie apostasin & apostema nuncupāt. lib.de his, quæ in medic.fiunt.*

Abscessus, *tumor est præter naturam suppuratus, constans pure rarenter bono, magnâ ex parte ad corruptionē quandam tendente. lib.de tumor.c.3. Aliquando Hippoc. non eos solos abscessus vocat, qui per fluxionem fiunt, sed etiam cùm transit morbus in alium. comm.2.in 1.de morb.*

vulgar.21. *Abscessus definitur aliàs, quòd sit phlegmones in pus transmutatio. lib.finit.med.fol.97.*

Abscisio, *Græcis Apocope, hinc morbus ex abscißione, est, qui citra declinationẽ solvitur, & terminatur in mortem, vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter morbi fortitudinem & ferociam, nimirum cùm morbus supra vires existit, quod lethalium morborum est proprium. Gal.l.de totius morb.tempor.cap.1.& 5.*

Abstergentia. *Vide* Abluentia.

Abvacuatio, *aliàs* hypercrisis, *seu* hypercatharsis, *largißima est evacuatio, corpori plùs æquo plethorico aut cacochymico conveniens, per patientem aut quamcunque aliam particulam facta. Gal.in Arte parva, c.95.*

Acamatos, *media est omnium simpliciter membrorũ figura, (quasi sinè fatigatione dixeris, optima.) l.2.de motu muscul.c.1.*

Acantha *generaliter sic dicta, est spina indiscriminatim qualiscunq; ; preßiùs si sumatur, animalium quorundam, ut echinorum piscium, notat aculeos: in specie Galeno, dorsi est spina, seu spinæ apex, quem natura in spondylis dorsi est machinata, ex mediis partibus postremisq; prodiens, quæ esset velut vallum quoddam ante spinam totam oppositum, quod priùs ipsum contundi, modisq; omnibus affici sit necessum, quàm ad ullum spondylum noxa perveniret. 12.de usu part.cap.15.*

Accesio, *aliàs* paroxysmus, & invasio, *est deterius tempus totius circuitus, quod est à primo insultu morbi, usque ad tempus* ἀπυρεξίας, *sive per tertium, sive per quartum, sive quotidie fiat. 1.aph.12.*

Accidens *aliquando paßionem significat, & ipsam operationis læsionem. l.de differ.morb.c.7. ubi inquit, Quæ consti-*

to do 20 Listopa daptacie
+ 17 9.11 wy rada walfoni

constitutionem partium similarium necessariò sequuntur, sanis quidem nobis accidentia, ægrotantibus symptomata dicuntur. 1.meth.med.c.9.

Accommodatum *in corpore dicitur id, quod justè sese habet ac cujuslibet partis naturæ est accommodatum. l.1.de fractur.2.*

Acerbum *dicitur, quod sapore pollet adeò adstringente, ut linguæ nostræ admotum, hanc mirè afficiat, valdè desiccet, contrahat, & in multam profunditatem usq; illam exasperet, sicut pyra sylvestria immatura, ab austeris solâ intentione diversa. 1.de simpl.medicam.facult. cap.37.*

Acetabulum, *Græcis cotyle, est illud cavum oßis extremi, quod capita alterius oßis altiùs excipit. lib.de oßib.in proœm. Acetabula præterea dicuntur, vasorum & venarum, quæ ad matricem perveniunt, orificia, (quæ & cotylidones appellantur) quibus fœtus matrici alligatur, & per quæ fœtus, ex matrice trahit spiritum & sanguinem. 15.de usu part.c.5. Non secùs ac Polypi acetabula, dicuntur extremitates vasorum, per quæ polypus nutritur. lib.de semin. cap.7. Insuper, acetabula dicuntur vasa, per quæ singulis quibusq; mensibus excrementitius sanguis in vulvam derivatur. ibid. Quamvis nonnulli homines vulvam acetabulis carere dicant. lib.de vulvæ dissect.cap.10. Deniq; profundos sinus, magnis superciliis circundatos, tùm* Hippocr., *tùm alii, acetabula nuncupare consueverunt. 1.de artic.21.*

Acetabulares vulvæ eminentiæ, *sunt tumores vasorum uteri, ex retento menstruo distentorum prægnationis tempore evenientes, quales etiam recto intestino in hæmorrhoidibus accidunt. lib.de vulvæ dissect.cap.10.*

Achinesia, *Græcis* ἀκινησία, *i.e. immobilitas, strictißimè*

sic dicta, est media quies, quæ inter systolen & diastolen pulsus intercedit. 1.de differ.pulf.c.7.

Achlys *circa totum nigrum oculi, à superficiaria hujus ulceratione facta, est cicatricula tenuissima, aëri caliginoso assimilis. lib.Introd.cap.5.*

Achωres, *sunt manantia ulcera pericranii, seu cutis capitis, tenuissimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus glutinosa effluit sanies. Huic morbo affinis est* Favus, *seu* Cerion, *in quo tamen foramina sunt, quam in illis, paulò majora, melleum humorem continentia. lib.de remed. parat.facil. cap.5. lib.de tumorib. cap.15. 1.de comp.medic. loc.cap.8. Vulgus ulcera hæc vocat* Tigna & Tineas; *Arabes* Sahafati.

Achrous, *i.e. decolores homines. 4.de rat.vict.115.*

Aciam *vocat Hippoc. filum per foramen acus Chirurgi trajectum, quo vel partes corporis dissectas inter se committere, vel caput fasciæ subjectis partibus, assuere consuevimus; Nodum verò nuncupat vinctionem, quæ ex fasciis inter se connexis exoritur. comm.2.in lib.de his, quæ in medic.fiunt.7.*

Acida bilis, *propriè bilis atra, aut succus atrabiliarius dicta, quid sit, exemplo ostendit Galenus; Vinum quidem dulce, (inquit) quod nondum ab uvis expressum fervet: ex eo, quem in se habet, calore, ex cujus mutatione duo proveniunt excrementa, alterum levius magisq́; aëreum, quod florem, alterum gravius ac magìs terreum, quod fæcem vocant; horum alteri flavam bilem, alteri nigram assimilamus: qui succi quidem non eandem habent naturam & speciem; neq; naturali, nec præternaturali in corporis nostri constitutione; quippè flava quæ est, efficitur vitellina, ovorum vitellis tùm colore, tùm crassitudine simillima, nigra verò longè malignior, ea quoq;, quæ similis ei, quæ naturalis est, redditur. Nomen tali succo nullum est inditum, nisi quòd aliqui eum vel radentem, vel acidum appellant, quoniam acris in morem aceti sit, & corpus animalis radit, terramq́; si supra eam effundat, fermentet veluti, ubi adventitia putredo, nigro illi succo naturaliter se habenti accesserit. Pleriq; talem succum naturaliter se habentem, sive supernè, sive infernè rejiciatur, fæcem, & limum quasi sanguinis, quin & atrum vocant succum, non autem atram bilem, quippè quæ ex ustione quapiam melancholiæ naturalis inprimis, sed & aliorum succorum producitur. Gal.lib.2.de natur.facult.cap.9.*

Acida pituita *est, quæ omninò cruda est, talisq; in secunda concoctione, quæ in venis peragitur, facta fuit. lib.2. de natur.facult.c.9.*

Acinosa tunica oculi. *Vide* Rhagois tunica.

Acinus. *Vide* Staphyle.

Acmastica febris *est, quæ continuò crescit & intenditur: ut Epacmastica, quæ decrescit jugiter; Homotona verò, quæ similem calorem ad finem usq; servat. l.9.meth.4.*

Acmen, *ἀκμὴν, i.e. maximam exercitationis & motuum intentionem Græci vocant. 2.de sanit.tuend.c.2. Sic etiam ætatem integram, juvenilem mediam, & summum, quod in illa viget, corporis robur, significat. Inde translata est vox ἀκμὴ tùm ad alia omnia, tùm ad morbos: & sic tertium totius morbi tempus, in quo summum habet vigorem, ἀκμὴ dicitur Hippoc.1.aph.13. & Gal.l.1.de san.tuend. c.2. & l.6.de san.tuend.c.6.*

Acopa medicaměta, *quæ τὸν κόπον, i.e. lassitudině ex multo vehementiq; motu corporibus vel totis, vel hujus particulis obortam tollunt, appellamus. Dicuntur etiam*

acopa pharmaca, quæ dolorem diuturnum in alto corporis latentem, vel motum difficilem, vel particulæ duritiem, vel tensionem, vel tumorem scirrhosum tollere apta sunt. lib. 7. de compos. med. per gen. cap. 11. & lib. 7. de compos. med. local. cap. 1.

Acor, *est ructus quidam acidus ex præsentia ciborum corruptorum in ventriculo. 5. de usu part. c. 4.*

Acordius homo, *i.e. secors, iis duntaxat, qui principatum Animæ in corde statuunt, dicitur. lib. 3. de placit. Hippocr. & Plat. cap. 4.*

Acosmia. *Vide* Ataxia.

Acrisiæ *vocabulum ab Hippocr. dupliciter usurpatur, vel cùm omninò nullum, aut pravum judicium futurū est. comm. 2. in 1. de morb. vulg. 46.*

Acrochordon, *verrucarum genus dolens, cujus exortus orbicularis, angustam obtinens basin. lib. Introd. fol. 97. Id ipsum Galenus vocat pensilem verrucā, 2. meth. med. 2. Acrochordon Aëtius & Celsus definit, quòd sit verruca sub cute, durior, asperior, callosa, & plerunq; teres, cuti concolor, infrà tenuis, ad cutem latior, juniores maximè infestans, sic dicta, vel quòd vertice suo similis sit resectæ chordæ, secundùm extremitatem, vel quòd in imo adeò angusta, ut pendere videatur.*

Acromia, *vel* Acromion, *propriè est summus humerus, humerive pars summa, exterior & prominēs, brachioq; hærens; notat insuper eam compactionem, quâ os scapulæ, à spina tenue inchoatum, paulatimq; plenius effectum, ad Acromii locum pervenit, & brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os esse inquiunt, quod in hominibus solùm deprehenditur, idq; Cataclida & Acromion appellant, l. de ossib. c. 14. & l. 13. de usu part. c. 10.*

Actiones, *Prisci omnes activos motus nominant, sicuti omnes motus, qui naturaliter se habent, nisi activi sint, pathemata, i.e. passiones, Græci vocant. 2. meth. cap. 3.*

Actu aliquid tale esse, *ex adverso est ei, quod est & dicitur esse potentiâ. 1. de simpl. med. facult. c. 9. Rursum verò quod energiâ sive actu calidum, frigidum, humidum, siccum esse dicitur, tale est, vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, sive ad cognati generis mediocre aliquid, sive ad unumquodlibet aliud, à nobis collatum. 3. de temp. c. 5.*

Acuta exercitatio *est, cujus celeres motus sunt. 5. de sanit. tuend. cap. 3.*

Acutus morbus *est, qui ob sui magnitudinē, & symptomatum vehemētiam, ad summū vigorem celeriter properat, & cum ægri periculo tempora sua celerrimè percurrit. 2. aph. 23.*

Acutus simpliciter morbus *est, qui intra quartumdecimum diem integrè judicatur;* Acutus verò ex decidentia, *sive* ex delapsu, *usq; ad quadragesimū diem sese extendit, & ulteriùs. 2. aph. 23.* Peracutus *verò* morbus, *qui ad septimum usq; diem se extendit: Qui autē longiùs procedit, (sicut modò dictū) is dicitur* simpliciter acutus: *uti qui quartum diem attingit,* exactè peracutus *vocitatur. 2. de dieb. decr. c. 12. Hippocrates* acutum ex delapsu, *morbum vocat adauctum, & acutum ex conversione. 3. progn. 10. & 1. prog. 25.* Acutas *etiā* simpliciter *appellat eas febres, quæ maximâ ex parte cōtinuæ sunt. 2 de cris. 12.*

Adedentes, *i.e. phagedenæ. lib. de aër. aq. & loc. cap. 2. Vide* Phagedenæ.

Aden, *i.e. glandula, convolutio quædam est sicca, & carnosa, vel carnosa conglomeratio. lib. finit. Medic. fol. 97.*

impreßionis Venetæ. Eundem adenem, corpus carniforme vocat, quod utiq; velut cuneus quidam, vasorum divisionibus præpositum fulcimentum ipsis tutum suggerit, ut à nullo violento casu afficiantur, 4. de us. part. cap. 20. quem adenem Thymum vocat, 6. de usu part. cap. 4. Insuper, adenam, seu glandulas, vocat carnosas partes raras, & spongiosas, quæ in alis, inguine, & collo sunt. 13. meth. cap. 5.

Adeps, *qui &* axungia, & sævum, *Græcis* στέαρ *dicitur, differt à pinguedine, quòd ille craßior fit, animantibusq; naturæ terrestris f.f. provenit, velut humidiorib. pinguedo. Insuper, hæc liquescit facilè, coalescit difficulter; econtrà autem adeps concrescit promptiùs, sed non nisi ægerrimè funditur, ut docetur lib. 2. de part. anim. cap. 17. & Gal. lib. 11. de simpl. med. facult. c. 17.*

Adiapneustia, *i. e. impedita perspiratio. 11. meth. 10.*

Adjutorii os, *Hippocrati dicitur os humeri, quod maximum omnium est, femore excepto. lib. de oßib. cap. 16.*

Adnata tunica, *quæ &* agnata. *Vide* Rhagois.

Aegilops, Anchilops, *Arabibus* Algaras, *Barbaris abscessus est, ad angulum oculi, qui naribus propior est, pus continens, quod acrimoniâ suâ, temporis decursu os exedit, & usq; ad nares destillat. lib. Introd. cap. 15. & 5. de compos. medic. loc. cap. 2. & lib. de remed. paratu facil. cap. 12. Id ipsum ulcus, si neglectum fuerit, in fistulam desinit. lib. de oculis, cap. 9.*

Aequalis & temperata ad pondus temperatura, *est in omnibus animalibus & stirpibus ea, quæ ex pari, quoad fieri potest, elementorum commixtorũ spectatur mole: sicuti econtrà* æqualis temperatura ad justitiam, *est, quæ tùm animalis, tùm stirpis naturæ convenit; (convenit enim aliis, ut humidũ sicco, aliis, ut frigidũ calido præponderet:) & quæ non tàm pōdere & mensurâ, sed ex eo, quod unicuiq; pro dignitate convenit, æqualitatem explorat; animalia enim, & stirpes, optimam mediamq; habere in suo genere temperiem dicimus, non utiq; quasi paritas exacta contrariorum in iis sit, sed quòd talis mediocritas, quæ cujuslibet mixti naturæ accommodata est, iisdem adsit. l. 2. de temp. cap. 3.*

Aequalis inæqualitas *dicitur, non in pulsibus modò, sed aliis propè omnibus, quæ pristinam naturam immutantia, sive magnitudine, sive qualitate æqualia capiunt incrementa aut decrementa: nam quatenus æqualitatem primamq; naturam commutant, inæqualia vocantur; sed quatenus æqualem & parem semper mutationẽ assequuntur, æqualiter dicũtur mutari, & æqualiter inæqualia vocantur. lib. 1. de differ. puls. cap. 11.*

Aequalis morbus *est, qui æquales motus, symptomata similia, parilemq; ad finem ferè usq; obtinentes magnitudinem, perpetuò sibi constant; cùm econtrà inæquales morbi aliquot diebus vehemẽtiores fuerint, posteà sinè aliqua significatione torpent, mox rursus adaucti continuitatem accipiunt: quo argumento ab Hippocr. dictum est, Continuorum morborum & æqualium acutiem non posse ultra diem decimum-quartum protendi. 2. aph. 23.*

Aequalis pulsus *est, cùm omnes ictus æqualem inter se servant proportionem, ita ut secundus respondeat primo, & tertius secundo. 1. de differ. puls. cap. 10.*

Aequivoca *sunt, quæ nõ sunt unius generis: quæcunq; enim nomina unam speciem multis singularibus communem significant, univocè de ipsis dicuntur; quæ verò de multis differentibus specie dicuntur, æquivoca nuncupantur: uti inprimis res, quæ ipsis subjiciuntur, ab ipsisq; significantur,*

ficantur, æquivoca sunt. comm.3.in lib.de his,quæ in medic.fiunt.24.

Aërosis, quasi Aëratio, vel sanguinis attenuatio,& in halitus solutio, est sanguinis portio maximè aërea,vaporosa, aëri,qui per inspirationem attrahitur, permixta, ex qua spiritus generantur pariter,& instaurantur. Quin & ἀέρωσις,idem est,quod custodia vel conservatio,vel restauratio spiritus deperditi ex respiratione & transpiratione, & qui ex sanguine attollitur,vapore. 11.meth.3.

Aeruginosa bilis, quæ ærugini similatur. Vide Bilis pallida.

Aethiologia, sive Pathologia, Medicinæ pars est, in qua ea, quæ præter naturam sunt,inquirimus, morborum genera, symptomata, utrorumq; horũ caussas,& accidentium concursus,&c. lib.Introd.c.7.

Affectio sanguiflua, est idem quod αἱμοῤῥαγία, in qua plurimum sanguinis profunditur. comm.2. in 6. de morb. vulg.14.

Affectus magnus & gravis dicitur,aut propter præcellentiam partis laborantis,aut propter affectus magnitudinẽ, aut propter ipsius cacoëthiam. 4.meth.c.6. Spectatur enim affectus magnitudo tripliciter; ex læsæ actionis præstantia, ex propria affectus essentia, & ex læsa facultate, quæ læsum corpus gubernat. 7.meth.c.12.

Affectus flatuosus præcordialis & melancholicus est, quo,iis maximè,qui inclinante ætate plurimâ Venere utuntur,sub autumnum maximè, inflatur & tumescit venter. comm.3.in 6.de morb.vulg.12.

Affectus implicatus est, in quo multæ sunt affectæ partes, à diversis tùm morbis, tùm caußis morbidis obsessæ: nam potest idem homo non solùm laborare ex thorace, sed etiam

etiam simul & eodem tempore ex pulmone, capite, ex imo ventre, & ex jecinore decumbere. comm.2. in 3. de morb. vulg.in argum.

Affectus, qui & σχέσις dicitur, est dubia & incerta, miniméq; firma corporis dispositio,; is verò, qui firmus & certus est, & quasi habitus, ἕξις dicitur & διάθεσις. 8.meth.cap.3.

Affectus, quos Græci παθήματα vocant, paßiones sunt, quæ in corporibus nostris fiunt præter naturam. com. 2.in 1.de morb.vulg.23. Dictus verò affectus sive affectio ab afficiendo,& de multis quidem effertur rebus; in Medicina verò recessus in statum præter naturam, qualescunq; ii fuerint,affectus sive affectiones nuncupantur. lib.de cur. rat.per sang.miß.cap.3.

Affectus puerilis. Vide Comitialis morbus.

Affusio nutrimenti, Græcis parenchyma dicitur, lib.Introd.cap.9. Vide Parenchyma.

Agathon significat apud Hippoc.idem quod idoneum, naturæ nostræ congruum, certum item, stabile, verum, & perpetuum, ut auctor est Galenus com.2.in lib.de fract. Idem verò testatum reliquit in com.lib.2.de articulis, Agathon apud veteres id omne dici solere, quod in suo genere primum est,& perfectum.

Agerasia, i.e. insenescentia. lib.de marcore,cap.2.

Agglutinatio. Vide Prosthesis.

Agitatio. Vide Vibratio.

Agnata tunica, sive adnata. Vide Ophthalmia.

Agonia, est inæqualis motus, ex timore & ira compositus,timore intrò & ad vitæ principiũ,ipsum cor, tùm sanguinem, tùm spiritũ unà cum refrigeratione eorum,quæ in summo corpore sunt,abducente,& contrahente, irâ verò

forâs

foràs agente,& fundente calorem, ſimul ſpiritum,& ſanguinem.lib.2.de ſympt.cauſ.cap.5.

Agreſtis lichene, i.e. impetigo. 6.de compoſ.med.per genera,cap.2. Vide Impetigo.

Agrypnia, i.e. vigilia. 2.meth.2.

Apathia, impatibilitas, utì econtrà ἀειπάθεια eſt perpetua paſsibilitas. lib.art.med.c.8.

Alæ aurium. Vide Aures. Vide etiam lib.Introd.c.10.

Alæ narium, ſunt tenuia cartilagineaq; corpuſcula utriq; naſi lateri à parte inferiori adnata, lib.de oſsib.c.4. quæ etiam pinnulas vocant, lib.Introd.c.10. Vocant adhuc & pinnas, 2.de loc.affect.c.2.

Alaria oſſa. Vide Sphenois.

Ala etiam dicitur ſuperhumeralis, Græcis ἐπωμὶς, i.e. ſuperior humeri pars, quæ ad collum vergit; nam humerus totũ id, quod in dearticulatione hac apparet, & quod inter duas juncturas humeri & cubiti intercedit, vocatur. Ubi rurſum advertendum, id, quod nõ apparet à poſteriore parte, os ſcapulæ; ab inferiore verò parte, id, quod dum totum brachium attollitur, manifeſtum fit, in ſpecie etiam alam nuncupari. 1.de artic.4.

Alba vitiligo. Vide Leuce,& Vitiligo.

Albam pituitam Medici aquæ inter cutem ſpeciem, leucophlegmatian, nominant, quòd in ea pituita ſit alba, & propter mixtionem aliorum humorũ, verum mutet colorem. 7.aph.29.

Albaras. Vide Aegilops.

Albugineus oculi humor, ſimilis albumini ovi, aliàs & aqueus, oppoſitâ parte vitrei humoris exteriùs, ante cryſtallinum poſitus, non concretus ut alii humores, ſed liquidus, in foramine tunicæ uveæ collocatus, ſuperfluitas eſt cryſtallini humoris aquea, ad ipſum, viſibilium adversùm vehementiam defendendum, ſuâ humiditate. lib.de anat. vivor. Vide Hyaloides,& Cryſtallinus.

Albugo, cicatrix eſt craſſa,& profunda, ulceri (oculi Iridem quod obſidet) inducta. lib.finit.Medic. lib.Introd. cap.17.

Albulam, vocant aquas aluminoſas: quin & Rhætiæ montem, nivibus jugiter obſitam. 8.meth.2.

Alexipharmaca medicamenta ſunt, quæ deleteria, i.e. lethalia venena, intùs aſſumpta evacuant, obtundunt, & fugant. 5.de ſimpl.med.fac.cap.18. & 1.de ſemin.cap.16.

Alexiteria medicamenta ſunt, quæ venenatarum beſtiarum morſus & ictus, ipſaq; venena ſanant. 5.de ſimpl. med.facult.cap.18.

Alhacab, eſt illud ligamentum, quod ad muſculum non extenditur, ſed ab oſſe uno natum, continuatur inter duo extrema oſsium, aut inter alia duo membra, annectendo unum alteri, firmiter ſubſiſtit. lib.de anat.vivor.

Alica, ex genere tritici eſt. 1.de alim.facult.cap.6.

Alienam caliditatem vocat Ariſtoteles externam, non inſitam, neq; nativam in quocunq; rerum genere; nam hæc coquere apta eſt, extrema autem & externa corrumpere ſolet & putrefacere. lib.2.de differ.febr.cap.9.

Allantoides. Vide Chorion.

Alopecia, capillorum defluvium eſt, propter vitiatos humores ſic appellata, quod vulpibus frequenter accidit: 1.de compoſ.med.loc.cap.2. & in qua locus affectus apparet ſcaber, colore prorſus exangui. de remed.pat.facult.c.6. Eandem aliqui vocabulo ſpecialiori etiam areas vocant. 2.meth.c.2.

Alphi, i.e. vitiligines, ex humorum vitioſitate, quæ in cute

cute sunt, quemadmodum etiam de Lepra planum est, oriuntur. lib.de humor.com.3. *Vide* Vitiligo.

Alteratio, *est alimenti concoctio, usque-quò in similitudinem partis, quæ nutritur, transmutatur. 8.de compos. med.loc.cap.6.*

Alvus liquida *appellatur, in qua liquida dejiciuntur. comm.2.in 1.prorrh.3.*

Amara bilis, *ea & pallida, & flava dicitur. 2.de differ.febr.cap.1.* *Vide* Bilis pallida, & Picra.

Amaurosis, *est totius in oculo lucis impedimentum, visio obscura & tenebricosa, visus hebes & obtusus, acutis morbis accidens, & imbecillis facultatis animalis signum. comm.2.in 1.prorrhet.11.20.*

Ambas. *Vide* Ambonæ.

Amblotica *i. e. abortiva* medicamenta. *Vide* Abortus.

Amblyopia, *est visus hebetudo, in qua oculi nec phlegmone tenentur, nec influxu torquentur, nec ulcerati sunt, nec aliud quidvis mali aliàs perpetiuntur. lib.5.de simpl. med.facult.cap.23.*

Ambonæ, *sunt margines, sive labra, & supercilia cotylarum, & cavitatum, 2.de usu part.cap.17. quas quidam etiam* ambas *appellant. 1.de artic.10.*

Ambusta *sunt, quæ igne, vel ardenti, aut regiâ aquâ comburuntur, ita ut bullas aliquando excitent, 9.de simpl. med.fac. quæ etiam* ambustiones *vocantur. 11.de simpl. med.fac. Constat autem, si quis in aqua ferventi ustus fuerit, hunc etiam affectum* Pyricauton, *i.e. ambustum igne, nominari. 1.de compos.med.per gen.c.4.*

Amentia. *Vide* Anœa.

Ametria, *est à justa temperie recessus. 2.meth.c.4.*

Amni-

Ammata, *fascias Græci vocant, quibus venter, pectus, costæ, lumbiq; alligantur. 3.de sanit.tuend.c.2.*

Amniculum. *Vide* Chorion.

Amnium. *Vide* Chorion.

Amolynta, *i. e. non inquinantia medicamenta, similia his, quæ propriè* epithemata *dicuntur. 7.de comp.med. per gen.cap.11.*

Amphiblestroides, *i.e. retiformis seu verrucalis tunica, quæ à cerebro ad oculos profecta, vitreum & crystallinum humorem ambit; cujus tunicæ figura, in latum diffusi, atq; expansi nervi verriculo similis apparet: ut est lib.3.de placit.cap.5. Vocant tunicam retiformem, quòd figura quidem reti sit similis, cæterùm nullo pacto est tunica, neq; colore, neq; substantiâ nervum referens, sed si exemptam ipsam reposueris, cerebri portio quædam, aut potiùs quoddam quasi illius videbitur excrementum. 10.de usu part.cap.2.* *Vide* Choroide.

Amphimerina febris *est, quæ singulis diebus accenditur, atq; intermissione finitur. Idem planè, quod quotidiana simplex; eam enim, quæ intermissionem non habet, non Cathemerinam, ut quidam, sed Quotidianam continuam vocat Gal.l.2.de differ.febr.c.7.*

Amphismela, *est instrumenti genus, quo Anatomici secant corpora. 6.de Anatom.adm.cap.10.*

Amuleta medicamenta, *quæ Græci* περίαπτα *vocant, sic appellantur, quòd de collo suspendantur, aut alicui corporis parti alligentur, lib.de remed.par.fac.cap.1. eademq; qualitatis familiaritate, seu potiùs totius essentiæ similitudine venena trahere & juvare creduntur. Gal.lib.5.de simpl.cap.18.*

Amygdalæ. *Vide* Paristhmia.

Amylum, *ex tritico cibus. 1.de alim.fac.cap.8.*

Anabrosis, *quæ &* Diabrosis *dicitur, est solutio continuitatis, in osse, vel in vase aliquo, ex erosione ab humoribus mordacibus introducta. 5.loc.aff.5. Vide* Diabrosis.

Anacollemata, *medicamenta sunt fluxiones oculorum restringentia, de remed.par.fac.cap.10. quæ fronti, & temporibus imponuntur. 11.de simplic.med.fac.*

Anadiplosis, *est accessionum reduplicatio. lib.de Typis, cap.4.*

Anadosis, *est nutrimenti per venas transitus ad hepar, idemq; est ac digestio, seu distributio. Differt à Diadosi, quòd sit translatio, traditio, vel porrectio nutrimenti in invisibilium nervorū, arteriarum, extimarumq; partium substantiam intimam, nutrimento à lateribus illorum vasorum attracto & translato. 2.de nat.fac.6.*

Analeptice, *renutritoria refectoriaq; vocata, est victus ratio. 7.meth.6. Unde Analepsis, i.e. resumptio. lib.de marcore, cap.9.*

Analogismus, *est comparatio & perceptio causarum morbidarum, præsidiorumq; juvantium, per similitudines. ad Thrasib.cap.11. Sive, Analogismus est ratio, quæ ab evidenti auspicata in rei obscuræ cognitionem nos inducit. 1.progn.6.*

Anaplerotica medicamenta *sunt, quæ cicatrices crassant, & alta profundaq; vulnera in carne complent & ad cicatricem perducunt. lib.de Dynamid.*

Anasarca, *quæ &* Catasarca, Hyposarcidium, & Episarcidium *dicitur, Hydropis species est prima, mitissima, in qua cruditates copiosissimæ in tota inferiore thoracis regione acervantur, habitusq; totus pituitæ plenus redditur. 4.de rat.vict.111. Diciturq; Anasarca, & aqua inter cutem, quòd per carnem ille humor pituitosus crudus fluat. lib.finit.med.*

Anastoechiosis, *quasi reelementationem dixeris, est colliquatio, seu resolutio, seu dissolutio, aliquando totius corporis substantiæ, aliquando succorum, qui in venis sunt, duntaxat: quod autem ex ea colliquatione provenit, aliàs ad ventrem confluit, aliàs ad urinas, aliàs ad sudores pellitur. 3.de sympt.caus.cap.2.*

Anastomatica, *i.e. aperientia medicamēta, quæcunq; vasorum oscula aperire apta sunt; id quod rursum præstat extergendo, incidendo, obstructiones tollendo, & dividendo: differuntq; à rarefacientibus, sive diaphoreticis, quippè quæ cutis tantùm meatus reserando, sudores, aut τὴν ἀναίσθητον διαπνοὴν promovent. 5.de simpl.med.fac.c.14.*

Anastomosis. *Vide* Osculorum apertio.

Anatasis. *Vide* Catatasis.

Anatome, *est humani corporis totius, abditarumq; cumprimis ejus partium, dissectio, & speculatio, ut sensibus, quæ in iis delitescunt, patefiant, pleniorq; & facilior earundem instituatur curatio. lib.finit.med.*

Anatrypsin, *i.e. refrictionem veteres Græci solent appellare, non eam duntaxat, quæ ab inferiore parte sursum ducitur, sed absolutè omnem quomodocunq; factam frictionem, seu fricationem. comm 3.lib.de his, quæ in medic. fiunt.25.*

Anchilops. *Vide* Aegilops.

Anchoralis processus. *Vide* Ancyroides.

Anchyle. *Vide* Ancyle.

Ancon, ἀγκών, *communiter totus est gibbi cubitus, propriè magis gibberi medium, cui innitimur, seu brachii flexum notat, & manus curvaturam: dicitur quinimò*

Ancon, *alterum majus cubiti os, quod & Olecranon vocat Hippoc.2.de usu part.cap.2. Vide* Brachium.

Ancos, *sive* Galianconas, ἀπὸ τῶν γαλῶν, *i.e. à felibus aut aliunde deducto nomine, eos vocat Gal. & Hippocr., qui brevibus sunt lacertis, aut quibus, cùm augerentur eorum corpora, ex luxatione brachii, in alam, os brachii brevius evasit. 3.de artic.88.*

Ancyle, *sunt poplitis flexuræ & curvaturæ, utì & ejusdem poplitis partes retrorsum post genua spectantes. lib.Introd.cap.10. Unde Ancylas, sive etiam Ancyllas, vocat difficiles artuum motus, & ligationem nervorũ, articulorumq; contractiones.7.de comp.med.per gen.c.6. Vide* Poples.

Ancyroides: *processus acutus exiguusq; est in interiori parte, ossis cervicis, & scapulæ, qui cùm anchoram, vel corvinum rostrum referat, Anchoralis, & à nonnullis Coracoides nuncupatur; quandoquidem extrema ejus pars, utì corniculæ rostrum, ad exteriora inclinat. lib.de ossib.c.14. 1.de artic.2.*

Aneurisma, *est arteriarum, & partium, quibus illæ implantantur, tumor p.n. pugni interdum magnitudine, pulsum edens velut arteria magnũ, & molestum, qui cùm premitur, ex parte refugit, sed mox iterum erumpit: causa antecedens, est arteriarum substantiæ nimia dilatatio, orificiiq; earundem apertio; proxima, est sanguis arteriosus tenuis, ex arteria erumpens sub cutẽ, eam in tumorem attollit, illicq; sinum sibi efformat, in quem arteria sese exonerat. Galenus ait: Ore autem in arteria facto, aneurisma vocatur. Fit autem, vulnerata arteria, cùm ad cicatricem pervenerit, quæ ei adjacet cutis, manente interim arteriæ ulcere, eademq; neq; conglutinata, neq; ad cicatricem simul perducta, neq; à carne obstructa; quo fit, ut ar-*

teria

teria sanguinem jaculetur, qui contineri non potest. lib.de tumor.cap.11. Ubi etiam hæc addit: Dignoscuntur porrò aneurismata, arteriarum haud solùm pulsibus, sed &, quòd cùm premuntur, omnis tumor delitescat, recurrente in arterias sanguine, qui illum fecit, tenui spirituoso, &c.

Angina, *ab angendo, quòd angat guttur, viamq; spiritui præcludat, in genere dicitur omnis faucium & gutturis affectus p.n. in quo respiratio quoquo-modo fit deterior; propriè est phlegmone, aliàs extra collum sitarum partium, aliàs intra tonsillas reconditarum inflammatio talis, quâ simul partes quoq; afficiuntur respirationis, & ægra spiratio sequitur. lib.finit.med. Vel breviùs, est tumor ad fauces & venas jugulares modò à glutinosa frigidaq; fluxione, quam pituitosam vocant, modò à calida & acri, quam picrocholam biliosamq; appellaveris, quæ & Cynanche dicitur, 4.de rat.vict.30. Aliis Synanche, aliis Paracynanche, aliis Parasynanche appellatur. 4.de loc.aff.3.*

Angor, *est cordis nativi caloris quædã quasi contractio, & in centrum retractio, ad quam sequitur ejusdem cordis dolor, palpitatio, & tristitia; pessimumq; est signum, si in principio acutarum febrium advenerit. l.de humor. com.1. 4.de diff.puls.cap.3.& com.2.in 1.de morb.vulg.75.*

Anguli oculi, *sunt interiores oculi termini, ubi palpebræ coalescunt, alter juxta nasum, juxta tempora alter, hic parvus, ille magnus dicitur: uterq; autem Canthus, i.e. angulus, appellatur, lib.Introd. c.10. Dicuntur & Hirquæ oculorum, lib.de venæ sect.contra Erasistr.c.6.*

Angustus pulsus. *Vide* Pulsus latus.

Anhelosi *sunt, qui densum spiritum habent, & simul thoracem multùm distendunt: quod contingit in affectionibus, multâ inspiratione indigentibus; ut, à cursu, aut ve-*

hementi exercitatione, & ardentibus febribus. 3.de diffic. respir.cap.11. Propriissime, anhelationes, asthmata vocat Gal.l.8.de simpl. Quando, inquit, qui citra febrem dense respirant, qualiter faciunt, qui velociter cucurrerunt, ab accessione hac, Medicis Græcis, asthmatici, Latinis anhelosi appellantur; eosdem etiam ab alia accessione, orthopnoicos vocant, quod totum corpus rectum habere & cervice erecta spirare coguntur ob timorem suffocationis, & proin stratum circa supernas partes, ad quas thorax reclinatur, sibi ipsis erectius faciunt, ne dormientes strangulentur. 7.de compos.med.loc.cap.6. & 3.aph.26.& comm.2. in 3.de morb.vulg.4.

Anima (apud Galenum) aut temperamentum activarum qualitatum est, aut illud, quod temperamento alteratur & organo veluti in operando utitur. 3.de loc.aff. cap.7. & comm.5.in 6.de morb.vulgar.5. Vide Calor nativus.

Animalis motus est, qui animantiũ corporibus, cùm sana sunt, pro arbitrio & voluntate, impetu nervorum, musculorumq; ministerio fit, quem Medici voluntariam actionem, sive animalem appellare solent. lib.de trem. & palp.cap.2.

Animalis virtus est, quæ ex cerebro originem ducit, quæq; ex motuum voluntariorum vigore aut imbecillitate deprehenditur; perindè ut virtus, quam ex corde prodeuntem, vitalem nuncupamus; ex pulsuum debilitate, atq; ex hepate quæ orta, naturalis dicitur, ex sanguineis egestionibus ab initio aquosis atq; tenuibus, postmodùm verò crassis ad modum fæcis. 1.ad Glauc.14.

Annotatio, quam ἐπισημασίαν vocant, est accessionis principium. 2.aph.1. Dicitur etiam annotatio, sive significatio,

ficatio, sive σημείωσις, i.e. morborũ dignotio ex similium ac dissimilium consideratione. 1.de his, quæ in medic.fiunt.1.

Annotatio incompressa, becticarum febrium proprium indicium, est, cùm pulsus major statim, ac velocior à cibo efficitur, sinè ullo interim horrore, dormitatione, pigritia, frigefactione extremorum, aut inæqualitate pulsus, aut frigiditatis caliditatisve sensu: ut dicitur lib.1.de diff. febr.cap.9. Vide Febris.

Anodyna, i.e. dolorem sedantia, sopientia, & narcotica medicamenta, 12.meth.1. quoniam sensum animalem sopiendo, dolores sedant, non tamẽ dispositiones penitùs sanant, sed vim sentiendi obtorpescere faciũt. l.2.ad Glauc.6. ait, Anodyna dolorem sedantia sunt, sed facultas anodyna alia reverà talis est, alia impropriè ἀνώδυνα dicitur, eo sensu, ac si quispiam hominẽ mortuũ dicat ἀνώδυνον, quia dolore vacet. Cæterùm, vera anodyna facultas, est eorum, quæ primo ordine calefaciunt, & sunt essentiæ tenuis; at facultas eorum, quæ dicuntur anodyna quidem, sed reverà non sunt, frigida est & aquea, quæ absoluto utentia frigore, partem obstupefaciunt; unde & narcotica, i.e. stupefacientia dicuntur. 5.de simpl.med.fac.cap.9.

Anœa, Græcis ἄνοια, i.e. amentia, est ratiocinatricis functionis veluti paralysis, & abolitio. lib.de symptom.differ. cap.3.

Anomæomeres, membrum est, quod ex dissimilibus partibus est conflatum. 7.meth.6.

Anorexia, i.e. inappetentia, idem significat quod Asitia, & Apositia, i.e. abstinentia à cibo. 4.aphor.17. Vide Apositia.

Antegressa causa, quæ & antecedens, Procatarctica, anticipans deniq; procatarchon dicitur, est, quæ

extra corpus posita, eas, quæ in corpore dispositiones sunt, antegreditur, ac corpus nostrũ subiens, id-ipsum vehementer & violenter alterat, l.5.de caus.puls. cap.1. quascunque dispositiones, vel motus in ipso animali præter naturam, morborum præcedentes causas nominãt; quæ verò extrinsecùs adveniunt, & alterant corpus, atque naturam vehementer transmutant, præincipientes *appellãt, in lib.de caus.morb.cap.2.* Eadem primitiva, & initiatrix *dicitur, 6.de loc.aff.4. quin &* prophasis, & occasio *appellatur, com.3.in 1.de morb.vulg.19.*

Antheridæ, *i. e. floridæ appellatæ compositiones. 5.de comp.med.loc.*

Antiadæ, *sunt glandulæ, quæ sibi ex adverso in oris termino utrinque jacent, & ex fluxione in tumorem attolluntur. 3.de caus.sympt.cap.4.*

Anticardion, *dicitur cavum illud, quod sub pectore est, carneum molleque, ad os ventris pertingens: vocatur etiã* Sphage. *Rufus verò, cavitatem eam pectoris, quæ est ad claviculas, tradit ab Homero dici* Leucaricon, *à Medicis verò* Anticardion & Sphagen.

Anticipans morbus *est, qui cùm diversis horis semper accedat & remittat, prævenit quidem continuò, citiùsque horas persolvit, unde* anticipans *dicitur, sive* prolepticus; *qui verò tardat,* hystericus *sive* posteriùs veniens *nuncupatur. lib.de Typis, cap.3. Vide* Antegressa.

Anticnemion. *Vide* Gastrocnemion, Sura, & Tibia.

Antichir, *est magnus digitus manus, qui & pollex, & promanus dicitur. lib.de muscul.dissect.cap.22.*

Antidixis, *contraindicatio, sive indicationum contradictio: indicationes autem, sunt auxiliorum inventiones. 9.meth.cap.7. Vide* Endixis.

Antidotus, *medicamentum est, quod non extrinsecùs impositum, sed intùs assumptum malignas, cæcas & latentes corporis affectiones sanat. 1.de antidotis, cap.1. Mos est junioribus Medicis, antidotos appellare, non modò quæ adversùs mortifera medicamenta, quæque ad morsus ictusque venenosos exhibent, sed etiam quæ contra malas corporis affectiones, præsertimque diutinas valent, ex aliquo ulcere aut abscessu consurgentes. 2.de antid.cap.6.*

Antispasis, *i.e. ad contrarium revulsio; avertitur enim sanguis, atque ad alia membra convertitur, tùm ad proxima derivatus, tùm ad contraria revulsus: illud* Parocheteusin, *hoc* Antispasin *Græci vocant. 5.meth.cap.3. Vide* Revulsio.

Antispatichon, *i. e. auxilium in diversa revellens. 13.meth.11.*

Anthrax, *i.e. carbo, seu ulcus escarosum, iis, quæ exusta sunt, quàm simillimum; cui adjungitur partium circumstantium inflamen. 6.aph.45.*

Antitasis *est, cùm quæ dissident ossa, ad hoc, ut è directo admoveantur, priùs retrorsum trahuntur: ossium hæc ad oppositum tractio, Antitasis dicitur, 6.meth.5.*

Anulus, *est recti intestini orificium sphinctere musculo donatum, per sedem prodiens, quo excretionem, cùm lubet, aliquandiù retinemus; sic dictus à figura: ab officio verò* strictor *dicitur. lib.Introd.cap.10.*

Anus, *seu* vetula. *Vide* Umbilicus. *Dicitur etiam* anus, *inferior corporis pars, quâ excrementa redduntur. 3.de usu part.*

Apagma, *Medicorum appellatio propria est, quoties*

oßis finis, quâ parte maximè cum alio committitur, caulium disruptorum ad-invicem abruptus est.6.meth.5.Vide Abductiones.

Apanthismos, *est subtilißima linea, quæ ægrè videri potest, quasi tu exolescentem lineolam diceres; cui simillimæ sunt, venarum quædam propagines, filorum araneæ, aut capillorum modo angustæ,& extensæ, quæ* venæ capillares *dicuntur, lib.de dissect.venar.& arter.cap.8.*

Aparachyton vinum, *i.e. vinum meracißimum, purum & originale, cui marina aqua non est admixta. 4.de compos.medic.per gen.cap.7.*

Apechema, *diremptio est oßis superficiaria, vel etiam profunda in partibus ictui oppositis. lib.finit.medic.*

Apepsia, *i. e. cruditas. 2.meth.2. Vide* Concoctio.

Apepta phymata, *solitus est Hippoc.nominare cruda tubera, seu tumores præter naturam, nervosa corpora, vertebris ipsis atq; spinali medullæ insita, extendentia: causam nempè gibborum effectricem. 4.de loc.aff.c.3.*

Aperientia. *Vide* Anastomatica.

Aperistaron, *i. e. cavum ulcus apertum. 2.de compos. medic.per gen.cap.1.*

Aphonia, *i. e. obmutescentia, seu vocis carentia, quæ ægris solet accidere, haud læsis duntaxat iis, quæ voci efformandæ subserviunt, instrumentis, sed etiam iis, quæ respirationi deputavit natura; quin etiam ob recentem quandam exsolutionẽ, & afflictionem virtutis animalis, & sensorii communis, cerebri affectus. 4.de rat.vict.23.*

Aphorismus, *quàm nervosißimus sermo, & succincta oratio, quæ omnes rei proprietates brevißimis verbis circumscribit.1.aph.1. Quin &* aphorismos *definitiones appellat. 3.de his, quæ in medicina fiunt.32.*

Aphthæ,

Aphthæ, *sunt ulcera, puerorum summam oris partem occupantia, ob summam mollitiem maximè facta earum partium, quæ neq; tactum, neq; qualitatẽ lactis sustinent, quòd non parvam in se serosam cõtineant partẽ, 3.aph.24. ex quo etiã habent aliquid igneæ caliditatis. 6.de compos. med.loc.cap.4. & com.3.in 3.de morb.vulg.12.*

Apices matricis, *sunt processus quidam mammillares, utrinq; ad latera matricis, ad ilia inclinantes, à Græcis* cornua matricis *appellantur, per quæ cornua, semen à propriis testiculis, vulva attrahit, ut virile per collum. l.de confect.vulvæ.& l.2.de semin.*

Apios, *cibus & potus est omnis qualitatis, quæ sensu deprehendi potest, expers, qui neq; adstrictionem, neq; acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humidas substantias, est aqua. l.1.de aliment.fac.8.*

Apnœa, *i.e. ablata spiratio. l.2.de rat.vict.43.*

Apoclasmata. *Vide* Abductiones.

Apocope. *Vide* Abscissio.

Apocrustica, *i. e. reprimentia & repellentia medicamenta, quæ adstringendi vim obtinent. 11.meth.15.*

Apodacrytica, *i.e. delacrimativa, & repercussoria lacrimarum. 4.de compos.medic.loc.cap.5.*

Apolepsis. *Vide* Interceptiones venarum.

Apomeli, *mellis decoctum intelligo, quod conficitur ex aceto cum melle commisto, tantisper tamen simul decocto, quoad utrorumq; qualitates inter se uniantur, & aceti vis retundatur. 3.fract.49.*

Aponeuroses, *sunt tendones, quos musculi generant, qui ad artuum fines pertinent. 3.aliment.fac.5. Dicuntur autẽ Aponeuroses, quasi denervationes & nerveæ musculorum extremitates, 1.de anat.adm.c.5. quoniam musculi* in

in eos desinunt. 1.de motu muscul.c.1. Vide Nervus, Tendones, Denervationes.

Apophlegmatismus, *medicamentum, quod ore colluitur, aut dentibus manditur, cujusmodi pharmaca omnia, unâ nomenclaturâ comprehendentes*, apophlegmatizonta *nominant, ac eorum facultates*, apophlegmaticas. *5.de simpl.20. Rectiùs autem* Apophlegmatismus *est medicamentum, quod pituitam per os ex capite, aut thorace educit. 6.de sanit.tuend.c.10.*

Apophthora. *Vide* Aborsus.

Apophysis, *est extranea ossis pars, seu adnata, Latinis appendix. lib.de ossib.in proœm.*

Apoplexia, *est ablatio sensus, & motus in toto animalis corpore. 3.de loc.aff.10. & 2.aph.42. Vide* Caros, *&* Paraplegia.

Apoplecticę venę, *aliis* Sphagitides, *&* Jugulares externæ, *seu* superficiariæ, *Arabibus* Guidez manifestæ *vocantur, sunt quæ infernè ad aures utrinq; singulæ feruntur, à quibus superficiariæ ferè omnes, tùm colli, tùm capitis partes nutriuntur. 6.de usu part. & initio secundi de rat.vict.* Apoplecticæ *vocantur, quòd harum ex interceptione, & obstructione, apoplexia oriatur.*

Aposcemata, *i.e. humorum decubitus, vocantur, cùm, qui priùs unum membrum infestant humores, eo relicto, ad alterum transeunt. 2.ad Glauc.7.*

Aposceparnismus, *abscissio est ossis, cùm ejus pars per vulnerantia decussa fuerit, fracturæ species. lib.finit.med.*

Apositi, *more antiquorum Græcorum, ii appellantur, qui appetentiâ carent. com.3.in 3.de morb.vulg.72.*

Apositia. *Vide* Anorexia.

Apospasmata, *avulsa omnia nominantur, lib.de constit.art.cap.6. Quæ verò continui solutiones, apospasmata, i.e. avulsiones vocantur, instrumentariorum tantummodò partium propriæ sunt passiones. l.de diff.morb.cap.11. Vide* Rhegma.

Aposphagma. *Vide* Unionis solutio.

Apostasis, *generaliter loquendo, Galeno quælibet est continuitatis dissolutio: ita enim (ait Gal.) ego totum hoc genus soleo appellare; at Hippoc. abscedentia corpora, quæ ita affecta sunt, vocat, & affectionem ipsam, abscessionem nominat: tametsi una quædam species generis hujus sit, quam propriè* abscesioně, *&* abscessum, *i.e.* apostasin *&* apostema *nuncupant. 3.de his, quæ in med. fiunt. initio.* Apostasis, *&* Metastasis *differunt, quòd Apostasis, i.e. abscessus, judicationě infert, ægrumq; à molestiis omnibus liberat; Metastasis autem, i.e. commutatio, aliarum habet principium accessionum, ut & aliud exigat tempus ad coctionem mali, aliumq; corporis locum, ad quem infestantium humorum facta est translatio. 4.de rat.vict.68.*

Apostema. *Vide* Apostasis.

Aposyrmata. *Vide* Abrasa.

Apotherapia, *nunc pro postrema parte omnis probè peractæ exercitationis sumitur, nunc pro ea Medicinæ parte, quæ lassitudinem, ex immodico exercitio obortam, submovet. 3.de sanit.tuend.cap.2.*

Apothermus, Sapa, Siræon, Hepsema, *nomina synonyma, significant mustum plurimùm coctum. lib.1.de alim.fac.cap.13.de attenuante vict.rat.12.*

Appetitus caninus, *vehemens est comedendi desiderium, quo & plurima edunt, & maximè gravati, assumpta inalterata paulò pòst revomunt. 7.de composit.med.loc.c.2. & 1.de sympt.caus.c.7.*

Appo-

Appositio, *quæ &* Adjunctio, *&* Prosthesis *dicitur, naturalis est actio, per quam, vi tractrice, attractum nutrimentum singulis partibus apponitur assimilandũ. l.3.de natur.fac.c.1.*

Apsychia, *i.e. animi deliquium. comm.2. in 1. prorrhet. 20. & 1. aph.23.*

Aptystus, *i.e. morbus sinè sputo, præsertim morbus lateralis, cùm pars dolens exquisitè angusta, in se ipsa, universum fluxum cohibuerit, nec per sputum sese exonerârit. 2.de crisi.c.10.*

Aqua inter cutem, *Hydropis species est prima. lib.5.de loc.aff.7. & 4.aph.11.*

Aqualiculus, *qui &* Pubes, *&* Epision *dicitur, est ea trunci pars, in quem thorax finitur, ubi & masculorum pudenda constituta sunt, quin & fœminarum, ad femoris utriusq; exortum, ut sub hoc occultentur. lib. Introd.c.10.*

Aqueus humor, *qui &* Albugineus *dicitur. Vide* Crystallinus.

Aquosa urina, *quæ &* cruda *dicitur, est ea, quæ est alba, & tenuis. 1.de cris.c.5.*

Aquosus hydrops, *Hydropis species ea est, quam Ascitem vocant, cujus proxima causa, aquosus humor est, partim à jecinore manans, partim à tota carne corporis, veluti in aquam resoluta: à quo àquoso humore totum abdomen distenditur, colligiturq; inter peritonæum & intestina, velutì in utre quodam, unde illi nomen dedit; opposita alteri Hydropis speciei, quam Hipp. vocat siccum Hydropem, qui & Tympanias dicitur. Vide* Ascites, Hydrops.

Arachnoides pulsus, *araneæ speciem referens, sive aranealis, parvus est, ac brevis auræ agitatu movetur. lib. finit.med.*

Aræo-

Aræotica, *i.e. rarefacientia. 5.de simplic.cap.14. Vide* Anastomatica, *&* Rarefacientia.

Aranea tela, *est oculi tunica, quæ cum Rhetina, perfectam sphæram efficit, circundantem crystallinum humorẽ; diciturq; aranea, quia ad modum telæ araneæ subtilis est, ne impediat lumen ingrediens ad crystallinum & albugineum humorem. lib.de Anatom.viv. Vide* Rhagois.

Arcuatus morbus. *Vide* Arquatus.

Ardens febris. *Vide* Synocha.

Areæ. *Vide* Alopecia.

Argemon, *sive* Argemus, *est oculi hulcusculũ, quod in iridis circulo nascitur, partem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens: quo vitio qui laborant, ἐπαργέμυς vocat Gal.lib.finit.med.*

Argyrite, *terra est, quæ pluribus parvis terræ particulis, plures parvas argenti mistas habet particulas. 9.simpl.*

Ariditas, *est summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis. lib.finit.med.*

Aritænoide, *est cartilago laryngis, tùm ordine, tùm positione, tùm magnitudine tertia, in suprema innominatæ cartilaginis parte sita, gutturniis, infundibulisq;, quas Aritænas appellant, non absimilis. lib.vocal.instr.diss.cap.4. Unde aliqui eam Aritænam vocant, & guttalem. 7.de usu part.c.11. Vide* Cricoide.

Armatura conceptus, *ab Arabibus* Abgas, *tunica est postrema tenuis, toti fœtui undiq; circumjecta, ipsius velut sudorem excipiens; quasi agninum, à mollitie deducto nomine;* Amnion *Græcis appellata. 15.de usu part.*

Arquatus morbus, *qui &* Regius, *&* Icteros, *&* Auriginosus, *&* Arcuatus *dicitur, est bilis in summam totius corporis habitus cutim effusio, cum febre acuta, cum inte-*

interiorum adustione, & stomachi vitio. lib. Introd. & 5. de loc. aff. 7. ubi paulò clarius loquẽs ait, flava bilis, quando sui servans naturam, unà cum sanguine per totum corpus defertur, morbum facit, qui Icteros, i. e. Regius appellatur; sincera verò, & ab aliis succis quando secreta in aliquo membro consistit, herpetem concitat. 2. ad Glauc. 1.

Arteria, *est commune vas, ortum habens à corde, concavum, ut per ejus concavitatem, spiritus vitalis ad omnes corporis partes deferatur. lib. de anat. viv. Differt autem à* vena, *quòd vena sit vas sanguinem continens, nec pulsans; sed arteria vas est pulsans. lib. de caus. morb. cap. 3. Quondam nec-dum eas, quæ similiter ut cor pulsant, arterias, (in solam eam, quæ ex pulmone in laryngem emergit arteriam, arteriæ nomen inferentes) sed venas appellabãt, in totum velut alias, quæ non pulsant, sic etiam pulsantes, posteà verò consuetudine obtinente, arteriæ appellationem vasibus pulsantibus solis propter æquivocationem tribuêre, asperæ nomen addentes, illi, quæ ex larynge in pulmonem descendit, arteriæ, asperam arteriam appellârunt, quam ipsam etiam Bronchum vocant; quoniam cartilaginosa corpuscula, quæ plurima ejus pars sunt, Bronchia appellãt. 7. de compos. med. loc. cap. 1. Asperæ autem arteriæ dicuntur, quæ in pulmones divisæ sunt; quæ verò toto insunt corpore, quæq; ex asperis arteriis contracto corde, spiritũ transumunt, læves. 7. de anat. adm. 4. & 7. de usu part. c. 9. Vide* Aspera arteria.

Arteria crassa. *Vide* Arteria aorta.

Arteria magna. *Vide* Arteria aorta.

Arteria aorta, magna, maxima, crassa, *synonyma sunt, significantia unum omnium arteriarum tanquam caudicem, à sinistro cordis ventriculo propagatum, quæ omnes tùm sibi invicem, tùm eorum pulsandi modo respondent. 7. de anat. adm. c. 1.*

Arteria venosa, *est vas, à sinistro cordis ventriculo ad pulmonẽ procedens, quod arteria vocatur, quia pulsat: venosa autem, quia venæ tunicâ vestitur: quæ verò ex dextro cordis ventriculo oborta est, vena arteriosa dicitur; vena quidem, ab usu; arteriosa autem, quoniam arteriæ corpus est duplici tectum tunicâ. 7. de anat. adm. c. 4.*

Arteriæ emulgentes, *sunt duæ propagines magnæ, à maxima arteria, quæ spinæ incumbit, profectæ, non aliter, quàm duæ venæ magnæ, quæ in renes inseruntur, & quibus renes, urinam à sanguine secernunt & trahunt, venæ emulgentes appellantur. lib. de dissect. ven. 5. 14. & 16. de usu part.*

Arteria aspera. *Vide* Arteria.

Arteriæ carotides, *quæ &* soporariæ, & apoplecticæ, & subjectæ *dicuntur, sunt, quæ infernè, à corde, ad jugulum, rectà tendunt, atq; ad partes collo superiores distribuuntur. de dissect. art. & 16. de usu part.*

Arteriæ læves. *Vide* Arteria.

Arteriam conjugem *vocant, non eam arteriam, quæ venæ est per membranas conjuncta, sed eam, quæ alteri, ad eundem usum comparatæ venæ, aut arteriæ, adjuncta est. 16. de usu part. cap. 13. Nusquam enim vena ab arteria relinquitur, sed ubi vas arteriosum videris, ibi necesse est venam etiam esse. 16. de usu part. cap. 14. & 16.*

Arteriæ, & Venæ umbilicales *sunt, quæ acetabulis uteri adhærescunt, quibus fœtus in utero alligatur, & alimentum trahit. 14. & 15. de usu part.*

Arteriaca præsidia, *i. e. arteriæ pharmaca, quidam Electa nominant pharmaca; alii penitùs nullum discri-*

men ipsis adscripserunt; aliqui verò rarò addiderunt; alii ad vocem interceptam; alii adhuc generaliùs ad vocem læsam; sunt qui & ad exasperatam arteriam, & ad exulceratã eandem, hujusmodi accommodata esse scribant. 7. de comp. med. loc. cap. 1.

Arteria trachea. *Vide* Aspera arteria.

Arteria coronalis. *Vide* Stephanicea.

Arteriosa vena. *Vide* Arteria venosa.

Arthritis, *sive* morbus articularis, & artuum vitium, *11. meth. 20. Sunt & ex genere Arthritidis,* Ischias, & Podagra. *Quod enim in omnibus articulis, Arthritis est, hoc in uno, juxta coxendicum quidem, Ischiada, h.e. coxendicum morbum appellant, juxta pedem autem, Podagram. 10. de comp. med. loc. cap. 2. Unde Arthriticos vocant, qui hoc articulari vitio laborant. 11. meth. 20.*

Arthrodia, *per oppositam sibi articulationis speciem,* Enarthrosin, *clariùs intelligitur; utraq; enim est species Diarthroseos, i.e. dearticulationis: sed Enarthrosis est, cùm excipiens cavum, admodùm altum est, caputq;, quod in id inseritur, oblongum; Arthrodia verò, quæ cavum leve, superficiarium, capitulumq; depressum habet. lib. de ossib. in procem.*

Articulus, *est naturalis ossium compositio, vel per diarthrosin, i.e. dearticulationẽ, quæ est ossium structura, quorum motus est evidens; vel per synarthrosin, quæ est ossium manifestum motum non habẽtium compositio. lib. de ossib. in procem. Sed rectiùs: Articulus est, cùm duo ossa ita invicem coëunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum, velut sedes quædam, ei, quod movetur, & firmamentum, ut in ostiorum cardinibus apparet; unde manenti, cavitas, (quæ glene, i.e. pupilla, & Cotyle) ei, quod*

quod movetur, convexitas (quæ Condylus dicitur) inest. 1. de motu muscul. cap. 9.

Articularis morbus. *Vide* Arthritis.

Artomel, *i.e. jusculum ex pane & melle. 10. meth. 6.*

Artus, *extremæ & compositissimæ corporis partes sunt, crura scilicet, pedes, & manus.*

Arythmus, *pulsus est, non is, qui absolutam abolitionem significat, omniq; rythmo orbatus est, sed is, qui nativo rythmo caret: cui opponitur pulsus, qui* Eurythmus *dicitur. 1. de differ. puls. cap. 9.*

Asaphya, *est vocis obscuritas, vel propter vocem efformantium organorum offensam, (quam ex nervorum vitio contraxerunt) vel propter mentis læsionem. comm. 2. in 1. prorrhet. 3.*

Ascarides, & Elminthes, *sunt tenues lumbrici, in parte præcipuè inferiore, crassi intestini progeniti; rotundi verò sive teretes lumbrici, sunt vermes, qui in superioribus magis intestinis generantur, adeò ut ad ipsum quoq; ventriculum quandoq; ascendunt; latus est, qui & longissimus est, & per tota sæpè extenditur intestina. 3. aph. 26.*

Ascensus morbi, augmentum, incrementum, *synonyma sunt, significantia totius morbi, sive paroxysmi secundum tempus. 1. de cris. 3. ait, Ubicunq; accenditur atq; augetur caliditas præter naturam, istùc ab aliis partibus sanguinem solere confluere; quo verò tempore confluit, illas quidem partes mandantes, refrigerari, privatas sanguine, est necessarium; quod verò patitur membrum gravari, ac distendi, & sanguinem ipsum confluentem alterari, tùm quia aliis, quæ jam putruerunt, superfluitatibus permiscetur, tùm quia intrusum difflari non potest; atq; hoc tempus accessionis principium nuncupatur. Cùm verò jam ca-*

liditas materiam convicerit, tunc hoc tempus & ascensus, & augmentum vocatur: in hoc verò usque-adeò calor augetur, ut non modò locum exurat, qui est quodammodò putredinis focus, sed etiam continuatim per totum corpus dispergatur, ac cùm jam ad summum fervoris devenerint humores accensi, id acceßionis tempus Consistentia appellatur; tunc verò universum laborantis corpus igneum videtur, extensâ per totum corpus æqualiter caliditate. l.2. de differ. febr. 11. 12.

Ascia, est revolutio fasciæ, quæ cùm parùm à recto declinet, in obliquum tamẽ nondum vergit insigniter; à fabrorum ascia, quæ paululùm à recto abiens, in summitate decurvatur, sic dicta. 3. de fract. 21.

Ascites, Hydropis species est, in qua in membrana abdominis interiore, peritonæo Græcè dicta, aut potiùs inter peritonæum & omentum, humor aquosus, veluti in utre quodam, continetur; undè eam vocat Hipp. aquosum Hydropem. Contrà Tympanias, (quam siccum Hydropem vocat) est, in qua abdomen percussum, talem sonũ edit, qualẽ percussa tympana, quoniam in his per cutem extentam, subjectus aër percutitur, quemadmodum aër in hoc morbi genere, qui in profundo abdominis conclusus coërcetur. 4. aph. 11. Ascitem etiam utricularium Hydropem vocant, lib. finit. med.

Asellos. Vide Axes.

Asema crisis est, quæcunq; à nullo dierum indicantiũ anteà fuerit indicata, undè sinè signo dicitur, 3. de cris. 10.

Asitia, i.e. ciborum abstinentia, aliquando etiam vasorum inanitio, nomine generis, asitia dicitur. 2. de rat. vict. 47.

Aspera arteria, est arteriarum in animalis corpore aliarum omnium durißima, solo osse mollior, quam Græci χόνδρον, i.e. cartilaginem vocãt, quam ipsam totã, Natura in exactam circuli circumferentiam cõtorsit, circulorum, multâ serie, continuâ longitudine compositorum, à pharynge ad pulmonem usq; pertingens, sanguine vacua. 7. de usu part. cap. 3. Eademq; prout corpus est ex cartilaginibus (ut instrumentis vocis) & ex vinculis membranosis (ut instrumentis respirationis) compositum, trachea arteria dicitur, ibid. cap. 6. quam Bronchon nominant. ibid. cap. 11. Asperæ arteriæ etiam dicuntur, cùm eversæ sanguinolentiores apparẽt, & magis asperæ carnosæq;, & fici acinis similes. lib. Introd. cap. 15.

Asphyxia, i.e. pulsûs privatio, cùm non percipitur nostro tactu motus, atq; hoc per totum animal accidat, ut nulla usquam arteria moveri videatur, quod tamen, si ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit, 1. de præsag. ex puls. cap. 3. quam Hipp. vocat spirituum interceptionem, 4. de rat. vict. 26.

Aspredo oculi, est durities & asperitas inæqualis, quæ intra genas oritur. lib. finit. med.

Assa, i.e. stomachi fastidium & nausea. 4. de san. tuend. cap. 4.

Assidentia signa, quæ & mox apparentia, Græcis συνεδρεύοντα dicuntur, distinguuntur à pathognomonicis, seu paßionem infallibiliter & firmißimè significativis signis: exemplo morbi lateralis, in quo acuta febris, spirandi difficultas, tußis, pungens dolor lateris, paßionis significativa sunt: quòd autem dolor ad hypochondrium, aut ad clavim perveniat, aut quòd faciliùs in latus patiens, quàm in alterum, æger decumbat, aßidentia signa sunt. 1. aph. 12.

Assimilatio, & assimilatrix facultas, est, quæ ab

actione ipsa, generaliter alteratrix, in specie verò assimilatrix dicitur, quâ id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, simile fit. 3.de nat.fac.cap.1. Naturalium actionum prima, ac propemodùm maximè necessaria, nutritio est, quæ alteratricis actionis quædam est species; est enim & concoctio, quæ in ventre peragitur, alteratio, non secùs autem & quæ in venis: quibus accedit ea, quæ in quaq; est particula. Hisce aliqui addunt quartam, quam assimilationem vocant, nomine quidem à nutritione dissidens, re autem non dissidens. 3.de caus.sympt.c.2.

Assistentes, sive Astites glandulosi. Vide Glandulosi.

Asthma, i.e. anhelatio, affectus est, in quo propter angustiam, organorũ spiritus & bronchiorum oppilationem summè usq; ad operta scoptula & scapulas thorax, citra febrem, motu celeri denso movetur; uti etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quiq; respirando, pinnas narium movent, quas in spirando contrahunt, exspirando dilatant. com.2.in 3.de morb.vulg.4. Vide Anhelosi.

Astites. Vide Glandulosi assistentes, & Parastatæ.

Astragalus, i.e. talus, (os ballistæ vulgò) 3.de usu part. cap.6. est principalissimum ossium, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quasdam desinens, magnum quidem & maximis supernis ossibus dearticulatum, in medio tibiæ & calcanei locatum. ibid.cap.8. Est & Astragalus fruticellus exiguus. 6.de simpl.med.fac.

Astrictio, est densitas cutis, & necessariorum excrementorum suppressio. ad Thrasib.cap.27.

Ataxia, & Acosmia, est ordo decretorius, dierum febrilium, perturbatus, & interruptus. 3.progn.7.

Ater

Ater succus, est melancholia, quartus naturalis humor, frigidus & siccus, sanguinis limus velut & fæx, quem humorẽ, cùm ex ustione ac putrescentiâ acidam & radentem qualitatem contraxit, atram bilem nuncupant, sive radentem. 2.de nat.fac.c.9. Vide Acida bilis, & Melancholicus humor.

Athera. Vide Atherômata.

Atheromata, Steatomata, & Meliceris, alii quidem inter abscessus reponunt, alii verò ad aliud genus referunt; omnes tamen tumores præter naturam sunt, quorum natura ex ipsis nominibus patet; pulticulæ enim quid simile in ipsis atheromatis invenitur, melli verò in ipsis meliceridibus, sævo autem in ipsis steatomatis. lib.de tum.c.5. Ipsum verò atheroma Græci ἀθήραν vocant. 14.meth.c.14.

Athymia, i.e. animi dejectio. 6.de loc.aff.c.1.

Atra bilis. Vide Acida bilis, & Ater succus.

Athroos, est secretio & alteratio p.n. subitò facta, violenta, dolorosa, in ipso dividentium genere, videturq; in omnibus sensibus, ex secretione, ac divisione, cõtinui unitiq; corporis, cum sensoria, vel universa, vel magnis portionibus, & celeriter (quod Græci ἀθρόως vocant) dividuntur, aut aliàs affatim corruptivè alterantur, dolor excitari. 1.de sympt.caus.c.6.

Atrophia est, cùm partes corporis vel diminutè alimentum attrahunt, vel non trahunt, vel perperàm trahunt, unde corpus non nutritur, sive id quidem, quod nutrit, & quantum & quale esse oportet, suppeditetur, sive non. Cæterùm, symptoma aliquod in retentrice facultate incidit, simile his, quæ in ventre sunt dicta, quod nutritionẽ tollit. Atrophia quoq; excretricis vitio accidit, cùm plus, quàm opus est, vacuatur. de sympt.differ.c.4. & 1.meth.9.

Est adhuc Atrophia quædam in oculo, cùm ex longa imbecillitate, vel aliâ quâdam latente causâ, paululùm quasi propulsus, deindè cavatus ad radicem, cum dolore minor evadit, obscuréq; aut nihil omninò, videt. lib Introd. c.15.

Atrophusæ, i.e. corporis particulæ, quæ ex nutrimento fructum non sentiunt. 2. meth. c.7.

Attonitus morbus, i.e. Apoplexia. 2. aph. 19. quem & morbum stupidum vocant, 8. de placit. c.6.

Attractrix virtus est, quæ peculiares & familiares parti succos, alendi ipsam gratiâ, & appetere, & attrahere potest; altera, quæ generatim alteratrix dicitur, quâ succus attractus similis evadit parti, quæ alitur, quæ ipsa membratim in hepate, sanguificativa dicitur: Retentrix, quâ pars attractum succũ retinet, donec in suam ipsius naturam eum mutaverit: Expultrix, quæ à concoctis, quod inutile est, secernit, idq; excrementum vocatur, 5. de loc. aff. cap.7.

Attrahens, sive Attractoria, sive Epispastica facultas est, quæ ex alto vehementiùs attrahit, propter essentiam calidam, & tenuium partium, sive talis essentia spontè nata sit, sive ex putrefactione acescente generationem sortita, directè opposita est repercutienti & adstringenti virtuti, quæ, in altum, occurrentes sibi succos repellit. 5. de simpl. cap.17.

Auditorius meatus, est rotundum foramen, quod ad aures pertinens, non solùm usq; ad cerebri membranam pertinet, sed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipsum à cerebro descendit, 6. meth. 6. quod & cœcum foramen dicitur, lib. de nervor. dissect. cap.6. Græcè τυφλὸν τρῆμα. Vide Aures.

Auditûs gravitas. Vide Obauditus.

Augmentum morbi. Vide Ascensus.

Aures, quà frons ad tempora porrigitur, in ipsius terminis sitæ sunt; quarum pars aperta Ala dicitur, refracta ab interiori, in posterius, ipsis summitatibus inflexis, Cubiformis, sub qua semicirculus rotundus, in mucronem exsurgens, Græcè ξύστης appellatur, hujus acumini concavum quod subjacet, Conchula, in cujus medio quod conspicitur rotundũ foramen, meatus auditorius nuncupatur. lib. Introd. cap.10.

Aures cordis, sunt duo sinus cordis, concavi, nigriores, nervosiores & magis cuticulares, membranosioresq; corde, in utraq; hujus parte, sinistrâ & dexterâ collocatæ, ad similitudinem aurium. 7. de anatom. adm. c.9. Nominatæ autem porrò ita sunt, non ab utilitate, aut actione aliquâ, sed à parva similitudine, quòd utrinq; cordi ipsi, ut Animalis capiti, aures adjaceant. 6. de usu part. c.15.

Aurigo, & Auriginosus. Vide Arquatus.

Autopsia, est eorum observatio & memoria, quæ proprio intuitu unusquisq; inspexit. de part. art. med. cap.2.

Autopyrus, qui & Syncomistus dicitur, panis genus est, quod ex farinâ universâ comportata, confusâ veluti & permistâ, non discussis furfuribus, constat. lib. de ren. aff. dignot. cap.6. Syncomistum panem vocant, qui medius est inter exquisitè purum, & furfuraceum. Vocãt autem nonnulli eundem panem Autopyrum, quoniam ad puri panis confectionem, farinam, non qualis naturâ est, talem ad conficiendum panem assumunt, sed priùs purgantes, furfur excernunt; contrà autẽ in furfuraceo priùs adimunt eam farinæ partem, quæ purissima est: panis autem, qui Autopyrus appellatur, qualem habet ex natura farinam, triticum, talem etiam servat. 2. ad Glauc.7.

Avulsa. *Vide* Avulsio,*&* Apospasmata.

Avulsio *est,cùm ossa,quæ membrum colligant,divulsa dicuntur.com.3.in lib.Hippoc.de his,quæ in medic.fiunt.31.* *Vide* Unionis solutio.

Axes *ipsas,Asinos appellare consuevit Hippocrates; & parvos axes,Asellos, quas etiam Succulas vocãt. 2.fract.48.*

Axillaris vena *est,quæ per axillam percurrens,major humerali,per totum brachium in ramos scinditur duos, superiorem, inferiorem, externum, internum, ille* vena hepatica, *3.de anat.adm.cap.5. hic* subalaris,basilica, *&* vena cubiti interna *appellatur, lib.de anat.viv. & contra Erasistr.cap.6.*

Axiomata, *propositiones indemonstrabiles vocant. 1.meth.4.*

Axungiam, *omnes soliti sunt vocare adipem suillum veterem. 1.de comp.med.per gen.cap.4. Vide* Adeps.

Azygos vena, *est propago, ex venæ cavæ superioris trunco exoriens,parte dextrâ,& octo costis inferioribus inserta, quam sub corde oriri semper à se observatum fuisse testatur Gal.l.5.de loc.aff.2.& initio secundi de vict.rat.& 3.de usu part. in iis videlicet corporibus, in quibus thorax longior erat; nostro verò seculo, propter thoracis brevitatem, supra cor,& pericardium exoritur, ad quintam plerunq; thoracis vertebram, & per ejusdem ramulorum orificia aperta,materia pleuritica inter pleuram,& pleuram effunditur.*

Azymus panis, *i.e. fermenti expers. 1.de alim.facult. cap.2.*

B

BALLISTÆ os. *Vide* Astragalus.

Barycoia, *sive* Obauditus, *sive* Obauditio, *est auditûs gravitas & difficultas, proportione respõdens Amblyopiæ, quæ est visûs hebetudo, sive diminuta visio. 1.de caus.sympt.cap.4.*

Basilare os, *quod &* os palati,os Cunei,os Sphenois *dicitur, est os, quod toti calvariæ substernitur, quod à nonnullis inter capitis, ab aliis inter maxillæ superioris ossa (cùm inter utrumque sit medium) numeratur. cap.1. lib.de ossib.& in fine lib.11.de usu part.*

Basilica vena. *Vide* Axillaris.

Basis cordis, *quam alii* caput visceris *appellant,est vertex cordis, figurâ turbinata, 7.de anat.adm.c.3. quam &* mucronem *appellant, 2.de placit.c.4.*

Bathmides, *sunt brachii concavitates, in quas extendentibus totam manum,& flectentibus,cubiti ipsius coronæ ingrediuntur, 2.de usu part.cap.15. Alibi inquit:* Βαθμίδες *sunt bases quædam,& sinus, in brachii sive humeri osse, utrinq; singulæ, in quas,quum extenditur,flectiturq; tota manus,ipsius ulnæ,coronæ sive processus ingrediuntur.*

Bechica medicamenta *sunt, quæ tussim sedant, & expectorant. 1.de simpl.c.1.*

Belenoides os. *Vide* Graphoides,*&* Lithoides.

Beneolentia *dicuntur, quorum vapores, à corporibus defluentes, ambienti permisti, ac per nares inter inspirandum in cerebrum delati, familiares sunt cerebri naturæ,& animalibus spiritubus, proportione quâdam iis respondentes, quæ linguæ sunt dulcia. 4.de simpl.22.*

Berenicium, *est nitrum, vel spuma nitri. 6.de compos. med.loc.c.1.*

Bilis, *simpliciter si proferatur, sive* biliosus humor, *audimus pallidam & amaram, non acidam & nigram; hanc enim semper cum adjectione nominamus, ibi econtrà appel-*

appellatione solâ bilis, humoris colorem innuentes. lib.de tumor.cap.9. Bilis appellatio per se sola, flavam & amaram significat, sed cum adjectione, Bilis atra, humorem melancholicum. 7.aph.32. & 1.de nat.hum.27.& com.5.in 6.de morb.vulg.14.

Bilis acida. *Vide* Acida bilis.

Bilis æruginosa. *Vide* Bilis pallida.

Bilis amara. *Vide* Bilis.

Bilis atra. *Vide* Bilis.

Bilis flava. *Vide* Bilis pallida.

Bilis Isatodes. *Vide* Bilis pallida.

Bilis nigra. *Vide* Nigra bilis.

Bilis pallida *est, quæ ex bili syncera, & tenui aquosa, serosaq; humiditate (quâ ex urina etiã, sudorq; provenit) constat.* Flava *verò, quæ &* Vitellina *dicitur, colore pallidior, tenui humiditate constans, sed crassiori quàm pallida, crudo vitello ovorum & colore & consistentiâ similis, in vasis genita.* Porracea *verò in ventriculo genita, porrorum colori similis:* Aeruginosa, *quæ ærugini assimilatur:* Isatodes *autem bilis, quæ ab Isatide, cæsium colorem referente, dicta est. Sic etiam &* Rubram *nonnulli bilem nominârunt, quæ consistentiâ ad tenuem sanguinem proximè accedit, sed quoniam non concrescit, idcircò bilem eam nominant, lib.de atra bile, cap.2.*

Bilis porracea. *Vide* Bilis pallida.

Bilis radens. *Vide* Acida bilis.

Bilis rubra. *Vide* Bilis pallida.

Bilis vitellina. *Vide* Bilis pallida.

Bis feriens pulsus. *Vide* Dicrotus pulsus.

Blæsum corpus *est, cujus pectus pronum, in partem anteriorem redditur;* Rhæbum *autem, cùm posteriores partes, quæ ad spinam pertinent, gibbæ redduntur. lib.de caus.morb.cap.7.*

Blena, *sive* mucus, *est humor per palatum & nares defluens, concoctus, adeóq; crassior, minúsq; acris, & mordax, propterea &* crassior pituita *ab Hippocr. vocatur, lib.de totius morb.temper.cap.3. & 2.de semin.cap.6. Vide* Phlegma.

Borborgmos, *est sonus, vel murmur, in crassis intestinis factum à flatubus, cùm excrementis sunt vacua, humidum excrementum denuncians. 3.de symptom.caus. cap.2. Vide* Physis.

Bothor. *Vide* Exanthemata.

Bothria. *Vide* Phathnia.

Bothrion, *propriè scrobs, sive parva fovea, unde ductâ similitudine, dentis alveolus & sinus, in quem ille reconditur, sic vocatur. Quin & βόθειον est ulcus cavum oculi, tunicæ corneæ, parvum, angustum, puncturis rotundis simile, ulcusculo altius. lib.Introd.cap.15.*

Brachiale, *quod Græci καρπὸν dicũt, Arabibus Rascetta, est prima pars palmæ manûs, octo constans ossibus, in superficie leniter gibbis, sinuatis intrinsecùs, lib.de ossib. c.18. cujus inferior pars quatuor ossibus (quæ quasi postbrachiale, vel metacarpium dixeris) colligatur. ibid.cap.16.*

Brachichronius. *Vide* Polychronius.

Brachium, *totius manûs pars maxima, cujus termini infernè, sunt articulus, qui in curvatura cubiti est, quem* Anchona, *sive* Cubitum, *cui innitimur, vocamus; supernè autem rursus, humeri articulus. lib.2.de motu musc.cap.2.* Brachium *insuper appellatur, quod inter duas juncturas humeri & cubiti intercedit, totius brachii pars;* Superhumeralis *verò, i.e.* Epomis, *superior humeri pars est, quæ ad*

ad collum vergit. Nam humerus,totum id,quod in dearticulatione hac apparet,vocatur; quod autē non apparet, à posteriori parte,est os scapulæ,ab inferiori est id,quod,dum totum brachium attollitur, manifestum fit, & Ala nominatur. 1.de artic.4.

Bradypepsia. *Vide* Concoctio.

Branchus,*aliàs* Raucedo,Destillatio,*&* Coryza. *5.de sanit.tuend.cap.8. Qualis in ventre,diarrhœa,passio, ex mala concoctione,fit, tale πάθημα est in cerebro catarrhus & coryza. Catarrhus scilicet est, cùm,quod supervacuum est, in os diffluit; Coryza, cùm in nares; Branchos autem, sive raucitas catarrhis superveniens, fit faucibus humore imbutis. Quòd si in Gargarionem fluxio procumbit, aut (quam ex similitudine Græci σταφύλην,i.e.acinum vocant) in uvulam, hanc in tumorem attollit; at si in glandulas, quæ sibi ex adverso, in oris termino utrinq; jacent, Antiadas; si autem in ea, quæ iis proxima sunt, humorum fiat decubitus, oriuntur Paristhmia. 3.de sympt. caus.cap.4.*

Bregmata, *Latinis* syncipuт, *sunt duo syncipitis ossa, utrinq; quatuor rectis lineis circumscripta, una quidem per suturam in longum porrectam, sagittalem, utriq; ossi communem, posterius autem lambdoidis suturæ lateribus, anterius verò coronariæ vocatæ, utrâq; autem parte,squamosis commissuris determinantur. comment.3.in 6.de morbis vulgar.1. ubi inquit, Bregmata, vulgò parietalia ossa appellantur. Vide* Pregmatis ossa.

Brevis pulsus. *Vide* Pulsus latus.

Bronchia, *sunt asperæ arteriæ cartilagines, literæ Σ figuram referentes. 4.loc.aff.c.8. Vide* Arteria.

Bron-

Bronchocele, *i.e. gutturis tumor. 2.de comp.med.loc. cap.17.*

Bronchon, *i.e. trachea arteria. 7.de usu part.cap.11. Vide* Aspera arteria.

Bubo, *est tumor,præter naturam,in collo, secus aures, vel in inguinibus,emissariis veluti communibus,iis,quibus in collo,capite, vel aliquâ vicinâ parte, vel prope magnam arteriam aut cavam venam,ulcus est natū, aut quæ aliàs naturæ infensis plurimis scatent superfluitatibus,obortus. 13.meth.cap.5. Vide* Struma.

Bubonecele, *est tumor mollis, in inguine factus, peritonæo plùs nimis dilatato, vulnerato, aut rupto, & posteà non conglutinato, diciturq;* ramex in inguine: *quòd si umbilico hoc accidat, dicitur* Exomphalos. *lib.de tumor.cap.16.*

Bulimos, *est vehemens esuritio, ex indigentia simul, imbecillitate, & refrigeratione oris ventriculi, orta. 1.de caus.sympt.cap.7. Differt autem Bulimos à* canina appetentia,*quòd ille sit casus potentiæ naturalis appetitivæ, tractricis & concoctricis, ex frigiditate exteriore, qui à fame quidem inchoavit, sed non habet eam ampliùs adjunctam; Caninus autem appetitus fieri consuevit,vel propter solam intemperaturam frigidiorem, vel propter humores melancholicos, acidos, lancinantes,& venarum suctioni similem sensum inferentes, quos exorbuit os ventriculi. 2.aph.21.*

Bulla, *i.e. pustula oculis nata. 9.de simplic.med.fac.*

Bursa testium, *est communis tunicarum, utrumq; testem cooperientium, rugosus sinus, utriq; testiculo circumdatus,* Oscheon *Græcis,Latinis* Scortum,*aliis* Scrotum *dicitur. lib.de dissect.vulvæ.& in Introd.*

C Ca-

C

CACHEXIA, *pravus corporis habitus est. 1. meth. 9. Inde* Cachecticus, *i.e. mali habitûs homo. lib. de cur. rat. per sang. c. 19. Vide* Habitus.

Cacochymia, *vitiosorum succorum est redundantia. Vide* Plethora.

Cacoëthe ulcera, *ex dysepulotis clariùs intelliguntur; quæ enim ex humorum confluxu, vel multorū, vel acrium oriuntur, ita, ut locus affectus talem dispositionem, quâ id, quod influit, bonum sit licèt, tamen ipsum corrumpat, non habeat,* Dysepulota *nomino: quæ verò dictam dispositionem jam obtinent, præcipuo vocabulo* cacoëthe, *i.e. maligna, appello. 1. de compos. med. per gen. cap. 18. Sed generaliùs: Quæ ulcera omnibus ritè decenterq; factis non sanantur, ea Medici* cacoëthe, *i.e. maligna, contumacia, rebelliaq; dicimus. 4. meth. 5. Adhuc generaliùs:* Cacoëthes *morbos, i.e. malignos appellamus, quicunq; periculum minantes, spem salutis interim non adimunt; nam quod summè perniciosum existit symptoma, non* cacoëthe, *sed* mortiferum *dicitur. com. 1. in 1. prorrhet. 14.*

Cacophonia, *i.e. vitiata vox. lib. de symptom. differ. cap. 3.*

Cacosphyxia, *i.e. vitiosus pulsus. ibid. c. 4.*

Cacotrophia, *i.e. vitiosa nutritio. ibid.*

Calchoidea ossa, *sunt tria ossa parva circa calcaneum posita, quæ certis nominibus carent, inferiori naviformis ossi per synarthrosin copulata, cum quibus etiam exteriore ex parte, Cyboides pariter connectitur. 3. de usu part. & de ossib. c. 24.*

Calcaneus, *seu* os calcis, *quod Græci Pterim vocant, maximum & principalissimum est pedis os, ad firmationem pertinens, quod Astragalo subest. 3. de usu part. & lib. de ossib. cap. 2. 4. 6.*

Calcis os, *Vide* Calcaneus.

Calculus, *sive* calculosus morbus *est, ubi in renibus ex collecta crassorum humorū copia, à calore immoderato calculi generantur. lib. finit. med.*

Calescere, *&* Calefactum esse, *non parùm refert dicere, exemplo lebetis, & aquæ calidæ: Fervens enim aqua, in frigidum lebetem injecta, vel Fervens lebes aquam frigidam excipiens, illic quidem aqua calefacta est, & lebes calefit, juxta Typum putridarum febrium, hîc lebes calefactus, aqua calefit, ad morem febrium hecticarum. lib. 1. de differ. febr. c. 1.*

Calidum, *hoc ipsum verbum aliquando transferimus ad qualitatem, cujus proprium nomen est caliditas, aliquando denominativè totum corpus dicimus calidum, à caliditate; estq; hic modus loquendi plurimus in omni vita. 1. aph. 14. Communiter Hipp. à qualitatibus nominat elementa:* Calidum *E. G. appellat, neq; solam qualitatem, neq; quod ab ejus exuperantia dicitur, sed* τὸ πρῶτον θερμὸν τῆς θερμότητος, *corpus, quod summam participat qualitatem, ut Ignem. 1. de element. cap. 8.*

Callicreon, *sive* Pancreon, *caro glandulosa est, substrata arteriis, venisq; ventriculi, quæ eâ parte in ramos capillares finduntur. lib. de ven. & artic. dissect. cap. 1. Vide* Pancreas.

Callosum corpus, *i. e. calli naturam referens, regio quædam in cerebro est, in quâ naturalis concavitas esse videtur, quæ ex superjacentibus, & circundatis corporibus, portionem alimenti non perfectè elaborati (perittoma, sive recrementum vocant) recipit, 9. de anatom. adm. cap. 3.*

quod recrementum ab Aristotele excrementum *dicitur, lib.de instrum.odor.*

Callus, *idem quod* Clavus, *Græcè* τύλ☉. *6.simplic. Dicitur etiam* Tophus, *ex crudo humore, qui crassus est, ad similitudinem puris crassioris. 10.de compos.med.loc.c.2. Vide* Myrmeciæ, *&* Tylosis.

Calvaria, *sive* cranium, *os capitis appellatur, lib.de ossib.cap.1.Vide* Cranium.

Calvata, *ferramenta appellat Hippoc. quæ rotunditatem quandam levem in extremis partibus habent, cujusmodi sunt specillorum capitula, & quæ* Nucleata *appellantur, & spatularia. Oblonga verò his contraria nuncupat, quorum extrema minimè sunt rotunda, sed mucronata, ad suffusionem & cataractam punctione tollendam accommodata instrumenta quodammodò similia. lib.1.de artic.cap.43.*

Calvities, *est capillorum defluvium, propter humorũ, ex quibus nutriri consueverunt, inopiam; si verò propter eorundem humorũ vitium, corrumpantur, & cadant, non* Calvities, *sed* Alopecia, Area, *&* Ophiasis *dicitur. 1.de comp.med.loc cap.2. Vide* Madarosis. *Capitis sanè cutis, pueris, mulieribus, & eunuchis humida est, sed calvis immodicè arida, cerebrum in juvenibus molle cùm sit atq; humidum, calvariam tangere, omnemq; interiorem inanitiem complere, in senibus verò siccescens subsidensq;, à calvaria distare, sæpiùs in animalium dissectionibus conspicimus, in quibus calvescentibus syncipitis ossa, fistulosiora aliis, & molliora ac superincumbentia ob cerebri (cùm ad ipsa usq; non pertingat, neq; ea attingere possit, subsidet enim, in suamq;, ac ipsius basin depressum cadit) distantiam, exarescunt, & consequenter, ossibus istis resiccatis, &*

ipsis

ipsis obtenta cutis inarescit, atq; ipsi sensui valdè sicca, in calvis apparet, ut rationali demonstratione non egeat. com.3.in 6.de morb.vulg.2.

Calx, *est totius pedis posterior pars. lib.Introd.cap.10. Clariùs in lib.de ossib.c.25.ait, Calx est os pedis maximum, ossi scaphoidi subjectum, quod & rotundas ex talo partes recipit, & geminos, quos habet, processus in sinum ejus inserit, parte, quâ ingredimur, leviter rotundâ, & latiusculâ.*

Camarion, *sive* Psallioides *corpus, est pars cerebri, quæ supra communem cavitatem (quâ cerebrum cerebello suâ perforatione committitur) velut domûs tectum quoddam in sphæræ superficiem concavam circumactum, ad similitudinem testudinum, & fornicum, quibus architectores utuntur. 8.de usu part.cap.11. Vide* Fornices.

Camarosis, *est ossis perruptio, cùm ex alterutrâ refractum parte, similem cameræ figuram acceperit. lib.finit. med. Unde recentiorum nonnulli vehementissimas fracturas,* Camaromata, *&* Engosomata *vocant:* Engosomata *quidem, quæ in medio sui membranæ innituntur;* Camaromata *verò, quæ eandem ipsam partem exaltatam habent. Cæterùm, quâ primùm ab integris fracturæ partibus, diduci ægra cœpêre, intrò magìs recedũt, ac membranæ innituntur. 6.meth.6.*

Camisia fœtus. *Vide* Chorion.

Campylon. *Vide* Helosis.

Cancer, *est tumor præter naturam, fusci & lividi coloris, in quo venulæ quædã exaltatæ primò occultæ, (quando &* Cancrum latentem *vocant, lib.de atrab. cap.4.) deindè manifestæ, à crasso & nigriore sanguine, fæci vini assimiles, sunt oppletæ, cancri effigiem exhibens. 14.meth.9.*

Canina cupiditas, *est prava dispositio oris ventriculi*

superioris, multa impetuosè ingerentis, nec potentis devoratorum pondus sustinere, sed eadem inalterata supernè, vel infernè excernentis, similis renum diabeticæ passioni, ubi tanta serosæ humiditatis cupiditas adest cum virium imbecillitate, ut & humiditatem affatim attrahere, ac eam deindè in vesicam confestim renes impellere coguntur. 6.loc aff.3. Vide Bulimos.

Canini dentes, *quos Græci κυνόδοντας vocant, sunt duo utrinq; utriq; mandibulæ, superiori, & inferiori, inhærentes dentes, qui canum dentibus quàm simillimi, inferiore basi lati, parte supernâ acuti, quibus singulæ quoq; radices longissimæ insunt, ut si quid propter duritiem ab incisoribus dentibus scindi minùs potuit, id frangere possint. lib.de ossib.cap.5. Vide* Dentes.

Canities, *est pilorum ante legitimam ætatem, in album commutatio. lib.finit.med.*

Canthus oculi. *Vide* Anguli oculi.

Capillaris vena. *Vide* Apanthismus.

Capillitium. *Vide* Trichiasis.

Capistratio. *Vide* Phymosis.

Capitis vena, & Cephalica, & humeraria, & externa *dicitur, est, quæ ex jugularibus externis jam divaricatis, quibus cum radicem habet communem, utrinq; extra thoracem ascendit, & per humerum in externam brachii regionem declivis excurrit. initio secundi de rat.vict. Vide* Axillaris vena.

Capreolaris *sive* hederarius anfractus, *est arteriarum & venarum ad utrumq; testiculum descendentium, nõ recto itinere, sed instar capreoli, aut hederæ, variis modis involutarum, connexus. 1.de semin.cap.12. Vide* Glandulosi assistentes.

Capri-

Caprizans pulsus *est, ubi motum arteria interpellat velut & interrumpit, ita ut motus à quiete alter, celerior primo, & vehementior fit. 1.de diff.puls.c.29.*

Capsula cordis, *i. e. Pericardium. Vide* Membrana Pericardios.

Caput, *est suprema corporis pars, quam nonnulli ventrem* superiorem *nominant, collo terminatur, & partes animales continet.*

Caput cordis, *est ampla, & orbicularis, ejus pars superna, & basis. 6.de usu part.cap.7.*

Caput ossis, *est extrema ossium pars, crassior, & orbiculata. lib.de ossib.in procem.*

Caput-purgia, *sunt medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratiâ induntur naribus, & dicuntur* Errhina, *sive intra os sumpta, partim colluendo, partim mandendo per sputum caput purgent, & vocantur* apophlegmatizonta. *5.de simpl.cap.20.*

Carbo (*qui &* Carbunculus) *dicitur, cùm melancholicus humor, in cutem decumbens simul cum febre, exanthemata per cutem crassescentem siccescentemq; concitat, assatum sanguinem indicantia. lib.de atrab.cap.4. Carbunculus ulcus est, crustam citò, cum inflammatione totius partis vicinæ validâ, ut & febres vehementes, & extrema pericula, inferens, 5.de compos.med.per gen. cap.15. cujus crusta nigra est, & cinerulenta, aliter quam quæ sanguine suffusa sunt, aut quæ algore frigent; non enim vehementer lividus, ut in illis, tumor est, sed habet aliquid splendens, ut bitumen & pix: talis autem est, exactè atra bilis. lib.de tum.cap.6.*

Carbunculus. *Vide* Carbo.

Carcharaconta, *dicuntur animalia, quæ serratis*

sunt dentibus, ut Ursus, Leo. 9.de anatom.admin. cap.1.

Carcinoma, *in utero est tumor, sine ulceratione, inaequalis, & verrucosus, lib.finit.med. quem etiam à cancro animali* Carcinon *vocant. ibid.*

Carcinos. *Vide* Carcinoma.

Cardia, *i.e. cor, quod non solùm visceri, vitæ principalissimo, quod sui natura palpitat, nomen fuit apud antiquos, sed etiam ori ventriculi superiori. 4.aph.65.*

Cardiaca dispositio, *est innati roboris labefactatio, & languor; fit plerumque, conflictante ore ventriculi & stomacho, cum sudorum immodica vi. Sunt qui Cardiam, cordis phlegmonem statuunt, atque ab hac exortam virium exolutionem Cardiacam, vel dispositionem, vel syncopen nominant. 1.de caus.sympt.cap.7.& lib.finit.med.*

Cardiacus morbus. *Vide* Cardialgia.

Cardialgia, *i.e. cordis, seu oris ventriculi dolor, & morsus, qui &* Cardiogmos *dicitur, à forti ventriculi æstu, flavâ bile in ipsius tunicis ebulliente, quin & à pituitâ impensissimè frigidâ, & flatuoso spiritu frigido, genitus. 4.aph.65. Dicitur etiam* Cardiacus morbus. *lib.Introd.cap.13. & 8.de comp.med.loc.cap.1.*

Cardiogmos. *Vide* Cardialgia.

Carnosa cutis. *Vide* Musculus cuticulosus, *aut* Panniculus carnosus.

Caro, *propriè vocatur tantùm ea, quæ in musculo est, reliquarum partium nullam, homines carnem vocāt, præterquàm admodùm pauci, sed quæ in visceribus, ceu jecinore, renibus, liene, pulmone, visuntur carnes, eas* parenchymata *(quasi effusiones dixeris) Græci vocant, quæ in intestinis, ventriculo, stomacho, & utero sunt, sine nomine relinquunt. 11.meth.11. Parenchymata autem eas partes vocant,*

vocant, non carnes, propterea quòd ex venis effusus sanguis circum vasa omnia concrescat. 11.de simpl.in initio.

Caros, *sive* Sopor, *est deperditio sensûs, & motûs, in toto animalis corpore, illæsâ manēte spirandi facultate, ex læsa anteriore cerebri parte, & temporum musculis: si verò spirationem adeò vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix spirare possit, eorum exemplo, qui per gravem somnum stertere solent, Apoplexia tunc affectio nominatur. 4.de loc.affect.cap.2.& 13.meth.21.& com.2.in 1.prorrhet.29.*

Carotides, *i.e. soporariæ arteriæ, sunt duæ illæ, quæ ab arteria magna, à sinistro cordis ventriculo emergentes, rectà ad caput feruntur, omnibus, quæ sunt supra cor, partibus distributæ. 16.de usu part.cap.12. & 1.de placit.cap.7. Soporariæ autem nuncupantur, quia soporem, affectionem dictarum arteriarum propriam esse autumāt. l.5.de placit. cap.7. Vide* Soporariæ.

Carpon, *&* Carpos. *Vide* Brachiale.

Carunculæ, *nunc substantiæ intestinorum portiones dicuntur, quæ in difficultate intestinorum excernuntur, adeò magnæ, ut possimus eas* carnes *nominare, 4.aph.26. nunc verò carnosam quandam particulam, in summo ore pendentem, quam &* columellam *vocant, significant. 6.de comp.med.loc.cap.3. Vide* Gargareon, *&* Difficultas Intestinorum.

Casus, *aliàs* signa, *&* symptomata mox apparentia *dicuntur. 1.aph.12. Vide* Judicatoria signa.

Cataclida, *sive* Subclavium *dixeris, primam thoracis costam parvam significat. lib.de musc.dissect.cap.12.*

Catagma, *i.e. ossis fractura. 2.meth.cap.2.*

Catagmatica emplastra, *quæ &* cephalica *vocāt,*

sunt, quæ calvariæ fracturis accommodantur, habentq; abstergendi, digerendi, & siccandi potestatem. 2.de comp. med.per gen. cap.16. Dicuntur & Catagmatica ligamenta, *quibus, fasciarum instar, ossis rupturæ deligantur. 1.de comp.med.per gen.c.4. Vide* Cephalica emplastra.

Catalepsis, *est deperditio sensûs visûs, apertis palpebris, servatâ tamen secundùm naturam spiratione, in quâ posteriora cerebri potiss. & nervorum exortus intemperie frigidâ siccâ, unde etiam affectus hic* Nervorum exortus *dicitur, afficiuntur, 4.de loc.aff.cap.2. licèt alibi Catalepsin dicat esse spiritûs cohibitionem, lib.de musc.diss.cap.26. Et alibi dicit, Catalepsin fieri, refrigerato primo sensorio, i.e. cerebro ipso: quæ refrigeratio cùm fortis fuerit, mista humiditati, facit lethargicas passiones; cum siccitate verò eas, quæ à Græcis* κατάληψεις, *i.e. deprehensiones dicuntur. 2.aph.3. Eundem affectum Catoche & Catochon vocant. 4.de caus.puls.cap.16. Vide* Catoche.

Catalotica medicamenta *sunt, quæ cicatrices grossas æquant, & limpidant. lib.de* Dynamid.

Cataphora, *i.e. veternosa affectio, lib.1.prorrhet. quâ ægris sopori gravi simile quid obvenit, fiuntq; tùm omnis sensûs, tum vocis expertes. 1.de dieb.decret.cap.4.*

Cataplasma, *compositio est humida, pulti similis, ex farinis floribus, & humidis unctuosis. 3.de compos.med.per gen.cap.2.*

Catapotia, *i.e. pilulæ. de remed.par.fac.cap.6. Vide* Pilulæ.

Cataptosis, *morbus non est, sed symptoma Comitialium, attonitam concidentiam repentinam significans. lib.de tot.morb.temp.cap.4.*

Cataracta, *sive* Suffusio, *aliàs* Hypochyma, *est pituita inter uveam, & crystallinũ humorẽ coagulata, prohibens spiritûs visibilis tùm commeatum in oculum, tùm effluvium ex oculo. lib.de ocul.par.4.c.12. Vel, Suffusio est, cum cernendi facultas deperditur, sive apparente, sive non apparente in oculis malo aliquo, & aut propriâ affectione molestatis, aut oris ventriculi, cerebriq; ex cognatione, & consensu, iisdem afflictis. 4.de loc.aff.cap.3. & 5.de loc.aff. cap.6.*

Catasarca. *Vide* Anasarca.

Cataschesis, *dispositio est, quæ facilè discutitur: opponitur hecticæ dispositioni illi, quæ tenaciter inhæret, & habituata est fixa firma. 3.de loc.aff.cap.2.*

Catastasis. *Vide* Diathesis.

Catatasis, *est corporum ad inferna loca tractio, quæ obitur partim organis tentoriis, è regione oppositis, partim transsumptione in contrarium, nempe transmissis per rotulas principiis, quæ tentionem moliuntur, ac superiùs adnexis. Opposita huic est* Anatasis, *quæ est tentio ad loca superna per traductionem. lib.finit.med. Vide* Anatasis.

Catarrhus, *seu* defluxus, *est multorum humorum delatio ex cerebro, per palati foramina & nares, quæ in exitu unà cum flatu egrediente, strepitum quendam faciunt. lib.finit.med. Vide* Coryza.

Cathartica, *seu* purgans facultas, *vel* medicamenta, *duo significant: 1. Omnia ea, quæ quovis modo animalis excrementa expurgant. 2. Id saltèm, quod per excellentiam tantùm, aut per vomitum, aut per ventris dejectionem purgat; neq; ejusdem est generis cum iis, quæ per nares, aut vulvæ, admota, expurgant. 5.de simplic.med. fac.cap.20.*

Cathemerina febris, *i.e. quotidiana: ita enim con-*

sueverunt vocare eam febrem, quæ singulis diebus accenditur, neq; ullam habet intermissionem; ego verò (inquit Gal.) solitus sum eandem febrem Amphimerinam continuam appellare: nam vocabulũ Cathemerinon nusquam apud Græcos usurpatũ invenitur; omnem verò rem, quæ quotidie eodem modo fit, Amphimerinam vocant: vocetur itaq;, quæ singulis diebus accenditur & finitur febris, Amphimerina, i.e. quotidiana simpliciter; quæ verò non nõ intermittit, quotidiana continua. 2.de diff. febr.cap.7.

Cathæretica medicamenta sunt, quæ excrescentem carnem in ulceribus absumunt, 5.de simpl.cap.2. eisdemq; cicatricem inducunt. ibid.cap.15. Vide Septa.

Catheter, est fistula cannulåve urinaria, cujus extremum aliquo linimento, oleo aut cataplasmate illinimus, & ad removendam urinæ suppressionẽ, virgæ immittimus. ad Thrasib.cap.23. Vide Syphones.

Cat'ixin, seu secundùm rectitudinem eruptio sanguinis est, cùm sanguis è directo loci affecti effluit, & emittitur. lib.de cur.rat.per sang.miss.15.

Catoche, qui & Catochus, vigilans sopor est, 3.de loc.aff.cap.5. estq; solius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulsiones. com.3.in 1.prorrhet.69. Est quoq; Catochus fascia longior, quæ in orbem faciei & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat. lib.de fasciis. Vide Catalepsis.

Catotherica medicamenta, quæ & ὑπήλατα Græcè dicuntur, sunt medicamenta dejectoria, quibus renes, vesica, & gibba hepatis, à vitiosis succis expurgantur per urinas, ut Cava jecinoris & intestina, dejectione. 7.meth.13.

Cava vena (sic appellata, quòd venarũ omnium, quæ per

corpus animalis disseminãtur, latissima sit & capacissima, 4.de rat.vict.27.) est vena magna à gibba hepatis parte orta, lib.de ven.& arter.dissect.cap.2. per quam hepar, ex ventriculo per mesaræas venas attractum alimentum, & in ipsa hepatis substantiâ elaboratum, in omnes superiores corporis partes distribuit, 4.de usu part.cap.13. quæ à convexis jecoris partibus orta, tùm cava, propter sui magnitudinem; tùm jecoraria, à viscere, undè egreditur, nominatur. 8.de placit.cap.1. Nec verò à jecinore solùm hæc vena, quæ à gibbis hepatis egreditur, sed alia etiam, quæ à simis & concavâ ipsius parte, quam portas vocant, (undè & vena portæ appellatur) promanat. 4.de usu part.cap.13.

Cauda. Vide Coccyx.

Cavernosa ossa, foraminulenta, Ithmoidea, & spongiosa, seu spongoidea, sunt ossa quædam parva supra nasi radicem, ante meningas, in meatu olfactorio posita; à cribri, vel spongiæ similitudine sic dicta. 8.de us.part. cap.7. Vide Ossa Ithmoidea.

Cavernosum nervum appellant Penis colem, à quo Penem, & ipsum totum, nervosum dicunt. Coles enim in marium genitalibus, & uteri cervix, quoniam extendi, & in seipsam rursus retrahi, & subsidere videntur, nervosum proindè dicunt, com.1.in 6.de morb.vulg.2. diciturq; flatuosus, & fistulosus, 6.de loc.aff.6.

Cauledon, est species fracti ossis, quæ per transversum fit, in qua fracti ossis partes ita à se dissident, ut è directo non jaceant. 6.meth.5. Vide Schidacedon.

Caulòs, i.e. pudendum virile. 14.de usu part.cap.12.

Causa morbi, est id, quo præsente afficimur, & quo sublato statim cessat affectus. 1.de loc.aff.cap.2. Aut, quod ei, qui fit, morbo, aliquam generationis partem tribuit.

Cau-

Causæ præcedentes. *Vide* Febres putridæ.

Causæ præincipientes. *Vide* Febres putridæ.

Causodes febres, *i.e. incendentes, 1.aph.12. quas etiã* Causonas *vocant, i.e. febres ardentes. 1. de cris. cap. 4. Vide* Continua febris.

Causon. *Vide* Causodes, Continua, & Synocha. Causon legitimus *dicitur, qui ex redundante flavâ bile fit, in vasibus majoribus circa cor putrescente*; nothus *verò, qui ex putrescente crassâ pituitâ. 4. de rat. vict. 13.*

Caustica, *h.e. urentia medicamenta sunt, quæ & vehementer calida sunt, & consistentia crassa, quæq; ignis instar, corpus colliquant, & sæpè escharas, h.e. crustas efficiunt, 5. de simpl. cap. 15. Indè &* affectiones causticæ, & caustica excrementa, *i.e. urentia appellantur, quarum virtus est, morbum & acutum, & periculosum, & velocis judicationis reddere. com. 2. in 1. prorrhet. 60.*

Cedmata (*κέδματα*) *vocat* Hippoc. *fluxiones in crura decumbentes, & ex iis, eas maximè, quæ primum articulum, ubi coxendix est, occupant. comm. 5. in 6. de morb. vulg. 22. Significat quoq; affectus ex diuturnis illis, quæ sequuntur, defluxionibus tùm plerisq; aliis in articulis, tùm verò præcipuè circa coxendicem.*

Celas, Hernias, Ramices, Circocelas, *significant omnes testiculorum tumores, lib. de tumor. cap 15. Barbaram sectantes medicinam,* Rupturam *vocant. Hæc variis fit modis, variasq;, à parte affectâ, affectûsq; hujus causâ conjunctâ, appellationes accipit: si enim peritonæo rupto, intestina in scrotum descendunt,* Enterocele *Græcis,* Ramex intestinorum *Latinis appellatur; ubi verò intestina suprà in inguinibus hærent,* Bubonocele, *h.e.* Ramex inguinalis *vocatur; si humor aliquis aquosus in scroto colligitur,* Hydrocele, *i.e.* Ramex aquosus *nuncupatur; quum autem caro dura intra testium tunicas concrescit,* Sarcocele, *h.e.* Ramex carnosus *dicitur. In summa, nomen semper à rebus opplentibus, & in tumorem sublatâ à parte, accipiunt. Proindè, si omentum in scrotum devolvatur,* Epiplocele, *h.e.* Ramex omenti *nominatur; sic ubi venæ ultra modum repletæ ac dilatatæ glomerantur,* Cirsocele, *i.e.* varicosus Ramex *vocatur. Vide* Hernias.

Celer pulsus *est is, cùm celeriter & brevi tempore arteria distenditur. 1. de diff. puls. cap. 7.*

Cenchria, *alterum est herpetum genus, quod à similitudine, quam habet cum milio, (quod Græcis κέγχρος dicitur) Cenchriam vocant, humores mistæ facultatis, bilem scilicet, & pituitam, continens, quæ non protinùs ulcus faciunt, quemadmodum bilis sincera, sed admodùm exiguas pustulas ad speciem milii, quæ tamen & ipsæ decursu temporis in ulcus transeunt: dicitur &* Herpes miliaris, *14. meth. 17. Vide* Herpes.

Ceneangia *propriè & primùm vasorum inanitionem significat, atq; ob id ἀσιτίας, i.e. ciborum abstinentiæ perhibetur symptoma. 2. de rat. vict. 47.*

Ceneon. *Vide* Ile.

Cephalæa, *cerebri morborum symptoma, est capitis diuturnus dolor, difficulter solubilis, qui à parva occasione, vehemẽtes habet accessiones, ita ut neq; voces, aut motum tolerare possit infirmus, sed tranquillitatem, obscurumq; cubiculum quærat, ob doloris vehementiam; cùm nonnulli veluti malleo se percuti, alii caput sibi contundi distendiq; sentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, suis intermissionibus circumacti, non secùs ac qui Cepha-*

phalalgiâ laborāt, sed in Cephalæa, affectæ partes redduntur multò debiliores, quàm in Cephalalgia. 3.de loc.affect. cap.9.

Cephalalgia, *οἷον ἄλγος τῆς κεφαλῆς, est dolor capitis promiscuè qualiscunq;. lib.2.de comp.med.loc. cap.2. Vide* Cephalæa.

Cephalica emplastra, *capitis fracturarum, quæ usq; ad crassæ meningis duplicaturam pervenerunt, accommodata sunt pharmaca, quorum virtus est, ut oßium squamam sursum trahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta ex capite, ut & aliis ex corporis oßibus, educāt. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant* Catagmatica, *propriè verò nuncupata fortiora sunt, siquidem ex alto, non ossa modò, sed his multò quoq; magis, humorem aliquem crassum, & viscosum, vel omninò depravatū suâ caliditate attrahunt. 2.de comp.med.per gen.cap.18. Deniq;, medicamenta carnem producentia,* Cephalica *vocant, 3.meth.2.*

Cephalica vena, *quæ &* Humeralis, *sive* Humeraria *dicitur, ramus est venæ cavæ ad jugulum ascendentis, ubi ad furculas divisa, altera pars humero superposita ad manum tendit; undè &* Cephalica *dicitur. lib.de anat.viv. Vide* Humeraria.

Ceræ, *mulieres sunt, quarum uterus propriis ex morbis, [illius sive in proceßibus supernis & lateribus, (Ceras Græci vocāt) sive in collo aut fundo consistant,] quandoq; plura, quàm priùs, quandoq; pauciora, vel nulla, vel mala emittit menstrua. 3.de sympt.caus.cap.4.*

Ceratoide, *cornea, seu corniformis tunica oculi est, quæ à durâ meninge orsa (tunicam choroidem complectens) crassa admodùm, parte ejus mediâ interim densissima, & splendida ad splendorem recipiendum, & transmittendum, cornibus admodùm extenuatis similis; undè eam à cornu similitudine* Ceratoidem, Corneam, *&* Corniformem *appellant, 10.de usu part.c.3. Vide* Rhagois tunica.

Ceratomalagmata, *nomine à sola consistentia desumpto, vocant medicamenta, quæ corpori imponuntur, non omninò quidem humida, siccitatem verò tantam necdum consequuta, quantam emplastra poßident. 7.de comp. med.loc.cap.11.13.*

Cerchis. *Vide* Cubitus.

Cerchnòs, *est exiguus quidam ad tußiendum impetus, & conatus, non tußis, sed veluti nauseæ vomitiones præcedūt, ita tußim hoc symptoma. Atq;, ut nonnulli nauseārunt quidem, non tamen vomuerunt, ita nonnullis* Cerchnòs *incidit, nec tamen tußis propter causæ parvitatem est secuta. 2.de sympt.caus.cap.4.*

Cerebellum, *posterior est cerebri pars, quæ à nonnullis* Encranion, *vel* Parencephalis, *vel* posterius Cerebrum *dicitur, 9.de anat.adm.cap.2. estq; spinalis medullæ principium, & nervorum omnium, qui in toto animali sunt activi, fons & origo. lib.de oßib.cap.11. Vide* Parencephalis.

Cerebrum, *quod Græci à situ* Encephalon *appellāt, (nam nominatur ita, quòd ἐν τῇ κεφαλῇ, h.e. in capite situm habet) animæ ratiocinatricis est domicilium, nervorum & sensûs omnis, motûsq; voluntarii principium, substantiâ nervis simillimum, nisi quòd mollius; nam id illi conveniebat, ut quod sensus quidem omnes recipit, omnesq; imaginationes, atq; mentis notiones complectitur. 9.meth. & 8.de usu part. Substantia ipsius glandularis est alba,*

veluti

veluti è spumâ quâdam concreta, & humida. lib. finit. med.

Cerelæon, *compositio est ex cerâ & oleo. 7. de compos. med. per gen. cap. 2.*

Cerion, *i.e. favus, ulcus parvum in capite est cum tumore, ex cujus foraminibus crassior sanies, & mellis essentiam referens, profluit. lib. de tumor. cap. 15. & 1. de compos. med. loc. cap. 8. Vide* Helmintes.

Certatoriâ, *h.e. agonisticâ aquâ frigidâ uti illi dicuntur, quibus ea & affatim & frigidissima exhibetur. lib. de marcore, cap. 8.*

Cervix. *Vide* Spina. *Dicitur & Cervix, tenuis ossium processus. lib. de ossib. in prooem.*

Chalastica. *i.e. relaxantia, seu remittentia vocamus, quæ modicè calefaciunt, quorum usus est, ut conniventia adstrictaq; corporis laxent, flatuosum spiritum tenuent, & phlegmones materiam digerant. 13. meth. 5. Induratorum corporum medicamina, quæ ipsorum solvunt duritiem,* Malactica, *h. e. emollientia dicuntur; quæ autem tensioni medentur,* Chalastica *appellantur. 7. de comp. med. per gen. cap. 9. Vide* Relaxantia.

Chalazia, *à Græco ἡ χάλαζα, i.e. grando, sunt tubercula instar grandinis, pellucida, aut per cutim sparsa, aut palpebras maximè infestantia. Græci Posthias vocant. 4. de comp. med. loc. cap. 7. ubi dicit, Chalazia est morbus, ex vitiis, quæ oculos infestant, cùm toto genere præter naturam aliquid peccat, 14. meth. 19. Sic etiam nominatur vitium quoddam in suis ore, sub linguâ. Ath. l. 3. Deniq; in ovorum quoq; luteo χάλαζαι dicũtur, à grandinis formâ & colore. Arist. 3. de hist. anim. c. 2.*

Cartilago, *quam Græci χόνδρον vocant, est particula simplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium est durissima, toto autem osse est mollior. 7. de usu part. cap. 3.*

Cartilago ensiformis, *Græcis Chondros Xiphoides, 6. de usu part. c. 3. Eadem dicitur* mucronata, *lib. de ven. & art. diss. c. 5. Aliqui sunt, qui* ensiformem cartilaginem *dicunt esse, totam pectoralis ossis figuram, (non autē eam tantùm, quæ in imo ejus est,) quia gladii similitudinē repræsentat. l. de ossib. c. 13. Vulgus* malum punicum, *seu* granatum *vocat; pectoris autē ossis, quod στέρνον vocant, pars extrema est, cui τὸ στόμα τῆς γαστρὸς proximè subjicitur.*

Cartilago innominata, *est secunda laryngis cartilago, quæ nomine caret, in internis partibus, qua Oesophagus est, positionem habens. 7. de usu part.*

Cartilago peltalis, *est imperfectus circulus in principio asperæ arteriæ collocatus, ad modum peltæ, cujus gibbositas apparet in gutture, ac* Adami pomum *appellatur; ejus verò defectus est versùs gulam, undè* cartilago peltalis *dicitur; cujus defectum supplet quædam cartilago supposita isti inferiùs, faciens etiam circulum imperfectum, sed contrario situ cum superiori, quia ejus gibbositas interiùs est versùs gulam, defectus exteriùs, versùs guttur, diciturq;* cartilago cymbalaris, *vel* coopertoria. *l. de anat. viv.*

Chemosis, *morbus oculi est, quando album oculi tumefactum, adeò circulum Iridis excedit, ut & nigrũ oculi concavum videatur. lib. de anat. ocul. Alibi, Chemosis ex vehementi inflammatione, utrasq; palpebras in exteriorem partem detorquet, ita ut totus oculus integi nequeat. lib. Introd. cap. 15.*

Chenicidas, *instrumenta quædam vocant, quibus in calvariæ fracturis utimur. 6. meth. 6.*

Cheros, *i.e. tempus, seu ætas morborum. lib. de morb. temp. cap. 1.*

Chion. *Vide* Cion, *&* Staphyle.

Chironia, *&* Telephia, χειρώνειον *sive* χειρώνιον ἕλκος, *sunt species ulcerum malignorum, oras habens duras, callosas, & tumentes. lib. de tumor. cap. 13. Tria tantùm ulcera propriam habuêre appellationem*, Anthrax, Phagedæna, Herpes, *cætera omnia, communibus deteriora, per se ipsa solebant antiqui simpliciter ulcera nominare* Chironia, *quæ in longum tempus protrahuntur, cùm ne quidem longo tempore fuerint ad cicatricem producta, rursusq; influente in illo Ichore, ex osse corrupto, in parte penitiore inflammantur, & pus generant pessimum, corruptissimum, à quo cicatrix eroditur, & caro exulceratur. 6. aph. 45. Inveterata ulcera, & dysepulota, h.e. cicatricem ægrè ducentia, itidem* Chironia *nominãt, 4. de compos. medic. per gen. Dicuntur (ait) Chironia partim ab eo, qui primùm ea sanavit, partim ab ipsis, qui iisdem sunt affecti, ut* Telephium. *2. meth. 2.*

Chirurgia, *i.e. manualis operatio. 6. meth. 6. Indè* Chirurgice *ea est Medicinæ pars, quæ manu medetur. 3. de comp. med. per gen. cap. 2.*

Chloron, *i.e. pallidus & æruginosus color. 2. progn. 20. Hinc* Chlorosis, *quæ partim de morbo febre pallidâ, uteri vasorum oppletione, partim de symptomate, discoloratione universi corporis habitus virginũ nubilium, ex utero ægrotantium usurpatur.*

Choana, χόανος *seu* χόανον, *à* χέω, *i.e. liquefacio, diffundo, vas est ex argillâ, quo argentarii & chymici utuntur, infundendis ac liquefaciendis metallis: aliàs* Infundibulum, Scypho, Pelvis, Pyelos, *significat cavitatem quandam, in quam meatus cerebrum expurgantes in palatum desinunt. 9. de usu part. c. 3. Aliàs* Choana *vulgo* lacuna *dicitur.*

Chœras, ἡ χοιρὰς ἀδὴν, *porcula, scrofula, struma, vel à petris, quæ* χοιράδες *dicuntur, vel* ἀπὸ τῶν χοίρων, *à porcis, in quorum gutture frequenter ejusmodi tumores reperiuntur, sic dicta. Fit autem struma sæpè propter ulcus, quod in manûs aut pedis digito est, glandulæ in inguinibus, & alis, tùm intumescunt, tùm phlegmone occupantur, quin etiã in collo, & secus aures, sæpè glandulæ (iis, quibus in collo, capite, vel aliquâ vicinâ parte, ulcus est natum) intumescunt: nominant autem ipsos adenas, cùm sic intumuerunt,* Bubones; *quòd si scirrhosior earum partium phlegmone aliquando fuerit, hæc & ægrè sanabilis redditur, &* Chœras, *i.e. Struma dicitur. 13. meth. 5.*

Cheiras, *Græcis* ἡ χειρὰς ἀδὴν, ἀπὸ τῆς χειρὸς, *fissuræ sunt, in manibus præcipuè, sed & pedibus & testibus.*

Cholagoga, *i.e. bilis eductiva medicamenta. 4. aph. 2.*

Choledocos, *i.e. vesica bilis receptiva, quam etiam* jecoris vesicam *nominant, lib. 6. de anat. adm. c. 2. Eandem etiam* cystim bilis, *i.e. vesicam bilis susceptricem vocant, 4. de usu part. cap. 12. ut &* fellis folliculum, *5. de loc. aff. cap. 7.*

Cholera, *i.e. biliaris, morbus est acutus, cum vomitibus multis, alviq; dejectionibus biliosis, suris quoq; se contrahentibus, ac frigescentibus extremitatibus: fiuntq; in his ægris pulsus minores, & obscuriores. Nomen habet non tam à* χολῆ, *quàm à* χολάς, *i.e. intestinum, per quod materia ex ventre egeritur. Cholera duplex est apud Hippocratem: altera* humida, *in qua, ut omnes nôrunt, vehemens est excretio bilis, suprà infràq; erumpentis, intestina*

graviter torquentur, accedunt convulſiones, ſæpè etiam crurum ſuræ contrahuntur; alteram ſiccam choleram vocat Hippoc. ab eâdem provenientem causâ, ac circa eadem conſiſtentem, at citra ventris fluorem, & vomitum. lib. finit. med.

Chondros, i.e. cartilago. 7. de uſu part. cap. 3.

Chondroſyndeſmus, i.e. cartilagineum ligamentũ, 1. de temp. cap. 9. Hinc & συγχόνδρωσις, unio oſſium, cartilaginis interventu facta.

Choræ, i. e. regiones oculorum, ſeu cavitates, quæ ſuperciliis ſubjacent. 8. de uſu part. cap. 6.

Chorion, Græcis χορίον & χωρίον, i. e. ſecundina, extima fœtûs, hunc totum tàm in brutis, quàm in homine involvens, eſt membrana, vulvæ prægnantis mulieris adhærens, multarum venarum & arteriarum contextu, intervalla membranis obducta habens. (Undè ἀπὸ τοῦ χοροῦ dicta, quòd in eo vaſa, veluti in choro diſpoſita ſunt; quanquam τὸ χωρίον à χωρέω, quòd fœtûs velut domiciliũ, unà cum illo, in partu prolabatur.) Eidem duæ aliæ membranæ interiùs adnaſcũtur: altera, quæ Amnium, i.e. Amiculum dicitur, toti fœtui circumjecta; altera, quæ Allantoides, i.e. Inteſtinalis, eminentibus tantùm partibus, capiti, natibus, pedibus, duplex ſuperjecta, lib. de vulvæ diſſ. cap. 10. quæ Arabicis Abgas, Camiſia fœtûs, & profundario ſudoris dicitur. lib. de Anatom. viv.

Choroides plexus (qui & Retiformes, & Reticulares dicuntur, Vide Plexus retiformis.) ſunt convolutiones membranarum cerebri, ex multis venis, & arteriis, ſecundarum inſtar effigiatæ, nomine à Choriis, i. e. membranis diducto, quæ fœtus extrinſecùs in orbem ambiunt. 9. de anat. adm. cap. 3. Conſtituitur autem prope medium cerebri ventriculum. 9. de uſu part. cap. 7. Dicitur adhuc & tenuis cerebri membrana Choroides, i. e. ſecundiformis meninx. 8. de uſu part. cap. 9. Dicitur & Choroides oculi tunica, corpus quoddam retiforme, quaſi tunica, (Amphibleſtroide dicta) humorem vitreum oculi ambiens, quod ex portione tenuis meningis & ipſius quaſi cerebri supernè deſcendente, atque amplificatâ, eſt conflatum, reti ſimile, quod retiforme corpus, à choroide, i.e. tenui meninge, quæ illi ſupernè committitur, continetur; undè tunica oculi choroides dicitur. 10. de uſu part. cap. 2.

Chorda, ἡ χορδὴ, dicitur aut inteſtinum, aut ex hoc contorto, quod fit muſicorum chorda, fides, aut tendo, ſive muſculorum extremitas, ad ſimilitudinem chordæ arcus. 6. aph. 49. & lib. de anat. viv.

Chordapſus, Ileos, ſeu Volvulus, eſt tumor eminẽs in tenuium inteſtinorum parte internâ, talis, quo videatur inteſtinum ad ſimilitudinem chordæ obvolutum, vel ab inflãmatione, vel obſtructione aridi ſtercoris, graviter ægros vomitionibus crucians, adeò, ut nonnulli ſtercus quoq; evomere conſpiciantur. Hinc ſtercoraria etiã dicitur vomitio, & Miſerere mei Domine. 6. de loc. affect. 2. Vide Ileos.

Chronicæ ægritudines, i. e. longæ. de part. art. med. cap. 7. Vide Polychronius.

Chryſite, terra eſt aurea, in quâ, parvis terræ particulis, immiſtæ ſunt parvæ auri partes. 5. de ſimpl.

Chylus, eſt hordei lactiſve cremori analogus ſuccus albicans ex aſſumptis cibis, vi nativâ calor elaboratus, partim tenuioribus portionibus, partim craſſioribus conſtans, ex ventriculo per meſaræas in jecur, ut ibi ſanguinis formã conſequatur, tranſmittitur. lib. de atra bile, cap. 3.

Chymethla, *i.e. perniones. 6.simpl. Vide* Perniones.

Chymosis (*quæ &* Chemosis) *est utriusq; palpebræ distortio, ex inflammatione oborta. 4.de compos.med. loc.c.4. Est item Chymosis, carnosa corneæ oculi pelliculæ inflammatio. lib.de rem.par.fac. Vide* Chemosis.

Chymus, *est nutrimentum, seu humor ad nutrimentum animalis in hepate præparatus, & ab excrementis separatus. 4.de usu part. Atqui Antiqui saporem vocaverunt* Chymum, *i. e. liquorem.lib.de ocul.par.2.cap.1.* Chymi *autem appellatio apud Hippocr.semper humoribus corporis destinata est, ex quibus nos constituimur, nutrimur, & fovemur, sanguini inquam, pituitæ, & duplici bili flavæ & nigræ. Apud Platonem verò, & Aristotelem, gustabilis qualitas quævis nobis insita,* Chymus, *i. e. sapor, nominatur. lib.finit.med.*

Chyphosis, *i. e. gibborositas, (quam etiam* Chyrtosin, *i. e. incurvationem dicunt) est distortio spinæ in posteriorem partem, sicuti in anteriorem partem retractio,* Lordosis *nuncupatur. Gal.lib.3.de sanit.tuend.13.*

Chyrtosis. *Vide* Chyphosis.

Cicatrix, *Græcis* οὐλή, *ab Hipp. nunc sumitur pro ipsis ulceribus, nunc pro consolidatione ulcerũ, caro callosa, pro cute inducta, ubi vulneris, quod jam coivit, hiatus fuerat. 1.de artic.56. Particulatim autem* Cicatrix oculi *appellatur, ubi nigro oculi ex alto ulcere, membranæ crassities supervenit, & color albior apparet : quæ cicatrix, si sit & major, & crassior ex ulcere Iridis nata, dicitur* Albugo. *lib.Introd.cap.15. Vide* Albugo.

Cilia, *extremæ illæ palpebrarum partes sunt, quæ in somnis, clausis oculis simul committuntur.* Cilia *etiam* Tarsi *nominantur, lib.Introd.*

Cin-

Cingentes, *sive* succingentes, *membranæ, simplices quædam tunicæ sunt, telæ araneorum similes, quæ totam utramq; thoracis regionem internam subcingunt, vocanturq; in costis* Cingentes, *Græcè Hypezochotes : ubi verò rectà ad jugulum perferuntur,* Intercipientes, *Græcè* διαφράττοντες, *(medium thoracem in latera duo distrahentes) ubi pulmoni circumhærescunt, hujus operimentum sunt; quarum basis, supernis partibus septi transversi objicitur ; inferioribus autem, alia quædam membrana, huic persimilis substrata, quæ* Peritonęi vertex, *&* principium *jure optimo nuncupatur. 6.de anat.adm.cap.8.*

Cinumenus, κινούμενος, *i. e. qui movetur & diversis horis semper accedit ac remittit. Contrarii huic sunt affectus* ἑστῶτες, *iisdem horis subindè accedentes, & remittentes. Illius species duæ : Anticipans, & longiùs Emanens,* προληπτικὸς καὶ ὑστερικός. *Ille, qui prævenit, citiúsq; horas persolvit,* Prolepticus, *sive* Anticipans *dicitur ; qui tardat,* Hystericus, *i. e. posteriùs invadens.lib.de Typis,c.3.*

Cion, *Vide* Gargareon, *&* Staphyle.

Cionides, *Vide* Staphyle.

Circuitus, *sive* Periodus, *est tempus intentionum, & remissionum, in morbis quæ fiunt: ut, Typus est ordo earundem intentionum & remissionum, lib.de Typis, cap.2. Vel, Circuitus, sive Periodus, est similis ab eodẽ ad idem reditus. 1.aph.12.*

Circumcisio, *vel* circumsectio, *est ablatio cutis glandem contegentis in virili pudendo, quæ* cutis pręputium *dicitur. lib.finit.med.*

Circumnuens. *Vide* Innuens.

Circumocularis tunica oculi *est, quæ à crassa meninge orta, toti oculo substernitur, circumtangens, & cir-*

cuminduens osseam oculi orbitam, ne huic oculus indatur nudus. lib.de anatom.viv.

Circumossalis membrana,*quasi oßium involucrum dixeris, est, quæ singulis oßibus in longitudine circumjicitur.1.de sem.c.10. Quam in capite,*Pericranion *dicimus, lib.de anat.oculi. In costis autem,aliisq; oßibus ferè cunctis,* Periostion.*8.de anatom.adm.cap.10.*

Cirros. *Vide* Cornua vulvæ.

Cirsocele. *Vide* Celas.

Cirsos, *i.e. varices, aliàs quoq; venas omnes dilatatas Antiqui sic nominabant.lib.de tumor.c.16.Vide* Varices.

Cittæ. *Vide* Cittosa.

Cittosa, *i.e.vitiosi cibi appetentia,qualis gravidis contingit,6.de sanit.tuend.cap.9. Dicitur etiam κίσσα, ἢ κίττα,* Citta,Pica,*&* Picatio.*1.de sympt.caus.c.3.& c.7.*

Claves, *sive* Jugulum,*dicuntur aliàs duæ primæ costæ prope guttur,inter os pectoris,ac spinæ finem, 13.de us.part. cap.11.* Claviculas *etiam aliàs* vocant,*lib.de musc.diß. cap.12. quas vulgo dicunt* furculas, *quarum una* superior, *altera* inferior *nuncupatur. Recentioribus autem, elatiore in thoracis fine,& quidem in anteriori parte Claves existunt, sic dictæ, quòd sterno, Omoplatas, i.e. humerum firment; is autem finis vulgo* furcula superior *dicitur; cavitates sub his clavibus summo in thorace quæ conspiciuntur, appellantur* Sphage,*i.e.juguli, ut sint duæ claves,& juguli totidem,dexter,& sinister.*

Clavus, *sive* Gomphos, *est oculi morbus, cum uvea locum suum egrediens, pelliculas superficie-tenus operit, unde ejus forma fit quasi clavus. lib.de ocul.cap.11. Vide* Gomphus, *&* Myrmeciæ.

Clunes. *Vide* Coxa.

Clydones,*symptoma est retentricis facultatis ventriculi, cibos vel non complectentis,vel diminutæ,vel vitiosæ, undè flatulentiæ,& fluctuationes cum sonitu succedũt: flatulentiæ quidẽ, ubi & cibi flatuosi sunt,& ventriculus non admodùm frigidus; fluctuationes cum sonitu,cùm vel nihil in eo continetur, quod verti in flatum poßit, vel vehementer fuerit refrigeratus.3.de sympt.caus.cap.2.*

Clyster, *κλυστὴρ, Latinis idem est quod lavamen, seu ablutio,à verbo κλύζειν,quod & lavare significat. Alio nomine Græcis ἔνεμα dicitur, quæ vox Latinis* injectionem *significat. Medici hujus temporis,*Clysteris,*&* Enematis *Græcis vocibus potiùs quàm Latinis malunt uti. Dicitur etiam* Clysma: *undè* Diaclysma, *i.e.lavatio ad ulcera, & dentes titubantes,infirmosq;. Dicitur adhuc &* Clysmus,*de medic.fac.par.cap.16.*

Cnimi, *Græcis κνήμη, i.e.tibia, seu alterum ex duobus oßibus tibiæ eodem cum toto membro nomine, alterũ verò* Perone,*seu* fibula *dicitur.3.de usu part.c.9. Vide* Crura.

Coadjutrix causa *est,quæ solâ suâ virtute morbũ efficere nõ potest,sed alteri auxiliatur, ut,Venus immoderata articularem morbum promovet, & sanguinis eruptionem remigatio.lib.Introd.cap.8.*

Coarticulatio. *Vide* Abarticulatio, *&* Dearticulatio.

Coccyx (*vulgo* Cauda) *i.e. Cuculus,est os, quod subest oßi sacro. lib.de oßib.cap.12.& 3.de artic.104.*

Coctio, *quid sit, hinc nosces, cùm facultates quatuor sint, atque inter eas non minimè valeat alteratrix, per quam natura alimentum aßimilat, coctio nncupatur nutritivæ substantiæ permutatio,secundùm qualitatem.4.de rat.vict.44.* Perfecta urinæ coctio *est, quando in uri-*

nis subsederit aliquid album, & læve, & æquale, & continuum: Debilis autem coctio est, quando ex aquosa mediocriter subpallida facta fuerit; & quidem si turbulenta apparuerit, & talis permanserit, hæc quoque imminutæ & debilis coctionis est signum, & rufa etiam ac tenuis, ex eodem genere est. 1. de cris. cap. 27.

Coctionis signa sunt, quæ hominis salutem, non tamē semper per crisin, futuram ostendunt; quo distinguuntur à Decretoriis, quæ salutem hominis futuram, per crisin ostendunt. Coctionis, quæ in spirandi fit instrumentis, sputa; ejus, quæ in venis, urinæ; illius, quæ in ventre, alvi excrementa, indicia, & characteres, statuere oportet. In febribus igitur (quoniam venosi generis sunt passiones, nam & arterias in hoc genere comprehendimus) ad urinas præcipuè attendere oportet. 1. de cris. cap. 7.

Cœcum foramen, est angustius illud aureū foramen, quod ex duobus inæqualibus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio à cerebro excipitur, oritur, cui subditur labyrinthus quidam, quē natura effecit, musculis temporalibus consulens, nervum durum eis simul & labiis immittens. 9. de usu part. cap. 13. Vide Meatus auditorius.

Cœcum intestinum, sive orbum, sive monoculum, est quartum intestinum in ordine, primum locum inter crassa obtinens. lib. de anat. viv. Quidam illud saccum nominant.

Cœlia, apud Græcos κοιλία, sine adjectione omnem ventrem seu cavitatem significat. 6. aph. 20. Apud Aristotelem in specie dicitur Cœlia, ventriculus, seu illa tantùm corporis partis cavitas, in quā cibus devoratur, & in qua prima concoctio peragitur, sed apud Hipp. nunc cum adjectione superior, & inferior venter significantur, ut superior sit

sit ventriculus, inferior, omne, quod sub diaphragmate est, spatium latius.

Cœliaca, i. e. ventralis dispositio, communis morbus est ventriculo, & intestinis, in quo materiæ, nō mordaces, egeruntur, intestinorum ob imbecillitatem, quæ retinere, contenta, ne exiguo quidem tempore possunt, sed ea illicò excernunt, perindè ac si grave aliquod onus deponerent, nec secùs, quam in stranguriâ, vesicâ (in quâ ob acrimoniam & vellicationem hæc jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit) contentorum molem ne quidem exiguam sustinere valet. 6. de loc. aff. cap. 2. Vide Lienteria.

Cœli status, i. e. ambientis nos aëris, temporisq; præsentis constitutio. 9. meth. 5.

Cœlomata, sunt rotunda & cava ulcera, bothriis latiora, quæ in oculis, circa Irim nascuntur. lib. Introd. c. 15.

Cœlum, more vulgi, appellat Hipp. aërem, 1. de morb. vulg. 1. qui supra nos est, usq; ad nubium regionem. com. 1. in 1. de morb. vulg. 4. Quanquam verò Cœli etiam nomine, omnis cavitas designari potest, tamē specialiter, Cœlum vocatur superioris palpebræ superficies; sicut Hypocœlum pars inferior, quæ ei respondet: utrumq; tùm in Aqua inter cutem, tùm in alterius generis malis habitibus, in diuturnis insuper hæmorrhoidibus, longis ad-hæc in mulierum profluviis, atq; inchoantibus ophthalmiis intumescit. Sunt qui cœlum oculorum interpretantur cavitates, quæ sub oculis & utrâq; nasi parte cernuntur, quæ tamen Canthi dicuntur.

Cœrulea oculi tunica, eadem est cum Rhagoide, uveâ, & uviformi, procul dubio, ob versicolorem internam hujus superficiem sic dicta. 10. de usu part. cap. 4. Vide Rhagois.

Coin-

Coincidentia, *sive* **Intercidentia**, *Græcis* παρέμπτωσις, *est, cùm aliundè in aliud vas humor fluit. 7. de anatom. adm. cap. 16.* In oculo *autem* coincidentia *est, ubi in meatum, porúmve opticũ, qui à basi cerebri veniens, oculo videndi facultatem tribuit, humor morbidus adaperto vel rupto vase incidit, eumq; adeò obturat, ut visivæ virtutis in oculũ prohibito commeatu, animanti, hac ratione, cum dolore visus eripiatur. lib. Introd. cap. 15.*

Coindicantia, *Græcis* συνενδεικνύμενα, *sunt, quæ præter proprias cujusq; morbi indicationes, ægri ad-hæc virtutem, naturam, ætatem, anni tempus, regionem, consuetudinem, & si quæ sunt id genus alia, considerant, ac à primis indicantibus indigitata præsidia approbant & confirmant. 13. meth. 16.*

Cœla, *dicuntur in homine longiora majoraq; membra, à thorace separata, & quasi dependentia, ut Brachia & Manus, Latinis dicuntur* Artus, *3. de usu part. cap. 1. Dicuntur &* Cola, *ossa narium, cribrosa illa minutissimis foraminibus pertusa, ut in seqq. dicitur. Vide* Ichmoidea.

Colatoria ossa, *sunt narium foraminulenta & cavernosa ossa, quæ à cribri similitudine,* Ichmoidea, *vel à spongiâ,* Spongoidea *appellantur; varia enim habent foramina, quo modo & spongiæ: neq; ea habent recta ut cribra, quòd per ea superflua cerebri excrementa transcolantur, & odoratarum rerum species ad processus mammillares rectà adscendunt. 8. de usu part.*

Coles, *est particula corporis insignis, ad extremitatem colli vesicæ sita, quâ mares fœminas exuperãt. Hanc ipsam Græci* καυλὸν, πεζίναιον, *Latini* Penem, Colem, Mentulam, Virgam, & Pudendum virile *nominant. 5. de usu part. cap. 15.*

Co-

Colica dispositio, *est morbus plenioris intestini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates spirandi, sudores perfrictionesq; suboriuntur. lib. finit. med. Suntq; Colicus & Volvulus intestinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris intestini affectus est, alter plenioris, quare dejectiones includuntur, & flatus intestinis involuti, eò quòd exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta concitant, lib. Intod. cap. 13. & 2. de loc. aff. 5. Indè* Colica medicamenta *sunt, quæ ad sedandum coli dolorem sunt comparata, quæ quidem etsi anodyna sunt, à communi tamen anadynorum formâ differunt, quòd propriè* Colica *sic dicta, aromatibus odoratis, ac urinam cientibus seminibus permiscentur; & quanquã* Colica *vocentur, non tamen ad Colicos tantùm, sed ad omnem dolorem, in quacunq; corporis parte factum, sedandum admovetur: quo factum est, (inquit Gal. initio libri sexti de loc. aff.) ut antidotos omnes dolorem sedantes, veteres Colicos nuncupaverint. Vide* Narcotica.

Collectiva medicamenti facultas *est, quæ ulcera, & vulnera glutinat. 5. de simplic. cap. 2.*

Collectiva inæqualitas pulsuum *est, quæ ex inæqualitate plurium pulsuum est conflata. 1. de differ. puls. cap. 30. quæ &* Systematica *dicitur. Vide* Systematica.

Colliculum, *idem est quod Nympha, nimirũ caruncula membranosa, ad fissuram colli matricis exorta, quæ, dum virgo defloratur, rumpitur: quam ipsam, quòd multò promineat, Aegyptii in virginibus excidere consueverunt. lib. Introd. c. 10. Atqui plures ex antiquis Anatomicis, tùm præsertim Avicenna, dicunt, iis, quæ nondũ Venerem sunt expertæ, circa medium colli uteri, panniculum, virginalem dictum, esse, qui hymen, aliis hymenæon, vocatur, &, ut*

ajunt,

ajunt, in primâ coitione rumpitur; quod verisimile non videtur, nam in dissectione virginum non apparet, nec usquam, quòd legerim, meminit Galenus; sed potiùs credendum est, collum ipsum, quod musculosum sit, & nervosum, in iisdem virginibus tantummodò connivere, & angustum esse. Nympha verò est annata Epiphysis, & appendix cutacea, lata, intra pudendum muliebre, supra alarum cõmissuram, ad urinarium meatum sita: gemina autem est, utrinq; scilicet una, data est à naturâ, tùm ornamẽti causâ, (nam quod peni virili præputium est, & uva Pharingi, id Nympha uteræ:) tùm etiã, ut uterum à pulvere, frigore, & aliis externis injuriis tueatur. 15. de usu part.

Colliquatio, Vide Anastœchiosis.

Collisio, & Contusio, est, cùm exterior superficies percussi corporis, continuitatem servat; multæ verò exiguæ divisiones in profundo apparuerint; at cùm cavitas aliqua forinsecùs apparet, quam rei collisæ percussor impresserit, tunc Illisio, Græcis θλάσμα dicitur. lib. de sympt. caus. cap. 11.

Collum uteri, sive os uteri, est illud, quod intùs est, ubi uterus desinit, collum verò incipit; quod magìs propriè os uteri diceretur: nam altera colli extremitas, quæ muliebris pudendo conjungitur, non uteri, sed ipsius colli os non sinè ratione diceretur. 5. aph. 46.

Collyria, Latinis Medicamenta vocantur, quæ oculis admoventur, Græci κολλύρια nominant: hæc verò duûm generum sunt; quædam enim liquida sunt, & passim collyria nominantur; quædam arida, & hæc barbarâ voce dicuntur sief: Græci hæc vocant ξηροκολλύρια; illa verò ὑγροκολλύρια. lib. 9. simpl. & 4. de comp. med. loc. cap. 5.

Colobomata, Græci vocant partes, quæ in labiis aut narium

narium alis, aut auribus deficiunt, & decurtãtur. 14. meth. cap. 16. Aliàs curta vcantur, & mutila.

Colon, intestinum quintum in ordine, secundum autem ex crassis. 6. de anat. adm. cap. 9. Dicitur verò Colon, i.e. laxius intestinum, quod excrementa ex chylo segregata, suscipit, lib. Introd. c. 11. quod & pingue intestinum appellat Galenus, 2. de sympt. caus. cap. 5. Unde propter sui latitudinem id ipsum solum, quidam ventrem inferiorẽ appellant. 4. de rat. vict. 112.

Columella, κίων, κιονὶς, & Columna, sive Gargareon, & Uva, σταφυλή, caruncula est membranosa, in fine palati, à faucibus dependens, vocis instrumentum, quod biante ore conspicitur. lib. finit. med. Vide Gargareon, & Staphyle.

Coma, i.e. sopor, sive propensio & delatio in somnum, est, cùm vigilare ægri nequeunt, habentes oculos conniventes, & alto somno detinẽtur. com. 1. in 3. de morb. vulg. 7. Vide Caros. Hippocrates verò Cataphoram, omnem ad somnum propensionem, Coma appellat; est enim in somnum delatio, nequeuntibus infirmis, vigilantium munia obire, sed tùm palpebras claudere cupiẽtibus, tùm dormire sperantibus: cùm autẽ ægri clausis palpebris dormire nequeunt, sed plurimùm vigilant, Coma ἀγρυπνῶδες, i.e. pervigil & non somniculosum vocat. com. 1. in 1. prorrhet. 1. Aliquando Coma pro marcore sumitur, 4. de san. tuend. cap. 4. Marcere enim, torpere significat, atq; languore & inertiâ teneri. Undè Celsus, de Lethargo, dicit: Marcor est & inexpugnabilis dormiẽdi necessitas, & comatosos proin, somnolentos, & inertes appellat. Vide Sopor.

Comitialis morbus, est omnium corporis partium, ex temporum intervallis facta convulsio, cum mentis ac sen-

sensuum oblæsione: aliàs Epilepsia *dicitur.3.de loc.aff.5. & de differ.morb.cap.5. Quin etiam* morbus magnus, morbus facer, affectus puerilis, *&* Herculeus *dicitur.* Puerilis *quidem, quoniam pueritiæ tempore sævit;* Herculeus, *non quòd Hercules eo vexatus fuerit, sed quidam, morbi sævitiem exprimere volentes, nomen hoc magnitudinem significans, Herculeam effinxerunt. com.6.in 6.de morb.vulg.7. Dicitur quoq;* puerilis, *cùm à pueritiâ incipiens, ferè semper consenescat. Latini* Comitialem *dixerunt, quòd in comitiis, & hominum frequentiâ maximè, ægros corripiat.*

Commissura, *quæ &* Sutura *dicitur, Synarthrosis species est, & ossium compositio, ad consuturam rerum similitudinem, quæ &* serrata *dicitur, cùm, serræ modo, contrario occursu congrediuntur, ubi dentatæ alterius partes, in alterius sinus committuntur. lib.de ossib.in procœm.*

Communis, *sive* universalis morbus, *Græcis* πάγκοινος, *est, qui multos in communi invadit: cui oppositus est* morbus, *qui* dispersus, *sive* Sporadicus *dicitur, qui aliquos separatim tantùm invadit. Inter cõmunes, alii sunt* publici, *quos vocãt* Endemios, *sive* collactaneos, *&* vernaculares, *in quo genere* Scorbutus *est; alii* vulgares, *seu* publicè grassantes, *quos* Epidemos, *seu* Epidemios *vocant, ut est Pestilentia. com.1.in 1.de morb. vulg.in argumento. Vide fusiùs in verbis,* Pandemus, *&* Epidemus.

Communis, *sive* media cubiti vena, *est, quæ communis ei, quæ* humeralis *nominatur, & ei, quæ per axillam ad manum fertur, 2.de loc.aff.cap.7. quæ &* mediana, *&* corporalis, *&* purpurea, *&* nigra *dicitur. lib.de anat.viv. Vide* Media.

Com-

Compages, *capitis sunt suturæ, quâ parte ossa capitis inter se mutuò cõpacta, coaptãtur. Calvariæ enim ossa adeò exquisitè inter se conjunguntur & coaptantur, ut ipsorum conjunctio per harmoniam facta, meritò sutura, ex pannorum, qui consuuntur, similitudine, dicatur. com.3.in lib.de iis, quæ in medic.fiunt.36.*

Complexio febrium *est, quando duæ febres simul ægrotum corripientes, horis differentibus invadunt:* confusio *autem, quando eodem tempore inceperint. 2.de differ.feb.cap.8.*

Compositus morbus *est, qui ex pluribus accessionibus, & remissionibus, sive ejusdem generis, ut duarum vel plurium tertianarum, quotidianarum, vel quartanarum; sive diversi generis, ut unius tertianæ cum quotidiana, vel cum quartana, constat: cui oppositus est* morbus simplex, *unam genere intensionem & remissionem faciens. lib.de Typis, cap.3.*

Compressio, *est laterum cujusq; vasis adstrictio, & angustatio per coalitum, 1.de caus.sympt.cap.5. differens ab* obstructione, *(quæ &* oppilatio *dicitur, 2.de caus. puls.cap.1.) quippe hæc est meatuum nostri corporis interclusio, ex aliquo tumore, vel corpore interposito, non per coalitum, lib.de diff.morb.c.7. Illa autem inprimis ab externis oritur causis. E.G. Compresso extrinsecùs nervo, angustia meatui ejus contingit. 1.de sympt.caus.cap.5. & de differ.morb.cap.5.*

Compunctio, *est perforatio, quæ acu fit suffusis. 10.de usu part.cap.6.*

Concava vena, *est vena porta. 5.de loc.aff.cap.3. Vide* Vena porta.

Conceptio, *sive* seminis comprehensio, *motus est*

F

quidam contractionis uteri,dum semen in se ipsum ejaculatum, avidissimè manu veluti quâdam amplectitur. lib. An animal sit id,quod utero geritur? cap.2.

Concoctio, est ciborum à ventriculo, in convenientem & familiarem animali qualitatem alteratio : quæ concoctio,si tarda, & ægrè, longioriq; justo tempore fiat, Bradypepsia; si autem in alterā qualitatem,nec in eam, quæ sit secundùm naturam, fiat mutatio, Dyspepsia; si verò nullà fiat alteratio,sed quales sunt assumpti cibi,tales in omni qualitate manent, & dejiciuntur, dicitur Apepsia.lib.de sympt.diff.cap.4. Alteratio ipsa, usque-quò alimentum, in similitudinem partis, quæ nutritur,transmutatur, concoctio; ubi verò jam parti apponitur, nutritio dicitur.8.de compos.medic.loc.cap.6. Concoctio eorum, quæ præter naturam sunt,est ipsa maturatio morbi;at ipsa concoctio, in coquentis substantiam deductio quædam est ejus,quod concoquitur.com.2.in 1.de morb.vulg.44.

Condensantia medicamenta omnia, frigida sunt, & aquea, quare poros cutis,& meatus,in unoquoq; corpore condensant,& contrahunt. Cæterùm, instrumentum undiq; totum constringere nequeunt, unde & Pycnotica dicuntur; differuntq; à siccantibus,quòd frigida & sicca sint; ab obstruentibus,quòd frigida & crassæ sint substantiæ.5.de simpl.cap.14. Vide Obstruentia.

Condyloma, quasi dicas Nodus, est extuberatio, quæ cum phlegmone in rugosa contrahenteq; sese ani parte exsurgit,lib.finit.med. quæ & Thymus dicitur,14.meth. c.3. Est quoq; Condyloma,carnis excrescentia callosa in digitis manuum & pedum,in sede item,ac uteri ore coalescens: sic dicitur tumor hic,quòd prominet in modum articuli,quem Condylon appellant; sed hic affectus in sede præ-

præcipuè oritur, rugâ aliquâ corporum in ano reduplicatorum insurgente, ac præter naturā intumescente. Quum enim sinuosus sit anus, rugas coagmentatas habet; ubi verò amplius intumuerit, tunc fit Condyloma,& aliquando citra inflammationem fit,& molle est; quandoq; verò cum inflammatione, tumq; durum est,& dolorificum. Gal.l.de ossib.cap.5.

Condylus, i.e.Tuberculum,seu Nodus, est gibba ossium radii & cubiti explantatio,quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando Capita dicuntur, & Apophysis, 2.de usu part.cap.2. Dicuntur & Epiphyses, i.e.ossium capita; ubi enim os medullam habet, ejus finibus,utrinq; caput, instar operculi cujusdam,utplurimùm vides adnasci. 10.de usu part.cap.18. Vide Nodi,& Articuli.

Confusio febrium. Vide Complexio.

Congelationes, passiones omnes dicuntur,quæ à causa frigida, & vehementibus algoribus ortum duxerunt. lib. de differ.morb.cap.5.In specie Catalepsin & Nervorum rigorem sic vocitant.

Conia stacte,i.e.Lixivium destillatum.1.ad Glauc.c.3.

Conjectura artificiosa est, quæ propè ad veritatem accedit.1.de cris.cap.9.

Conjunctiva oculi tunica. Vide Rhagois.

Conjunctiva & continens causa. Vide Continēs.

Conoides corpus, sive Turbinatum, quod & Conarium dicitur, cerebri particula est,veluti firmamentū quoddam,venis, à magna vena cava propagatis,adjacens. lib.9.de anat.adm.cap.3.Ejus substantia glandula est,figura cono perquàm similis; unde ei nomen quoq; est impositum: utilitatem autem ejus eandem esse existimant aliqui, quæ est Pyloro ventriculi; nam ut hunc confirmant

esse glandulam, prohibereq;, ex ventriculo cibum prius, quàm is coctus sit, in tenue intestinum transsumi; ad eundẽ modum & hanc glandulam Conarion, in principio meatus ejus, qui spiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum transmittit, constitutam, custodem quendam esse ajunt, & velut Oeconomum, non plures spiritus de sese emittens, quàm quantum spiritus mitti oportet. 8. de usu part. cap. 14.

Connutritus morbus *est, qui longinquo tempore hominum corpora infestat, atq; his veluti connatus est. com. 5. in 6. de morb. vulg. 6.*

Consistentia urinæ, *hujus est tenuitas, & crassitudo. 9. meth. 4. Eandem Arabes vocant* Urinæ substantiam.

Consistentia, *seu* status Paroxysmi, ἀκμή, *est illud tempus accessionis febrilis, cùm jam caliditas materiam convicerit, & usq; adeò calor augetur, ut non modò locum exurat, in quo est putredinis focus, sed etiam continuatim per totum corpus dispergatur; deniq;, cùm jam ad summum fervoris devenerint humores accensi, id accessionis tempus* consistentia *appellatur; tunc verò universum laborantis corpus, igneum redditur, extensâ per totũ animalis corpus æqualiter caliditate. 2. de differ. febr. c. 11. Vide* Ascensus morbi.

Constitutio, κατάστασις, *luxati corporis in propriam sedem collocatio est, restitutio, & repositio. 3. de fract. 38.*

Contenta, ἰσχόμενα. *Vide* Continentia.

Contentiva causa. *Vide* Continens.

Contentus pulsus, *idem est ac vehemens. 3. diff. puls. 5.*

Continentes causæ (*quæ* continuæ, & conjunctæ *dicuntur*) *sunt, quæ cùm præsentes sunt, morbi quoq; adsunt; cùm tolluntur, morbi etiam discedunt: aut (ut in Scholis dicunt) quibus positis, ponitur; sublatis verò, tollitur morbus: ut, spina, telum; opponuntur* Evidentibus, *seu* Procatarcticis, & Antegressis causis, *quæ postquàm adversam valetudinem creârunt, secedunt & separantur ab ea: ut, labor, Solis ustio, cruditas.* Concausæ *sunt, quæ affectum, suâ vi, solæ generare licèt possint, generant etiam, & alteri cohærentes, unde* Synætia *dicuntur: ut, lapis in vesica, & inflammatio; nam ambæ urinæ suppressionis causa sunt, licèt per se, earũ utraq; illam generare possit.* Coadjutrices causarũ partes *sunt, quæ suâ virtute morbum efficere non possunt, sed alteri auxiliantur; ut libido articularem morbum promovet.* Præcedens causa interna *est, quæ ab evidentibus vel præparantur, vel coadjuvantur; ut, sanguinis abundantia, nutrimenti soboles est. lib. Introd. cap. 8.*

Continens febris. *Vide* Synocha febris.

Continentia, ἴσχοντα, *vocat Hippoc. solida corporis membra, ut quæ comprehendant, regantq; humida;* Contenta *autem appellat humores, ut qui à solidis comprehendantur, quæ cum impetu feruntur substantiæ, spiritus; si quidem in omnem corporis partem momento temporis, & facilè, & citra impedimentum perveniunt. lib. de trem. & palp. cap. 5. Continentes ergo partes erunt, E. G. corpus solidum cordis, arteriarum, & aliarũ partium cavarum, atq; aliquid suo sinu cõcludentium, quæ sunt bases, radices, & fundamenta aliarum; in ipsis enim singulis triplex adest substantia, verè ipsa solida, circumfusa alia, carnosa muniẽs, & fovẽs, & per utramq; sparsa spirituosa.*

Continua febris, συνεχὴς πυρετός, *est, quæ ad infebricitationem, antequàm ex toto solvatur, non devenit, etsi declinatio aliqua & remissio sensibilis appareat; cùm verò*

declinatio aliqua sensibilis non fiat, semper verò à primo principio febris, usq; ad crisim similis perseveraverit, erit febris deurens, ardens, homotonos, Causon, *à continuis, solâ acutie differens, (quæ enim idem cum genere nomen sortiuntur, atq; in pluribus particularibus accessionibus continentur,* continuæ *vocantur) quæ &* Synocha *appellatur; alia quidem* Epacmastica, *sive* Increscens, *sive* Anabatica; *alia* Homotona, *sive* Acmastica, *in eodem semper vigore & tenore perseverãs; ultima* Paracmastica, *sive* decrescens. *2. de cris. 6. & 2. de diff. febr. cap. 2. Bifariàm Veteres* Continui *nomine, &* Intermittentis *appellatione uti videtur; Nam* Continuas *vocant febres quandoq; omnes, quæ nullum tempus liberum habẽt accessione; quandoq; non omnes, quæ accessione nunquam vacant, sed solas præcipuè illas, quæ omni carent, usq; ad judicium, mutatione. Ita* Intermittentes *interdum appellant illas solas, quæ accessionem perpetuam non habent; interdum eas, quarum equidẽ non recedit accessio: insignes autem sunt mutationes singularum accessionum, in initio, incremento, vigore, & remissione. At Medici quidam juniores, quæ non magnam mutationem habẽt, non* Continuas, *i.e. Synochas, sed* Synochos *nominant; Continuas autem has solas, quæ non veniunt ad integritatem, & intermittunt, singulis accessionibus, has vocant Antiqui interdum Continuas, interdum Intermittentes; nam sunt rectè inter Continuas & Desinentes in integritatem, media. Proindè rectè, ubi cum Synochis conferuntur, Intermittentes appellantur; cum iis autem, quæ ad integritatem veniunt, Continua. com. 3. in 1. de morb. vulg. 2.*

Continui solutio, *ἀπόσπασμα. Vide* Unionis solutio.

Con-

Contractiones. *Vide* Ganglia.

Contraindicare. *Vide* Endixis.

Contraria, *apud Hippoc. & Medicos sunt, nõ in corporum modò qualitate, ut calidum frigido, humidum sicco; sed in quantitate etiam, ut magnum parvo, laxum denso, plenũ vacuo, quæ Aristoteles* opposita *vocat; & hoc sensu dicunt Medici, curationem fieri per contraria. 11. meth. c. 12.*

Conturbatio, *seu* Perturbatio, *ταραξις. Vide* Taraxis.

Contusio, *θλάσμα est, cùm grave aliquid, supra corpus durum aut molle incidit, ac id ipsum collidit, ita ut carnea pars disrumpatur; cùm verò caro contusa, in loco sub cute, cruorem contraxerit, sinè ulla cutis divisione,* exuccatio, sugillatio, effusio, nigror, *&* nigritia *affectio hæc dicitur; venas tamen exiguas, simul cum carne rumpi, ac discindi in hujusmodi sugillationibus, est perspicuum. 3. de his, quæ in medic. fiunt. 30. lib. de tumor. cap. 105. & de compos. med. per gen. cap. 3. Vide* Collisio, *&* Unionis solutio.

Convexa hepatis. *Vide* Sima.

Convulsio, *σπασμὸς, cùm omnes arbitrarii motus, musculis obeantur, quando hi, ad sua ipsorũ capita retracti, unamquamq; particulã, cui inseruntur, simul attraxerint, si affectus aliquis p.n. in tensionem musculos ducens, iisdem acciderit, hunc motus sequitur, similis quidem naturali, sed citra voluntatem, & vocatur affectus* Convulsio, *lib. de trem. & palp. c. 8. quam convulsionem Celsus lib. 2. cap. 1. vocat* nervorum distentionem; *quæ vel universalis est, (ut, cùm totum corpus curvatur, aut in anteriora, & dicitur ἐμπροσθότονος, aut in posteriora, ὀπισθότονος, aut in utramq; partẽ æqualiter, τέτανος, quibus additur & ἐπιληψία:) vel particularis, aut in musculis oculorum, & di-*

citur στραβισμὸς, aut mandibulæ, τρυσμὸς, aut oris, κυνικὸς σπασμὸς, aut penis, σατυρίασις. Vide Rhegma, & Unionis solutio.

Convulsio canina, σπασμὸς κυνικὸς, est affectio musculorum maxillarium, per quam, os, nasus, oculus, labrum, atq; adeò dimidia faciei pars, in obliquum intorquetur. Aliàs vocant oris torturam. 4. loc. aff. c. 2. versùs finem.

Convulsio comitialis, aliud nihil est quàm Epilepsia. 5. de loc. aff. 5. & 3. de loc. aff. 7.

Convulsivum affectũ vocat Galenus, qui ante mortem, necessariò convulsionis habet symptoma. 1. de præsag. ex puls. c. 4. & com. 3. in 1. prorrhet. 69.

Convulsivi, & vibrati pulsus sunt, qui naturali sede relictâ, unum locum non tenent, sed sursum atq; deorsum agitantur. In vibratis, arteriæ quædam partes, quasi jacula superiora petere, quædam demitti uno eodemq; tempore conspiciuntur. 1. de diff. puls. c. 28.

Convulsivus pulsus est, in quo ad utrumq; terminũ tenditur arteria, quẽ cõvulsio sequi solet. 2. de caus. puls. 12.

Coopertoria cartilago. Vide Cricoide.

Cophosis, κώφωσις, i.e. surditas, est abolita auditûs actio, inducta ab iis, quæ vel ipsam audiendi facultatem, ejusq; primarium instrumentum, (quod est animalis spiritus, in aures affluens) aut ipsius organa, quæ natura ad audiendum comparavit, lædunt.

Copos, i.e. lassitudines, Græci vocant affectus, ex multo vehementíve motu corporis vel totius, vel particularum, quæ justò plùs laborârunt, obortos: undè Acopa medicaméta, quæ talem lassitudinem tollunt. 7. de comp. med. per gen. cap. 11.

Copula, Ligamentum, Græcis συνδεσμὸς, terminus musculi est, sensu omni carens, durior & crassior nervo, & tendone, usum eum, quem vel nomine ipso præ se fert, exhibens; differt à Nervo, & Tendone, quòd Nervus, à cerebro, vel spinali medullâ exorsus, sensum aut motum membris inducit; Tendo verò finis musculi nervosus est, ex Copula, & Nervo prognatus. 1. de placit. cap. 9. com. 1. in 6. de morb. vulg. 2. Vide Nervus.

Cor, καρδία, est viscus, carne compactâ, durâ, fibrosâ, cavâ, constans, principium vitalis facultatis. Sunt qui musculum esse definierunt; verùm & minùs rubet quàm musculus, & longè durius, spissius, solidiusq; est, multóq; aliter fibris intertextum; fibris namq; validis & rectis caro ejus circumfusa est, (undè & Parenchyma, nomine quoq; aliis visceribus communi, appellatur) à basi ipsius, in mucronem tendentibus, arteriarum & caloris nativi, quo animal regitur, quasi fons & domicilium, in medio omninò thorace situm, præsertim suâ basi, quam caput ejus nominant, mucrone ad partem lævam vergente. 6. de usu part. & 7. de anatom. adm. Vocant adhuc & Cor, Veteres omnes, os ventriculi, propter affinitatem maximam, quæ illi est cum corde, & mutuum consensum: ut ostendit Gal. 2. de placit. & 5. loc. aff. 6.

Coracoide. Vide Ancyroide, & Acromion.

Coryphe. Vide Vertex.

Cornea, sive Corniformis, (κερατοειδὴς, χιτὼν ἢ ὑμὴν) oculi tunica est, tenuis, dura, & densa, quæ à dura cerebri meninge proficiscitur, & tenuem oculi tunicam choroidẽ in orbem amplectitur, quæ & Ceratoide, 10. de usu part. cap. 3. quin & Cærulea dicitur, estq; tunica secunda oculi, h.e. proximè subjecta, adnatæ tunicæ, quam ἐπιπεφυκότα appellant. Vide Cærulea, & Ceratoide.

Cornicularis proceſſus. *Vide* Ancyroide.

Corniformis. *Vide* Cornea, *&* Ceratoide.

Cornua, *κέρατα, numerantur inter affectus præter naturam: ſunt autem duæ eminentiæ oſſeæ, quæ prope tempora naſcuntur; dicuntur aliàs* Dionyſiſci: *ſunt & cornua vulvæ, ſive ſinus, duo proceſſus inſignes, à lateribus vulvæ, ad utraq; ilia, quos alii vocant* Cirros. *l. de vulvæ diſſ. c. 3. Vide* Apices matricis.

Corona oculi. *Vide* Iris, *&* Stephanos, *ἶρις, στεφάνη.*

Coronale os, *ut* Coronalis ſutura, *στεφανιαῖα ῥαφὴ, στεφανιαῖον ὀστοῦν, ſunt ſutura anterior cranii, ab uno temporum oſſe ad alterum transverſim perveniens: ſic etiam* os frontis, *coronale dicitur, quoniã aut eâ capitis parte, ubi id ipſum conſiſtit, coronæ geſtari ſolent, aut quòd in orbem, frontẽ cingant. 9. de uſ. part. 2. de oſſib. c. 1. 6. de anat. adm. cap. 1. Indè &* Coronalis vena, *στεφανιαῖα φλὲψ, propago eſt, veniens à magno trunco venæ cavæ ſurſum aſcendentis, cingens cordis baſim in modum coronæ, eidemq; alimentum advehens. Eſt & alia venæ cavæ propago, quæ* Coronalis ſtomachica, *στεφανιαῖα στομαχικὴ appellatur, quæ à ramo ſplenico venæ cavæ proficiſcitur, & ad ſtomachum effertur, ibiq; bipartito ramo, majore, ceu coronâ, ſtomachum totũ cingit, minore ad pilωron deſcendit. Quemadmodum autem à vena cavâ coronalis hæc vena proficiſcitur, ſic à magnâ arteriâ ſtatim, ubi à corde orta eſt, arteriæ duæ coronariæ prodeunt, major ſub valvula dextra, minor ſub poſtica, quæ in cordis ſuperficiem, & ejus partem craſſiorem, perindè ac venæ, diſtribuuntur. 7. de anat. adm.*

Coronæ, *ſive* Coronon, *eſt extremitas oſſis, hujúsve pars ultima, quæ in mucronem deſinit. l. de oſſib. in proœm. Undè omnes apophyſes rotundas appellant* Coronas, *vel* Co-

Coronos, *κορώνη, κορώνον: ſic autem dicitur, quia τῆς κορώνης, h. e. cornicis roſtro ſimilis ſit. Quæ autem apophyſis in caput craſſum & rotundum deſinit, non* Corone, *ſed* Auche, *Græcis αὐχὴ, nominatur. 2. de uſu part. c. 14.*

Corrugatio pupillæ. *Vide* Tabes oculi.

Coryza, gravedo, *κόρυζα, tenuis & incoctus humor aqueus eſt, qui per nares ſecernitur; quæ ipſa defluxio, cùm per palatum fit, dicitur* catarrhus. *2. progn. 49. Eſt autem hic humor, non ὠμὸς, ſive crudus, ſed ἄπεπτος, h. e. liquidus & tenuis. Celſus autor eſt, &* deſtillationem, *&* gravedinem *κόρυζας Hippocratem appellâſſe.* Catarrhum *appellamus, cùm quod ſupervacuum eſt in cerebro, in os defluit;* Coryzam, *cùm in nares.* Bronchos *autẽ ſive* raucitas *catarrhis ſupervenit, faucibus ſcilicet humore imbutis; quòd ſi in Gargareonem fluxio decumbit, quam ex ſimilitudine Græci* ſtaphylen, *i. e. acinum vocant, in ea gignit, aut aliàs eam in* tumorem *attollit; at ſi glandulas,* antiadas, *aut eas, quæ iis proxima ſunt,* Pariſthmia. *3. de ſympt. cauſ. cap. 4.*

Coſta extrema *eſt, non parva illa reverà ſpuria, quæ ab aliis diſcedit, & carnoſæ parti ſepti transverſi obducta eſt, ſed ipſi proxima, cui manifeſta jam membrana tenuis, intùs ſubtenditur, ei continua, quæ omnes coſtas ſubcingit. 5. de anat. adm. 3.*

Coſtæ, *oſſa pectoris ſunt, quæ à collo toto, ad ilia uſq; ex anteriore parte, ad utrumq; latus protenduntur. lib. Introd. cap. 10. & 3. de artic. 37. Duodecim utplurimùm numero ſunt, ex quibus ſuperiores ſeptem ſimpliciter πλευραὶ dicuntur, quinq; verò reliquæ coſtæ inferiores, νόθαι vocantur, h. e. ſpuriæ, & illegitimæ, quia imperfectæ ſunt.*

Cotyle, *κοτύλη. Vide* Articulus, *&* Acetabulum.

Coty-

Corylédones, κοτυληδόνες. *Vide* Acetabulum.

Coxa, *quæ &* Ischion, *magnum femoris ossis caput est, Græcè* ἰσχίον, *i.e. coxa appellatur, veluti cavitas ejus, acetabulum dicitur, 2. de fract. 70. Unde affectus fit, qui Ischias & Coxendix appellatur. Indè* Ischiadici *&* coxarii, *i.e. coxæ morbo laborantes. 7. de compos. med. per gen. cap. 16.* Ischion *aliquando significat, ligamentum ipsum, quo femur coxendicis acetabulo colligatur; interdũ verò ipsum articulum; quin & Ischia* ἰσχία *dicuntur à quibusdam, partes carnosæ ex utroque sacri ossis latere, (aliàs* σικαφία *à Græcis, à Latinis* clunes *appellantur.)* Os *autem* coxendicis, *est apophysis ossis sacri, ad coxendicis acetabulum undique pertinens. Os enim sacrum, quâ parte femoris caput ei inseritur,* Ischion *vocatum est.*

Cranium, Calva, Calvaria, κρανίον, *est os capitis crassum, rarum, rotundum, ossibus septem compactum, suturisque veris tribus, coronali, lambdoideâ, & sagittali, distinctum, cerebrum continens, atque utramque meningem ambiens, sic dictum, quòd quasi κράνος, i.e. galea cerebro adjaceat. 8. de usu part. cap. 9.*

Crasis, *Græcè* κρᾶσις, *&* κρῆσις, *temperiem significat. 1. de natur. hum. 12.*

Crassa membrana. *Vide* Membrana dura.

Crassa vena, *i.e. humeralis. 1. de artic. 53.*

Crassus pulsus. *Vide* Gracilis.

Crea. *Vide* Tibia.

Creber pulsus *est, cujus, intermediæ quietis est breve tempus;* rarus, *cùm longum. 4. de pulf. ad Tyron. c. 4.*

Cremasteres. *Vide* Testes.

Cremor, *idem est ac chymus*, χυμός. *3. de natur. facult. cap. 4.*

Cre-

Cremor ptisanæ *est, ubi à decoctione, quis ptisanam colaverit, deinde cremorem, à decocti parte aquosâ separaverit. 1. acutor. 26.*

Cricoides cartilago, *est laryngis cartilago, basim annuli figuram repræsentantem efficiens; tribus enim cartilaginibus constat larynx, quarum prima maxima, cujus convexum extrà protuberans* pomum Adami *vocatur, concavum intùs, quæ dimidium totius capacitatis laryngis comprehendit, ad formam scuti, unde hanc Anatomici* Thyroidem, *i.e. scutiformem, alii* peltalem, *quòd peltæ formam agat, nominant. Posterior, quæ basim Cricoidem, i.e. annuli figuram imitantem, efficit, postremæ ipsius asperæ arteriæ cartilagini, literam Σ imitanti, incumbit, scutiformi verò in priori sui ipsius parte subjacet, (quæ &* Cricoides, Cymbalaris, *&* Coopertoria *dicitur.) Reliqua ab his cartilago, tùm positione, tùm magnitudine tertia, in suprema Cricoidis, quæ &* Innominata *dicitur) cartilaginis parte sita est, gutturniis, infundibulisque, quas* Arytænes *vocant, similis; unde &* Arytænoides *dicitur. Quæ autem à radice linguæ exoritur, quam* Epiglottida, *quasi superligulam dixeris, non est bronchi propria. lib. de vocal. instr. diss. cap. 4. & 7. de usu part. cap. 11. & lib. de anat. viv.*

Crimnoides urina, κριμνώδης, *cujus sedimenta crimnoidea sunt, i.e. talia, quæ speciem furfuris, vel spumæ referunt, significantque sanguinis cremationem, si rubea sedimenta sunt; vel solidorum nimiam liquationẽ, si alba. lib. de urinis, cap. 29. Vide* Hypostasis.

Crisis, *sive* Judicium, *sive* Judicatio, κρίσις, *apud aliquos, est subita, in morbo, in melius pejúsve, ad vitam aut mortem, mutatio; apud alios est ea, quæ antecedit judicium,*

cium,humorum agitatio; apud alios,integra totius morbi solutio; apud alios,illa tantùm morbi solutio,quæ ad bonum fit.1.de cris.cap.1. Sed ea,quæ repentè fit,per excellentiam Crisis *dicitur,& à naturâ, ea, quæ præter naturam sunt, superante, perficitur. 3.de cris.cap.1. Judicatio per morbos,de foro translatitiâ appellatione,dicta est, significans,præcipitem in morbo mutationem, cum quadam evidenti evacuatione,vel abscessu; quæ quadrifariàm exsistit: aut enim statim vindicantur à morbis,aut magnam obtinent in melius mutationem,aut statim moriuntur,aut multò deteriores evadunt. Itaq; duas primas judicationes, absolutè proximas duas autem magnâ ex parte cum adjectione,malā aut pravam judicationē, quandoq; verò, sinè adjectione,simpliciter sic vocat. 3.prognost.1. Utitur item* Hippoc.crisi *pro λύσι,i.e.solutione morbi;ut,in progn.optimam eam dicit esse urinam,in qua per totū morbi curriculum,donec ipse judicatus sit, subsidet album,læve,& æquale.* Tertia *adhuc est ejusdem κρίσεως significatio,quâ significat crisis,motum vehementem naturæ pro cujuslibet rei molestæ depulsione, secundùm quam non modò morbi, sed & conceptiones,& abortiones,& partus, & omninò quæcunque magno conatu naturæ indigent,dicuntur judicari & per crisin solvi.lib.de sympt.par.*

Crisis asima *est,quæ à nullo dierum indicantium aut signo, in illis apparere solito,prædemōstrata fuerit & indicata,3.de cris.10. ubi hujusmodi crisis perhibetur.* Periculosa, *quæ cum gravibus symptomatis accidit :* Infida *seu* incerta, *cum morbi recidiva contingit;* Obscura, *quæ citra excretionem,vel abscessum evidentem evenit :* Absoluta crisis *autem est, quæ in morbo nihil facit reliqui. 1.dier.decr.cap.2.*

Crisis

Crisis imperfecta, *quæ non omninò à morbo liberat, 3.cris.7.sed ex morbo quippiam relinquit.1.dier.decr.cap.2.*

Crisima signa,*i.e.decernentia & judicantia.1.aph.12.*

Crithe, *i.e.Hordeum, sive Hordeolum,sive Posthia,& oculorum tuberculum.de remed.par.fac.cap.10.Vide* Hordeolus,Posthia,Chalazia.

Crotaphite, *κροταφῖται,i.e.temporales musculi, qui maxillam inferiorem movent, & sursum trahunt. lib.de musc.diss.cap.6. Vide* Manducatorii.

Cruda urina. *Vide* Aquosa.

Cruditas,*ὠμότης est,cùm ventriculus,vel proprio morbo,vel vitiosis humoribus in ipso accumulatis,vel pravam alimentorum ob qualitatem, ut nidorosam, acidam,fœtori,aut putredini,aut corruptioni obnoxiam,aut ex præparationis modo, ad hujusmodi aliquam dispositionem deducta, cibos non amplectitur, sed in ipso corrumpi eosdem sinit.Differt ab* Incoctione,*quæ est rerum,quæ non possunt concoqui, ut acinorum, & omnium,quæ omninò integra, & omninò non mutata dejiciuntur.1.de loc.aff.cap.3.*

Crudus humor, *ὠμὸς χυμὸς est, cùm alimentum, suam naturam, in ventriculo, hepate & intestinis quàm diutissimè servat, nullâ alteratione,ex particulâ,quæ ad ipsum concoquendum est destinata, susceptâ; vel, cùm transmutatio fit, sed in peregrinam qualitatem. 8 de compos.med.loc.cap.6.* Humor crudus, *pituita crassior est,ac minùs flatulenta,qualis in urinis subsidet,iis præsertim,quæ ex edacitate sedimen multum,fabaceæ pulticulæ simile,obtinent: quin & corporibus iis,quæ ab exercitatione abstinuêre, cibis verò quàm plurimis, ac balneis post sumptos cibos utebantur, sæpè ejusmodi humor confertim per alvum descendit, sed & unà cum hoc humore,perindè*

ac

ac cum pituitâ, decolor quædam in toto corpore subest albedo, qui crudus humor inappetentes homines efficit. lib. de multitud. cap. 11.

Crura, Græcis à currendo, (quòd crurum ministerio curramus,) aut à Græco verbo κρύνω, quòd inter ingrediendum hûc atq; illûc ferant, Græcis σκέλ@ καὶ κνήμαι dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem medium, & imum ventrem prætergrediuntur: ut, quicquid prominet ultra os sacrum, & carnosos musculos ibi subjectos inferne, usque ad pedes, id crura dicantur. Dividit hæc Galenus in partes tres, εἰς μηρόν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα. Κνῆμαι etiam dicuntur tibiæ in rota, à similitudine tibiæ in animantibus. lib. Introd. cap. 10.

Crysorchis, κρυσορχὶς, i.e. testiculi, aut testiculorum occultatio, vel recessio. lib. finit. med.

Crystallinus humor, κρυσταλλοειδὲς ὑγρὸν, & Crystalloidis, (qui glacialis adhuc dicitur, quòd concretam glaciem imitetur, 7. de placit. cap. 5.) est humor albus, splendidus, lucidus, non omninò rotundus, sed aliquantulùm planus, in medio oculorum situs, primùm depressus & videndi instrumentum, qui per διάδοσιν, i.e. transsumptionem (non per venam quidem, quæ nulla inest) vitreo humore nutritur. Cui adhæret vitreus oculi humor, qui & Hyeloides dicitur, quiq; quantò crassior & albior est sanguine, tantò à crystallino humore, humiditate, atq; albedine superatur: subest huic Albugineus, albo ovi similis, quem Hydatoidem, quòd aquæ sit similis, vocant. 10. de usu part. cap. 1. lib. de ocul. cap. 2. & Introd. cap. 11.

Ctir, κτεὶς, muliebris pudendi sinus, pilis decoratus, appellatur: quæ sinum ambiunt, πτερυγώματα, i.e. alæ vocantur. 15. de usu part. c. 3.

Cubi-

Cubitus, (ἀγκὼν, ἀγοστὸς, ὀλέκρανον, πῆχυς, ὠλένη) est os, quod inter Humerum, & Carpum, quod brachiale dicitur, situm est; ejusdemq; partis os grandius. Cubitus item dicitur, qui alteri subest ossi, quod Radium nominant, lib. de ossib. cap. 17. quem cubitum Pechyn, i.e. ulnam dicunt, 2. de usu part. 2. Clarius: Cubitus, Pechys, πῆχυς, seu ulna, Arabibus focile majus, est ea pars totius brachii, quæ supernè terminatur, quâ brachio quidem continua est, per articulum, qui in curvatura cubiti est, cui innitimur; infernè autem, quâ Carpo, manus extrema conjungitur, quo in spatio duo ossa recipiuntur: alterum magnum, & rotundum, nominatum eodem nomine, quo pars, i.e. cubitus; alterum, quod Cerchis, Arabibus focile minus, i.e. Radius appellatur. 2. de motu muscul. cap. 2. & 1. de fract. 18.

Cubiforme os, quod κυβοειδὲς ὀστῦν dicitur, est os, quod ab externis pedis partibus, firmum in terra statuitur, externisq; tarsi partibus est locatum; & articulatur cavitati calcanei, ad finem adjacenti. 3. de usu part. 7. Est enim os unum, ex quatuor tarsi ossibus, solum nomine donatum, cùm reliqua tria careant nominibus; est autem os, ut reliqua tarsi ossa, intùs cavum, foris gibbum, cubo simile, quòd latera sex habeat cubo communia.

Cuculus. Vide Coccyx.

Cucurbitulæ leves, quæ citra scarificationem adaptantur. 3. loc. aff. cap. 4.

Cunei os, sive cuneiforme, quod & ὀστῦν σφηνοειδὲς, os basilare, & os palati appellant, medium inter superiora, & inferiora totius capitis ossa. lib. de ossib. cap. 1.

Cunnus, τὸ γυναικεῖον, pudendum muliebre, naturâ inter ossa pubis extrinsecùs locata, uterini colli capacitas

est, pelliculam quandam habens, virorum præputio correspondentem. lib. de vulvæ diss. c. 2.

Curatoria, Θεραπευτικὴ, Medicinæ pars est, quæ tùm factũ morbum tollit, tùm fienti occurrit, tùm eum, qui imminet, aut futurus timetur, amolitur, præcavet & impendit, (quod est propriũ προφυλακτικῆς.) Therapeutices autẽ tres sunt partes ad curationem necessariæ, διαιτητικὴ, φαρμακευτικὴ, χειρουργικὴ, quarum prima victus rationem instituit, altera medicamenta propinat, postrema manum adjutricem admovet. de part. art. med. cap. 1.

Curta, κολοβώματα, i.e. mutila & curta. Id autem dicitur à Græcis Coloboma, quod in labiis, aut narium alis, aut aure deficit: hujus generis sunt, & quas in majore angulo Rhœadas vocant, eo utiq; vel impensiùs extenuato, minoréve facto, vel prorsus abolito. Vide Colobomata.

Cuticula. Vide Cutis supréma.

Cuticularis membrana. Vide Membrana dura.

Cuticulosus musculus est, qui extrema sedis ora cuti commixtus, obtinet, ut vel cuticulosus musculus, vel carnosa cutis dici possit. lib. de musc. diss. c. 30.

Cutis suprema, δερμὶς, & δέρμα, quæ & Derma dicitur, quasi Corium dixeris, quia excoriari potest, cujus exterior pars, Epidermis sive summa cutis corporis, sive Cuticula est, & toti superextensa, sensuq; destituta, aut certè hoc perquàm obtuso pollẽs, quippè quæ sæpè citra dolorem facile ab ea separatur. 2. de usu part. cap. 6. & 3. meth. 4.

Cyboides. Vide Cubiforme.

Cycliscus, sunt cava excisoria scalpra. 6. meth. 6.

Cyllum, κυλλὸν, dicitur apud Hippoc. crus varum, i.e. in exteriorem partem luxatum, vel conversum, adeò ut suræ processus, qui talem exteriùs complectitur, sinè ullo stabilimento suspensus relinquatur; quamvis propriè mutilum, & imperfectum significet, ut scribit Gal. 3. de dieb. critic. ubi in ea significatione mensem Κυλλὸν appellari inquit, qui diebus viginti novem constet; alios autem perfectos, qui triginta. Undè Cyllosim, κύλλωσιν, distortionem cruris in exteriorem partem vocat Gal. 4. de artic. Idem tamen com. 3. dicit, nonnullos, de omni longorum membrorum distortione κύλλωσιν intelligendam censere, generaleq; ei tribuere significatum; alios verò eo nomine distortionem solùm intelligere, in qua, in interiorem partem, membrum inclinatur.

Cyema, κύημα, fœtus est, cùm nondum menses duos in utero absolverit, quo tempore Embryon dici nequit, sed Cyema, i.e. uteri gestatio, & conceptus, & genitura. 1. de sympt. caus. cap. 7.

Cymbalaris. Vide Cricoides.

Cynanche, est inflammatio extra guttur existens, quæ & Paracynanche dicitur; si autem sit inflammatio faucibus adjacientium musculorum, dicetur Synanche, vel Parasynanche. 4. aph. 34. Propriè loquẽdo, Angina Græcis est inflammatio, quæ in gutture & faucium partibus & musculis externis internisq; advenit; Hippocrates verò & alii Veteres, omnes passiones, in iis locis advenientes, quas spirandi difficultas comitatur, Anginæ nomine vocant, nullo existente in pectore vel pulmone vitio; quâ in re differt Angina à Peripneumonia & laterali morbo, ex eo, quòd angustiæ sensus in gutture est, cunctis in anginæ speciebus: suntq; ejusdem (exquisitè loquendo) quatuor differentiæ: una, ubi fauces inflammantur, altera, ubi neq; reliquæ oris partes, neq; etiam externarum par-

tium ulla inflammata videtur, æger tamen suffocationis periculum in gutture persentit; tertia, quando gutturis partes, tùm externæ, tùm internæ similiter inflammantur; quarta, ubi ad anteriorem regionem, cervicis vertebræ luxantur, & indè cavus apparet locus, doloremq; quando tangitur, æger sentit. Recentiores Græci quidam, ut est Paulus lib.3.cap.27. & nostræ ætatis Medici non pauci, inter Cynanchen, & Synanchen, inter Paracynanchen, & Parasynanchen discrimen faciunt, quod tamen Galenus lib.4.de loc.aff.cap.5.& 3.progn.20.reprehendit. Inflammationem itaq; quæ in interioribus faucium musculis oritur, Συνάγχην nominant; eam verò, quæ in exterioribus eorundem musculis fit, Παρασυνάγχην: Inflammationem item, quæ in interioribus musculis gutturis accidit, vocant Κυνάγχην; eam autem, quæ in exterioribus ejusdem musculis oritur, Παρακυνάγχην. Vide Angina.

Cynodontes. Vide Canini dentes.

Cyphosis, κύφωσις, gibbositas seu gibborositas, vitium spinæ est, quod à casu, ictu, & tuberculis crudis & duris, anteriorem thoracis partem distendentibus, pulmonemq; prementibus, aliquando contingit, ut docet Gal. eo aph. quo scribit Hipp., gibbos ex asthmate, aut tußi factos, ante pubertatem mori. Vide Gibborositas. Dicitur eadem κύρτωσις, ut annotavit Gal.8.de artic. Opposita huic Contorsio, dicitur Lordosis, λόρδωσις, spinæ vertebris in anteriorem partem conversis Vide Lordosis.

Cyrtoma, κύρτωμα, tuberculum in iliis appellavit Hippocr. quod & œdema ab eodem appellari solet. 2.progn.25.

Cyrtosis. Vide Cyphosis.

Cyssaros, κύσσαρος, est ultimum intestinum in ordine, quod

quod & rectum dicitur, & podex est. lib. Quòd animal sit, id, quod in utero. cap.5. Vide Rectum.

Cystis, κύστις, οὐροδόχος, vesica, est pars membranosa, urinam à renibus excipiens, & foràs excernens, exanguis, nervosa omninò, latißimè distendi, & arctißimè contrahi idonea, ut reliqua omnia alba, & exanguia, nervis insignibus instructa: in quam, renes, tanquam in lagenam, urinam deponũt per meatus, ureteres dictos, qui à renibus prodeuntes, obliquo itinere delati, inter ipsius binas tunicas, paulò supra ipsius os, inseruntur; cujus vesicæ cervicem musculus ambit, transversis constans fibris, quibus undequaque constrictis, vesicam claudit, ne urina effluat.

Cystis choledochos, quæ & vesica fellis, & vesica bilis susceptiva, Græcis autem κύστις χοληδόχος dicitur, vesica est, in cavâ ipsius jecinoris parte sita, inter venæ portæ & cavæ radices, bilem ex jecinore attrahens, quam rectis fibris trahit ex hepate, obliquis retinet, transversis verò expellit, quæ & ob id fellis folliculus appellatur. 4.de usu part.cap.12.& 2.de natural.fac.cap.9.& 9.de anatom. adm.cap.2.

D

DACTYLION, πρωκτὸς καὶ ἡ ἕδρα, i.e. podex. 1.de compos.med.loc.cap.15. Sunt quoq; qui rectum intestinum eo nomine intelligant.

Darsis, i.e. excoriatio, quâ, cutis, à subjectis partibus scalpello deciditur & separatur. 3.de anat.adm.cap.2.

Dartos, una est è quatuor membranis, quæ testes involvunt: earum prima & intima Epididymis; post eam Erythroides, i.e. vaginalis; tertia Dartos, carnosa, Erythroide multò valentior & craßior; quarta & extima Scrotum est. Introd.cap.11. Mulierum autem testes, peni-

tiùs in vulva latentes, unicâ tantùm tunicâ contenti sunt, quæ Dorta appellatur, proportione respondens tertiæ testium virilium tunicæ, cæteris autem recensitis carent. de dissect. vulvæ, cap. 9.

Dasymma, oculi vitium, idem quod Trachωma, ut scribit Aëtius lib. 7.

Dearticulatio, ea est ossium naturalis conjunctio, cujus ratione copulata ossa evidentem motum habent: & e-cōtrà Synarthrosis, coarticulatio, naturalis ossium est commissio, quæ exiguum & obscurum aliquando, aliquando nullum motum præ se ferunt, & edunt. 2. de artic. 8. & 1. de artic. 1.

Declinatio est illa paroxysmi pars, quæ statum ipsum subsequitur, usque ad secundæ accessionis principium. 1. de cris. 3. Vide Principium.

Decrescens febris. Vide Continua.

Decretorius, sive Judicatorius dies est, in quem utplurimùm morborum judicii tempus incidit. 1. de dieb. decret. cap. 3. Est adhuc alius dies Judicatorius incidens, sive intercalaris, in quo imperfectæ solent fieri judicationes, ut dies tertia, quinta, sexta, nona. 3. progn. 1. Decretoria autem signa sunt, quæ salutem ægri, per crisim futuram ostendunt. 1. de cris. 7. Incidentes verò, sive Intercidentes dies differunt à Judicatoriis, & decretoriis, cùm naturâ, tùm usu. Naturâ quidem, quòd naturæ suæ ratione, Judicatorii perfecti sunt, (omnibus siquidem ritè factis, solâ naturâ spontè agente, in iis crises fiunt) ac numero quaternario, & septenario dividuntur; Intercidentes autem minùs perfecti sunt, & in eos, non nisi aliquo errore interveniente, crises incidunt: undè non vi naturæ, sed morbi malitiâ, aut aliquo extraneo impellente, in iis crisis accidit. Atq; hinc est, ut à nonnullis dies provocatorii nominentur, quòd in his natura, ad pugnam irritata, insurgat. Usu adhuc differunt dies Judicatorii & Intercidentes, quòd ad futuri vigoris & judicii cognitionem, quaternariorum circuitus sufficiunt; ad crisim verò jam factam discernendam, num scilicet fida, aut infida sit, intercidentium cognitio conducit.

Deficiens pulsus est, qui admoventi digitos, videtur exolutus, & applicatos paulatim tenenti, prorsus dèsinit. 2. de caus. puls. cap. 3.

Deficiens, decurtatus, μυουρίζων σφυγμὸς, pulsus, qui & mutilus, & decrescēs pulsus dicitur, est, qui perpetuò diminuitur, nec minui desistit, ad quietem denique omnimodam venit, prorsusq; deficit. Qui pulsus, si iterum redit, & de integro augetur, decurtatus reciprocus dicitur. 1. de differ. puls. cap. 11. Quòd si in eo nulla servetur æqualitas, motuq; ipso frequenter deficiat, deficiens inæqualis appellatur. 2. de caus. puls. c. 12. Nomen autem Græci, à figuris, quæ in acutum desinunt, & à cauda transtulerunt. Hujusmodi autem Pulsuum inæqualitas, systematica, sive collectiva dicitur.

Deglutitio, κατάποσις, est cibi, & potus, ab ore in ventriculum per œsophagum descensus, larynge simul in tantum sublatâ, quantum gula deorsum trahitur, factus vi ventriculi tractoriâ.

Dejectiones, & Subductiones solet Hippoc. vocare excrementa per alvum exeuntia. 7. aph. 64. Syncera autem dejectio est, quæ unum tantùm humorem, cæteris impermistum habet. 2. prorrhet. 15. Ut dejectio biliosa, solam bilem flavam egerit.

Deleterium, *quod &* Phtharticum, *&* Phthoropæum *dicitur, lethale venenum est, quod ubi in animalis corpus ingressum fuerit, totum id momento temporis immutat, sibiq; simili affectione alterat, penitúsq; enecat. 1.de sem.cap.16. Tametsi verò alexipharmacum medicamentum ultra modum exhibitum nos quoq; interficiat, moderatâq; in dosi assumptum sanet, non tamē ob id deleterium censendum est. Propriissimè enim deleterium est, quod, quocunq; tempore, loco & quantitate (quantumvis in minimâ) sumptum, aptum est interficere. com.6.in 6.de morb.vulg.5.*

Delirium, Desipientia, *παραφροσύνη, mentis alienatio, duobus modis dicitur, generaliter & speciatim: generaliter, est motus errans & depravatus facultatis animalis principis imaginatricis, aut ratiocinatricis; plerunq; in utraq; facultate consistit delirium, quatenus delirantes tùm parùm probè imaginando, tùm parùm aptè ratiocinando hallucinantur; aliquando verò in altera tantùm facultate, ut exemplo illustrat Gal.lib.de sympt.diff.cap.3. atq; tùm maximè sinè febre est, 1.prorrhet.1.& 4. Insanire omnes dicunt eos, qui citra febrem desipiunt; & subdit, omnes, qui mente læsi, continuè febricitant.* Phrenitici *vocantur, solâ febre ab iis, qui* deliri *appellantur, discrepantes. Speciatim verò significat παραφροσύνη mentis alienationem cum febre; à Phrenitide verò differens, quòd hæc fiat, cerebro primario affectu laborante, cum symptomatum magnitudine & vehementia. Delirium autem ejusdem febris symptoma est, atq; ex subjectis cerebro partibus affectis, inprimis verò ex inflammato Diaphragmate, originem ducit, sublato in caput acri & ferventi biliosi sanguinis vapore; neq; impetus tantos habet, quantos Phrenitis.5.loc.aff.4. Vide* Phrenitis, *&* Paraphrosyne.

Deltoides, *quasi literæ Δ figuram imitans, musculus est, qui superiorem humeri partem, quâ brachii caput est, tegit, qui etiam totius manus initium est.3.de anat.adm. c.3. Græcè Δελτοειδὴς sic dicitur, quòd triangularis videatur, & ad literæ Δ similitudinem efformatus.*

Denervationes, *(ἀπονευρώσεις Græci vocant) sunt nerveæ musculorum extremitates, in quas musculi desinunt, &* Tendones *dicuntur. 1.de motu musc.cap.1. & 1. de anat.adm.cap.3. Vide* Tendones.

Dentem, *sæpè Hippoc. secundam colli vertebram vocat: propterea hunc processum à dentis similitudine, Odontoidem, i.e. dentiformem appellat, lib.de oss.cap.8. Alii Pyrinoidem, productionem, à nuclei similitudine nominant, 12.de usu part.cap.7.*

Dentes, *in ossium numero reponuntur, mollium cerebri nervorum participes, & ob id soli dentes, ex toto ossium genere, sentiendi vim habent evidentem, lib.de oss.cap.5. Priores quaterni, quia secant & cibos incidunt, Tomi, i.e.* incisorii *ad cultri cibos incidentis similitudinem dicti, mollitiem in se habent: hisce utrinq;* canini *adjacent, quòd canum dentibus sint quàm simillimi, ad dura cibaria non secanda, sed admodùm cōfringenda. Ultra hos* mammillares *&* molares, *ab utroq; latere, quòd iis cibi (veluti molis, cereales fruges) attenuantur, & conteruntur. Ibid.*

Dentes genuini, *qui omnium novissimi nascuntur, σωφρονιστῆρες, utplurimùm ab anno duodevigesimo, usq; ad annum vigesimum-sextum: visi aliquando sunt etiam anno octogesimo nasci, utrobiq; singulares, in penitissima oris parte oriuntur; ideoq; ita nominantur, quòd nascan-*

tur, cùm homo sapere incipit; sunt autem è genere dentium molarium.

Dentifricium, medicamentum est, quo utimur ad dentes confricandos, à sordibus abluendos, quin & gingivarum circumsitarum, quando humore fuerint prægnantes, ad depurationem & abstersionem. 5. de loc. aff.

Dentitio, ὀδοντίασις, est dentis jam concreti, extra gingivam, eruptio, & protrusio. 8. de placit. c. 6.

Depascens ulcus, idem est ac Phagedæna. Vide Herpes, Phagedæna.

Derivationem, appellare consuevit Hippoc., quando succus aliquis evacuationis indigus, neq; per convenientem regionem ferri incipiens, artis auxilio vacuatur per loca proxima. E. G. Si per lotii vias exire ceperit, vitiatâ vesicâ, aut renibus, tunc per alvum derivare satius fuerit; veluti si per ventrem vitiatis intestinis ferri tentaverit, succum evacuandum, ad urinarios meatus dirigamus. In mulieribus verò, nonnunquam ad uterum, aut è contrario, interdum uteri profluvium, ad urinæ vias, ac ventrem derivabimus. At, si in aliquâ id genus evacuatione vomitum cōcitaverimus, revulsionem hanc nominant; ut, si vomitus etiam retraxerimus, ad uterum, aut vesicam, aut sedem. com. 2. in 6. de morb. vulg. 7. Derivatio, Græcis παροχέτευσις, ejusdem est generis cum evacuatione, facta per particulam, quæ fluxionem suscipit; fit autem per aliquam vicinarum partium. Rivare igitur est, per rivos ducere; derivare autem est, à rivis ad latera divertere. Ex Oribas. lib. de Cucurbitulis. Vide Purgatio.

Derma. Vide Cutis suprema.

Desipientia est, cùm ægri nihil rationi consentaneum dicunt, agunt, & loquuntur. 7. aph. 14.

Desipien-

Desipientia ferina est, in qua ægri calcitrant, pedibus feriunt, obvios mordicùs impetunt, & excandescunt, eos, qui ingrediuntur, capitales suos hostes reputantes. com. 1. in 1. prorrhet. 25.

Desiccatio oculi, est idem ac spasmus oculi. lib. de ocul. c. 13.

Desperata ulcera sunt, quorum curationem pleriq; aggressi, non absolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destitêre. 4. de compos. med. per gen. cap. 5.

Destillatio, est qualibet fluxio, quæ per venas, à capite, ad partes inferiores fertur. 3. aph. 12.

Desudatio, ab Hipp. sumitur vel pro sudore, circa thoracem & caput apparente, vel pro eo, qui ex toto manat corpore, ubi tùm paucus, tùm nihil conferens, fuerit. com. 3. in 1. prorrhet. 33. Dicuntur etiam Sudamina. Vide Sudamen.

Detritio. Vide Rhacosis.

Deurens febris. Vide Continua, & Synocha.

Diabetes, est urinæ profluvium, hydrops matellæ, hydrops ad matulam, Dipsacos, hydrops in vas urinale, Diarrhœa in urina, διαβήτης, ὕδερος εἰς ἀμίδα, εἰς οὖρα διάρροια, διψακός: synonyma sunt, quæ significant, cùm confestim, continuò & exsuperanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil planè immutatum. 6. de loc. aff. c. 3. & de sympt. diff. c. 6. Passio hæc talis est, qualis circa alvum lævitas intestinorū, & bulimos, extinctio, ut diceret quispiam, utriusq; virtutis, & retentricis, & alteratricis. 1. de cris. 12.

Diabotanum, emplastrum est, quod ex herbis factum. 6. de compos. med. per gen. cap. 2.

Diabrosis, sive Anabrosis, διάβρωσις, καὶ ἀνάβρωσις, erosio, est alicujus vasis erosio, 5. loc. aff. 5. à re acri & mordaci

daci facta, sive intrinsecùs à vitioso succo, sive extrinsecùs à valentioribus medicamentis, aut igne.

Diachylon, Διαχυλῶν, *emplastrum, quod ex succis est compositum, emolliens, concoquens. 7. de compos. med. per gen. cap. 9.*

Diacodion, *confectio est ex capitibus papaveris. 7. de compos. med. loc. 2.*

Diadosis, Διάδοσις, *digestio seu distributio alimenti est, cùm sanguis alimentarius, ex jecinore, per venas majores, in minimas, ipsumq; in corporis habitum transit. Vide* Anadosis.

Diæta, *i.e. victus ratio, est certa victus institutio & norma, nō in solo cibo & potione cōsistens, verùm in omnibus aliis sex rebus externis non-naturalibus, ut otio, exercitatione, Venere, somno, vigiliis, repletione, inanitione, animi affectibus. Gal. lib. ad Thrasib. cap. 35. Indè* disciplina, *quæ hanc instituit,* Diætetica, Διαιτητική *dicta, est pars artis Medicinæ curativæ, quæ ægris ad præsentes morbos profligandos debetur. 11. meth. c. 15.*

Diagnostica signa, *sunt præsentium rerum, causarum morbidarum, & morborum declarativa. lib. de opt. sec. emp. cap. 5. Vide* Prognostica.

Dialemma, *est illud intervallum, quo febris ad infebricitationem venit, antequam sequens annotatio adveniat: lib. de morb. temp. cap. 3.*

Diapedesis, Διαπήδησις, *est exiguorum vasorum apertio, aut potiùs eorundē tunicæ extenuatio, adeoq; feri sanguinis excretio, per tunicas extenuatas. 3. de caus. sympt. cap. 2. Fit ergo ex tunica rarefacta, sanguine verò tenuato, & ex gracilium vasorum ore adaperto; undè transcolatur sanguis, & sudoris, aut roris more transmittitur. 5. meth.*

5. meth. c. 2. Differt ab Anastomosi, *in hac siquidem tùm majorum venarum, arteriarumq; ora aperiuntur, tùm sanguis impetu, & copiâ ex iisdem apertis erumpit.*

Diaphanes *Græcè, Latinè dicitur* Lapis specularis, *ex iis est, quæ leniter, ac sinè morsu exsiccant, qui ustus, ulceribus ægrè cicatricem admittentibus, non item malignis, ac rebellibus, conducit. 4. de compos. med. per gen. cap. 1.*

Diaphoresis, Διαφόρησις, *Latinè* digestionem, *seu* evaporationem *dixeris, est, quæ humorem, qui in phlegmone obsessâ inflammatâve parte continetur, sub specie halitus per meatus insensibiles, educit: 13. meth. cap. 16. & medicamenta, quæ id præstant,* Διαφορητικά, *h.e.* discussoria, *&* per halitum digerentia *appellantur, duplici ratione, aut* humores ebibentia, *velut &* per cutis meatus exugentia, *cùm poris quibusdam insunt, aut* totam alterantia partem. *5. de simpl. med. facult. c. 5.*

Diaphrattontes membranæ, Διαφράττοντες ὑμένες, *dicuntur membranæ illæ, quæ totum thoracis spacium, à jugulo ad septum usq;, in duos sinus, dextrum, sinistrumq; dividunt; vulgò* Mediastinum *vocatur. Vide* Hypezochotes, Cingentes.

Diaphragma, *septum transversum est, quod &* Phrenas, *i.e.* mentem *appellârunt Antiqui; quia (ut aliqui putant) eo inflammatione affecto, mens lædatur: nam multi quidem, varios ob morbos, delirare solent; sed quæ diaphragmate p.n. affecto incidunt deliria, non multùm distant à Phrenitide: nulla enim pars, cerebro subdita, præter septum transversum, perpetuum delirium excitat; itaq; maximus illi videtur esse cum mente & hujus sede (cerebro) consensus. À Platone* Diaphragma *vocari cœpit, i.e. septum transversum; est enim musculus rotun-*

rotundus, obliquus, membranosus, & carnosus, medius inter partes nutritioni servientes, (quas peritonæum continet) & inter spiritus organa, (quæ tunicâ succingente concluduntur:) eamque ob rem diaphragma *nominatur, quòd eas partes* διαφράττει, *i.e. dividat septum veluti mediũ: quâ ratione Aristoteles id-ipsum* succincturam *appellat, 5. de loc. aff. 4. Majores nostri* præcordia *nominârunt, com. 1. in 1. progn. 24.*

Diaphthora, *est corruptio ciborum in ventriculo. 2. de loc. affect. 1.*

Diapyemata. *Vide* Empyemata.

Diaria febris, ἐφήμερος πυρετὸς, *Ephemera febris est, quæ unicâ accessione, unoque utplurimùm die naturali, à sola ferè natura curatur, à causa manifesta (ut, ex irâ, insolatione, luctu, pugnâ) orta. 9. meth. 1. ait: Febrem in spiritibus accensam excitant causæ, aliis febribus communes, (præter spirationem & putredinem) ira, dolor, vigilia, cura, æstivus Sol, fatigatio, bubo pertinax, studium, cruditas.*

Diarrhœa, διάῤῥοια, *i.e.* profluvium, *copiosior est alvi fluor, sinè phlegmone & ulceratione intestinorum. lib. finit. med. Per diarrhœam vel pituita, vel bilis altera, sincera, aut invicem mista vacuatur, ab humoris copiâ, vel cruditate, quæ aut in toto corpore, aut in certâ quâdam parte sedem habet, exorta: ventriculus enim multitudine gravatus, quam vel ipse colligit, vel ex aliis sese in eum exonerantibus suscipit, aut pravâ aliquâ qualitate irritatus, quam cruditas (quæ propriè* ἀναπεψία *dicitur) invexit,* τῇ διαῤῥοίᾳ *infestatur, præsertim si ejus orificium, supernæque partes valentes sint, infernæ autem languidæ; nam si contrà acciderit, vomitiones, pro diarrhœa succedent, ut docet Gal. 3. de natur. facult.*

Diar-

Diarrhœa in urina. *Vide* Diabetes.

Diarthrosis. *Vide* Articulus.

Diaspermaton *medicamentum est, quod ex seminibus constat. 7. de compos. med. per gen. 7.*

Diaspoleticum *medicamentum est, cujus compositionem, cuminum, piper, ruta, ingrediuntur. 4. de sanit. tuend. cap. 5.*

Diastole, *est motus dilatationis, & elevationis arteriæ, ad substantiam quandam exteriùs attrahendam, cumprimis aëream, quo nativus totius animalis calor, per immissum spiritum refrigeretur; quemadmodum* Systole, *est arteriæ submissio & contractio, ut id, quod ex humorum deustione in toto animali contractum, veluti fumida superfluitas est, expellatur. lib. de usu pulsuum, cap. 3. Et proin eundem præstat Arteriarum Diastole, & Systole, totius animalis calori, quem Inspiratio, & Exspiratio, particulatim calori Cordis. Ibid.*

Diatessaron, *emplastrum, quod ex quatuor rebus constat, Chalcitide, Misy, Diphyrge, Chalcanthi. 5. de compos. med. per gen. cap. 14.* Διατεσσάρων *Græcé.*

Diatrionpipereon, *i.e. medicamentum, triplici piperis genere constans. 4. de sanit. tuend. cap. 5.*

Diatriton, *i.e. tridui inedia: ut Diatritarii, qui triduanam inediam præcipiunt, 4. meth. cap. 4. cujus primus autor Thessalus.* Διάτριτον *Græcis.*

Dichophyia, *pilorum defectus est, quando bifurcantur. lib. finit. med.*

Dichroma, (δίχρωμον *Græcè) emplastra sunt, quæ &* Gilva *dicuntur, coloris ambigui, 2. de compos. med. per gen. cap. 1. Sunt enim quædam medicamenta, quæ fulva vocant, quibus ubi statim reponuntur, quædam extrinse-*

cùs

cùs eminentia fusca supernascitur, sub qua pars medicamenti profundior, plus quàm ab initio fulva videtur, propterea dichroma vocant, i.e. bicolora; quidam verò eadem vocant Diprosopa, διπρόσωπα, i.e. bifacia. 2. ad Glauc. 8.

Dicrotus pulsus, δίκροτος σφυγμὸς, i.e. bis feriens, est, cùm in diastole, quæ fit quasi recessio, arteriæ, non perfecta obitur, sed cunctatur, idq; pro subductionis, aut inhibiti spiritus quantitate, deinde repetitio perfecta, debitæ fit contractionis. lib. finit. med. Estq; unus pulsus, non duo, (contra Archigenem) qui simul atq; omnem distentionem effecit, se paulisper sudducit, ac mox pulsat iterum, ut intermittentium quies media, ictus intercipiat, cujus dicroti contractio, congressus, vel reditus dicitur, 1. de differ. puls. c. 17. qui post absolutam diastolen, antequàm perfectè contrahatur, secundò tactum ferit, ut ex malleis incudem percutientibus, & posteà resilientibus, apparet.

Didymoi, Δίδυμοι, 14. de usu part. cap. 14. dicuntur propriè fratres uno partu editi; dicuntur & testes, honestiore vocabulo, ut ait Galenus. Dicuntur & Δίδυμοι in Cerebro, de quibus vide Glutia.

Dies, apud Medicos non solùm lucem, sed etiam noctem complectitur; non id tempus tantùm, quo Sol supra terram fertur, appellantes diem, sed etiam illi tempora noctis adjacentia. 2. de cris. cap. 2.

Difficultas intestinorum, quæ δυσεντερία dicitur, 2. de facult. nat. cap. 9. propriè ulcus intestinorum est, ex mordaci bile flavâ, atrâ, & pituitâ salsâ, quam sequitur interaneorum abrasio, cum quibus paulùm cruoris immanissimis cum torminibus secernitur. 6. de loc. aff. cap. 2. In quibus difficultatibus intestinorum, cùm adhuc incipiunt,

quædam

quædam corpora pinguia excernuntur; post hæc autem, nisi finiri anticipaverint, quædam ramenta intestinorum, (ablatâ ipsarum superficie interiore, quæ membranosa existit & densa, illi, quæ cutem exteriùs contegit, Epidermidi, i.e. cuticulæ appellatæ, proportionalis:) post hæc autem (dysenteriâ videlicet jam completâ) aliquid ex ipsa abraditur substantia intestinorum; excernuntur enim partes magnæ intestinorum, quas & carnes, & carunculas vocare possumus. 4. aph. 26. Talis quippè propriè dicta Dysenteria est, nomen habens à læsa particula, quam solam pleriq; Dysenteriam nominandam censent: etsi Hipp. atque alii, non ipsam modò intestinorum exulcerationem, verùm omnem cruoris per intestina vacuationem, Dysenteriam cruentam nominent; nomen morbi, symptomati tribuentes. 4. de art. 40.

Difficultas urinæ. Vide Ischuria.

Difflatio, & Difflatus, & Perflatus, ea, quam Medici sensum latentem transpirationem appellant, quâ difflantur corpora vaporosa, & humida, in vapores resoluta, alia est vaporum, alia autem, qualis aër siccus, atq; talis, cùm quæ videri possunt, exeunt humiditates. Adversùs Lycum, cap. 2. quæ Græcis λόγῳ θεωρητὴ διαπνοὴ & ἄδηλος αἰσθήσει διαπνοὴ, h.e. perspiratio, & difflatus, qui ratione comprehenditur, & transpiratio sensu imperceptibilis appellatur, quæ calidioribus temporibus, regionibus, ætatibus, naturis, diætis communis & familiaris est, non parvâ substantiæ nostræ portione, per διαπνοὴν exhalante, & contrà in frigidioribus, paucâ, propter cutis adstrictionem. Vide Inspiratio.

Digiti, Δάκτυλοι, quinq; sunt in omni manu. Primus, Pollex, quòd oppositus cæteris quatuor digitis, hisce æqui-

polleat, proin ἀντίχειρα, h.e. promanum, tanquam pro tota manu esset, vocârunt. Hippoc. μέγαν, h.e. magnum nominat, quamvis parvus sit, quia cæteri sine eo ferè inutiles sunt, apud Arist. 4. de part. animal. cap. 10. Magnus Galeno dicitur, non solùm viribus, sed & magnitudine; nam principium pollicis, ut ait, prope radium est, adeò ut eum ferè attingat. Celso, & Aristoteli, viribus tantùm magnus dicitur. Secundus, λιχανὸς, Index. Tertius, μέσος, Medius. Quartus, παράμεσος, annularis, Medicus à Medicis appellatur. Quintus, μικρὸς, minimus, auricularis, omnibus aliis corpore & viribus inferior. Singuli terna ossa continent (præter pollicem) mutuò sibi colligata, & ordine sibi succedentia, veluti in acie; undè & φάλαγγες à Græcis appellantur; ab aliis autem σκυτάλιδες, à turmâ equitũ, quam Græci σκυτάλην vocant. Latini, communi vocabulo, digitorum internodia dicere solent.

Dignotio, est præsentis morbi, hujus sedis item & causæ effectricis conjunctæ cognitio. Græcis τέκμαρσις dicta. Præcognitio verò, est futuri morbi cognitio. 3. de cris. c. 1. & 1. progn. 5.

Dimotio. *Vide* Prolapsiones.

Dipsacos. *Vide* Diabete.

Diprosopa. *Vide* Dichroma.

Discissiones, magna vulnera solet Hippocrates appellare, quæ lethalia sunt; ut, vulnus in Cerebro, cùm ad aliquem, ejus ventriculum pervenerit. 6. aph. 18.

Discretiva, Medicinæ pars est ea, quam Significativam Recentiores vocant, Græci σημειωτικὴν. 1. de his, quæ in medic. fiunt. 1.

Dispersus morbus. *Vide* Communis.

Dissimilare membrũ, heterogeneum, seu compositum

situm est, cujus quamcunque partem assumpseris animalis, toti nec nomine, nec definitione similis erit: E. G. Manus & Facies. lib. anatom. viv. *Vide* Instrumentale.

Dissidentias vocat Hippoc., cùm ossa, quæ naturâ cohærent, ac sese mutuò cõtingunt absq; articulo, ob aliquam læsionem dissident à sese invicem ac distant: ut Cubitus, & Radius in brachio ad gibbũ, & ad manum; in crure Tibia, & Sura, quâ & Genu, & Calci committuntur. comm. 3. in medic. 31.

Dissolutiones, animi defectus, Græci λειποθυμίαν καὶ λειποψυχίαν vocant. 1. ad Glauc. 14.

Distentio, idem est ac nervorum convulsio: quæ est triplex, Opisthotonos, i.e. tentio ad posteriora, Emprosthotonos, i.e. tentio ad anteriora & Tetanos, i.e. æqualis in utramq; corporis partem tensio, 4. aph. 57. per universum corpus qui sparguntur, nervis eveniens. 3. de loc. aff. 10.

Distorsiones sunt, cùm à sua sede dilabitur aliquid vel in exteriorem corporis partem, vel introrsum in inanitatem aliquam prolabitur, ut in naribus, si in exteriorem partem, aut os, aut pinnula earum abiit; & econtrà memoratæ partes cùm in foramen descendunt, introrsum distorsio fit. 2. de iis, quæ in medic. fiunt. 33.

Diuretica, aliàs & Uretica pharmaca, διουρητικὰ φάρμακα, medicamenta sunt, quæ ad ciendas urinas accommodantur. 11. meth. 16. & 5. simpl. 20. Duûm autem ea sunt generum; aliqua enim mediocriter id præstant, & proin Eccathartica, i.e. poros expurgantia dicuntur, calida sunt & tenuium partium; alia vehementiùs, ut quæ plurimùm movent urinam, quæ magis & siccant, & excalefaciunt prioribus.

Diuturnus sive Chronicus morbus est, quicũq; acutorũ

ex decidentiâ terminum prætergreditur, quem nunc quadragesimum, nunc sexagesimum diem Hipp. facit. 2. de dieb. decret. cap. 12.

Dodecadactylon, sive Duodenum Intestinum, δωδεκαδάκτυλον, primum est omniū intestinorum fundo stomachi alligatum, à longitudine duodecim digitorum sic appellatum. 6. de anat. adm. c. 9. Hoc quidam non dignantur vocare intestinū, priusquàm in anfractus, orbesq; convolvantur, sed id-ipsum ἔκφυσιν, i.e. productionem simpliciter, vel cum appendice productionem duodecim digitorum, ἔκφυσιν δωδεκαδάκτυλον nominant, primumq; intestinum in ordine dicunt esse jejunum. Ibid. cap. 12. Hoc idem Duodenum vocant Portinarium, sive Janitorem. lib. de anat. viv. In hoc ipsum Duodenum, biliarius meatus inseritur, à vesicâ bilem continente, per quem, hæc, in illud expurgatur.

Dolor, ὀδύνη, tristis sensus est, ut voluptas, blanda est sensatio, 2. loc. aff. 2. qui si per inflammationis fiat affectus, atq; in corporibus sensibilibus, vel per se, proprio & primario affectu, in arteriis, vel reliquis partibus sensibilibus omnibus per consensum, eò quòd à vicinarum contactu premantur, pulsatorius, sive pulsativus, σφυγμώδης ἢ σφυγματώδης dicitur. 2. loc. aff. 3. Si verò in aliquo viscerum, hæcce circumambiens membrana, per quam nervus dispergitur, à tumore præter naturam, extendatur, ita ut gravitas quædam sentiatur, dicetur sensus, seu dolor gravis, βαρὺς, aut gravitatis. Ibid. c. 4. Quæ partes si inflammatæ sunt, unico doloris modo vexantur, tensivo, τονώδης, sive extensionis: Qui verò in membranis fit, ipsius affectus veluti radice, eo loco fixa, ubi membrana pungitur, qualis est in morbo laterali, dolor punctorius, νυγματώδης dicetur. Ibid. c. 5. Si nervis ipsis primò accidat, dicitur dolor ναρκώδης, stupidus. 2. loc. aff. cap. 2. Quòd si in lateribus spiritus quidam flatuosus procreatur, qui tùm extenuatus, tùm discussus dolorem sedat, deindè rursus procreatus alter, dolorem augeat, dolor ἀραιὸς, rarus dicitur. comm. 1. in 1. prorrhet. 22. Dolores autem ulcerosos, tùm Medici, tùm Gymnastæ vocant, eos, per quos, inter movendum, vel tangendum, lassatas partes, sensus veluti ulceratarum partium ἑλκώδης, percipi solet. 2. loc. aff. 7.

Dorsum, quod Græci νῶτον καὶ ἀντίστερνον, & μετάφρενον appellāt, est omnium vertebrarum, quos Spondylos vocant, compactarum basis velut & fundamentum. Nonnulli tamen ex recentioribus Medicis, non totam vertebrarum structionem, spinam appellandam censent, sed circa thoracem tantùm, & lumbos, non circa collum. 3. de artic. 1. Aristoteles verò 1. de histor. animal. Dorsum dicit esse totam posteriorem corporis partem, ab occipite usq; ad extremū Coccygem, ex triginta quatuor vertebris (si modò ossis sacri partes, vertebris annumerentur) compactam; quod dorsum conficiunt, collum, thorax, lumbi, os sacrum & Coccyx, in quo costæ, velut in carina, trabes, connectuntur, totumq; corpus stabiliunt. Sed aliter Galenus lib. de ossib. c. 7. his verbis: Spina est tota connexio, viginti & quatuor vertebrarum à Capite usq; ad os sacrum, ita ut septem primæ à Capite vertebræ Collum, sive Cervicem constituant; duodecim, quæ sequuntur, Dorsum, cui à parte anteriori respondet pectus, quinq; reliqui lumbos, os, in quod omnes vertebræ finiuntur, sacrum, vel latum dicitur, sive etiam os magnum. 12. de us. p. c. 12. Vide Spina.

Dothien, Δοθιὴν, i.e. Furunculus. 2. meth. 2. Vide Furunculus.

Dracunculus, Δρακόντιον, *est ulcus partis propinquæ ipsius nervi dilatationis, sic dictum, quòd nervus movendo corpori destinatus in id ulcus recedat, in eodemq; quasi occultetur. lib. finit. med. Vide quid scribat Aëtius ex Leonida, de Dracunculo, l.4. tetrab. serm.2. c.85. inquit, In superioribus Aegypti partibus, pueris, maximè in tibiis generari, ac partibus aliis musculosis. Paulus addit, ex Sorano, Dracunculos hos non esse animalia, sed nervosas extremitates, quæ speciem motus exhibeant, verè autem non moveantur. Nostrates affectum hunc, vernaculâ linguâ, vocant* Mitesser.

Dropax, Δρώπαξ, *est medicamenti forma quædam, nunc liquidioris, in modum malagmatis, nunc consistentiæ siccioris, emplastri modo, prout usus exigit; cujus materia eadem est, quæ Acopis & Emplastris debetur. Est autem Dropax duplex: Simplex alius, qui & πίττωσις, h.e.* picatio *appellatur, solâ pice aridâ, oleo liquatâ constans.* Com*positus est, cui præterea adjunguntur alia ad diversos usus. In hoc genere est illud medicamentum, quod Græci ψίλωθρον, i.e. depilatorium vocant.*

Drymea medicamenta, *i.e. acria, quæ cacoëthiam humorum extinguunt. lib. de dynam. in proœm.*

Dura ulcera, *quæ Græci ὀχθώδη, i.e. verrucosa ulcera vocant, sunt, quæ callum contraxerunt, & prætumidas ac duras oras habent. 4. de compos. med. per gen. c.12.*

Duodenum. *Vide* Dodecadactylon.

Dura mater. *Vide* Membrana dura.

Durum, σκληρὸν, *Medicis est, quod largo & superfluo humore, aut vapore in partem aliquam affluente, tactui renititur, nec cedit spontè, (aliter ac Philosophis:) & proptereà quòd ita durum est, propriè ἀντίτυπον, h.e.* renitens *appellatur.*

Durus

Durus pulsus. *Vide* Mollis.

Dyonisisci, *sunt osseæ eminentiæ, quæ prope tempora nascuntur: dicuntur autem* cornua, *desumpto à cornigeris animalibus nomine.*

Dyplasiasmus, *duplicatio, est duorum musculorum, qui ab ipsa scapulâ excipiuntur, & ad exteriora, posterioraq; membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes, brachii circumductionem efficiunt. lib. de muscul. dissect. cap.18.*

Diploës, *secunda est lamina* Calvariæ. *6. meth. 6.*

Dyprosopa. *Vide* Dichroma.

Dypsacos. *Vide* Diabete.

Dysesthesia, δυσαισθησία, *i.e. sensus difficultas, est vitium actionis sensitivæ diminutæ. lib. de sympt. diff. cap.2. Perindè ut* δυσκινησία, *non modò difficultatē motionis, sed etiam immobilitatem significat. Ibid.*

Dyscrasia, *intemperies, est mistio intemperata quatuor primarum qualitatum; ubi enim illæ ita coierint, ut earū pares sint vires & portiones æquabiles, temperamentum emergit exquisitissimum, quod cæterorum omnium norma est: ab eo quodcunq; descîscit, intemperies dicitur; tunc enim aut una aliqua, aut duæ qualitates exuperent, necesse est.*

Dysenteria. *Vide* Difficultas intestinorum.

Dysepulota. *Vide* Cacoëthe.

Dyspathia, *h.e. ad patiendum difficultas. 1. de us. p. c.15.*

Dyspepsia. *Vide* Concoctio.

Dysphonia, *i.e. vocis difficultas; ut* Aphonia, *ejusdem abolitio. de sympt. differ. cap 3.*

Dyspnœa, *difficultas spirandi, vel inordinata spiratio. 2. meth. 2. & 1. de diff. respir. cap.1.*

Dystherapeuta ulcera, *i. e. curatu difficilia. lib. 6. de compos. med. per gen. cap. 1.*

Dysthymia, *i. e. mœstitia melancholica. 6. de loc. aff. c. 1.*

Dystichia, *est alterius pilorum ordinis in genæ margine exortus, præter naturam. lib. finit. med.*

Dysuria, δυσουρία, *est urinæ vel difficilis saltèm & debilis, vel cum dolore solo, sive dolorosa simul & languida excretio. 7. aph. 48. Vide* Ischuria.

Dytriachisis, *oculi morbus est, cùm pilis naturalibus alii subnascentes, ipsum pungunt, fluoremq; concitant. lib. Introd. cap. 15.*

E

ECBOLIA, ἐκβολικὰ *pharmaca, i. e. abortiva medicamenta, quæ abortum faciunt, quæ & φθόρια appellantur; eadem & fœtus demortuos extrahunt. Vide* Aborsus.

Eccathartica, *quæ &* Ecphractica *vocantur. Vide* Rhyptica.

Ecchymoma, (*Græcis* ἐκχύμωμα ἢ ἐκχύμωσις, *i. e. sugillatio,) est affectio circa cutem, cùm, tenuibus ejus venis contusis, sanguis per fissuras effunditur, nondum in grumos coactus, sed postquàm per Diapedesin effusio ipsa facta est, contingit sanè aliquando, ubi ita coierit temporis progressu, eundem livescere, & denigrari, parvis nimirũ grumulis, ex disperso in multas cutis partes sanguine, coactis. 2. de compos. med. loc. cap. 1. & 4. meth. 1.* Ecchymosin, *solutionem continuitatis cum contusione, & ruptione conjunctam vocitat. Generatim verò Hipp. solitus est vocare* Ecchymoses, *sanguinis ex vasculis effusiones, & inanitiones: & alio nomine* κενώσιας, *com. 2. in 9. de morb. vulg. 9. Quæ effusio in phlegmone quoq; fit à causa inter-*

na,

na, ubi sanguis è vasis effunditur, & tumor excitatur, tactu mollis & cedens: distinguit tamen Gal. 6. aph. 20. Phlegmonem, *ab* Ecchymosi; *quòd in* Phlegmone, *sanguis per musculorum cavitates, solâ ratione contemplabiles, secundùm minimas sui partes, effunditur; in* Ecchymosi *verò in spatia effluit, quæ venis adjacent. Species Ecchymomatis sunt,* Hypopion, & Hyposphagma, ὑπώπιον καὶ ὑπόσφαγμα, & sanguinis ad ungues concursus, ex plaga. *Vide* Unionis solutio.

Eccope, ἐκκοπὴ, *excisio. Divisio est calvariæ, quâ os offensum, refractum est. lib. finit. med. Indè* ἐκκοπρωτικὰ, *medicamenta imbecillia sunt, quæ movendi tantùm stercoris, & ea, quæ in spaciis intestinorum primæq; regionis viis continentur, dejiciendi vim habent, non etiam ex alto attrahendi, & humores evacuandi.*

Eclegma, (*Græcis* ἔκλειγμα ἢ ἐκλεικτὸν φάρμακον) *medicamẽtum est, per sputum evacuans, quæ in faucium partibus, phlegmone obsessis, utì etiam in aliis partibus spiritalibus continentur. 4. de rat. vict. 20. Ori enim inditum, sensim liquescit, & deglutitur, ad pectoris, & pulmonis vitia accommodatum: proindè alio nomine vocatur* Arteriacum, ἀρτηριακὸν, *diciturq;* ἀπὸ τοῦ λείχειν, *i. e. à lingendo. Arabes vocant* Looch. *Paulus verò lib. 4. c. 57. nomen hoc tribuit medicamentis, quæ devorantur ad lumbricos enecandos. Vide* Arteriacæ.

Ecphraxis, *i. e. pororum apertio, & reclusio. 11. meth. 13. Indè* ἐκφρακτικὰ *medicamenta vocantur, quæcunq; obturatione, & obstructione ægrotantes liberant: facultate nitrosâ & amarâ; opposita* emplasticis *medicamentis, quorũ est meatus obducere, & obturare. 4. de comp. med. loc. c. 1. Hæc ipsa dicũtur alio nomine* Eccathartica, ἐκκαθαρτικά.

Ecphysis, *i.e. exortus, seu processus alicujus cumprimis ossis, sed & intestini, vel visceris. 2. de anat. adm. c. 5. Porrò, Ecphysis simpliciter & sinè adjectione prolata, est medium spacium inter intestinum jejunum, & fundum ventriculi, carens circumvolutione. lib. 5. de usu part. cap. 3.* Vide Dodecadactylon.

Ecphysesis, efflatio, *sive* exsufflatio, *est copiosissimi aëris expiratio confertim facta. 2. de motu muscul. Græcis* ἐκφύσησις ἐστι ἀθρόα τοῦ πνεύματος ἐξωφορά; *propria vocis materia, neq; vox citra eam fieri potest: differt à simplici expiratione, tùm violentiâ, tùm musculis, per quos efficitur: 4. de usu part. nam & paulatim expiratio fit à solo septo transverso. 4. de loc. aff.*

Ecplexis, *est subitus & vehemens timor, Græcis* ἔκπληξις: *hujus oppositum* Pericharia *dicitur.* Περιχαρείαν *Græci vocant, quasi* excessum gaudii *dixeris: scimus autem, amborum occasione, plures subitò periisse. 12. meth. 5.*

Ecpiesma, ἐκπίεσμα, *calvariæ in multas partes diffractio, ubi simul intrusæ ossis partes in imum decubuerint, ac meningem membranam, innixo suo premunt. lib. finit. med. Est, inquit, affectio, in quâ profundiùs fracta ossicula descendunt, & membranam Cerebri comprimunt. Undè* Ecpiesmus, ἐκπιεσμός, *est totius oculi prolapsus extra suam cavitatem, ut prominens appareat. Differt à* Proptosi, ἀπὸ τῆς προπτώσεως, *h. e. à procidentia, quòd in hac uvea tantùm tunica, in illâ totus oculus foràs erumpat, præsertim iis, qui strangulantur, athleticis, & fœminis, quæ præ dolore partus vehementiùs distenduntur, aut fluxionibus à capite in oculos tentantur.*

Ecpyema, ἐκπύημα, *dicitur ab Hipp. copiosissimi puris collectio, tumore aliquo p. n. phlegmonoso, pleuræ cumprimis suppurato, & hinc concocto.* Ἐκπυΐσκειν, *idem est, quod ad suppurationem perducere.*

Ecrhythmus pulsus *est, qui nullius ætatis rhythmum servat. 1. de diff. puls. cap. 9.*

Ecstasin melancholicam, *mentis motionē, aberrationemq; intelligimus vehementem & ferinam, quæ Cerebro, assatâ à flavâ bile obsesso oritur. com. 1. in 1. prorrhet. 14.*

Ecthlimma, *est exulceratio, quæ in summâ cute, ex compressione violenta nascitur. 2. de fract. Græcè item* ἔκθλιμμα *dicitur.*

Ecthymata, ἐκθύματα, *cutis velut efflorescentiæ, papulæ sunt per summam cutem erumpentes, ab humoribus superfluis, salsis, tenuibus; ideò etiam in cute leviter extuberant, quòd tenues humores exulcerationem potiùs, quàm tumorem insignem procreent. Dicuntur alio nomine Græcè* ἐξανθήματα, *cujusmodi sunt, tùm quæ per febres ardentes exeunt, tùm Variolæ vulgò dictæ & Morbilli.*

Ecptosis, ἔκπτωσις, *luxatio, seu ossium à propria sede amotio, & divulsio, citra fractionem: significat etiam* ἐξάρθρωσιν, *sive* ἐξάρθρωμα, *apud Hipp., ut notat Gal. in initio libri de Articulis; cujus luxationis causa alia est externa, omnis ea, quæ articulum loco dimovere potest, alia interna, humoris defluxio, articulum præ copia sua, vel mollitie, ex loco suo naturali propellens.*

Ectropion, *est suppullulatio carnis in gena, quæ genam ipsam suâ gravitate foràs invertit. Causa autem genæ evertendæ, est vel caro adnascens, vel resolutio, vel cùm cicatrix inducitur. lib. finit. med. Alibi: Ectropion, inquit, est diversio, sive inversio, palpebrarum vitium, cùm exulceratis oculis, plùs extrà feruntur. lib. Introd. cap. 15. Est autem affectus solius inferioris palpebræ, oculum contegentis,*

gentis, ita inversæ, & retractæ deorsum, ut parùm sursum attollatur, sed pendeat & hiet, neq; ex toto oculum integat. Quod vitium si palpebræ superiori acciderit, λαγόφθαλμον, lagophthalmon dicitur; quod vitium naturaliter contingere potest: Ectropion verò non nisi à causa præter naturam, à cicatrice, carnis excrescentiâ, relaxatione, medicamento, suturâ, vel ustione inartificiosâ, & à senectute summâ dependet.

Ectrosmos, apud Arist. 7. de hist. animal. sunt aborsus & imperfectorū fœtuum corruptiones infra diem quadragesimum factæ; quæ verò intra septimum diem fiunt, non ἐκτρωσμοὺς, seu abortiones, sed ἐκρύσεις, i. e. effluxiones vocat idem Philosophus.

Eczemata, ἐκζέματα, Latinis carbones, sunt pustulæ ardentes, & fervidæ, dolorem cientes, citra saniem; ingens enim fervor omnem materiam absumit.

Efflationes, sunt magnæ & vehemētes spiritus expulsiones, quæ per eadem instrumenta fiunt, per quæ & tussis, & tussiendo efficiuntur. Efflatus quoq; dicuntur, ab expiratione, quæ sinè strepitu fit, copiâ & velocitate motus differentes. 2. de motu musc. cap. 8. & 2. de sympt. caus. cap. 4. Vide Ecphysesis.

Efflorationes, sunt ulcerationes superficiariæ, factæ in corporis ambitu & superficie, subrubræ & asperæ, de medic. fac. par. cap. 5. quas, si noctu enascantur, Epinyctidas vocant, lib. de tumor. cap. 15. & 2. meth. 2. Easdem Celsus vocat pustulas pessimas, colore sublividas, & subnigras, albas, suo humori similes, magnitudine fabam non superantes, cum vehementi inflammatione & dolore, ex quibus adapertis, sanies effluit, & exulceratio mucosa intùs retenta. Paulus & Aëtius dicunt, esse ulcuscula spontè nascentia,

scentia, phlyctænis similia, subrubra, ex quibus cruenta sanies effluit. Utrumque verum est, & pustulas, & ulcuscula esse.

Effulgescentiæ, quas Græci ἐπιλάμψιες vocant, Hipp. sunt morbus puerorum proprius, aut certè quàm familiarissimus, Epilepsia videlicet, ut notatur comm. 1. in 6. de morb. vulg. 5. etsi alii de hoc significato contendant.

Effusio. Vide Contusio.

Effusa & Nigrores, fiunt sanguine à venis effuso sub cutem, nunc per tunicas contusas, nunc verò in finibus reseratas. lib. de tumor. cap. 10.

Elcos, Latinè Ulcus, solutio continuitatis est in omnibus corporis partibus, (præterquàm in solo osse) ab interna causa, humore scilicet vitioso, acri, & erodente, partis, cui inest, continuitatem (sive ea caro sit, sive cutis, sive cartilago, sive membrana) solvens. Id autem vitii ubi in os incidit, caries, sive τερηδὼν appellatur. Aliquando verò Hipp. Ulceris nomen ad omnem morbum dolorificum extendit, continui solutionem eo nomine significans.

Elementa, στοιχεῖα Græcis, apud Medicos sunt, calidum, frigidum, humidum, siccum, ex quibus homo primis velut & simplicibus, minimisq; ex corporibus est constitutus, & in quæ ultima apparētia, & simplicissima, ac minima, resolutionem capit. lib. finit. med. Adhuc elementum appellatur minima pars ejus rei, cujus est elementum: omnium autem corporum, quæ gignuntur, & corrumpuntur, quatuor sunt elementa, Ignis, Aër, Aqua, Terra, ut minimum intelligatur id, quod minimè divisionem suscipere potest: 8. de placit. c. 2.

Elephas, (qui & Elephantiasis dicitur) morbus est, in quo naturalis faciei figura mutatur, resimatur nasus, labra

labra crassa fiunt, extenuantur aures, ad Satyrorum effigiem, lib. de caus. morb. cap. 7. ex sanguine melancholico primam generationem habent, quam affectionem, cùm incipit, Satyriasmum *nominant, quoniam vultu Satyris similes fiunt. Non desunt, qui osseas eminentias, quæ in temporibus fiunt sic vocant. In aliis autem partibus, quæ fiunt tales ossium eminentiæ,* Exostoses *vocant. lib. de tumor. cap. 14.* ἐλέφας καὶ ἐλεφαντίασις, *universi corporis cancer est. Id nominis nactum est hoc malum, quòd in eo cutis, corio Elephanti persimilis videatur; nam maculis quibusdam ad atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aspera, crassa, ac veluti squamis fœda, livens, ferinaque redditur. Nec Elephas quicquam à lepra Arabum differt.*

Elminthes, ἕλμινθες, lumbrici, *animalia sunt in humano corpore, cumprimis in intestinis, in auribus, in vesica, & in ventriculo, interdum etiam in sordidis ulceribus, generari solita. Lumbricos Græci* σκώληκας *vocant. Sunt autem trium generum. Primi generis sunt* teretes, *seu rotundi à figura, longitudine aliquando palmares, sæpè longiores, quos vocant* ἕλμινθας στρογγύλας, *in gracilibus plerumque intestinis consistunt, & ventriculum subeuntes, sæpè per os ejiciuntur, quibusdam è naribus redduntur, utplurimùm cum febricula consistunt; atque hoc genus, pueris infantibus, & puberibus peculiare est. Alterius generis sunt, qui* lati *vocantur,* ἕλμινθα πλατεῖαν, *aliquando* κειρίας, *h.e. institas, à similitudine, quam cum institis obtinent; instar enim harum lati sunt, & longi, aliquando* ταινίας, *i.e. fascias vocant, quòd fasciarum effigiem, suâ latitudine, & longitudine, referant. Plinius lib. 11. cap. 33. tradit tricenûm pedum tænias ventris aliquando visas, interdum plurium. Tertii generis lumbrici sunt, qui* Ascarides *nuncupantur, breves ac tenues, parvis vermibus similes, qui in extremo intestino reperiuntur, & glomeratim, in multas phalangas compacti, per sedem dejiciuntur.*

Elythroide membrana, *quæ &* Erythroide, ἐρυθροειδὴς *dicitur, testium est tunica, vaginalis dicta, 2. de sem. cap. 5. quâ tunicâ, utì & scroto, fœminarum testes carent. lib. de vulvæ diss. cap. 9.*

Embroche, *Græcis* ἐμβροχὴ ἢ ἔμβρεγμα, *medicamenti genus est, cùm locis affectis, liquore aliquo humectatis, perfusisque, lanam deinceps aut linteum, eodem liquore imbutum admovemus, imbecillius cataplasmate.*

Embryon, *est animal utero gestatum, 6. de usu part. cap. 13. quod tamen non priùs Embryon dici debet, quàm duos menses in utero absolverit. Vide* Cyema.

Emmota, ἔμμοτα, *medicamenta, i.e. linamenta sunt humidæ consistentiæ, similia iis, quæ linamentis, vel linteolis excipiuntur, cerati specie. 13. meth. 5.* Emmotos *verò vocat* Hippocrates, *eos, qui ulcus cavum & exesum contraxerunt ex suppuratione, quòd curationem per linamenta desideraret. 3. artic. 55.*

Emollientia. *Vide* Chalastica.

Emphraxis, ἔμφραξις, *obstructio, est meatuum aut cavitatum naturalium stipatio, ex copiâ, vel vitiosâ qualitate (ut lentore, & crassitie) succorum proveniens, cujus species Gal. 12. meth. ponit* στέγνωσιν, *&* πύκνωσιν. *Undè medicamentum, quod suo lentore obstruit,* ἐμπλαστικὸν: *huic contrarium est medicamentum* ἐκφρακτικὸν, *quod obstructione liberat. 5. simpl. 12. Vide* Rhyptica.

Empirici, *(Græcè* ἐμπειρικοὶ*) nomine ab* ἐμπειρίας, *h.e. experientiâ deducto, solâ experientiâ, experimentisque particularibus nituntur. lib. de sect. cap. 1. Undè* Empirica

Medico-

Medicorum secta, *accidentium syndromasin ægris respicit, illorumq; curationem ab experientiâ solâ deducit, idq; nec morbo, nec causâ cognitâ. lib. Introd. cap. 3.*

Emphysema, *inflatio, Græcis* ἐμφύσημα, ἐμπνευμάτωσις, καὶ πνευμάτωσις, *est spiritus flatuosi collectio, in inanibus corporis partibus. Vide fusè infrà* Physis.

Emplaston, *sive* Emplasticū, ἐμπλαστικὸν, *pharmacum est, quod meatus obducit: ut picatio, quæ imponitur pilis in totum abrasis. 1. de compos. med. loc. c. 1. Atque hoc pharmacorum emplasticorum genus, substantiæ siccæ & terrestris est, citra refrigerationem, aut caliditatem manifestam, aut in primo ordine refrigerantium, vel calefacientium. 4. de compos. med. loc. cap. 1. Sine mordicatione siccant eadem, inquit lib. 4. simpl. cap. 5. & lib. 5. cap. 11.*

Emplattomena, *medicamenta vocant, quæ exiguis totius corporis meatibus hærentia prohibent, ne quid per urinas, vel universam cutim diffletur, & effluat. 8. meth. 2.*

Emprosthotonos. *Vide* Distentio.

Empyemata, *quæ &* Diapyemata, ἐμπυήματα, *medicamenta suppurantia omnia sunt. Insuper, cùm in viscere, phlegmone in pus cōversa est,* πάθημα *id solum* empyema *nominant; & qui sic affecti*, empyos. *Alii eos solos* empyos *dicunt, quibus inter thoracem & pulmonem pus aggregatum est. lib. de tumor. c. 3.* Ἐμπύος ἢ ἐμπυϊκὸς *Græci vocant suppuratos & purulentos, qui multum puris in capedine inter thoracem & pulmonem collectum habent. 4. de caus. puls. cap 9. Sed & omnes, quibus inflammatum viscus aliquod suppuratum est, suppuratos vocant, ubi pus universum constiterit, concocto tumore quopiam præternaturali. comm. 1. in 1. progn. 40. & 2. progn. 59. & 60.*

Empyreuma, *reliquiæ sunt caloris febrilis post solutam accessionem. Intermittentium enim & putridarum febrium proprium est, ut solutâ accessione supersit nonnihil caloris, vel in ipsis humoribus relicti, vel solidis adhuc etiam partibus impressi, quem aliqui* febris fomitem *appellant. Huic contraria est* ἀπυρεξία, *sive* Infebricitatio.

Emulgentes venæ, & arteriæ, *sunt venæ cavæ ex hepatis convexo emergentis, trunci descendentis, rami maximi in utrumque renem subjectum implantari soliti. Similiter alia duo vasa æquè magna, à maxima arteria, quæ spinæ incumbit, profecta, non aliter quàm venæ in renes inseruntur, quæ* venæ, & arteriæ *vulgò* emulgentes *appellantur, quippe per quas, renes, urinam à sanguine secernunt & trahunt, simul etiam multum bilis, ac propemodùm omne id, quod ipsæ continuerint, attrahunt. lib. de venar. diss. cap. 5.*

Enarthrosis, *species est Diarthroseos, cùm ossis excipientis cavum, altum admodùm est, caputq;, quod in id inseritur, oblongum. lib. de ossib. in procem. Vide* Arthrodia.

Enæmon, ἔναιμον, *est medicamentum, quod glutinat, 6. meth. 2. imponiturq; maximè cruentis vulneribus, sistendi sanguinis causâ: lib. 1. de compos. med. per gen. cap. 14. Atque ideò &* sanguinarium, & cruentis opitulans, & glutinatorium *dicitur. 3. de compos. med. per gen. c. 2. Vide* Glutinatorium, & Sanguinarium.

Enæorema, ἐναιώρημα, *quod &* Appendiculum *quidam vocant. Vide* Sublimamentum, & Suspensum.

Encanthis, ἐγκανθὶς, *i. e. inangularis, immoderatum est augmentum angulorum oculi;* Rhœas, *immoderata eorundem diminutio. de differ. morb. cap. 9. Est etiam quidam præter naturam tumor, in magnis Hirquis oculorum, quod tuberculum non est omninò præter naturam, lib. de*

tumor.cap.17. estq; utplurimùm in majori angulo: quam
carunculam, quidam Chirurgici rescindentes, effluxum
excrementis eâ parte aperuerunt, quem affectum Rhœa-
da quidam appellârunt.10.de usu part.cap.11. Aliàs En-
canthis propriè angulum oculi significat; major autē
angulus, qui naso est proximus, proprio nomine Rhan-
ter, ῥαντὴρ, dicitur; minor, qui est ad tempora, παρωπιάς:
indè verò ejus nomen, morbo inditum est.

Encathisma, ἐγκάθισμα, est sessio in aquâ medicatâ, ab
imis pedibus, vel fœminibus, usq; ad umbilicum, ita ut su-
pernæ partes non madescant.5.de comp.med.per gen.c.13.

Encephalos, ἐγκέφαλος, Cerebrum. Vide Cerebrum.

Encharaxis, ἐγχάραξις, scarificatio, est cutis & subje-
ctæ ejus carnis, per scalpellum sectio, non punctim, sed cæ-
sim, multis foraminibus facta. Differt à Phlebotomia,
quòd hæc uno vulnere venam adaperiat, illa multis
sectionibus, cutem, carnemq; dividat & vulneret.

Encheridæ, grumi sunt, ceræ modo facti in emplastris,
dum liquida illis infunduntur. 4.de comp.med.per gen.c.5.

Enchymoma, Græcis ἐγχύμωμα, ἢ ἐγχύμωσις, est san-
guinis & humorum, in partem aliquam, naturalis effusio,
per quam & partis ejus venulæ repletur sanguine, & color
vividus rubens ac naturalis, parti inditur, ut in Irâ, Vere-
cundiâ, Gaudio, Somno fit. Eadem autem sanguinis effusio
si fiat præter naturam, ut in vulnere contingit, abscessu,
aut phlegmone, dicitur Ecchymosis, vel Ecchymoma.
Vide Ecchymoma.2.de morb.vulg.

Enchyta, medicamenta sunt, quæ oculis instillantur,
ut sem. fœnugræci decoctum, candidum & tenue ovi, lac
muliebre, & quæ in hunc usum præparantur collyria. lib.
de remed.par.fac.cap.10.

Encope,

Encope, ἐγκοπὴ, & διακοπή. Vide Hedra.

Encranion. Vide Cerebellum, & Parencephalis.

Enema, i.e. infusum, quod per inferna, in alvum infun-
ditur: dicitur quoque ἔγκλυσμα κλυστήρ. lib.de ren.aff.co-
gnit.cap.4.

Endemus, & Endemius morbus appellatur, quasi
patrium dixeris & vernaculum, qui morbus communis est
multis eandem regionem incolentibus: ut Epidemus, &
Epidemius morbus est, qui cùm perniciosus non sit,
tempore tamen stato in regione aliqua sævit & insolescit; si
enim perniciosus sit, pestis dicetur.1.de vict.rat.9. Morbo-
rum itaq; alii sporades, h.e. dispersi; (σποράδες, qui sin-
gulos separatim corripiunt, non ab aëre, sed potiùs à victus
ratione cuiq; propriâ, exorsi:) alii communes sunt, quos
Græci κοινοὺς, παγκοίνους ἢ πανδήμους vocant, qui sunt certi
morbi & singulares, qui alicubi vagantur, & multos æquè
simul corripiunt, causamq; habent communem, ut aërem,
quem omnes inspiramus, vel depravatæ aquæ potum, aut
gravem & vitiosum cibum, quem omnes pariter absorbue-
rint, vel tetram exhalationem, vel quid simile, quod vitari
nequeat. Qui morbi communes, Pancœni & Pandemi;
si patrii sunt, Vernaculi; & alicujus regionis familiares,
Endemi & Endemii vocantur, causamq; communem
agnoscunt, & communem insultum, de quibus Hipp.lib.de
aquâ, aëre, & locis. Si verò à communi causa nati, commu-
nes quidem sunt, non tamē patrii & familiares, sed potiùs
externi, & adventitii, sint autem perniciosi, & contagiosi,
pestilentes dicuntur, Græcè λοιμώδεις. Si verò non pesti-
lentes, sed pestilentibus mitiores sunt, μὴ λοιμώδεις, carent
proprio nomine; quanquam Galenus, quasi oblitus eorum,
quæ in prooem.lib.1.epid.scripserat, asserat, eos, qui pestilen-

tes non sunt, vocari Epidemios, *mutuato scilicet generis nomine.*

Endixis, ἐνδείξεις, *Indicationes sunt, i.e. communitates, scopi, & auxiliorum fontes, velut & loci:* ἀντιδείξεις *verò his opposita sunt. 9. meth. 7.*

Engisomata, *instrumenta sunt, quibus in Calvariæ fracturis utimur: aliis sunt ossis pertusio, cùm pars affecta in profundum descendit, ac super illæsum os corruit. lib. finit. med.*

Engonios, *i.e. angulosa brachii figura, quæ illi membro naturalis est; omnis enim cujusq; partis figura rectissima, maximè est à dolore aliena. 6. meth. 5.*

Engosomata. *Vide* Camarosis.

Enrhythmus pulsus, *commune quoddam genus est ad Eurhythmum pulsum, & Arythmum. 1. de diff. puls. c. 9. Qui enim naturalem & optimum servat rhythmum,* εὔρυθμος *dicitur, unusq; est & indivisus; qui verò non servat,* ἄρρυθμος, *in tres divisus differentias: omnis autem pulsus, qualiscunq; ille sit, modò servet rhythmum,* ἔνρυθμος *appellatur.*

Ensiformis cartilago. *Vide* Cartilago ensiformis.

Entera, ἔντερα, *intestina: sunt corpora cava, rotunda, membranosa, ab imo ventriculo ad anum protensa, distribuendi ad jecur chyli, & continendi, expellendiq; stercoris instrumenta, in orbem involuta, fibris circularibus & transversis contorta, ad chyli & stercoris expulsionem; quorum tria superiora tenuia sunt,* ἔκφυσις, *sive* δωδεκαδάκτυλον, νῆστις, εἴλεον ἢ λεπτὸν, *h.e. Ecphysis, Jejunum, Ileon, sive tenue; tria inferiora crassa,* τυφλὸν, κῶλον, ἀπευθυσμένον, *Cœcum, Colon, & Rectum: atq; indè patet, etsi unũ & continuum numero sit intestinum, loco tamen, magnitudine,*

tudine, numero orbium, & anfractuum evariare, senariumq; resultare numerum. lib. 5. de usu part. & 6. de anat. adm. Ubi verò ἔντερον, *in singulari numero, ab Hippocrate profertur, docente Gal. com. 4. in 6. de morb. vulg. ipsum significatur Colon, per excellentiam, ratione suæ magnitudinis, quod solum ex intestinis in scrotum descendit, &* Enterocelen *efficit, i.e. herniam intestinalem, apud alios verò* Cœcum. *lib. 4. de usu part. cap. 17.*

Enterocele, Epiplocele, & Hydrocele, *sunt species Herniarum, in quibus rumpitur is meatus, qui à Peritonæo ad testiculos pertingit. lib. de caus. morbor. cap. 10. ait: Cùm articuli suis sedibus excidunt, aut loco tantùm moventur, aut cùm omentum vel intestina, ad inferiores testiculorum tunicas devolvuntur, alterum morbum Græci* Epiplocelen, *alterum* Enterocelen *appellant. de differ. morb. c. 10. Præter hæc ex ambobus etiam morbis compositum affectum* Enteroëpiplocelen *juniores Medici appellant. lib. de tumor. cap. 15. Vide* Celas.

Enthusiasmus, *i.e. Fanatica perculsio, seu Numinis afflatio, est* E. G. *cùm quidam in sacris faciendis, mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibias, vel signa audiverint. lib. finit. med.*

Epacmastica *9. meth. 4. Vide* Continua.

Epaphæresis, *i.e. repetita sanguinis missio. de cur. rat. per sang. cap. 1.*

Eparmata, *præter naturam tumores, secundùm aures, in ægrotantibus exortos, vocat Hipp. comm. 4. in 6. de morb. vulg. 1. Galenus 3. de compos. med. loc. cap. 2. dicit,* Eparmata *(quæ &* Parotides *sunt) è genere esse inflammationum, quæ fiunt glandulis, circa aures p. n. affectis. Paulus verò ait: Tumor omnis, sive œdematosus, sive scirrhosus, etiam*

citra inflammationem, glandulas sub auribus occupans, παρωτὶς dici potest.

Ephebeon, Pubes *&* Pecten, Aqualiculus *Latinè, Græcis ἐφήβαιον, ἐπίσειον, ἥβη, id totum est, quod est ab Hypogastrio, seu imo ventre (quem &* sumen *vocant) usq; ad pudenda. lib. Introd.*

Ephelcis, *i.e. ramentum, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum, per tussim in hæmoptoicâ passione, rejicitur. 4. de loc. aff. 5. Aliquando generaliùs, ἐφελκὶς, crustula est, quæ ulceri obducitur, diciturq; de internis; quandoq; enim crustulæ & per tusses à pulmonibus, & per dejectiones ex intestinis, dejiciuntur.*

Ephelis, *ἐφήλις, est aspredo, & nigrities, in facie ex ardore Solis progenita, ἀπὸ τοῦ ἡλίου, i.e. à Sole, nomē desumens.*

Ephemera febris *est, quæ à causa procathartica, sive præincipiente, fit cum urinæ coctione, primâ die apparente, vaporosâ, blandâ caliditate, pulsu ad magnitudinem, & celeritatem effatu dignam accedente, systole pulsus parùm à naturali tenore mutata, æquali atque incomprehenso ascensu in caliditate, etiam cōsistente febre, sudore ad-hæc aut rore, aut omninò cum aliquo optimo vapore integrè judicari solita. 1. de differ. febr. cap. 7. Ephemera febris, ait, in spiritibus citra humorum putredinem, accensa est. Ibid. cap. 5. Vide* Diaria.

Ephialtes, *affectus Græcis dictus, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cùm quis somni ab initio, supinus jacens, grandi se mole opprimi, atq; ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate, ac voce præpeditâ, propè suffocari æger videatur, Græcis quoq; ἐπιβολὴ & πνιγάλιον, Latinè verò* Incubus, *vel* Incubonus *dicitur; fortè quia ex Veteribus quidam* Dæmonem, *alii* Cupidinem, *alii* Incubantem vetulam, *aut* externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet & pondere oppressos gravaret, *esse voluerunt, quamvis tota mali causa, intra corpus esset. in libello de utilitate respirationis.*

Ephidrosis, *ἐφίδρωσις, duo significat, vel sudoris circa thoracem, & caput exortum, vel in universo corpore sudoris proventum, tùm paucum, tùm inutilem.*

Epialus. *Vide* Febris Hepiala.

Epicauma, *est velut ex igne facta crustulosa ulceratio, quæ oculi nigro advenit, nec permanet. lib. finit. med. Id morbi ἐπίκαυμα & ἔγκαυμα vocant Græci, Latini verò* ustionem, *sive* exustionem.

Epicerastica, *ἐπικεραστικὰ medicamenta sunt, quæ &* temperata *dicuntur, quæ si valentiora evaserint, humorem mordicantium morsum, retundunt. 2. simpl. 12.*

Epicrasis, *ἐπίκρασις, est vitiosi succi (cùm indicationes sibi adversantur) paulatim facta vacuatio, & paulatina ejus, quod salubre est, pro vitiosis repositio. 9. meth. 10.*

Epicrisis, *i.e. adjudicatio. ad Thrasib. cap. 6.*

Epicrusis, *certa quædam est percussio, quâ mangones puerorum succurrunt iis, quibus à natali die, gracilia sunt membra. 14. meth. cap. 16.*

Epicyema, *ἐπικύημα, est secundus fœtus, conceptus gravidâ jam existente muliere: idquod fit, ut scripsit Hippoc., cùm fœtû jam concepto non clauditur exactè uterus, sed semen aliud, etiam posteà intrò admittit; Arabibus* Superimprægnatio *dicitur, &* Superfœtatio.

Epidemus. *Vide* Endemus, *&* Communis.

Epidermis, *summa cutis corporis, seu Cuticula, 3. meth. 4. solâ sensatione, à verâ cute differt; hæc enim à ner-*

vorum extremitatibus dilatatis fit, Epidermis verò à cutis excremento vaporoso, ambientis aëris à frigiditate, provenit: itaq; vel sensu caret, vel exigui sensus est; & proindè citra dolorem, facilè à subjecta cute separatur.

Epidesmus, *sive* Hypodesmidas, *i.e. fascias, subfasciationes, & subligamina, sinè ullâ distinctione Veteres vocaverunt: at Hippoc. fascias, quæ ipsi corpori circumdantur, subligamina, seu subfasciationes appellat, quæ plagulis extrinsecùs superligantur. 3. de his, quæ in medic. fiunt. 6. Vide* Plagulæ.

Epidesis, *genus ligationis est, ad sanguinis profluvium compescendum, sanguinem fundentibus vasis injecta, & vulnerati membri labra dissidentia continens, eamq; ob rem meritò inter claudẽtia remedia numeratur. 5. meth. 3.*

Epididymus, ἐπιδίδυμις, *i.e. supergeminalis tunica, & parvus quidam quasi testis, testium involucrum simul est, & appendix; est enim pars quædam animalis gemini, h.e. testis capiti superimposita: id quod nomen ipsum præ se fert, ex qua multæ fistulæ, seroso quodam humore plenæ, ad testem permeant. 1. de semin. cap. 15.*

Epigastrion. *Vide* Abdomen.

Epigenema, ἐπιγένημα, ἀπὸ τȣ̃ ἐπιγίγνεσθαι, *quasi supervenients, vel supergenitum, idem est ac symptoma. de sympt. diff. cap. 1. Vide* Symptoma.

Epiglottis, ἐπιγλωττὶς, *i.e. superlingula, est membrana cartilaginosa, rotunda, hederæ folio analoga, in interiori gutturis parte collocata, 1. de loc. aff. 1. quæ à radice linguæ exoritur, lib. de vocal. instrum. diss. cap. 4. quæ &* Glottis *dicitur, 7. de usu part. cap. 13. quin etiam* lingula, ligula, *i.e. laryngis lingua; est enim corpus quoddam simile linguæ alicujus fistulæ, ubi arteria & larynx inter se cõnectuntur, 7. de*

7. de usu part. c. 13. velut operculum omni tempore, quo animal respirat, apertum stans, quâ autem transglutit, laryngi accumbens. Ibid. cap. 17. Cujus ligulæ nisi tanta esset magnitudo, figura, substantia, & situs, quem nunc habet, vomentibus nobis non pauca in asperam arteriam deferrentur, ad laryngis cavitatem coacervata. Ibid. Estq; hæc proprium vocis instrumentum. 1. de loc. aff. 6.

Epigonatis. *Vide* Patella.

Epilampsies. *Vide* Effulgescentiæ.

Epilepsia, *(quæ &* Epilepsis *dicitur) i.e. morbus Comitialis, de diff. morb. cap. 5. estq; totius corporis convulsio. 2. de sympt. caus. cap. 2. Vide* Comitialis.

Epilogismus, *communis est quædam ratio, omnium assensu comprobata. 1. prorrhet. 6.*

Epiludes, Parulides, Thymi, *tumores sunt præter naturam, in glande penis, nihil selectum habentes, præterquàm quòd sunt carnosa germina. lib. de tumor. cap. 17.*

Epinyctides. *Vide* Efflorationes.

Epiparoxineste, *i.e. superacui, & superexacerbari dicimus, cùm paroxysmus plures habet insultus: sicut & pulsuum Thlipsis, i.e. compressio, quando incipiente accessione, satis parvi atque inæquales pulsus sunt. lib. 1. de diff. febr. cap. 7.*

Epiphora, ἐπιφορὰ, *tùm inflammationis magnæ, universo illatæ corpori, tùm largorum fluorum, & fluxionum, commune nomen est; propriè verò de oculis profertur, ubi cum maxima inflammatione, etiam humoris copia, in illos, influxerit. lib. Introd. cap. 15.*

Epiphysis, ἐπίφυσις, *est ossium quasi adnata appendix. lib. de ossib. in proœm. Differt autem ab* Apophysi, *ut idem Galenus annotat, quòd* Apophysis *sit totius ossis ex-*

trema pars; Epiphysis *verò non est ossis pars, sed aliquid ossi adnatum.*

Epiphysis vermiformis, ἐπίφυσις σκωληκοειδής, *idem est ac Conarium, sive Conoides corpus, & Turbinatum. Vide* Conoides.

Epiplasma, *idem est ac Cataplasma: ut cùm tritici farina, ex hydrelæo decoquitur, ac vulneribus imponitur. 3.de compos.med per gen.cap.2.*

Epiplocele. *Vide* Celas.

Epiploocomistæ, *pleriq; homines pingues & obesi dicuntur, quasi dicas Omenti gestores, dum in magnam molem, omentum iisdem excreverit. 6.de anat.adm.cap.5.*

Epiplöomphalon, *omenti est in umbilicum prolapsus. lib.finit.med.*

Epiploon. *Vide* Omentum.

Episarcidium. *Vide* Anasarca.

Episemasia, *est ipsum principium, sive insultus accessionis febrilis, in quo ægri solent horrere, refrigerari, oscitare, pandiculari, dormitare, aut aliud quid simile pati: dicitur Græcis* ἐπισημασία, *significatio, aliàs* εἰσβολὴ παροξυσμοῦ, *i.e. annotatio paroxysmi. Vide* Annotatio.

Epision. *Vide* Aquaticulus, *sive* Aqualiculus.

Epispasthon. *Vide* Attrahens. *Est medicamen avidum inspersile, ad malignorum ulcerum curationem, non inefficax. 4.de compos.med.loc.cap.5.*

Epithemata, ἐπιθέματα, *pharmaca sunt, ceratis valentiora, quæ tùm ex unguentis, tùm ex iis, quæ similem vim obtinent, medicamentis componuntur. 7.meth.4.* Epithema *quoq; operculum est. 2. de usu part.cap.9.*

Epneumatosis. *Vide* Physis.

Epoche, *est suspensa sententia, nihilq; definiens: ut cùm quamdiù humores sunt in motu, de nullâ re pronunciamus nec asseveramus certò quidquam. lib.de optimo docendi gen.*

Epomida, *i.e. superhumeralem, superiorem humeri partem dicunt. 1.de anat.adm.cap.11. Vide* Ala.

Epulis, ἐπουλίς, *est tuberculum & carnis excrescentia in gingivis proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, adeò ut æger aliquando os aperire nequeat. 5.de compos.med.loc.*

Epulotica, ἐπουλωτικὰ φάρμακα, *medicamenta sunt, quæ non detrahere, neq; liquare carnem, sed indurare, desiccare, & cicatricem inducere apta sunt; ut alumen, galla omphacium, æs combustum, præsertim lotum. 5 simpl.c.15.*

Equus, *(qui Græcè* ἵππος *dicitur, lib.finit.med.) oculorum affectus est, insitus quibusdam, quibus oculi nullo tempore manere possunt requieti, sed tremuli subindè nictant, & instabiles. 1.progn.21.*

Erratica febris, *sive* inordinata, *est, quæ extra horas consuetas, vel tardiùs, vel celeriùs invadit, & inordinatè tùm movetur, tùm consistit. lib.de Typis, cap.4. Sunt enim (ait) in erraticis, inordinata principia.*

Errhina, *medicamenta sunt, quæ naribus, quas Græci* Rhinas *vocant, capitis purgandi gratiâ infunduntur, aut induntur. 5.simplic.c.20.*

Erythroide, *est intima testiculorum tunica. 1.de caus. morb.cap.10. Vide* Elythroide.

Eruptionum *sive, ut Græci dicunt,* Exanthematum *nomen, quidam in genere usurpant, de affectionibus videlicet cutaneis, ulcerosis, & asperis, in mento & corporis universi ambitu suâ sponte provenientibus. 5.de compos.med. loc.cap.6.*

Erysi-

Eryſipelas, *eſt tumor præter naturam, non altè deſcendens, ſed in cute conſiſtens, à bilioſo humore obortus, colore pallido. 14.meth.1. Si verò ipſius color non ſit omninò pallidus, ſed miſtus ex pallido, & rubro, erit etiam miſta affectio, ex phlegmone (in qua ſanguis peccat, coloris rubei) & ex Eryſipelate, utiq; ab eo, quod in miſtura ſuperat, nomen ipſi inditur, ac dicitur vel* Phlegmone eryſipelatoſa *vel* Eryſipelas phlegmonoſum.*14.meth.1.& 2. Nominant autem Eryſipelas,* Vicinitraham, *vel* Vicinirubiam, *quòd incenſum quidem atque inflammatum eſt ſemper, cum tumore & rubore partium circumpoſitarum. l.3.de his, quæ in med. fiunt.30.& 2.ad Glauc.1.* Exactum *autem* Eryſipelas *eſt, quod à bilioſa fluxione ortum ducit.7.ſimpl.*

Eſchara, *cruſta eſt, quæ ulceribus veluti ſeptum, vel ſuâ ſponte, vel arte pyroticorum medicaminum uſu adnaſcitur.5.meth.cap.3. Vide* Cauſtica.

Eſcharoticum *medicamentum eſt, quod perindè ut cauſticũ, in craſſâ eſſentiâ eſt, & cuicunq; inhæſerit parti, ſtipitis ritu infixũ, eam excruciat, cõburit, &c. 5.ſimpl.15.*

Eſthiomenos herpes, *eſt inflammatio ex ſincerâ flavâ bile ad cutem decumbente acriori, & mordaciori quàm ea eſt, à qua oritur herpes miliaris; in hoc enim fluor, pituitâ miſtus videtur, in illo autem exacta bilis totam exulcerans, & corrodens cutem. lib.de tumor. cap.9. Vide* Herpes, Phagedæna, Nomæ.

Ethmyodes platyſma, *i.e. latus ille muſculus, ſive muſculoſa dilatatio, quæ cuti ſubnaſcens,* Gnaton, *i.e. buccam ſive maxillam movet.lib.de nervorum diſſ.cap.6.*

Evacuationem omnem, *ſive fiat inediâ, ſive ſanguinis miſſione, ſive purgante medicamento, ſolitus eſt vocare Hipp.*

Hipp. vaſorum Inanitionem. Evacuatio *autem preſſius dicta, eſt humorum, qui ſuâ quantitate moleſtant, purgatio: ut purgatio eſt humorum, qui ſuâ qualitate moleſtant, evacuatio.1.aph.2.*

Euchymia, *i.e. ſuccorum in corpore bonitas.2.ſimpl.13. Undè* Euchymon *nutrimentum eſt boni ſucci. 6.de ſan. tuend.cap.7.*

Eucraſia, *eſt medium omnium temperamentorum, 1.de ſanit.tuend.cap.4.ex optima & convenienti cuiq; naturæ corporiq; mixto, miſtura quatuor primarum qualitatum conſurgens. Undè ejus magna eſt latitudo, quam qui adeptus eſt, εὔκρατος, ſive* Eucraton corpus, *i.e. optimè temperatum corpus nactum eſſe dicetur: ſecùs* Dyſcraton, *ſive intemperatum.2.de temper.1.*

Euectica, *Medicinæ pars, quam alii* Gymnaſticam *vocant, eſt, quæ optimum habitum corpori inducere ſtudet. de part.art.med.cap.5.*

Euexia, *eſt bona corporis habitudo.1.de ſanit.tuend. cap.8. Ut huic oppoſita* Cachexia, *eſt pravus corporis habitus: εὐεξία καὶ καχεξία; illam complent, bona omnium partium temperies, actionum robur, Euchymia, ſanguinis, carnis, totiusq; corporeæ molis ſymmetria.*

Evidentes cauſæ. *Vide* Continentes.

Euoxon, *vinculum vocat Hipp., quod benè geſtat, continet & ſuſtinet, h.e. firmiter & ſinè ulla compreſſione continet.3.de artic.22.*

Eupathia, *i.e. patiendi promptitudo.4.de uſu part.14.*

Euphyïan, *vocat Galenus bonam habitudinem.1.de uſu part.9.*

Eupnœa, *εὔπνοια, proba ſpiratio, quæ ſecundùm naturã fit: oppoſita dyſpnœæ, quæ eſt difficilis ſpiratio. apud Hipp.*

Eurhy-

Eurhythmus pulsus, *est cuiq; ætati, loco, tẽpori, temperamento, naturalis & cõveniens pulsus, cùm item suum rhythmum in diastole pariter & systole servat. 1. diff. puls. 9.*

Eusarcon. *Vide* Quadratum.

Eusema crisis, *quæ cum bonis signis, à sua indicatoria die fuit indicata, ut quæ undecimo die, coctionem in urina, noctem gravem, quæ accessionem præcedit, insultus, cum concussione pulsuum, decretoriam commotionem, & sudores bonos, citra horrenda pericula habuit. 1. dier. decret. c. 7.*

Eustomachus, *cibus est gratus stomacho, ventremq; roborans. 6. de san. tuend. cap. 9.*

Euthyporos, *i.e. in rectum procedens, alterum ex instrumentis & organis est, quæ fractis, vel luxatis cruribus supponuntur, (σωλῆνας Græci vocant:) quod quidem* Euthyporos *per unicum axem, qui in fine machinæ ad infernam ejus partem est collocatus, contrarium nixum toti membro, geminâ tensione efficit; quod verò priùs sursum, mox deorsum, illud* Metalepticum *dicitur, quasi translativum dixeris. 6. meth. cap. 5.*

Eutrophia, *i.e. bona & uberior nutritio. 3. de sanit. tuend. cap. 8.*

Exanastomosis. *Vide* Osculorum apertio.

Exangues corporis partes *sunt, ut ossa, & cartilagines, quæ mucoso quodam humore naturæ suæ analogo aluntur, lentore quodam & albedine prædito. 3. de artic. 65.*

Exanthematum *nomen, quidam in communi usurpant, de affectionibus videlicet ulcerosis, & asperis in aliqua corporis parte provenientibus, quæ &* Pustulæ, & Bothor *dicuntur. 5. de compos. med. loc. cap. 6. Sunt autem* ἐξανθήματα, *sive* papulæ, *quædam leves eruptiones humorum per cutem efflorescentium; rubræ, pallidæ, flavæ, nonnunquam & nigræ, & lividæ, pro humorum ratione, nunc indolentes, nunc prurientes cum scalptu, interdum sinè pruritu, nunc ulcerosæ, nunc ad ulcus non devenientes: harum generum sunt φλυκταίναι, ψυδράκια, ἐπινυκτίδες, λειχῆνες, Variolæ, Morbilli, quæq; in lue Venerea etiam gignuntur, & quæ in febribus pestilentibus. Vide* Pustulæ, Eruptiones.

Exarthrema, *luxatio est, non omnis, sed ea tantùm, in quâ totus articulus, à sua sede naturali excidit; nam parvam luxationem, non ἐξάρθρημα, sed παράρθρημα vocant. 2. meth. 2.*

Exarticulatio, *est alicujus membri luxatio. lib. de morb. diff. cap. 13.* Exarticulationes *interdum vocat* exarticulata, *i.e. ossium è propria sede excessus, sinè fractione. comm. 1. in 1. de fract. 1. Vide* Luxationes.

Ex ægritudine senectus, *sive* Ex morbo senium, (*quod &* Tabes, *seu* Marasmus, & Marcor, & Febris tabida, *vel* Marasmodes *dicitur*) *est extinctio summáve imminutio nativi caloris, ad quam totum corpus contabescit, instar arboris cujusdam supra modum arefactæ, aut ob longitudinem temporis, aut flammæ viciniam, aut vehementem atq; immoderatum squalorem. Et sicuti hæc qualitas, senibus, annorum multitudinis ratione comparatur, ita tabidis à febrili caliditate. 5. de sanit. tuend. cap. 9. & 1. de differ. febr. cap 8. Fitq; ex defectu nutrimenti, ubi quis vel ex electione famem tolerat, vel præ ciborum inopia, fame conficitur. lib. de marcore, cap. 1. Vide* Marasmus.

Excavatio. *Vide* Lordosis.

Excidentiæ, *apud Hippoc. nunc sinè adjectione luxationes ossium à propria sede, 1. de fract. 1. nunc articulorum tantùm*

tantùm luxationes sunt & dicuntur.comm.3.de iis,quæ in medic.fiunt.31. Vide Luxationes.

Excrementum, *id omne dicitur, quod in alendo corpore nec confici, nec aßimilari potuit; cumq; corpori non adnascatur,nec adcrescat,propterea per ipsius laxiora intùs spatia, supervacaneum errat, undè nomen quoq; rectè à Majoribus ei rei* περίττωμα,*i.e.pererrans est inditum.1.de sanit.tuend.cap.3. Vide* Attractrix,*&* Lotium.

Excutationes, *i.e. oßium extra cutem ejectiones; de oßibus enim extantibus est sermo.4.de artic.34.*

Exelcismus, *est oßis, vel oßium deductio à superficie in profundum.lib.finit.med.*

Exercitatio acuta, *cujus celeres motus sunt, est, quæ corpus extenuat & consumit:* contraria *crassum reddit;* multa *corpus siccat;* mediocris *obæsum præstat. 5.de sanit.tuend.3.*

Exipotica, *digerentia sunt medicamenta. 7.de comp. med.per gen.9.*

Exomphalos *dicitur, cui umbilicus foràs prominet; quod malum alii* rupturam *vocant, alii* egreſsionem umbilici:*quod accidit,vel Peritonæo rupto,aut procidente Omento, aut intestino, vel humore ibidem collecto, vel carne subnatâ, vel sanguine in loca hæc irrumpente, per Diapedesin, vel aneurisma, vel solo aliquando spiritu irruente. Vide* Bubonocele.

Exostoses. *Vide* Elephas.

Expansa,ἐκπεπταμένα. *Vide* Abscedentia.

Experientia, *est ejus, quod sæpiùs & eodem modo visum est,observatio,atq; memoria. ad Thrasib.cap.11.*

Expiratio,*est motus thoracis,& pulmonum,quo spiritus per respirationem ad interiora latus, ad exteriora cum fuliginosis excrementis repellitur. 4.aph.68.inquit, Motio est,quâ,in cordis compreßionibus,id,quod fuliginosum est, ac fumidum, per læves arterias, extrà pellitur. 7.de usu part.9. Vide* Inspiratio.

Expultrix facultas. *Vide* Attractrix.

Exquisita tertiana. *Vide* Tertiana simpliciter.

Exspiratus, *species quædam est Respirationis, ex convulsione proveniens,quæ musculorum,qui exspiratum efficiunt,convulsionem sequitur,quam appellat Hippocr.* spiritum inter exeundum offendentem. *2.de sympt.caus. cap.2.& 4.aph.68.*

Extasis,*i.e.mentis amotio,seu abolitio,insania est,quæ brevì finitur.lib.finit.med.*

Extensum intestinum. *Vide* Rectum.

Extergentia. *Vide* Rhyptica.

Externa causa. *Vide* Procathartica.

Extuberatio,*est vertebræ alicujus,ab interiori, ad exteriorem regionem facta luxatio.9.de placit.4.*

Exuccatio,*i.e.sugillatio.2.de fract.24.Vide* Contusio.

Exudare,*est circa frontem & claviculas parùm sudare. comm.2.in 1.de morb.vulg.75.*

Exufflatio, *est multi spiritus, ex thorace,per guttur affatim facta emißio, agentibus ad id intercostalibus musculis,contractoq; thorace. 1.de loc.aff.6. Duplex est,altera citra sonitum & strepitum,cùm ex utrisq; thoracis partibus nihil omninò expirat animal; altera,cùm una tantùm thoracis parte respirat animal,ita ut semispirans,vel semivocale reddatur,diciturq;* exufflatio strepens, *vel* cum sonitu: illa *biantibus*, hæc *constrictis fit faucibus. 4.de loc.aff.6.*

Exustio, *quæ &* Deustio *dicitur, vel ipsa Solis ope-*

ratio, vel is, qui ab eadem hac Solis exustione oritur in corpore affectus, sive ille jam effectus sit, sive adhuc fiat: ubi sæpiùs adest calor quidam præternaturalis, nondum tamen febris, nisi Cor *quoque simul sit ultrà modum calefactum. lib. 1. de differ. febr. cap. 2. 3.*

F

FACIES, *Græcè* πρόσωπον, *est quicquid in anticâ capitis parte, sub totâ fronte, auribus, oculis, naso, & ore ad mentum usq;, à superciliis incipiens, circumscribitur. lib. Introd. cap. 10.*

Facies Hippocratica, *verè mortifera est, cujus nasus acutus, cavi oculi, adstricta tempora, aures frigidæ & contractæ, & fibræ earum versæ, cutis circa frontem dura, intenta, arida, color totius vultus viridis aut niger est. 1. prognost. 7.*

Fames. *Vide* Sensus indigentia.

Fatuitas, (*Græcis* μώρωσις, *stultitia & stoliditas dicitur) symptoma est citra delirium, ægros naturalibus fatuis similes reddens; quales etiam ex iis, qui consenescunt, nonnullos fieri novimus. Simile vitium est* ἄνοια, anœa, ignorantia, *de qua* Thucydides *scripsit, in his, qui ex peste servati sunt, hoc pacto, ignoraverunt, tùm seipsos, tùm familiares. com. 2. in 1. prorrhet. 60.*

Fauces, *sunt internus oris locus, in quo simul conveniunt & gulæ, & gutturis partes extremæ. 4. de loc. aff. cap. 3. Græci fauces* Pharynga *vocant, i.e. præjacentem gulæ & gutturis sedem, quâ apertâ videmus evidentem amplitudinem, in qua gemina ostiola visuntur, tùm gulæ, tùm etiã gutturis. 3. progn. 16. Vide* Isthmus, *&* Pharynx.

Favus, *Græcis* κηρίον, *&* μελικηρὶς *dicitur. Vide* Achores, *&* Cerion.

Febri-

Febrire *existimamus, non eum modò, qui in cute corporis exteriori igneam habet caliditatem, verùm eum cumprimis, qui eam, in corporis imo, & visceribus continet. com. 1. in 1. prorrhet. 7.*

Febris, *secundùm communem omnium hominum consensum, est caliditas præter naturam, maximè quidem in totum animal effusa; sin minùs, at omninò vel in plurimis partibus, vel in nobilissimis accensa, com. 1. in 6. de morb. vulg. 29. cùm is calor adeò auctus est, ut & hominem offendat, & actionem cordis lædat, 8. meth. 1. sive idem calor, ipsum* Cordis *corpus occupaverit, sive eos, qui in ejus ventriculis continentur humores. 1. de diff. febr. c. 1. & 3. & de cur. per sang. cap. 5.* Febrem *autem dicit Hipp. à fervore & igne dictum; uti nomen* πυρετὸς *dicitur* ἀπὸ τοῦ πυρὸς, *i.e. ab igne, siquidem febris essentia calorem igneum habeat. 3. de fract. & de caus. morb. cap. 2.*

Febris ab apostemate, *aliàs* Febris phlegmonodes, *14. meth. 9. est, cùm aliqui, vel ob inflammationem, obortum abscessum, dolorem, vel erysipelas, lateris, pulmonis, vel alterius partis, febricitant; licèt Veteres eos non simpliciter febricitare, sed vel pleuriticos, peripneumonicos, lienosos, simpliciter dicant. 4. aph. 73.* Eadem etiam Febris accidens *dicitur, si post sensibilem alicujus membri advenerit affectum; alioquin ægritudo & passio censenda est. de differ. morb. cap. 5. & com. 1. in 6. de morb. vulg 29.*

Febris accidens. *Vide* Febris ab apostemate.

Febris Acmastica, Anabatica, Epacmastica, Paracmastica, Homotona, Causon, ardens, deurens, continua, ἀκμαστικοὺς καὶ ὁμοτόνους, ἀναβατικοὺς καὶ ἐπακμαστικοὺς, παρακμαστικοὺς, καύσους, καὶ συνεχεῖς *Græci vocant. Vide* Continua febris.

Febris Amphimerina, *ἀμφιμέρινος*. *Vide* Amphimerina febris.

Febris Cathemerina. *Vide* Cathemerina febris.

Febris Colliquativa, *συντηκτικὸς πυρετὸς*, *ex genere est febrium, quas* marasmodes *vocant; hoc solo excepto, quòd quæ partes in his colliquantur, vaporis vice digeruntur, adeoq; evaporant, in illis aut in ventrem influunt: in ardentissimis enim febribus carnes humidas, molles & adipe copioso pollentes, liquari deprehendimus, undè posteà in marasmodes febres transeunt, in quibus sicciores carnes redduntur, & corii ritu durantur, nec in ventrem defluit ulla ex his sensibilis liquatio. 10. meth. 11. Idq; fit, cùm corporis humores tenues fuerint, & febris calor acris; nam evaporantur, qui ita extenuantur, per insensibilem evacuationem. 2. de rat. vict. 47.*

Febrium confusio. *Vide* Cōplexio febriū, *ἐπιπλοκή*.

Febris Diaria. *Vide* Diaria febris.

Febris diurna & nocturna, *quam Græci* Cathemerinam *&* Mathemerinā *vocant, est febris quotidiana, quæ nocte vel die remittit quidem, sed non intermittit; quæ verò remittit, & ad infebricitationem venit,* Amphimerina *dicitur. comm. 3. in 1. de morb. vulg. 2. & 9.* *Vide* Amphimerina.

Febris Ephemera. *Vide* Ephemera febris.

Febris facta & fiens. *Vide* Febris schetica.

Febris focus, *est ea animalis particula, quæ prima, solidâ suâ in substantiâ immodicè fuerit calefacta, quod in Ethicâ febre primùm est Cor, tùm Jecur, tùm Venter, tandem quæcunq; aliæ in consensum Cor abripiūt. lib. de marcore, c. 7.* Focus febris, *est particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel phlegmone obsederit. 11. meth. 20.*

Febres Hecticas *appellāt, quæ solidas animalis partes occupant; sic dictæ, vel quoniam firmæ ac solutu difficiles sunt, (quemadmodum habitus) vel quoniam ipsum corporis habitum comprehendunt. 1. de differ. febr. cap. 7.*

Febris exquisitè Hectica *est, quæ nullum particularis accessionis, aut principium, aut incrementum, aut vigorem, aut deniq; remissionem habet: à solo autem cibo assumpto, hecticæ febres effervescunt; aliàs ex toto æquales semper perseverant. lib. de marcor. cap. 8.*

Febris Helodes, *quæ &* Typhodes, *&* humida *dicitur, est, cùm à prima statim die ægrotantes sudant, sudoreq; ipso parùm, aut nihil levantur: Econtrà* sicca, *in quâ sitis urget vehemens, ac scabra visitur lingua, indurataq; ad instar corii cutis, plurimusq; adest in corpore squalor. Adversùs Lycum, cap. 2.*

Febris Hemitritæus. *Vide* Febris Semitertiana.

Febris Hepiala, *ἠπίαλος*, *ex genere est quotidianæ, quando ægri rigent simul, & æstuant, atq; eodem tempore in toto corpore utrumq; sentiunt affectum. 2. de differ. febr. cap. 6. quæ &* Epialus *appellatur. lib. de inæq. intemp. c. 8.*

Febris homotona. *Vide* Continua.

Febris horrida *est, in qua magna accessionis pars horrore consumitur. 2. de differ. febr. cap. 8.*

Febris humida. *Vide* Febris Helodes.

Febris Hyemalis, *ea est apud aliquos, quæ hyeme fit; apud alios autem ea, quæ hyemis tempori est peculiaris. 4. de rat. vict. 61.*

Febres lividæ, *à colore cognomen adeptæ sunt; quippè in quibus ægri cutis tota livida, & labia, qualia exesis moris esse solent; ad hæc oculorum album livescit; sanguineum succum deficere, cum ipso itidem ingenitum calidum, sum-*

mè exhaustum quatenus nunciant, mortiferæ sunt, ex quibus nonnullæ syncopas etiam efficiunt. com.1.in 6.de morb. vulg.29.

Febris lipyria, λειπυρία, est, in qua intùs in ipsis visceribus calor sentitur urens, adeò ut neque valdè subtilium vestimentorum, neq; linteolorum velamenta, neq; aliud quicquam, præter nuditatem ferre possint; in externis autem partibus, frigus adest. lib.de inæquali intemp.cap.8.

Febrem magnam, aut parvam, consueverunt Medici appellare, non propriè quidem rei quali, nomen quanti accommodantes; hoc tamen facere assueti, non in febribus tantùm, sed in mille aliis rebus, quæ licèt in qualitate subsistant, magnæ tamen ac parvæ dicuntur. 1.de differ febr.c.1.

Febris marasmodes, sive febris marcida est, in quâ omnes corporis partes, æqualiter marcescunt. lib.de marcor.cap.5. Vide Marasmus.

Febris marcida, apud Philippum idem est, ac ex morbo senium; quanquam eam Galenus non vult febrem dici, cùm in eâ frigidius, quàm natura postulat, Cor sit factum: ostendunt id, pulsus parvus & rarus redditus, respiratio parva, tarda ac per longa intervalla, quæ & ipsa Cordis & partium ad Cor pertinentium frigiditatem indicat. lib.de marcor.cap.5. Senium igitur ex morbo, quoniam in illo frigiditas siccitati adjuncta est, febris non est; sed is tantùm febris dici potest marcor, qui & torridus dicitur, & marcor syncopticus; his enim ambobus est pulsus frequens & parvus, ægriq; dum oscitant, spiritum efflant calidum, ut jure ipsum ardori & æstui assimilare possis, qui marcor torridus, ex caliditate, ardentissimisq; febribus, præsertim in sicciori corporis habitu, fit; frigidus autem marcor senilis, fit ex permutatione febrium, quæ tùm per

aquæ

aquæ frigidæ potionem, tùm per ea auxilia, quæ refrigerandi gratiâ hypochondriis, ac thoraci imponi solent, fuerint secùs, ac oportet, refrigeratæ. lib.de marcor.cap.5. Vide Ex ægritudine senectus.

Febris Mathemerina. Vide Febris diurna.

Febris mitis est, quæ Medici manum non mordicat, neq; exurit aut ferit admodùm, vaporem adeò minimè mordacem exhalat; hujusmodi est Diaria febris. Mitis autem dicitur, non simpliciter quidem, sed per comparationem cum febribus ardentibus; siquidem omnis febrilis calor sit igneus, acer & mordax, sed hic magis, ille minùs. Vide Febris simplex.

Febris modos, nonnunquam mores vocant, nonnunquam differentias, vel essentias: cùm E.G. dicimus, Febrim boni vel mali moris, esse benignam, vel malignam. 1.de morb.vulg.10.

Febris Pemphigodes, πεμφιγώδης, est, quæ per caloris intensionem, pustulas in ore, Græcis Phlyctides dictas, generat. lib.finit.med. Insuper, Pemphigodes febres, per spirituum effluvium evanescentes interpretantur; sentimus enim plerunq; per febricitantium cutes, aërium quendam halitum effluentem. Dicitur quoq; Pemphigodes, febris flatulenta, vel flatuosa; sed hanc pleriq; vario modo interpretati sunt. Quidam diariam febrem intelligunt, natam ex spiritibus accensis: alii febrem madentem & humidam, ab effluvio quodam vaporoso, per cutem erumpente: alii eam febrem sic vocant, quòd veluti exilientium, & manui occurrentium scintillarum opinionem præbet; vel ita appellatur pestilens, ἡ μετὰ πεμφίγων, i.e. quæ cum pustulis efflorescit. Quanquam possit etiam per Pemphigodé febrim intelligi Synochus non pu-

tris, *quam ob id* inflativam *vulgus Medicorum vocat, quòd calore febrili fervente, venæ omnes plurimùm sint inflatæ, & sanguine flatuoso, & bulliente, plenæ. Verùm Galenus in eam sententiam inclinat, ut* Diaria *intelligatur, quæ in spiritibus accensis, rarenter putrentibus, subsistit. com.1. in 6. de morb. vulg. 29.*

Febris pestilens *est, quæ à calidiori ambientis aëris constitutione, (qualis maximè circa Canis ortum contingit) vel à putrescibili vaporatione, manifestè Cor calefaciente, excitatur. In Febribus omnibus simul Cor affici est necessarium, & cùm supra modum incaluerit, ipsum primùm atq; potissimùm febrilem calorem suscipere, atq; ad universum corpus transmittere. 1. de differ. febr. cap. 4. Vide* Endemus.

Febres putridæ *sunt, quæ ex humorum putredine accenduntur, cum rigore extremorum, frigore, vel horrore incipientes, inæqualitatem pulsuum habent, & calorem, sive in principio sive in augmento, acrē & mordacē: systole est velocior ipsâ diastole, urinæ crudæ, ejusdem febris declinationem, integra non subsequitur quies. 1. de diff. febr. cap. 7. Generantur autem à præcedentibus causis, non à præincipientibus. Quæcunq; enim in ipso animali sunt vel dispositiones, vel motus præter naturam,* ægritudinum præcedentes causas *nominant; quæ verò extrinsecùs adveniunt, & alterant corpus, atq; transmutant naturam vehementer,* preincipientes *appellant. de caus. morb. c. 2.*

Febris putrida intermittens *est, quæcunq; ad sensibilem infebricitationem pervenit, ortum habet ab humore putrido, qui per omnes corporis partes, expultrice vi defertur. 2. de differ. febr. cap. 1. Cujus tres sunt omninò differentiæ,* quotidiana, tertiana, quartana. Quotidiana, *quæ ex pituitæ putredine est; ex utriusq; verò bilis, flavæ quidem,* tertiana; *nigræ autem,* quartana. *2. de differ. febr. cap. 2.*

Febris quartana. *Vide* Febris putrida.

Febris quintana, sextana, septimana, *est, cùm ægri non prorsus ab affectione morbosa sunt liberati, sed semen aliquod retinuerunt; his usu venit, ut victum convenientem negligentibus, sæpè sexto die à principio febricitare, sæpè septimo, non rarò octavo, vel alio; & cùm febris statæ periodi emanserint, ac cessaverint, ægris putantibus, se prorsus esse liberatos, eodemq; omninò victu utentibus, ex semine morbi reliquo, totidem diebus affectio febrilis prima redit. Non igitur ex vi morbi hic circuitus datur, sed ex residuo affectionis, & inordinato infirmorum victu. com. 2. in 1. de morb. vulg. 7.*

Febris quotidiana. *Vide* Febris putrida intermittens.

Febris remissio *sive* Infebricitatio, *totum illud tempus est, quod accessionem sequitur: id-ipsum tempus alii* intervallum, *alii* declinationem, submissionem, *vel* ablationem *nominant. de morb. temp. cap. 6.*

Febris reversiva *est, non acuta, sed diuturna, imperfectas habens solutiones, quæ posteà rursum exoriuntur.*

Febris sanguinis, *est febris simplex,* Synochus non putris *dicta, in qua sanguis secundùm naturam se habens, accenditur quidem, sed nō putrescit, febris similis ephemeris, & quæ ex inflammationibus inguinum accidit; nam & inguinis inflammatio, ex bono sanguine, sed accenso, fit. 2. de cris. 12. Putrescit quidem interdum sanguis, sed ex eo simpliciores fiunt febres, quàm ex aliis humoribus; similem verò accessionum proportionem assumunt, qualem*

tertianæ febres ostendunt. Quòd si sanguis supra modum assetur, pars ejus subtilior, ac pinguior, in flavam omninò convertitur bilem; quæ autem crassior, in atram; ut in carbunculis contingit, in quibus, sanguine supra modum effervescente, ad melancholicum humorem fit transmutatio. 2.de differ.febr.cap.9. Præsentem itaq; febrem videtur reponere in ordinem febrium Synocharum non putridarum, quo etiam numerat febres diarias. 9.meth.2.

Febris schetica, *quæ facilè discutitur, opposita est* febri hecticæ, *quæ difficulter solvitur: ut enim illa fit, ita hæc facta est. 8.meth.1.*

Febris semitertiana, *sive* Hemitritæus, ἡμιτριταῖος, *est, quæ ex quotidianâ continuâ, & tertianâ intermittente, complicatis confunditur, 2.de diff.febr.cap.7. fit ex pituita, & flava bile sibi proportione respondentibus & æquipotentibus. Ibid.cap.8.*

Febris significatio, *Græcis* ἐπισημασία, *est primus insultus, accessionis tempus indivisibile, exactè jam primum, lib.de morbor.temp.cap.6. quæ &* Annotatio *dicitur, 2.aph.1. Vide* Insultus.

Febris simplex *dicitur, quæ à primo statim die, acuta sit licèt, non tamen supremè, sed simplicissima & cum tutissimis signis, invadit, quam Hippoc.* εὐήθεα, *mitem nominat seu, boni moris. 1.de cris.cap.16.*

Febris singultuosa *est, in qua ægri singultiendo, rodentem, acerrimumq; humorē evomunt, nec à singultu, donec febris in totum soluta sit, vel propè, liberātur. 4.acutor.69.*

Febres spirituosas *quidam nominant, (quas* Pemphigodes *aliter appellant) ob difficilem anhelitum, in quibus siquidem magnus creberq; spiritus redditur. comm. 1.in 6.de morb.vulg.29.*

Febris

Febris syncopalis, συγκοπτικὸς πυρετὸς, *est, ubi propter maximam crudorum succorum copiam, adeoq; oris ventriculi, propter offensionem, præcordia inflantur, totum corpus ampliore mole, quàm pro naturæ modo, cernitur, tùm color ad albidius, vel lividius, vel nigrius, seu plumbei coloris tendit, pulsus minores, obscuri, & inæquales, & syncope etiam solet apprehendere ægros stomachica. 12.meth.3. Est & aliud syncopalis febris genus, quod non ex crassorum & crudorum succorum copia fit, sed ex tenuibus succis, qui ocyssimè exhalant, in quâ ægri syncope similiter opprimuntur. 12.meth.6. Priorem vocat Avic.* syncopalem humorosam; *posteriorem,* syncopalem minutam.

Febrem Synochon *Græci Medici appellant, in qua una similisq; ferè accessio ab initio ad finem perpetuò manet; cùm enim accessionis remissio ex ferventium humorum transpiratione contingere soleat, & verò in Synocho, ob vehementem stipationem, illi non transpirent, febrilem proin necesse est multorum dierum fieri accessionem. 9.meth.2. Vel ea est* Febris synochus, *quæ omni magnâ mutatione usq; ad judicationem caret; hæc Latinis* Continens *dici potest. Cæterùm, etsi una sit idea hujusmodi febrium, à qua Synochos eas nominant; natura tamen earundem minimè simplex, unaq; est; quædam namq; earum manifestam habent putredinis notam, quædam verò prorsus non habent; quæ ex diariarum febrium genere sunt, illas vocamus* Synochos putridas; *has* Synochos non putridas: *Barbari hanc vocant* Synocham, *illam* Synochum. *Galenus 9.meth.& 2.de differ.febr. indiscriminatim utrâq; voce utitur, & Synochi & Synochæ, utrasq; sub* Synochi *nomine comprehendens. Atqui* Synochus febris,

bris, & Synoche, Græcè σύνοχος, & συνεχὲς, h.e. Continens, & Continua differunt, quòd in Synocho nulla sit fervoris remissio, in Synochis autem singulis, accessiones in remissionem sensibilem terminentur; neutra tamen ad infebricitationem pervenit. 2. de cris. 6. Vide Synocha.

Febris tabida. Vide Marasmus.

Febris tertiana exquisita, est ea, quæ tertiâ quoque die, accessionem faciens brevem, cum frigore invadens, sudore, bilis vomitu, & biliosâ dejectione terminatur in infebricitationem. Eadem fit à bile putrescente, cui si aliquid dictorum deficit, non exquisitè, sed simpliciter tertiana dicitur; quòd si intermissio sit minor, & accessio longior, dicitur tertiana extensa. 2. de differ. feb. 8. & com. 2. in 6. de morb. vulg. 25. Vide Febris putrida intermittens.

Febres Tritæophyes, τριταιοφυεῖς, h.e. tertianarum naturam referentes, sunt, quæ tertio die invalescunt. 2. de diff. febr. cap. 2. Vide Tritæophyes febres.

Febris Typhodes, τυφώδης. Vide Febris Helodes.

Fellis folliculus, est vesica fellis. 5. de loc. aff. 7. Vide Cystis, & Choledocos.

Femen. Vide Interfemineum, & Perinæon.

Femur, à ferendo, quòd totius corporis reliquũ ferat, & sustineat veluti onus; idem ferè quod crus, os, magnitudine cunctis animantis ossibus præstat, suprà ex coxendicis, infrà tibiæ ossi alligatur, cujus cervicis duo sunt exigui processus, quos Trochanteres vocant, quorum exteriorem, qui longè major est, Gluton, h.e. Natem appellant. lib. de ossib. cap. 21.

Fermentatio. Vide Fervor.

Ferina desipientia. Vide Desipientia ferina.

Fervor, sive fermentatio, affectus est, ab atra bile proveniens,

veniens,

veniens, ubi ampliùs incaluerit aut propter putredinem, aut febrem phlegmonodem, quam nullum animal, ne ipsi quidem mures gustaverint; terra quoque raditur ab ea; ac partes, quæ ab atra bile raduntur, omnes in altum attolluntur. 14. meth. 9.

Fibræ, seu Villi, sunt tenues quædam & subtilissimæ nervorum, & ligamentorum propagines, filamenta, aponeuroses, & denervationes, quibus opitulantibus (perindè ut manus digitis) nervi & musculi actiones suas obeunt. 9. de usu part. 2. & 1. de placit. cap. 10.

Fibula. Vide Cnimi.

Ficationes. Vide Sycosis.

Ficatum, i.e. Jecur, sic dictum est, quòd omniũ animalis partiũ compactissimum, ad coquendum difficile, tardéque permeet, propterea mactandi animalis jecur, multarum ficuum siccarum esu, præparatur, ut evadat se-ipso melius, cùm animal ipsum, caricas affatim comederit; quâ solâ ratione factum est, ut hanc appellationem sortiretur. 3. de aliment. facult. cap. 12.

Ficosus tumor, est tumor in mento natus, ex crassiori humore, & serosiori tenuitate, quàm Varus. 5. de compos. med. loc. cap. 4.

Ficus in oculo, est tuberculum quoddam, à crassiori humore oculi partibus affectis adhærescente, com. 3. in 3. de morb. vulg. 48. Græcis σῦκα ἢ συκώσεις, eruptiones ulcerosæ sunt, rotundæ, subduræ, rubicundæ, quas dolor comitatur: fit hoc malum, magnâ ex parte, in capite, sed & reliquo etiam corpore: fit etiam in ano, & Marisca dicitur: in palpebris adhuc fit, & dicitur etiam σύκωσις, quòd scilicet ficus granorum referat similitudinem, undè ficosam appellant palpebram.

Fistula,

Fistula, σύριγξ, *est angustus & longus sinus, lib. de tumor. cap. 5. per similitudinem dictus à musicis instrumentis, quæ oblonga obtinent cava, fistulæ nominari solita. 2. progn. 64.*

Fistula urinaria, Urethra, *Græcis est meatus in pene, per quem urina redditur & ex corpore excernitur. 4. aph. 76.*

Fistulosus, *seu* flatuosus nervus. *Vide* Cavernosū.

Flatuosus morbus. *Vide* Hypochondriacus.

Flatuosus spiritus, *qui &* Flatus *dicitur, tumorem excitans flatuosum, crassus ac vaporosus est vapor, neutiquàm tenuis; ille enim aëri austrino, hic verò aquilonari aëri aßimilatur: hic in nobis secundùm naturam est, & proin conservandus; ille verò ceu crassus extenuandus ac corrigendus. 2 ad Glauc. 6.*

Flava bilis. *Vide* Amara.

Flexus variciformis, *est plexus ille venarum, & arteriarum in testibus, in cujus primis flexuum partibus sanguis sincerus continetur, qui in ultimis ejusdem flexus vasibus, ad ipsos testiculos, non ampliùs ruber planè, sed quodammodò albicans exiguum adhuc requirit, ad perfectam substantiæ seminis generationem, quod ei à testiculis ipsis accedit. l. 9. de usu part. cap. 4. Vide* Glandulosi assistentes.

Fluctuatio cum sonitu, *Græcè* κλύδων, *symptoma est facultatis concoctricis & retentricis, nec arctè satis, nec sufficienti tempore complectentis, eamq; ob rem insufficienter etiam concoquentis alimentum: undè eò diutiùs in ventre gravitas ex alimento manet, quò tardiùs concoquitur, præsertim cùm nihil in eo continetur, quod verti in flatum poßit, ventriculo vehemẽter perfrigerato existente.*

Flu-

Fluxio, *quædam est inflammationum causa, nempè quæ perindè ut inflammationes, non admodùm occulta, tametsi quandoq; nullâ sensibili fluxione præcedente, membrum cõfestim patitur inflammationẽ. Affectio, inflammationem quæ generat,* Rheuma, *i. e fluxio vocatur; ipsa verò paßio,* dispositio Rheumatica. *2. ad Glauc. 2.* Fluxio *insuper dicitur pilorum defluvium, quod tabescentibus magnâ ex parte, atq; ex diuturno morbo convalescentibus, evenit. lib. finit. med.*

Fluxiones ventris *vocat Hippoc., cùm semper & aßiduè, humida dejiciuntur excrementa, sinè tenesmo, & lienteria. 1. de morb. vulg. 36.*

Fluxus hepaticus *est, in quo ob imbecillitatem hepatis, ab intemperie frigidâ inductam, alvi sedimina, aquæ, in quâ nuper mactata caro abluta est, redduntur simillima. 5. de loc. aff. 7.*

Fluxus muliebris, *est sanguinis albi saniosi ex utero profluvium. 9. simplic.*

Focile majus & minus. *Vide* Cubitum.

Focus febris. *Vide* Febris focus.

Fœtus *(quo tempore in utero, semen, feminis speciem refert, ut in abortu & dissectione visum est) ab Hippoc. vocatur, ubi semen in uterum injectum, sanguine repletum fuerit, & Cor, & Cerebrum, & Jecur indistinctam quidem adhuc & informem, quandam tamen coagulationem, & magnitudinem alicujus momenti præ se tulerint, carneaq; appareat fœtus substantia, nec ampliùs seminalis; undè neque* genituram *ampliùs, talem formam appellat Hipp., sed* fœtum. *1. de semin. cap. 9.*

Folliculus fellis. *Vide* Fellis folliculus.

Fomenta, *&* fotus, *sunt, qui per spongias, calidâ aquâ*

deco-

decoctionis alicujus simplicis imbutas, & expressas, alicui corporis parti fiunt. 2.de loc.aff.1.

Foramen cœcum, *idem est quod auditorius meatus. Vide* Auditorius meatus, *&* Cœcum foramen. Cœcum *dicitur, non quòd reverà cœcum sit, sed ob flexuosam meatus auditorii obliquitatem: quæ causa est, cur funiculum, aut setam porcinam in hoc ipsum foramen immissam, transmittere non possis. 9. & 11. de usu part.*

Foraminulenta ossa. *Vide* Cavernosa.

Foratio, *est idem quod Perforatio sive Trepanatio, quâ utimur in fracturis Capitis, cùm usque ad Cerebri membranas, Calvariam dividimus. 6.de compos.med.per gen.cap.2.*

Formatrix virtus, *ex semine in uterum conjecto, statis temporibus, universas & singulas conflat partes, ejus, quod gignitur, herclè optima & summa ars, quæ omnia alicujus gratiâ molitur, sic ut nihil otiosum sit, aut supervacaneum. 1.de natur.fac.cap.6.*

Formica, *aliàs* Myrmecia, *&* sessilis Verruca *dicitur. 2.meth.2. Vide* Myrmecia.

Formicans pulsus. *Vide* Vermiculans.

Fornices *seu* testudines, *quas Græci* Psallidas, *ψαλλοειδέα vocant, est forma & figura concava. figurarum omnium ad patiendum difficilima, quâ formâ multa ædificia configurantur, ad cujus similitudinem, pars Cerebri intrinseca quædam efformata,* Fornix *nuncupatur. 11.de usu part.cap.15. Vide* Camarion.

Foveola, *est cavum ulcus, sed parvum, in nigro oculi, lib.finit.med.*

Fractura. *Vide* Unionis solutio, *&* Rhegma.

Fractura caulatim sive ad instar disruptorum caulium, & in medio perfracti raphani facta. *Vide* Abductio.

Frictio (*τρῖψις*) sicca *est, cùm corpus universum, solis manibus vel linteolo, nullo admisto humido, aut pingui corpore, fricatur; cui opponitur* frictio humida, *quæ fit per aquæ & olei admistionem: ubi enim, cum oleo aqua confunditur, haud facilè solubili mistione coit, ita ut, quibus corporibus ita inungitur oleum, necesse sit, & plusculum inhærere aquam; sola enim aqua, quæ foris circumfunditur, facilè defluit, & quæ in poros ingressa corporis, nullam habens ansam, promptè effluit, nisi oleum admisceatur. 3.simplic.cap.25.*

Frigus, *non eodem modo in sanis, & ægris sumitur: in ægrotantibus enim aliud est, rigere, aliud, horrere, aliud, algere; Accessionis etenim insultus aliis cum rigore, alteri cum horrore, alteri cum sola frigiditate oritur. Quòd si quis, cum nulla concussione & agitatione corporis perfrigescit, nec corpus, nec omninò cutis inæqualiter, & præter voluntatem eidem moveatur,* perfrictio *dicitur; non tamen hic riget, nisi motum concussionis inæqualem, & cutis, & totius corporis sentiat, isq;* Rigor, *ῥῖγος dicitur; si verò cutem quidem perturbet, & per quosdam insultus quatiat, corpus autem totum non commoveat,* Horror, *&* Horripilatio, *Græcè φρίκη nominatur. Et proin Horror, affectus solius cutis talis existit, qualis totius corporis passio, existit Rigor. lib.de trem.& palp.cap.6.*

Frons, *μέτωπον, est pars faciei supra oculos sita, & ad tempora usq; protensa, substantiâ musculosâ, & osse subjecto (quod* Coronale *vocant) constans, superposita superciliis, pilis nuda, inter utramque aurem sita. lib.Introd.cap.10.*

Fugaces fructus, *aliàs* Horarii, *&* Horæi *dicuntur, sunt, qui nascuntur eo tempore, quod* Horam *vocant. Est autem Hora, Græcis id anni tempus, in cujus medio Caniculam exoriri contingit. Tempus porrò hoc, est dierum quadraginta, quo tempore horarii fructus constant, nonnulli jam declinantes, alii incipientes, alii in suo vigore, aut ultra vigorem, aut citra consistentes. Vocant autem ipsos* horarios, *non solùm quòd dicto fiant tempore, sed (ut mea fert opinio) ut ita ab his, qui ad reponendum sunt idonei, distinguantur, quando & triticum & hordeum, semina cerealia, & omnia, æstivam quidem atq; anniversariam habent generationem, sed non citò corrumpuntur; sicuti propriissimè* horarii *dicti* fructus, *ut cucurbitæ, mora, pepones, melopepones, persica, & alia id genus, quæ si quis in hyemem servare volens, exsiccata reposuerit, eo etiam modo veterem naturam, in contrarium imitabuntur. 2. de aliment. facult. cap. 2.*

Fuliginosus vapor *est, qui ex deustione assatorum elevatur. lib. de usu puls. 7.*

Fuligo. *Vide* Fumus.

Fumus *&* Fuligo, *vapores sunt, qui elevantur, ille quidem ex materiis semiustis, hic verò ex immodicè assis, ustisq;. Est namq; fuligo, vapor terrestris, fumus, mistio quædã ex terrestri, aqueaq; substantia: 8. meth. 5. utrumq; materiæ, ex qua oritur, adustum excrementum, quod in sublime fertur, significat, non secùs ac in febribus fuliginosum excrementum, expiratione & contractione arteriarum, natura, ex corpore expellit. 3. de præsag. ex puls. cap. 7.*

Fulva. *Vide* Dichroma.

Funis brachii vena, *est pars venæ humeralis, quæ protenditur, secundùm diversas adjutorii (i. e. ossis humeri) partes. lib. de anat. viv. & de ratione cur. per sang. cap. 16.*

Fungos, *vocant crassas palpebrarum eminentias, item ex capitis vulneribus quæ nascuntur,* πλαστήματα σαρκώδη. *Gal. com. 3. in 3. de morb. vulg. 49.*

Furcula superior, *&* inferior. *Vide* Claves.

Furfuratio, *quæ &* furfur, *&* πιτύα *appellatur, est, cùm quibusdam se scalpentibus furfuribus similia, ex capitis cute decidunt, à vitiatis succis nutriciis provenientia. 1. de compos. med. loc. 6. ubi affectus hic* Pityriasis *dicitur.*

Furor. *Vide* Melancholia.

Furor ἐρωτικὸς, amatorius, *qui ex amore fit; perindè atq; is, qui ex Musis,* προτεπτικὸς *dicitur.*

Furunculi, Dothienes, Δοθιὴν *Græcis dicti, tumores sunt præter naturam, ex genere phlegmonum, ex similibus humoribus, quibus & Vari geniti, exerentes sese per universum corpus. Duplices sunt, aliqui, ut ita dixerim, varosi, duri, & ægrè concoctiles; aliqui inflammatorii, adnexas habent febres, ubi tumor in magnitudinem excrescit, & in pus transmutatur. 5. de compos. med. loc. c. 7. Estq;* furunculus mitis *quidem, cùm in ipsa sola cute constituitur;* malignus *verò, cùm altè exoritur, Phymati, i. e. tuberculo similis, à quo solâ duritie differt. l. de tumorib. c. 15.*

Fusaneus morbus *est, qui omni loco & tempore fit. Gal. lib. finit. med.*

G

GALIANCONAS. *Vide* Ancos.

Ganglia, γάγγλιον, *Avicen. & Paulus vocant* glandulas, *apostemata sunt glãdulosa, sicut avellana, & nux accidunt, super manus & frontem, compressa digitos effugiunt, & mox redeunt, & aliquando multiplicantur, quandoq; impositione, & forti alligatione laminæ plumbeæ*

curantur & diſcutiuntur: paßiones has etiam Contractiones vocat Gal.5.de compoſ.med.per gen.cap.7.Paulus lib.4.cap.16. Vocantur etiam & Gangilia, quaſi concretiones,& contortiones quædam,ex lento & mucoſo humore accreſcente & conglomerato, quod proprium nervorum alimentum eſt.2.de artic.56.

Gangrena,γάγγραινα,eſt alicujus membri mortificatio, ex magnitudine inflammationis,quæ adhuc fit,non autem, quæ jam facta eſt.2.adGlauc.9.Nam cùm omninò membrū effectum eſt demortuum, ita ut punctum, vel ſectum, vel uſtum,non ſentiat,quæ patitur,ſtatim id-ipſum reſcindere oportet,quà ſanam partem vicinam attingit,ſed quod ita affectum eſt,denigratur; quod verò in medio eſt conſtitutum, ita ut tendat ad mortificationem, Gangræna nominatur.Ibid. Vide Syderatio. Hippocrates Gangrænas quoq; emortuarum venarum torporem,nominat,qui ex nimia inflammatione conſequatur.2.de fract.24.

Gargareon,ſive Gurgulio,Cion Columna,Curgulio,eſt ea gutturis pars, quæ faucibus adjacet,cùm ſecundùm naturam ſe habet; cùm autem morbo afficitur, ita ut ejus extremitas phlegmone laborans,ſit ſimilis acino uvæ,dicitur Uva: quando tota hæc pars afficitur,Cion, Columna.Dicitur & Himàs, Græcis γαργαρεὼν,ςαφύλη, κιὼν, κιονὶς, ἱμάς.4.de loc.aff.cap.3. Id-ipſum Gargareon quia ad vocis modulationem fit, ideò à quibusdam plectrum,πλῆκτρον,i.e.vocis refractorium appellatur.7.de uſu part.cap.5. Hanç eandem partem, Columellam, Staphylem, & carnoſam particulam ſummo ore dependentem vocant, 6.de compoſ med. loc.cap.3. Vide Columella,Pharynx, Staphyle, Epiglottis.

Gaſtrocnemion,eſt poſterior tibiæ pars carnoſa, ſeu tibiæ

tibiæ venter, (ut anterior tibiæ pars carnis expers, dicitur Anticnemion, ἀντικνήμιον,) Græcè γαςροκνήμιον καὶ γαςροκνημία, Sura appellatur. lib.de muſcul.diß.cap.32.& 2.de anat.adm.cap.4. Vide Sura.

Gaſtrorophia, i.e. abdominis ſutura. 5.de anat.adm. cap.6.

Gemelli. Vide Nates Cerebri.

Genæ,aliàs Malæ, γένυς, faciei pars ſunt,quæ inter naſum & aures ſitæ ſunt, quæ benè coloratis & ingenuis, pudore ſuffuſis,rubent.lib.Introd.cap.10.

Genion.Vide Mentum.lib.de muſc.diſſect.cap.2.Vide Mentum.

Genitalis meatus, quem varicoſum aſsiſtentem vocant, maxima illa via eſt, quæ genituram, à teſtibus hauſtam,ad Colis radicem defert. 1.de ſemin.cap.15.

Genituram,appellat Hippoc.illud, quod in abortu rejectum,vel diſſecto utero exiens,ſeminis ſpeciem repræſentat, non autem animal conſtitutum; id quod primis duobus menſibus ſolet accidere,quo tempore neq; fœtum, neq; embryon vocat, ſed genituram. 1 de ſem.cap.9. Genituram etiam aliquando appellat,membra genitalia, & in fœminis quidem uterum, in maribus verò,ſeminaria vaſa quæ nuncupantur.3.de art.41. Vide Cyema. Frequentiùs autem genitura ſumitur,pro ſemine recenter emiſſo, vel in ſuis vaſis adhuc contento,Græcè γονή. Hipp.lib.de natura pueri.

Genu, Græcè γόνυ, eſt femoris & tibiæ dearticulatio, & artificioſißima connexio, & talis quidem, in quâ ſinus quidam prominens, alterius caput excipit,quod anteriori parte,quò firmiùs fieret, rotulâ,ſeu patellâ munivit,quam μύλην, & ἐπιγονατίδα vocant,quæ prohibet,ne femur cur-

vatis, aut per declivia currentibus loco excidat, & dilabatur. lib. de ossib. cap. 21. 22. & lib. Introd. cap. 10.

Gerocomica, γηροκομική, est ea Medicinæ pars, quæ senes regit, iisdemq; convenientem vitæ ac victus rationem præscribit: de part. art. medic. cap. 5. De qua incertum, an ad ὑγιεινὴν, an ad θεραπευτικὴν pertineat, cùm senum corpus, neutrum sit, plures tamen eam salubris Medicinæ partem esse statuunt.

Gibba Hepatis. *Vide* Sima.

Gibborositas, quæ Græcis κύφωσις dicitur, est distortio spinæ, in posteriorem partem. 3. de artic. 2. *Vide* Cyphosis, & Incurvatio.

Gibbus est, ubi inter distractas vertebras, vel una, vel plures illæsæ permanserint; fit, ubi unica duntaxat vertebra, aut etiam duæ, aut tres, sese deinceps consequentes distrahuntur, eâ parte, quatenus spinam cavari contingit. 4. de loc. aff. 5.

Gilva emplastra. *Vide* Dichroma.

Gingivæ, οὖλα, carnes sunt, quæ sunt circa dentes. 9. de usu part. cap. 15. ubi primùm è locellis suis & alveolis emergunt. 5 de compos. med. loc. cap. 8.

Ginglymos, species est Diarthroseos, quâ ossa, sese invicem ingredientia, conjunguntur, ita ut unum idemq; os excipiat simul & excipiatur: sic ergo connectuntur, E. G. ut vertebræ, inter se, ac cubitus, humerusq; colligantur. lib. de ossib. in proœm.

Glabrities. *Vide* Madarosis.

Glacialis humor. *Vide* Crystallinus.

Glandium. *Vide* Thymus.

Glans, est finis, & extrema totius Colis pars; cutis, quæ eam vestit, prẹputium dicitur. 5. meth. cap. 13. Quanquam Aristo-

Aristoteles 1. de hist. animal. cap. 13 dicat, cutem, quæ Glandem integit, carere nomine, & totum, quod ex ea cute, glandeq; constat, præputium appellat. Dicitur alio significato etiam glans, suppositorium, quod clysteris loco sedi inditur. 6. de compos. med. loc. cap. 3.

Glandula, corpus quoddam carniforme est, laxum & fungosum. Glandulæ (inquit Gal.) utiq; velut cunei quidam, vasorum divisionibus incumbentes, fulcimentum ipsis suggerunt, ut à nullo violento casu afficiantur. 4. de usu part. cap. 20. Glandulam etiam suppositorium vocat, com. 2. in 1. prorrhet. 6. Glandulam etiam Thymum dicunt, 3. de aliment. facult. cap. 6. Sunt autem propriè sic dictæ glandulæ, (quas Adenes vocant,) imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes, supervacuâ & sibi tùm quantitate, tùm qualitate adversâ transmittunt; quippè valentius est arteriarum, venarum, nervorum, musculorum robur; imbecillius autem, aut prorsus nullum, quàm corporum glandulosorum natura. 13. meth. 5.

Glandulæ laryngis, sunt corpora laxiora, & fungosiora cæteris glandulis, laryngi utrinq; adjacentes, factæ à natura, ut partes omnes, quæ tùm ad laryngem, tùm ad fauces pertinent, humore ad ipsas largiter decumbente perfunderent. 7. de usu part. cap. 17.

Glandulosi assistentes, *vel* astites, *vel* parastatæ, vasorum seminariorũ plexus, *seu* flexus variciformis, plexus Capreolaris, & Hœderarius, 1. de sem. cap. 12. homonyma sunt, significantia duo vasa, venam scilicet, eiq; subjacentem arteriam, flexus multos numero æquales, instar capreolorum quorundam, variè complexorum efficientia, quo in implexu, sanguis & spiritus, qui ad

testes feruntur, diutissimè coquuntur, ipsumq; semen elaboratur, iidem flexus postremi in testes terminantur, qui testes, laxi & cavernosi, chymum, qui in vasis incepit concoqui, excipientes, exactiùs percoquunt, & perfectam seminis formam ubi adeptus est, id-ipsum per aliud vas, quod ad pudendum porrigitur, semen ejaculantur: quod vas spermaticum maribus latum & longum, fœminis angustum & breve natura concessit. 14. de usu part. 10. & 11. Varicosum assistentem vulgus Vasa deferentia appellat, uti vasa sese priora, præparantia. l.1. de semin. c.15.

Glandulosa corpora, primus Herophilus, ἀδενοειδεῖς προστάτας, quasi glandulosos præsides, aut prostates appellavit: sunt illa, utraq; parte colli vesicæ, locata; in iisdem humor quidam, spermati similis, crassus, viscosus, verùm longè tenuior continetur, qui in coitu simul unà cum semine elabitur, reliquo autem tempore omni paulatim congeritur: cujus usus est, ut ad Venereum coitum excitet, & in coitu delectet; deniq;, ut ad instar olei meatum urinarium humectet, & inungat adversùs urinæ rosionem, & ne exsiccatus considerat, prohibeatq;, quò minùs per se lotium ac semen facilè feratur; in masculis glandes hæ (aliàs vesiculę seminariæ dictæ) notabilis magnitudinis sunt. 14. de usu part. & 1. de semin.

Glaucosis, γλαύκωσις, Glaucedo, est oculorum affectus, ex immodica siccitate, vel concretione humoris crystallini, vel ex largiori ejus evacuatione (quæ in compunctionibus accidit) progigni solitus, cœcitatem præ omnibus aliis, qui oculis accidunt, morbis maximè inferens. 10. de usu part. cap. 6. Glaucoma verò (γλαύκωμα) est naturalium humorum, in glaucum colorem mutatio. lib. finit. med. Diciturq; id oculi vitium, quod ortâ suffusione, ex humo-

humore circa pupillam valdè concreto, & resiccato contrahitur, & oritur: undè Glaucedo à siccitate est, ut Glaucoma ab humiditate: & propterea Gal. 3. aph. 31. dicit, Glaucoma speciem esse ὑποχύματος, i.e. Suffusionis; non tamen docet esse eundem morbum: differt enim suffusio, tùm à Glaucedine, tùm à Glaucomate; quòd suffusio extranei humoris, & aliundè influentis concretio; glaucedo verò ipsius humoris crystallini est densatio, & resiccatio. Nec omnes suffusiones tantæ sunt, ut toti pupillæ prætendantur, & visum ex toto adimant; Glaucoma verò crystallini universi est, atq; siccitas, per ipsum totum ex æquo diffusa, & ex siccitate concretio. Ad-hæc, pleræque suffusiones curationem recipiunt, cùm tamen nullum glaucoma curetur: uti nullus alius morbus, ab immodica siccitate proveniens, facilè & plenè curatur.

Glaucedo. Vide Glaucosis.

Glaucoma. Vide Glaucosis.

Glene est, quod in superficie extremi ossis, tùm capitum, tùm sinuum, situm est, ab ocularis sinus similitudine sic dicta. lib. de ossib. in proœm. Vide Articulus.

Glenoides, sunt duo sinus leniter cavi, in inferiore summæ vertebræ parte, (quos ab ocularis sinus similitudine sic appellant) similes superioribus: quanquam sinus superiores, (cùm caput ipsum excipiant) non abs re sunt majores; infrà verò minores sunt, qui vertebram secundam admittunt. lib. de ossib. cap. 8.

Glossocomion, aut Glottocomion, machina quædam est, in qua extenduntur & vinciuntur fracta membra laqueis, ad justam eorundē distentionem. 7. de usu part. c.14.

Glutia, Græcis γλούτια, i.e. parvæ nates Cerebri, sunt tenues ac prælongæ Cerebri eminentiæ, ex utraq; parte

illius meatus, qui spiritum ex medio Cerebri ventriculo, in Parencephalidis ventriculum transmittit, quarum concursum, hominum conjunctis inter se femoribus, sive natibus, rectißimè comparaveris. Sunt autem, qui Didymis, h.e. testiculis, ea aßimilantes, malunt vocare Didymia, *sive* testes; *quæ verò his proxima,* glutia. *9.de usu part.cap.14.*

Glutinatorium medicamentum, *quod &* sanguinarium, cruentis opitulans, & enæmon *dicitur, est, quod vulneris oras committere & glutinare molitur. 3.de compos.med.per gen.cap.2.*

Gluton, *h.e. Natem, appellant alterum ex duobus processibus cervicis, oßis femoris, qui major, & exterior, & gibbus est. lib.de oßib.cap.21. Vide* Femur.

Glycea medicamenta *sunt, quæ vel purgant, & vel acres humores indulcant quasi & alterant. lib.de Dynamid.in proœm.*

Gnaton. *Vide* Ethmyodes platysma.

Gomphos, *Latinis* Clavus, *affectus oculi est, in quo pupilla egrediens, pelliculas Uveæ, superficie-tenus operit; unde ejus forma fit quasi clavus. lib.de ocul.cap.11. Vide* Clavus.

Gomphosis, *Synarthroseos species est, cùm ad instar clavi, os, oßi, infigitur: vel cùm os unum, alteri penitùs est infixum, ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveatur. lib.de oßib.in proœm.*

Gonorrhœa, *est seminis invita & aßidua excretio cole non extenso.* Gonorrhœæ *autem nomen planè compositum est,* ἀπὸ τοῦ ῥεῖν, καὶ γόνιμα, *quasi seminis genitalis fluor, ob imbecillitatem retentricem continentium ipsum corporum. 6.de loc.aff.6.*

Gracilis *sive* tenuis pulsus *est, in quo longitudinis*

dimensio, quodammodò duabus reliquis dimensionibus præstat; in quo autem duæ reliquæ superant longitudinem, pulsus *hujusmodi* turgidus, *sive* crassus *appellatur. 1.de differ.puls.cap.5.*

Grando, *est tumor crassus, in partibus interioribus palpebrarũ coagulatus, grandini haud absimilis. l.de ocul.c.9.*

Graphioides, *aut* Belenoides processus, graphio, *seu* stylo, *&* acui similes, *eamq; ob rem* styloides *dicuntur, a columnæ specie, quæ partibus hujusmodi sese offert,* tenues ossium capitis processus *appellitant. 10.de usu part.cap.4. Præterea,* Graphioides *&* styloides processus, *est cubiti processus, quem è directo parvi digiti porrectum, à graphii seu styli modo, Græci* dissectores *sic vocant. 1.de anat.adm.cap.10.*

Gravativus dolor. *Vide* Dolor tristis.

Gravedo, *sive* Coryza, *est tenuis & incoctus humor, qui per nares secernitur. 2.progn.49. Hunc Gal. docet non esse pituitæ speciem, ut quidam falsò asserunt, sed excrementum, à Cerebro destillans, tenue, aut crassum, quod tùm in senibus, tùm iis, qui ratione quavis sunt perfrigerati, plurimùm acervatur. 2.de natural.fac.c.9. Vide* Coryza.

Graveolentia. *Vide* Beneolentia.

Gravis, *seu* gravativus dolor. *Vide* Dolor tristis.

Gressuram, γλιχάλα, *vocat Hippocr. totum id, quod inter inguina utriusque cruris est, cujus mediam partem* περίναιον *nuncupat, Latinis* interfemineum, *eò quòd duobus feminibus interjacet. Est intestinum, seu intercapedo, quæ ab exortu pudendi, usq; ad anum pertingit, ubi etiam vesicæ collum collocatum est. 4.de artic.45.*

Grumus, *Græcè* θρόμβος, *est concretus sanguis. lib.de atra bil.cap.2. & lib.de tumor.cap.2.*

Gui-

Guidez venæ. *Vide* Apoplecticæ.

Gula. *Vide* Oesophagus.

Gurgulion. *Vide* Staphyle, & Gargareon.

Guttur. *Vide* Larynx.

Gutturosos, *i.e.* ἐξεχεβρόγχους, *quasi* gutturemilos, *vocat Hippocr. eos, qui prominentia in anteriorem partem guttura habent; guttur enim (Græcis βρόγχον) vel totam asperam arteriā nominat, vel fauces tantùm 3. de artic. 8.*

Gynæciæ, διαθέσεις, *i.e. mulierum paßiones. lib. de Gynæciis.*

Gynæcomaston, *i.e. muliebris mammæ, & subjectæ additæq́; mammis pinguedinis, auctio est, præter naturam. lib. finit. med.* Γυναικομαστὸν, *muliebrium mammarum summum incrementum;* τὰ δὲ γυναικεῖα, *muliebria sunt & menstruæ mulierum purgationes.*

H

HABITUS, *est partium nostri corporis structura, constitutio, & compositio: quâ ratione dicimus, Hujus corpus esse habitus solidi, compacti, rari, cujus ratione etiā corpus rarum facilè evaporatur, & syncopen incurrit, habitus verò densiores in morbis cunctātер diutiúsq; laborant. 2. de rat. vict. 47. Præterea,* Habitus *nomen usurpamus, de omni re, quæ cōstans est, & ægrè amovetur: undè & sanitatem* bonam habitudinem *dicimus. lib. de bona habitudine. & 4. de rat. vict. 25.*

Hæderarius flexus. *Vide* Glandulosi assistentes.

Hæmalopa, *est cruenta suffusio, ad plagas oculi illatas oboriri solita, 4. de compos. med. loc. cap 8. & proin sugillatio in oculis, ex plaga aut ictu, aut effusio, sub contusum locum, sanguine. Undè Archigenes dicebat,* Hæmalopa *idem malum esse cum* Hyposphagmate, *nec in oculis duntaxat, sed etiam in omni alia corporis parte, posse contingere.*

Hæmatosis, *i.e. sanguificatio. Vide* Hepar, & Sanguificatio.

Hæmodia, *est affectus, dentes, gingivasq; infestans, cùm quispiam & austeros, & acidos cibos ingesserit, adeoq; dentium quidam quasi stupor, cui portulacam manducatam mederi, experientia probat. 2. de loc. aff. 6.*

Hæmophobus, *i.e. sanguinis mittendi timidus. 9. meth 5.*

Hæmoptoicus *is est, qui sanguinem sputo ejicit. lib. 7. de compos. med. loc. cap. 4. sive vomendo, sive tußiendo, sive screando, sive simpliciter expuendo, rejiciatur. 4. de loc. aff. 5.*

Hæmorrhagia, *i.e. sanguinis eruptio, & abundans effusio, quæ si per magnum vulnus fiat, per largum obitur fluxum; sin angustum, manat per foramen, ut in venis secandis rivulosè exire solet. Differt autem* Hæmorrhagia *ab* Hæmorrhoide, *quòd illa sit abundans effusio sanguinis ex venis indifferenter qualibuscunq;, hæc verò effusio sanguinis, ex ani, sedísve venis per dissultationem ac paulatim facta, ut quæ utplurimùm memoratorum vasorum ob erosionem oriatur. lib finit. med. Undè* Hæmorrhoidas, *sanguifluas venas, in ano existentes, appellant. 4. de art. 40.*

Hæmorrhoides. *Vide* Hæmorrhagia.

Halituosa, *seu* Vaporosa *sunt, quæcunq; per cutem foràs exhalare apta sunt;* Humida, *quæ per vesicam;* Sicca, *quæ per alvum; quippè à vincenti in singulis eorum substantiâ, nomina ipsis imponuntur.* Contraria halituosis & diureticis, *dicuntur* Emplattomena, *quæ exiguis meatibus cutis, & vesicæ inhærentia obstruunt, & ea, quæ per*

per cutim,& urinas expurgantur,p.n.in corpore detinent; quæ verò opponuntur solutivis,*dicuntur* stryphna,*quòd valenter adstringant.8.meth.2.*

Halituosus vapor & spiritus, *ex partium humiditatibus, ad summum concoctis,in tenuem halitum, virtute insiti & validi caloris lentè solutis factus, insensibili transpiratione in ambientem effluit; ubi verò calor imbecillior est,vel naturalis humor,tùm semicoctus,tùm crassus, tùm glutinosus,atq; particula densior, ibi crassior excitatur halitus,quàm ut transpirare possit.14.meth.7.*

Harmonia in ossibus, *species Synarthroseos est, in qua ossium structura,per simplicem lineam fit. E.G. Maxillæ superioris, ad-hæc narium & quædam etiam Capitis ossa, ad hunc modum inter se juncta. lib.de ossib.in procem.*

Hebetudo, & offuscatio visus, *est summa offensio visionis,sinè causa manifesta. lib.Introd.cap.15. Græci vocant* ἀμαύρωσιν, *Arabes* guttam serenam: *differtq; ab* Amblyopia(ἀμβλυωπίας) *in eo,quòd magis in illâ,quàm in hac læditur visio.*

Hectica febris,*duplicem habet significationem; sic enim dicitur omnis febris, quæ solutu difficilis est, (sive sit pituitosa, sive melancholica, opposita* τῇ χ[illegible], *h.e.* febri solutu facili.) *Alterâ verò significatione, speciatim magis dicitur* Hectica febris; *quæ &* putridæ, *&* diariæ *opposita,dicitur* Hectica, *quod in habitu corporis* ἕξιν *appellant,tanquam in subjecto consistat: est enim hectica febris,calor præter naturam in solidis partibus ipsius Cordis accensus. Vide* Febris hectica.

Hecticus pulsus, *perindè ut Febris hectica vocatur, qui nō magnoperè ullo modo varians, manet sibi in perpetuum*

tuum similis, cohæretq;, nec solvitur unquam, quòd totus corporis habitus, in ejuscemodi febribus, & pulsibus, morbum induit. lib.de pulsib.ad Tyrones,cap.8.

Hecticus spiritus, *seu* insitus, *& naturâ partium substantiæ complantatus,* spiritui influenti *opponitur* naturali, *&* animali, *in universo corpore,cumprimis solidis corporis in partibus continetur,ex quo quippè compositæ sunt,iisdemq; nec divisis,nec condensatis, nec è loco suo motis conservatur; resolvitur autem spiritibus influentibus intensis,ut in phreniticis;vel dissolutis,ut in lethargicis,vel iis,qui cardiaco affectu laborant. lib.Introd.cap.13.*

Hedra,sedes,anus,podex,*dicitur & Græcis alio nomine* δακτύλιος, *&* πρωκτὸς:*est autem meatus ventris inferior,continendis, & è corpore egerendis excrementis destinatus. Adhuc* Hedra *apud Hipp.lib.de vulnerib.Capitis, est ossis fracturæ species talis,ut in eo teli vestigium remaneat,atque appareat, quâ telum insederit. Hippoc.lib.de vulnerib.Capitis.*

Hedysma, *i.e. unguentum odoratum.1.de compos. med.loc.cap.2.*

Hegemonicæ, ἡγεμονικαὶ, *i.e. principes animæ virtutes,sunt rectrices,& animales, quæ in capite collocantur, videlicet facultas imaginatrix,ratiocinatrix, & recordatrix, lib.de sympt.diff.cap.3.*

Helcydria, *i.e.pustulæ ulcerosæ,in capite genitæ. 1.de compos.med.loc.cap.9.*

Heliosis, ἡλίωσις, insolatio, *est corporis in Sole apricatio. Remedii genus est,veteribus Medicis usurpatum variis modis: alii enim ad Solem ejusq; radios exponebantur,sive stantes,sive ambulātes,sive jacentes; quo remedio,præmissâ per alvū evacuatione,juvabātur Hydropici, Ischiadici,*

Nephri-

*Nephritici, Paralytici, Elephantici, Cœliaci, Hysteric*æ *mulieres & albâ uteri fluxione laborantes, & Cephalalgici, ubi ex eo auxilio, corporis perspirationem uberiorem, sudores, alvi adstrictionem, adipis consumptionem, tumorum laxorum, tùm maximè hydropicorum detumescentiam, facilem respirationem, omnisq; superflui humoris absumptionem fuissent consequuti.*

Helos, *sive* Clavus, *est callosum tuberculum, album, rotundum, capiti clavorum simile, toto in corpore proveniens, quod pedum cumprimis in plantis, digitisq;, & calcaneis, accidit, & oculis. Vide* Clavus.

Helodes febris. *Vide* Febris Helodes.

Helosis, *est curva ac reflexa palpebræ eversio, utroq; oculi musculo convulso, partem Tarsi sibi continuam ad sese trahente; id quod in magnis morbis magnum malum significat. Ipsam hanc palpebrarum contorsionem Hipp. vocat* Campylon. *10. de usu part. cap. 9.*

Helminthes. *Vide* Elminthes.

Hemitritæos febris, ἡμιτριταῖος πυρετός, Semitertiana febris. *Vide* Febris semitertiana.

Hemicrania, *aliàs* Heterocrania, *Græcis* ἡμικρανία τε ᾗ ἑτεροκρανία, *affectio est dolorosa, circa dimidiam capitis partem, modò dexterã, modò sinistram, (juxta suturam sagittalem quæ terminatur) utplurimùm per circuitum exacerbatur, plerisq; circa temporum musculos dolentibus, quibusdam in vertice capitis, quidam verò adeò vehementer dolent, ut ne manuum contactum facilè ferant, in quibus pellicula Calvam ambiens, læsa est. 2. de compos. med. loc. cap. 3. Estq; & aliud* Hemicraniæ *genus, quod* Sphacelodes *nominant, videlicet convulsorius, dimidiæ partis capitis dolor. 2. de loc. aff. 7.*

Hemi-

Hemiplexia, ἡμιπληξία, *i.e.* Paraplegia. *Vide* Paraplegia.

Hepar, *Latinis* Jecur, *est membrum princeps, quod in dextro hypochondrio collocatum, venarum omnium principium, & primum sanguificationis, sive hæmatoseos officina, & instrumentum est, & nutrientis virtutis fons. 4. de usu part. cap. 12.*

Hepatica vena. *Vide* Axillaris.

Hepaticus affectus, *est jecoris imbecillitas citra phlegmonem, cùm nutrimentum per vasa, quæ in mesenterio sunt, veluti per ora quædam semicoctum attraxit, & per eadem, id ipsum semicoctum ablegat in intestina, undè oritur excretionis species, maximè similis loturæ carnium cruentarum, ac recenter enectarum, seu, quod idem est, aquosi sanguinis: atq; hoc quidẽ symptoma semicoctorum ciborum vomitioni, ob p.n. affectum ventriculi quæ excitatur, proportionatum est. 3. de sympt. caus. c. 2. Eos igitur, qui sic affecti sunt, & quibus visceris hujus vires fuerint imbecillæ,* Hepaticos *vocat, affectumq; hunc,* hepaticum fluxum, *alium à* Dysenteria *facit. 5. de loc. aff. 7. Affectio hæc,* hepatica *appellata, veluti etiam &* Cœliaca, & Stomachica, *citra tumores præter naturam, circa ipsas partes contingit, ut docet Gal. 8. de compos. med. loc. cap. 6.*

Hepiala febris, ἠπίαλος πυρετός. *Vide* Febris Hepiala.

Hepsema, *i.e.* Sapa. *Vide* Apothermon.

Herculeus morbus. *Vide* Comitialis.

Hermaphroditus, *complexus est masculini sexus & fœminini, utroq; etiam simul genitale proprium obtinente. lib. finit. med.*

M

Hernias. *Vide* Ramex, & Celas.

Herpes, *aliàs* Serpigo, *est repens inflammatio, ex sincera flava bile, suam servante naturam. Quæ ipsa bilis flava si cum sanguine per totum corpus deferatur, morbum facit, qui* Icteros, *i.e. Regius appellatur; sola verò quando ab aliis succis secreta est, & in aliquo externo membro consistit,* Herpes *vocatur: quæ si crassa sit, totam exulcerans cutem, usque ad subjectam carnem,* Herpes exedens, *sive* ἐσθιόμενον, *sive* Phagedæna; *si verò tenuior fuerit, id, quod in superficie est tantùm veluti deurens, generis sortitur appellatione, ac simpliciter & sinè adjectione* Herpes *vocatur.* Herpetis *species altera* miliaris, *Græcis* Cenchria *vocatur, quoniam parvæ pustulæ ac multæ per summam cutem, similes miliis, in ea excitantur, quæ nō protinùs ulcus faciunt, quemadmodum alter, sed interposito tempore in ulcus abeunt. 2. ad Glauc. 1. & 6. aph. 45. Est autem omnis Herpes ejusdem generis cum* Erysipelate, *atq; hujus quoq; magis cum eo, quod exulceratum est: differunt autem humoris tenuitate; est enim admodùm tenuis, qui* Herpetem *excitat, adeò ut non solùm interiores partes, substantiâ suâ carnosas, transeat, sed etiam cutem ipsam, ad summam usq; cuticulam tùm erodat, tùm exedat, per quam si sudoris vice transiret, haudquaquam ulcus excitaret. 14. meth. 17. & 2. meth. 2.*

Heterocrania. *Vide* Hemicrania.

Heterogeneum. *Vide* Dissimilare.

Heterorhythmum pulsum *vocamus, qui alterius ætatis habet rhythmum. lib. finit. medic. Vide* Pararhythmus.

Hexis. *Vide* Affectus, *qui &* Schesis *dicitur.*

Hiatuli, σιωόδοντες *Græcis, ii sunt, quorum venter, inter comedendum in ore invenitur: quod accidit in vehementiore appetentiâ, & fame nimiâ, in qua, venter nonnullis animalibus sursum procurrit; adeò ut nonnulli foràs repere sibi ventrem dicant, aliis verò cibos, quod adhuc mandunt, nec-dum satìs eos ore confecerunt, famelicus ventriculus eripit planè invitis. 3. de natur. fac. cap. 8.*

Hydroa, *pustulæ quædam sunt genitalium partium, summam cutem occupantes, & exulcerantes. 3. aph. 21. Oriuntur, ut ipsum nomen ostendit, ab earum partium sudore acri, bilioso & mordaci, qui persacilè iis in partibus putrescens, pruriginem movet, cutemq; velut ulceribus exasperat. Dicuntur &* Intertrigines. *6. de simplic. cap. de Balaustio. Græci vocant* ἱδρῶα, & παρατρίμματα. *Plinius vocat* Attrita. *Vide* Sudamina.

Hidròs, sudor, ἱδρώς, *est humidum tertiæ concoctionis excrementum, per cutem in aquæ speciem erumpens. Vide* Sudor.

Himàs, *Græcis* ἱμὰς, *affectus est Gurgulionis, à corrigiarum similitudine sic dictus, cùm longior, gracilior, sicciorq; evaserit; (talis enim Loro, quod Græci* ἱμὰς *nuncupant, non ineptè comparari potest.) Differt à* Cionide, *quòd in hac Gurgulio non extenuatus est, sed crassitiem, ex fluxione solito majorem, utplurimùm adeptus esse videtur.*

Hippocratica facies. *Vide* Facies Hippocratica.

Hippocraticum scamnum, *est machina quædam, quam Hippocr. consulit præparandam iis, qui in aliquâ magnâ urbe curaturi sunt. 1. de artic. 4.*

Hippos. *Vide* Equus.

Hirquæ. *Vide* Anguli.

Homiomeres & Homæomeres, ὁμογενεῖς, homogeneæ, *i.e. similares, elementares, & primæ corporis nostri*

particulæ,6.de sanit.tuend.cap.2. quas etiam prima corpora *vocat,8.de placit.8. quæ in ejusdem nominis & essentiæ portiones omnes dividuntur. l.de morb.differ.c.3.*

Homonyma *duplicia sunt, aliqua quidem nullo pacto inter se communicantia, & convenientia; ut, cùm* Canem *dicimus terrestrem & marinum, atq; hæc* æquivoca *dicimus; alia verò, quæ cum synonymis, i.e.* univocis *aliquatenus conveniunt, quatenus ab uno factam appellationem habuerint. lib.4.de vict.rat.13.*

Homoplatæ, *aut* Omoplatæ, *aliàs* opertas scoptulas *vocant, partes sunt, quas ii, qui toto thorace respirant, attollunt sensibiliter & notabiliter, ex difficultate respirationis, præcordia sursum variè & inæqualiter trahentes. 10.meth.8. Vide* Omoplatæ.

Homotona. *Vide* Continua, & Epacmastica.

Horam, *vocat Galenus id tempus anni, in cujus medio Caniculam exoriri contingit. 2.de aliment.facult.cap.2. Vide* Fugaces.

Horarii fructus. *Vide* Fugaces.

Horectica medicamenta, *quæ cibi fastidium auferunt, & appetentiam ejusdem cient & intendunt. de Dynamid.in procem.*

Hordeolus, *est apostema, nascens in extremitate palpebrarum. lib.de ocul.cap.9. Appellanturq; tubercula hæc,* Crithæ, Hordeum, *sive* oculorum tuberculum. *lib.de remed.par.fac.cap.10. Vide* Crithe.

Horrida febris, φρικώδης πυρετός, *dicitur (apud Hippocratem lib.1.de morb.vulg.) non simpliciter ea febris, quæ cum horrore invadit, (id enim innumerabilibus accidit febribus,) sed exquisitus hemitritæus, in quo videlicet magnam accessionis partem, horrores sæviunt, eo maximè die, in quo tertiana & quotidiana continua simul concurrunt. 2.de differ.febr. Vide* Febris horrida.

Horror, *est inæqualis concussio totius corporis, & punctio quædam quasi, seu ulceratio summæ cutis, ipsiusq; carnis sensibilis, ab humore tenui & acri per illam transeunte. 3.de sanit.tuend.cap.5.& 10.meth.4. Vide* Frigus.

Humeraria vena *est, quæ in superficie brachii exteriori collocata, juxta interiorem superficiem musculi Deltoidis ad extremum ipsius protenditur. 3 de anat.adm. cap.5. Hanc* Omiæam *Græci vocant. 1.de anat.adm.c.11. Dicitur autem* humeraria, *vel* humeralis, *quòd obliquior, à clavicula sensim recedens, abeat ad humerum. lib. de venar.& arter.dissect.cap.6. Eadem* Vena capitis, Cephalica, & Vena cubiti externa *nominatur. Vide* Cephalica.

Humerus, *totum illud est, quod in eâ dearticulatione continetur, quâ superior humeri pars,* Epomis, & superhumeralis *dicta, ad Collum vergit, & à posteriori parte, ossi scapulæ; ab inferiori autem, ei ossi, quod, dum totum Brachium attollitur, manifestum fit, &* Ala *nuncupatur, articulatur. 1.de artic.4.& 62.*

Humilis pulsus. *Vide* Latus.

Humor, & Succus, *non idem est.* Humor *enim idem quod humiditas in corpore animantis est;* Succus *humiditas est, quæ in fructibus, quibus vescimur, continetur, & ex medicamentis vegetabilibus exprimitur. lib.de humor. com.1.*

Humor urinæ, *idem quod ipsa urina est, sub quo nomine & substantia, & color urinæ continetur: præter hæc, quod in urina reliquum est,* inhærens *dicitur, & ejusdem* contentum. *lib.de urina, cap.1.*

M 3

Humorem mucosum, *eum appellare consuevit Hippocrates, qui lentore quodam & albedine præditus, ad exangues partes, (ossa, & cartilagines) pro nutrimento mittitur, cùm adeò imbecilla illorum natura est, ut benè conficere alimentum in ipsis nequeat, sed quasi semicoctum relinquat. 3. de artic. 65.*

Hyaloides humor, ὑαλοειδὲς ὑγρὸν, *est humor oculi tertius, in posteriori illius sede collocatus, qui &* Vitreus *dicitur, &* Hyelinos. *Hic quantò crassior & albior est sanguine, tantò à crystallino humore, humiditate atq; albedine secedit. 10. de usu part. cap. 1. Vide* Crystallinus.

Hyatuli. *Vide* Hiatuli.

Hyboma, curvamen, gibbositas, ὕβωμα, *idem est ac* κύρτωμα: *vox generalis est apud Hipp., significans omnem vertebrarum præter naturam factam distorsionem & luxationem. 3. de artic.*

Hydatis, Aqula, *substratæ superiori genæ pinguedinis augmentum est, quâ fluunt præter naturam oculi. lib. finit. med. Sunt autem* Hydatidæ, *humiditates illæ, quæ circa unctuosa & pinguia corpora per medium spatium, inter duas portiones tunicæ Periostii, nascuntur, quæ corpora molliendarum suâ pinguedine palpebrarum gratiâ, à natura fuerunt creata. 10. de usu part. cap. 7.*

Hydatodes vinum, ὑδατῶδες οἶνον, *est, quod multâ aquâ dilutum jam, aut dilui potest. 5. de sanit. tuend. c. 12.* Vinum *autem* Oenodes *vocant, quod multam sustineat aquæ mistionem, & imbecilles vires feriat. Cui opponitur* ὀλιγόφορον, *i.e.* aquosum vinum, *quod paucam sustineat aquæ mistionem. 7. meth. 6.*

Hydatoides. *Vide* Crystallinus.

Hyderici, *qui &* Hydropici, *&* Utricularii *dicuntur,*

tur,

tur, lib. de atra bile, cap. 9. estq; aqua inter cutem. 5. de loc. affect. 7.

Hyderos Phlegmatia. *Vide* Leucophlegmatia.

Hyderos, *est species Hydropis, quæ* Anasarca *dicitur. 3. de sympt. caus. cap. 2.*

Hydragoga medicamenta *sunt, quæ aquam utricularüs, & hydropicis, educunt. lib. de atra bil. c. 6. Indè* Hydragogia, *Latinis* Aquæ ductus, *sanguinis lationem per venas (nomine à similitudine fluminis, ad rivos translato) significat, quæ fit spiritu, unà cum caliditate per ventrem exeunte, ac deindè secum confractas nutrimenti particulas deferente. Gal. in Timæum Platonis, fol. 578.*

Hydrelæum, *est compositio ex aqua & oleo,* ὑδρέλαιον, *incerta autem & multiplex misturæ ratio, ad dolores capitis ex febre, & vomitionibus cõveniens. 2. simpl. 25.*

Hydrenterocele, *Herniæ species est composita, quando videlicet, unà cum intestino, aquosus humor in scrotum descenderit. lib. finit. med.*

Hydrocele. *Vide* Enterocele, Celas, *&* Sarcocele.

Hydrocephalon, *est tumor p. n. ab humore aquoso, collecto in parte aliquâ corporum eorum, quæ caput concinnant. lib. finit. med. Is humor porrò tribus in locis colligitur, aut inter Cutem & Pericranium, aut inter Cranium & Pericranium, aut inter Cranium & Cerebri membranas; aliqui addunt, ex Aëtio, quartum locum, inter Cerebrum & ejus Membranas, sed tunc nullam recipit curationem, puerulis maximè familiaris morbus est.*

Hydromphalon, *Græcis* ὑδρόμφαλον, *coitio & concretio est lenti humoris, in umbilico, qui sub tunica ibidem congeritur, & continetur. lib. finit. med.*

Hydrophobus, *i.e. aquæ timidus:* ὑδρόφοβος *dicitur*

propriè is, qui ex morsu canis rabidi, aquam reformidat. 9.meth.5. Indè Hydrophobia, *i.e.aquæ timor, ex rabidi animãtis mordicatione prognatus.Vide* Psychrophobus.

Hydropici. *Vide* Hyderici.

Hydrops, *ὕδρωψ, Aqua inter cutem, in quo per cutem extentam, sive aër & flatus, sive humor aliquis in profundo conclusus continetur: si igitur in membrana abdominis interiore,* Peritonæo *Græcè dictâ, aër recludatur, fit Hydropis species, quæ* sicca *ab Hippocr.vocatur; si verò humor, fit* Ascites, *qui &* Hydrops aquosus *ab eodem dicitur.4.aph.11.* Hydropis *tres sunt species: prima,* Ascites, *ἀσκίτης, quæ fit, cùm inter membranam Peritonæum, & intestina, plurimus aquosus humor coacervatur, qui locus, aquoso humore, utris ad modũ impletus, facit, ut hanc speciem* Asciten, *i.e.utricularẽ appellent; Barbari corruptâ voce,* Asclitim. *Altera,* Tympania, *τυμπανία ἢ τυμπανίτης dicitur, qui fit, ubi flatus ac spiritus copiosus, in iisdem ventris locis congregatur: hoc nomine à* tympano, *omnibus notissimo instrumento, appellata est; si enim pulsetur venter inferior, instar tympani sonum edit. Tertia,* Anasarca, *ἀνάσαρκα, ὑπόσαρκα, ἢ λευκοφλεγματία dicta, fit, quoties per totum corpus humor pituitosus diffunditur, adeò ut instar spongiarum, aut papyri, universa caro permadida appareat, ideoq́ in Anasarcâ, totum corpus intumescit, ex albido pallet, &c.*

Hydrops aquosus & siccus. *Vide* Hydrops.

Hydrops matellæ. *Vide* Diabete.

Hydrops in vas urinale. *Vide* Diabete.

Hyelinos. *Vide* Crystallinus.

Hygia, *ὑγίεια, i.e.*sanitas, *est affectio, constitutioq́ partium, cujus ope functiones secundùm naturam edimus. 1.meth.*

1.meth.9. Indè Hygiine, *ὑγιεινόν, salubris Medicinæ pars est, quæ sanitatem tuetur, & imminentes morbos præcavet.lib.Introd.cap.7.*

Hygrocyrsocele, *i.e.* aquosus simul, & varicosus ramex, *est dilatatio vasorum, testem nutrientium, & lenti humoris copiosissimi, in Scroti aliquâ parte, collectio. lib.finit.med.*

Hymen, Hymenæon. *Vide* Colliculum.

Hyoides, *sive* Hypsiloides, *sive* Lambdoides, *à similitudine, quam cum* Υ *&* Λ, *Græcis literis obtinet, dictum, est os, gutturis capiti incumbens, rectum & leniter cavum, linguæ basis, & fulcrum velut firmissimum. lib.de muscul.diss.cap.13. Id-ipsum &* Pharyngetron *vocant. lib.de vocal.instrum.diss.cap.6.*

Hypelata, Catotherica, *sive* dejectoria medicamenta *sunt, quæ renes, vesicam & gibbam jecinoris partem, cum multo vitioso succo refertam, expurgant. 7.meth.13.*

Hyperbolica figura corporis *est, quoties quatuor membra, Græcis κῶλα dicta, nempè crura ac manus aut summè extenduntur, aut immodicè inflectuntur, ipsa item spina, cujus partes vertebræ quoque in cervice existunt, cùm plùs nimiùm incurvatur aut extenditur. 1.progn.13.*

Hypercatharsis, *ὑπερκάθαρσις,* superpurgatio, *immodica est, violentiori epoto ex medicamẽto facta, purgatio: in causa ergo est vis nimia medicamenti, quod vasa ad ventrem attinentia mordens, aperiens, & continenter irritans atq́ cõvellens, corpora tota, eorundemq́ vires omnes, naturales cumprimis, enervat & dissolvit. In ὑπερκαθάρσει porrò primùm flava bilis, deindè pituita, demùm atra*

bilis, postremò sanguis (quippe quem sanguinem natura habet familiarißimum) excernitur, initiò tenuißimus, demùm craßißimus. Vide Superpurgatio. *Si verò humoris vel sanguinis evacuatio sponte fiat, à naturâ, vel sanguinis, vel humorum multitudine aggravatâ, & ad eorum, quæ onerosa sunt, evacuationem excitatâ, & modum obtinere nequeunte,* Hypercrisis *dicitur, seu* Supervacuatio. *3. prorrhet. 53.*

Hypercrisis. *Vide* Hypercatharsis.

Hyperoa, ὑπερῶα, *est pars oris superior, modicè concava, foraminulis pertusa, per quæ, à Cerebro pituita ad os descendit. Latinè* Palatum, *&* basis Cerebri, osse sphænoide firmata.

Hypersarcon ulcus *est, cui caro supercrescit; veluti* Hypersarcosis, ὑπερσάρκωσις, *carnis excrescentia. 2. meth. 2. & 3. meth. 6.*

Hypezochotes membranæ, *sive* subcingentes, *sunt, quæ telæ araneorum similes, naturâ simplices, internam utramq; thoracis regionem subcingũt; quæ verò rectà ad jugulum usq; perferuntur,* Diaphrattontes, *i.e.* intercipientes, *sive* interseрientes; *ubi autem pulmoni cohærescunt, hujus* operimentum *dicuntur. 5. de anat. adm. cap. 8. Has ipsas pleuræ tunicas, omnium spirationis instrumentorum communes esse, communemq; iis largiri tunicam, scribit Gal. 7. de anat. adm. c. 2. Vide* Cingentes.

Hypnoticum medicamentum, ὑπνωτικὸν, *est, quod somnum conciliat, soporemq; & Cataphoram epotum molitur; refrigerat enim corpus, & sensum eò usq; stupefacit, ut si paulò liberaliùs ebibatur, mortem etiam inducat. 5. simpl. cap. 19. Vide* Narcoticum.

Hypocaumata, caloris nostri fomites, *alimenta nominant, juxta dogma eorum, qui animalium vitæ, causam, censent ignem esse, qui rursum suis pabulis, tanquam alimentis, alatur, ut lucernæ flammâ, oleo. 1. aph. 14.*

Hypocheomenes, *i.e.* suffusi. *6. de sanit. tuend. cap. 9.*

Hypochondria, *i.e.* subcartilaginea, *aut quasi dicas,* sub cartilaginibus posita, *sunt partes illæ, quæ sub ventriculi ore, ad partem exteriorem apparent: cujusmodi sunt musculi, qui expansi, membranæ prætenui, veluti araneæ, quam* Peritonæon *vocant, incumbunt, extrinsecùs verò cute cõteguntur. Aequivocò autem cum his vocabulo, etiam interiora viscera vocamus* hypochondria, *quoniam & ipsa sub cartilaginibus notharum costarum ab interiori parte existunt. lib. Introd. cap. 10. In priori significato, dictum,* Febres ab Hypochondriis moderatæ, *i.e. omnium febrium acutarum, quæ ab Hypochondriis proficiscuntur, sunt mitißimæ: in posteriori significato, quando nomine* Hypochondriorum *complectimur ventrem, jecur, lienem, & septum transversum, quædam* malignæ, *quædam* mites *sunt. comm. 2. in 3. de morb. vulg.*

Hypochondriacus, *sive* flatuosus affectus, *qui & simpliciter* Melancholia *dicitur* hypochondriaca, *morbus est ex tertio Melancholiæ genere, à ventriculo & finitimarum partium ex affectu p. n. ortum ducens, pravis symptomatibus stipatus, inprimis metu & mæstitiâ. Eundem alvi dejectiones, vomitiones, proba concoctio, & ructus levant. 3. de loc. aff. cap. 7. Græcis* ὑποχονδριακὴ μελαγχολία.

Hypochyma, *(aliàs* Hypochysis, *) est craßi humoris coalitio, in cornea membrana, vel inter corneam tunicam, & crystallinum humorem, juxta pupillam concretio. Quâ in re* Hypochyma *à* Glaucomate *differt, quòd* τὸ

τὸ ὑπόχυμα *sit humor illîc concretus;* γλαύκωμα *autem alteratio humoris crystallini, in glaucum colorem ab humiditate quadam intra ipsum congesta: Veteribus Medicis item sunt uterq; ille affectus; differunt interim tùm eo, quo dictum, modo; tùm quòd suffusione laborantes, lucem videant multam, aut paucam: qui verò* γλαύκωμα *&* ἀμαύρωσιν *patiuntur, lucem omninò nullam cernant. Est autem* Suffusio *duplex, una propriè dicta, quæ est oculorum per se suffusorum morbus, ab humore crasso pupillam obscurante; altera verò per sympathiam in ventriculo, in quâ oculi non primò, & per se patiuntur, sed visa quædam, visis propriè suffusorum similia, iis obversantur, quæ, ut dictum, est per consensum suffusio, (ut illa per essentiam,) sive à ventriculo sursum ad oculos ascendendo, sive à Cerebro deorsum, sive à toto corpore, ut in febribus. Vide* Glaucosis.

Hypogastrion. *Vide* Abdomen.

Hypoglossis, *medicamentum est, leniens, lævigans, & corrigens asperitatem asperæ arteriæ; quin & omne, quod in viis spiritalibus inflammationis reliquum est, concoquit & persanat: sic dictum, quia linguæ subditur, eoq; paulatim liquescente, asperæ arteriæ summū madescit & irrigat: de quibus sublinguaribus præsidiis Gal. fusè 7. de compos. med. loc. Vide* Arteriacæ. *Hypoglossis etiam dicitur inferior linguæ pars, quæ subjectam attingit maxillam.*

Hypophoræ, *sunt fistulæ & vitia profunda, quæ dehiscunt, ut sinus, ulcera, aliaq; hujusmodi omnia, quæ, ex defectu, repletionem desiderant. lib. Introd. cap. 3.*

Hypophysis, *seu* Hypochysis, *i.e. suffusio. 3. meth. 2.*

Hypopyos, *Græci* ὑπόπυον, καὶ ὑποπύους *vocant, quibus pus in oculis congregatum est, quod vacuari solet, divi-*

sâ tu-

sâ tunicâ corneâ paulò supra locum, quo committuntur inter se tunicæ oculi universæ, quem alii Irim, *alii* Stephanon, *alii* Coronam *vocant; differtq; ab* Hypochymate, *quippè in quo non pus, sed levis quædam nebula, tunicis oculi interponitur. 14. meth. 19. Quòd autem Hypopyon sub oculis fiat, nomen ipsum indicat; idem enim est, veluti si quis* Hypophthalmiam *dicat, quod ipsum sub oculis sonat. Est autē ex genere effusionum, & Ecchymomatum appellatarum; quales appellat Hipp. & alii, affectionem circa cutem, cùm tenuibus ipsius venis contusis, sanguis per fissuras effunditur, non uno loco acervatim, nec statim ita excretus, in grumos coit, sed postquàm per Diapedesin effusio ista est facta: tunc enim, temporis progressu, cōtingit livescere & denigrari oculum, parvis nimirū grumulis, ex disperso in multas cutis partes sanguine, coactis. 5. de comp. med. loc. cap. 1. & lib. de virtute Centaureæ, c. 4.*

Hypophthalmia, *&* Hypophthalmium. *Vide* Hypopyos.

Hyposarca, *aliàs* Hyposarcidium, *&* Episarcidium, *species Hydropis est, in qua habitus totius corporis, pituitâ plenus redditur. 4. de rat. vict. 111. Vide* Anasarca.

Hyposphagmata, *plagas oculi illatas, & obortas ex eis cruentas suffusiones, appellant,* τῆς ἐκχυμώσεως *species. 4. de compos. med. loc. cap. 8.*

Hypospadiæi, ὑποσπαδιαῖοι, *ii sunt, quibus ob vinculum, quod ad finem virgæ habent, meatus seminalis est contortus, & ob læsa genitalia steriles sunt; non quòd semen fœcundum non habeant, sed quòd in virgæ flexibus, semen hærens, ejaculari prorsus nequeat: quam rem curatio ipsa comprobat, vinculo enim abscisso generant. 15. de usu part. cap. 3.*

Hypo-

Hypoſtaſis, *ſive* ſedimentum, *eſt id, quod in urina reſidet, tanquam craſſior urinæ portio, & in ſanis quidem tertiæ concoctionis excrementorum, in ægris verò morbidi ſucci pars, ab urinæ liquore ſecreta & in fundo ſubſidens. lib. de urinis, cap. 16. Licèt generaliter, quicquid ſubſidet, atque in imo cujusq; liquidioris excrementi ſubſiſtit*, hypoſtaſis *dici queat. Ipſa hæc craſſior urinæ pars, ſi ad ſupremam ſuperficiem terminatur, dicitur* Nubecula; *ſi ad mediam regionem,* Suſpenſum; *ſi profundiore parte inferiorem locum occupet, dicitur* Hypoſtaſis. *Ibid. cap. 21. Quæ ſi divulſa non ſit, ſed continua, apud Hippocratem dicitur* plana; *quòd ſi per omne tempus ſui ſimilis eſt, ita ut, quemadmodum primo die, ita & inſequentibus in diebus ſit cocta, inſuper quæ ſedimentum & humorem urinarium habet non diſtantem à ſe, ſed totum ſibi æqualem, & quæ continuò ſibi ſimilis perſeverat,* æqualis *apud Hippocratem dicitur. Ibid. cap. 38.*

Hypſiloides. *Vide* Hyoides os.

Hypothenar, *i.e.* ſub vola, *pars ea manus eſt, quæ opponitur* volæ manus, *quæ* Thenar *dicitur. lib. Introd. cap. 10.*

Hyſtera, *i.e. Uterus, Vulva, Matrix, fœtus geſtandi ſive generationis organum, foris nervoſum, intùs carnoſius, diciturq;* ὑστέρα, *quòd poſtrema ſit partium omnium. lib. finit. med. Undè* Hyſterica mulier, *i.e. ab utero ſuffocata; & affectus,* Uteri ſuffocatio, *ſive* ſpirationis ob uterum ablatio *vocitatur, quo interdum mulieres, ſinè ſenſu immobiles jacent, cum nullo aut parvo, & quàm obſcuriſſimo pulſu; interdum mitiori exiſtente malo, ſentientes & moveri potentes, atque integrâ ratione; tamen animi defectione, & difficili ſpiratione laborantes, crura etiam & brachia contracta habet. 5. de loc. aff. 5.* Præfocatas *etiam* uterarias *vocant, i.e. utero laborantes. com. 1. in 6. de morb. vulg. 2. Hinc etiam* Hyſteralgia, *uteri dolor:* Hyſtericus Typus, *&* morbus, *Acceſſionis eſt retardatio, cùm poſterior acceſſio ſeriùs invaſerit, quàm præcedens.*

I

JANITOR. *Vide* Pyloros.

Janitrix vena, *i.e. vena Porta. 6. de placit. cap. 5.*

Ichor, *eſt tenue excrementum ulceris, ut ſordes craſſum. 3. meth. 3. Vocat etiam* Ichores *Hipp., tenues, acres, aquoſas & mordaces ſanguinis humiditates, ſanguinis veluti vehicula. 4. de rat. vict. 2. Appellat inſuper* Ichores, *ſuperfluas ſanies, quas corpus coacervat, ex quarum evaporatione, non ſolùm capitis dolores oboriuntur, ſed etiam ſuffuſorum ſymptomata, aliquibus verò & Comitialis convulſio concitatur. 6. de ſanit. tuend. cap. 9. Dicuntur adhuc* Ichores, *aquoſæ humiditates in Coryza & Catarrhis, quales defluunt a capite in nares. 2. de rat. vict. 44. Græcum nomen* ἰχὼρ *Latini quidã vertunt* ſeroſum humorẽ, *quidam* aquoſum, *quidam* tenuem, *alii verò* ſaniem *interpretantur.* Ichoroides *autem* ſanguis *non ſimpliciter tenuis & aquoſus ab Hippoc. vocatur, ſed qui venenoſâ aliquâ & malignâ facultate infectus ſit. Galenus ex Platone: Ichor autem, ſanguinis quidem, mitis; nigræ verò bilis, acris & ferus.* Ichoroides *quoq;* ſanguis *vocatur, in ſe ipſo pravam ac tenuem humiditatem continens, mordacem & erodentem, non aqueam & morſu carentem. comm. 2. in 6. de morb. vulg. 38. Vide* Sordes.

Icteros, *eſt diſcoloratio ex flava bile, ſui ſervante naturam, unà cum ſanguine per totum corpus delata. 2. ad Glauc. 1. Sic dictum hoc malum, vel ab ave, quæ Græcis*

Icteros,

Icteros, Latinis verò Galbula dicitur; hæc enim si spectetur, sanari malum dicunt, & avem mori: vel ab ave, quæ Ictinos, ἰκτῖνος Græcis, Milvus Latinis appellatur; oculi siquidem, hoc vitio laborantium, milvinis oculis similes, aurei coloris videntur: vel à mustella sylvestri, quæ auricolores oculos habet, & Græcis ἰκτὶς, Latinis Viverra nominatur. Dicitur etiam Regius morbus, quoniam mulso (quod genus potionis in Regum deliciis erat) curabatur, rebusq; omnibus hominis mentem exhilarantibus. Aurigo quoq; nominatur à Celso, ab auri colore, quem bilis, per universum diffusa corpus, refert. Arquatus deniq; nuncupatur, quòd ejusdem coloris respectu, cœlestis arcus similitudinem habeat.

Ictus, est arteriæ motus, tactui occurrens. Intervallū autem, est tempus interpositum, inter duos ictus, quo distenditur, contrahiturq; arteria. de pulsib. ad Tyrones, c. 4.

Idea morbi, i.e. morbi essentia. 3. de cris. 4.

Idiopathia, ἰδιοπάθεια, proprius affectus est, qui & πρωτοπάθεια, i.e. primarius affectus dicitur, ex adverso distinctus ab affectu per consensum, διὰ συμπάθειαν καὶ δευτεροπάθειαν factum, quem aliàs vocant secundarium, seu posteriorem. 1. de loc. affect. 3. Per consensum autem affici tribus modis membrum aliquod dicitur: vel propter viciniam; vel propter familiaritatem generis, vel operis. Propter generis societatem quidem, & affectarum partium substantiæ propter similitudinem, E.G. ubi nervosum nervoso, venosum venoso consentit; operis, cùm mammæ & thorax, partibus genitalibus condolet. com. 3. in 3. de morb. vulg. 4. Vide Sympathia.

Idiosyncrasia, i.e. temperamenti corporum proprietas & convenientia. 3. meth. 2. & 7.

Jecur. Vide Hepar.

Jecoraria vena. Vide Cava vena.

Jecoris vena. Vide Choledocos.

Jejunum intestinum, secundum est intestinum in ordine, quod à Duodeno (quod vocāt) intestino multifariàm in orbes convolvitur, vasorum complurium serie cōtextos. Dicitur autem jejunum, νῆστις, vel νηστὶς, quòd semper inane maneat & cibo vacuum reperiatur. 6. de anat. adm. c. 9. & 5. de usu part. cap. 3.

Ignem, suo more Hippocr. febrem vehementissimam appellat. comm. 3. in 1. de morb. vulg. 19. Undè etiam Græcis ἀπὸ τοῦ πυρὸς πυρετὸς nominatur.

Ignis sacer, i.e. Erysipelas. 8. de placit. 4. & lib. de purg. med. fac. cap. 5. Vide Sacer ignis.

Ile, aliàs κενεὸν, locus appellatur, qui est inter thoracem, & os coxæ, propterea quòd κενεὸν, i.e. cavum, & vacuum, depressumq; est. 2. de his, quæ in medic. 16. Eundem locum etiam Græci λαπάραν appellant, qui inter thoracis, & iliorum ossa subsidet, propterea quòd eo loco, cingulum circundatur; undè & λαγόνας ἰξύων etiam nominant. 2. de fract. 70.

Ileon, εἰλεὸν, intestinum est, ordine à vētriculo tertium, quod incipit, ubi jejunum desinit: diciturq; εἰλεὸν, à multis anfractibus, & circumvolutionibus. Idem verò & λεπτὸν, h.e. tenue, simpliciter dicitur, nomine duobus etiā superioribus communi. A' qua parte obstructa, & inflammata nomen desumpsit morbus peracutus, qui Ileos, Græcè εἰλεὸς appellatur; sed nihil vetat in crassiori intestino colo, eundem affectum progigni, mitiorē interim, minúsq; mortiferum. com. 2. in 3. de morb. vulg. Licèt aliqui eundem in pleniore intestino factum vocent εἰλεὸν, in tenuiori εἰλεὸς,

(cùm priùs χόρδαψος diceretur) quòd per eum intestina convolvi videantur: undè quidam Latinè Ileosin, Volvulum dixêre; Chordapsum autem, quòd qui manum loco dolenti admoverit, ex tensione, chordam attingere videatur. 3.aph.22.& 6.aph.44.

Ilingus, est tenebricosa vertigo, quæ fit, cùm humores crudi, cum flatuoso crasso spiritu, in capite moventur; multoties præcedit Epilepsiam, & Apoplexiam. 3.aph.17.

Illegitimæ costę, aliàs Nothæ, spuriæ, & mendosæ dicuntur, 5.de anatom.adm.cap.1. cartilagineæ ad modum, sunt quatuor ultimæ costæ, quæ ad pectoris os non pertingunt. 8.de anat.adm.cap.1.

Illisio. Vide Collisio.

Illosis, & Strabismus, seu Strabilismus, sunt invitæ, musculorum palpebras moventium, concussiones. 2.de sympt.caus.cap.2.

Ilium, λαγόνων ὀστοῦν, est apophysis, ossis sacri superna, & ampla, continens intùs ventris imi partem plurimam, tangensq; ilia. Os enim sacrum, tres habet apophyses rectas, nec deorsum, nec sursum repentes, videlicet in specie sic dictum Ilium, coxæ & pubis os: tamen os totum, sæpè os Ilium vocamus, quòd id magnitudine & crassitie præpolleat reliquis.

Imàs. Vide Gargareon.

Imbecilla corporis pars est, vel quæ à primo ortu suo & naturâ est intemperantior, vel quæ ex præcedente aliquo morbo intemperiem contraxit, vel quæ ex præsenti affectu intemperata reddita, promptiùs verò in iis partibus imbecillibus supervacaneum, qualecunq; id sit, & morbidum congeritur & suscipitur, quàm in membris fortioribus. 11.meth.20.

Immu-

Immutatus morbus est, cujus longior est accessio, & minor satis remissio; quo genere antiqui Typum quotidianarũ, & semitertianarum, reponebant. l.de Typis.c.3.

Impetigo, λειχὴν, est summa cutis asperitas, cum multa prurigine, squamis & furfuribus. lib.finit.med. Agrestes verò impetigines nominant, quæ à medicamentis imbecilliter siccantibus nihil juvantur, à validis irritantur. 6.de compos.med.per gen.cap.2. Ea autem impetigo, quæ cum pruritu fit, etsi non aspera, sed lenior, quàm vel Psora, vel Lepra est, adeò ut, si solâ salivâ quotidiè defricetur, sanescat; ubi increverit, extremam cutem in furfures resolvens, in Psoram transit, atq; deindè in Lepram, ubi pro furfuribus, piscium quasi squamulæ concrescunt, & per frictionem decedunt. 5.de compos.med.loc.cap.5. & cap.7. Nec tamen est is morbus, quem Gallicum, seu Neapolitanum, seu Hispanam scabiẽ vocant, ut alibi mihi fortè ostendendum erit. Cæterùm, λειχῆνος, Lichenis nomine etiam Impetiginosum affectum, Mentagram Romanis appellatam, multò magìs ferum & agrestem, Plinius comprehendit, non squamis, ut Lepra; sed fœdo cutis furfure, totos primùm vultus, deindè verò & collum pectusq; & manus occupans, oculis tantùm immunibus. Celsus Lichenem, non Impetiginem interpretatur, sed Papulam; cujus itidem duas, sicut Lichen, differentias statuit, feram & mitiorem. Nam quæ ab eo describitur Impetigo, Lepra est.

Impetum facientia. Vide Continentia.

Implicatus affectus est, in quo multæ sunt affectæ partes: nam potest idem homo, non solùm laborare ex thorace, sed etiam ex pulmone, capite, ventre, jecinore. com.2.in 3.de morb.vulg.

Imum ventrem, *vocat Hipp. regionem ventris imam, quæ umbilicum ac pudenda interjacet; ita ut in hæc tria totum Abdomen dividatur, in Hypochondrium, & loca ad umbilicum attinentia, & imum ventrem: 2. aph. 35. aut, sicuti Anatomici faciunt, in Epigastrium, Regionem umbilicalem, & Hypogastrium.*

Inæqualis, & inordinatus pulsus *est, qui nec ordinem, nec periodum circuitúsve rationem ullam servat. Est autem pulsus æqualis &* ordinatus, *quando, pari numero, pulsuum æqualium intercurrit pulsus unus impar, qui æqualitatem corrumpit, proportione circuituum observatâ. lib. de puls. ad Tyron. cap. 6.* Inæqualis *autem* deficiens pulsus *est, in quo nulla servatur æqualitas, motuq; ipso semper deficit. 1. de differ. puls. cap. 12.*

Inanes corporis partes *vocantur, quæcunq; inter extremam thoracis costam, & femoris λαγόνος ossa habentur; inanis siquidem videtur omnis talis sedes, si eam cum supernis, infernisq; partibus, utrisq; osseis conferas. 1. progn. 1.*

Incensiones, *idem est quod inflammationes. 3. de hu. quæ in medic. 30.*

Incidentes dies. *Vide* Decretorios.

Incisio. *Vide* Unionis solutio.

Incisorii dentes. *Vide* Dentes, & Tomi dentes.

Incoctionem, *vocat Galenus, coctionis, haud in ventriculo tantùm, sed in vasis quoq; & jecore, & universo corporis habitu, factam frustrationem. lib. de med. art. const. cap. 15.*

Incrementum morbi. *Vide* Ascensus morbi.

Increscens. *Vide* Continua.

Incubus. *Vide* Ephialtes.

Incurvatio, *aliàs* Gibborositas, *est distortio spinæ in posteriorem partem, ex Panis & Tuberculis immaturis in spinâ exortis magnis, & duris, & diuturnis. 3. de art. 2.*

Index digitus, *est proximus à Pollice, nomen suum ab usu sortitus. lib. Introd. cap. 10. Dicitur &* Index, *dies contemplatorius, qui eam habet naturam, ut qualisnam dies, cujus est index, sit futurus decretorius, prænunciat velut & indicat. 1. prorrhet. 1. & 2. aph. 24.*

Indicatio, *est juvantis comprehensio, simul cum comprehensione nocentis eveniens, sine observatione & ratiocinatione, lib. ad Thrasib. cap. 1. quippe ipsam sequentis, sive agendi, & ejus, quod fieri debet,* Indicationem *dicimus. Ergo,* Ex ipsâ rei naturâ exordiri, atq; ita, quod sequens sit, citra experientiam invenire, *idem est quod* indicatione invenire. *Ut, si quæratur, de sanitate quid sentiendum sit? primùm perpendere oportet sanitatis naturam, quæ, quia bona omnibus mortalibus videtur, facit, ut judicemus, eam à nobis servandam esse; quamobrem sui custodia, sanitatis indicatio est. Idem verò & in morbo agendum, qui, quoniam totus præter naturam est, & toto genere malus, indicat & ostendit, se tollendum esse. Ibid. & lib. 3. meth. med. cap. 6.*

Indicatoria. *Vide* Prognostica.

Indices, & spectabiles dies, *consueto more appellat Hippoc., in quibus signum aliquod judicationis apparet, alio quopiam ex diebus decretoriis futuræ, quos ipse 3. progn. 4. per quaterniones digessit, singulis septimanis bipartito sectis. 2. aph. 24. Græcis ἐπίδηλοι, & θεωρητοὶ, h.e.* indices & contemplabiles *nuncupantur, quòd majorem vim & potestatem habeant, ad præsagiendam, contemplandamq; futuram crisin, quàm ad judicandos mor-*

bos; licèt in eis aliquando perfecta crisis poßit accidere, ut dies quarta, undecima, decima-septima.

Indicia, & signa certa, Prognostica, illa sola nominantur, ex quibus licet certò colligere aliquid de salute & internecione infirmi, quæ comprehendens uno capite, dicit esse significationes virium gubernantium corpus, quo pacto robore valeant, aut deficiant, in quibus interim etiam cruditatis & coctionis signa continentur. 3.progn.39.

Inflammationis nomen propriißimè dicitur de tumore partium carnosarum, conjuncto cum renitentia, tensione, febri, calore, dolore, & rubore. lib.de tumor.cap.2. Fit phlegmone vel propter concidentiam, vel propter impactionem, obstructionemq; omnium vasorum, sive ob circumstantes quasdam moles, vicinarumq; partium molestias, quæ meatus occupant. Tandem etiam ex abundantia sanguinis oboritur inflammatio multoties. lib.de totius morbi temp.c.3. Dicitur verò Inflammatio, Phlegmone, multoties esse aliud nihil, quàm Phlogosis sive Inflammen. Est igitur inflammatio omnis, gènus si spectes, immoderata caliditas; in specie autem, est cum sanguine optimo, ac mediocrem craßitudinem obtinente, ad particulam aliquam universim fluente, atq; ob multitudinem edomari nequeūnte, vehemens dolor arripit hominem, (nisi membrum sensum omninò hebetem habuerit,) pulsus in profundo molestus accidit, tendiq; omninò ac contundi membrū apparet, & vehementem calorem persentit, adeò ut comburi videatur, & refrigerari desideret, talisq; molestia in summa accidit, qualis ex balneis oritur, aut ex igne, aut quovis alio modo calefactis. Multæq; sunt hujus species; nā aut affluente sanguine, aut flavâ bile altera, ambobusq; simul humoribus alia tertia oritur phlegmone. 2.Glauc.1.

In-

Inflammen. Vide Inflammatio.

Inflammata lassitudo, & Lassitudo contusiva phlegmonodes, musculorum est affectio, quæ manibus, cruribus, lumbis, spinæ, musculis, &c. ubi plurimum laborē pertulerint, accidit, iisq;, qui ex vehementi clamore, organa vocis, i.e. arteriæ asperæ caput, laryngem, & fauces oblæsas habent, vocemq; raucam effecerunt. 7.de comp. med.loc.cap.1.

Inflatio. Vide Physis. 14.meth.7.

Infundibulum. Vide Choana.

Infractiones oculorum, affectus est, in quo palpebræ invertuntur. com.5.in 6.de morb.vulg.2.

Inion, est ea capitis pars, quæ Occiput dicitur, principium medullæ spinalis, ad stipitis modū in multos ramos divisæ, ex qua sexaginta ferè proveniūt nervi: Græcis τὸ ἰνιὸν, terminatur suturâ λαμβδοειδεῖ. l.2.de comp.med.loc.cap.1.

Initiatrix. Vide Antegressa.

Innominatus morbus, qui medio loco, inter Lethargum & Phrenitin consistit, aliàs dicitur Coma pervigil: est, in quo ægri connivent oculis, somnolenti stertunt, oculis fixis intuentur, difficiles & tardi ad respondendum, stultè loquuntur, & temerè nugantur: lib.de pulsf.ad Tyron.cap.11. quem affectum, cùm longo tempore perduraverit, Typhomaniam vocant. 1.prorrhet.1.

Innominata cartilago. Vide Cricoides.

Innuens, circumnuens pulsus est, qui inæqualis est in unâ distentione. 1.de differ pulsf.cap.20. & 4.de caus. pulsf.cap.10.

Inordinata febris est, quæ omni periodo, & certo circuitu caret. 5.de placit.cap.2. Aliàs Erratica dicitur. 8.de placit.cap.6. Vide Erraticæ.

Insanire, *est desipere citra febrem.*

Inspiratio, *est externi aëris intra thoracem facta attractio, 4. de loc. aff. 7. ad nativi caloris conservationem, & spiritus animalis nutritionem. 7. de usu part. cap. 9. Duplex est, lenis, & coacta.* Lenem, *&* non coactam *appellant, quæ in benè valentibus, nullâq; vehementi agitatione motis cernitur, ac solo peragitur Diaphragmatis motu.* Coactam *verò, quæ tùm in morbis nõnullis, (inprimis in Apoplexiâ forti) tùm in exercitationibus paulò vehementioribus accidit, in quâ protinùs omnes etiam scapularum partes simul attolli conspiciuntur. 2. de placit. c. 4.* Inspiratio, *&* expiratio, *εἰσπνοὴ καὶ ἐκπνοὴ, oppositi motus sunt:* ille *est, quo distentus thorax per asperam arteriam, necessariò in pulmones aërem exteriorem attrahit, tribus de causis, ut refrigeret, ut ventilet calorem nativum, & ut spiritum animalem gignat;* hic *est, quo thorax contractus, eundem aërem exprimit, ut, quicquid in ipso fuliginosum, fumosumq; ex humoribus genitum fuerit, id exprimendo elidat. Utriq; nomen* Respiratio, *&* Respiratus, *ἀναπνοή, 4. de loc. aff. 7. Per* inspirationem *autem, attrahit in se homo exteriorem aërem, per os, in pulmonem; per raritatem autem cutis, & carnis, in arterias. Horum motuum uterq;, tàm ille, quo per os, quàm is, quo per cutim fit aëris attractio, uno nomine* Inspiratio *appellatur. Per* expirationem *verò, per eosdem meatus, per quos aërem recipit, eundem remittit; qui cùm per os remittitur,* Expiratio; *cùm per cutis meatus,* Transpiratio, Perspiratio, Difflatio, Transpiratus, Perspiratus, Difflatus, *διαπνοὴ dicitur. 8. de placit. cap. 8.*

Instrumenta prima *cẽsentur, quæcunq; ex similaribus partibus, simplicis alicujus operationis gratiâ facta sunt; quæ-*

quæcunq; verò rursus ex his componuntur, etsi uni totius instrumenti actui quàm maximè inserviant, inter secunda connumerantur: musculus enim & vena, & arteria, inter prima instrumenta numerantur; digitus verò inter secunda, atque hoc magis pes, & pede magis crus. lib. de morb. temp cap. 4. Undè instrumentales corporis partes *sunt, Cerebrum, Cor, Pulmo, Hepar, Venter, Splen, Oculi, Renes Ibid. cap. 3.* Instrumentales *autem* morbi *fiunt, vel naturali harum partium formatione permutatâ, vel non servato numero partium ea componentium opportuno, aut unicuiq; parti convenienti magnitudine sublatâ, vel quòd neutiquam, ut naturalis positus expetebat, ipsæ cohæreant. Ibid. cap. 6. Vide* Similare.

Insultus accessionis, *est indivisibile illud tempus, quo accessio primùm invadit: quod alii* febris significationem, annotationem, *&* Episemasiam *vocant. lib. de morb. temp. 6*

Intemperies morbosa, *Græcis νοσώδης δυσκρασία, partium similarium morbus est: fit, ubi qualitates primæ, seu elementa ipsa, à naturali symmetria, & commoderatione, deflectunt. Non autem citra rationem adjectum est,* Morbosa; *duplex enim existit intemperies, ex Gal. 2. de temperam. Alia enim est naturalis, seu sanitatis, & alia morbida.* Sanitatis *sive* naturalis *est, quæ à media temperie paululùm abest, citra evidentem interim functionis noxam; vel in quâ nulla functio animalis adhuc manifestè læditur, licèt imbecillior reddatur; tunc equidem intemperatior sanè erit, sed nõ ægrotabit homo. Quòd si quis hoc denegaverit, horum alterũ fateatur necesse est, vel omnes homines ægrotare semper, vel unam esse omniũ intemperiem: quod utrumq; absurdum est.* Morbosa *verò* intemperies

est, cùm animal ob naturalis temperamenti vitium ægrotat: quæ si omnibus corporis partibus æqualiter insit, ut in Hectica febre, æqualis intemperies appellatur, & dolorem non efficit; secùs verò dolorem efficit, & inæqualis dicetur, ut docet Gal. de inæquali intemp. 1. de sanit. tuend. lib. de constit. art. & cap. 8. artis parvæ.

Interceptiones venarum, *Græcis dicuntur ἀπολήψεις τῶν φλεβῶν τε καὶ ἀρτηριῶν: sunt oppletiones vasorum, à copiâ sanguinis; venæ enim cùm supra modum oppletæ fuerint, premi virtutem, gravariq; est necesse, atq; in extinctionis agi periculum nativam caliditatem; quippè quæ ob multitudinem, & copiam, suffocationi quidpiam simile patitur. 4. aph. 23. Ubi verò intercipiuntur, quæ sunt in animali, arteriæ, & ita oppletæ sanguine fuerint, ut nullus in ipsis vacuus relinquatur locus, in quem, dum attolluntur, aërem externum attrahere possint, tunc strangulatur atq; extinguitur calor innatus: & qui ita affecti sunt, subitò sensum & motum totius corporis amitunt, lib. de caus. morb. cap. 3. nequeuntibus spiritibus naturales pertransire meatus, atq; ob id ab Hipp.* interceptiones spirituum *nuncupantur. 4. de rat. vict. 27.*

Intercidentia. *Vide* Coincidētia, & Paremptosis.

Intercidentes. *Vide* Decretorius. Intercidens *autem* pulsus *est, cùm inter duos ictus, ordinem elegantem servantes, ictus medius intercurrit. lib. finit. med.*

Intercipientes membranæ. *Vide* Cingentes, & Hypezochotæ.

Intercostales musculi, *μεσοπλεύριοι μύες, sunt musculi, inter medias costas siti, quorum bini sunt in singulis costarum intervallis, alter externam partem spectans, alter interiorem.* Externi *thoracem dilatant, ad inspirationem*;

Interni *contrahunt ad expirationem. 5. de caus. respir. 8. de anat. adm. & 7. de usu part.*

Intercurrens pulsus *est, qui inæqualis est, inæqualitate crebritatis. 1. de diff. pulf. cap. 12.*

Interfœmineum, *quod* Perinæon *Græci vocant, est media illa pars corporis, quæ inter totum id, quod inter inguina utriusq; cruris est, (quod* gressuram *solet Hipp. appellare) interjacet, quod duabus feminibus sit interpositum. Sive est intercapedo, quæ ab exortu pudendi usq; ad anum pertinet, ubi etiam vesicæ collum collocatum est. 4. de artic. 45. & 2. de fract. 43.*

Intermissionem febris *vocat Gal., cùm febris in quietem desierit, 1. de cris. cap. 3. & ad infebricitationem devenerit. Græcis ἀπυρεξία. 3. de cris. cap. 4.*

Intermittens pulsus *est, qui inæqualitate constat raritatis & parvitatis, alio atq; alio utrobiq; modo. Habet raritatis inæqualitatem, quòd quies sit longissimè producta; parvitatis autem anomaliam, quòd distentio minimùm dilatata. 1. de differ. pulf. 12.*

Internodia. *Vide* Phalanx, & Digiti.

Intersepientes. *Vide* Hypezochotes.

Interseptum, *ea est pars narium, quæ alas seu pinnulas narium nominatas, internamq; illam cavitatem, in duas partes discriminat. lib. Introd. cap. 10.*

Interstitium, *est duodecim horarum spatium, in quo febris terminatur. 2. de cris. 9.*

Intertrigines. *Vide* Hydroa.

Intervallum. *Vide* Ictus, Ablatio.

Intestinum. *Vide* Entera.

Intestinum cœcum, *τυφλὸν, est intestinum à ventriculo, ordine quartum, parvus velut venter quidam, & proin*

proin figurâ à reliquis differt; nec enim, ut reliqua, oblongum est, sed in modum ventriculi rotundius: ex qua figura efficitur, ut unâ tantùm parte pertusum, & uno foramine, tanquam oculo, præditum esse videatur; pervium tamen est, quodq; ad ipsum ex tenui intestino, ileo, descendit, facilè in Colon *delabitur.*

Intestinorum difficultas, *est velox exitus eorum, quæ comeduntur, & bibuntur, quæ talia dejiciuntur, qualia fuerunt devorata. 4. aph. 12. Propriè* Lienteria *dicitur, 6. de loc. aff. 2. & duabus potißimùm notis à* Cœliacâ dispositione *discernitur, siquidem lientericis alimenta prorsus cruda, qualia sumpta sunt, infernè prodeunt, tantâ tamq; manifestâ cruditate, ut alimenti assumpti genus apertè dignoscatur; verùm in Cœliacis, jam adepta sunt aliquam coctionem, & diutiùs in ventriculo morantur, neq; tàm citò per alvum descendunt. Cruda tamen sunt & aliquando fœtida, non mordacia, sed quòd sæpiùs excreta, animi deliquium inducunt.*

Intumescentias, *quas οἰδήματα Græci vocant, Hippocrates omnes tumores præter naturam vocat, quos in inflammationes, & durities, & intumescentias, distinguunt. 3. de his, quæ in medic. fiunt. 30.*

Inviolata membrana. *Vide* Membrana dura.

Inviscatio oculi, *est quædam viscositas, quæ in illius albedine, aut nigredine hærens, ex vulneribus ejusdem oborta, palpebram cum pupilla, vel utrasq; palpebras simul jungit. lib. de ocul. cap. 9.*

Involucrum cordis. *Vide* Membrana Pericardios. *lib. de ven. & art. diß. cap. 2.*

Involutum intestinum, *quod &* Ileon, & Tenue *dicitur. Vide* Ilion, & Tenue.

In-

Inustio in ventre, *oritur, propter acrem eorum, quæ ingesta sunt, caliditatem, ob quam & febrire contingit:* Colliquatio *verò fit febrili à caliditate, absumptâ pinguedine, colliquatâq; molli carne. 4. acut. 112.*

Ionthos *Græcè, Latinè* Varus, *tumor parvus & durus, in faciei cute ortus, à crasso videlicet succo congregatus. 5. de comp. med. loc. cap. 3.*

Iris oculi, *aliis* Stephanon, & Corona, *est medius ille oculi locus, quo committuntur inter se tunicæ universæ. 14. meth. 19. Sive, Iris est oculi tunica mollißima, alba, desinens in circulo, ubi & aliæ omnes subjectæ sunt tunicæ, & album nigro conjungitur. 10. de usu part. cap. 2. Inditum ei fuit nomen, ab arcus cœlestis similitudine.*

Isatodes bilis. *Vide* Bilis pallida.

Ischias, & Ischion. *Vide* Coxa, & Arthritis. *2. meth. 2. & 15. de usu part. cap. 8.*

Ischiadica vena *est, quæ supernè descendens, ad partem cruris intimam tendit, & occultatur, quò usq; ad malleolum veniat exteriorem. lib. de anat. viv. Eadem hæc vena,* externa malleoli *dicitur, &* Ischiadica, *quòd secta Ischiadicis conferat.*

Ischæma, *medicamentum est, ad sanguinem fluentem continendum, supprimendumq;. 5. de compos. med. loc. c. 14. Græcè ἰσχαίμων, paulò diversum ἀπὸ τῦ ἐναίμυ φαρμάκυ: hoc enim non sanguinem modò supprimit, sed & inflammationem arcet; illud verò tantùm sistendi sanguinis caußâ usurpatur.*

Ischuria, *ἰσχυρία, est urinæ suppreßio & retentio:* Dysuria, *in quâ urina redditur cum difficultate:* Straguria, *cùm guttatim destillat, quam &* Urinæ stillicidium *appellant. de constit. art. 6. & 8. de placit. 6. Fit autem urinæ*

sup-

suppreßio, vesicâ, vel excernere non valente, vel ejus collo concluso: duplex est, propriè aut impropriè dicta; illa *jam definita est*, hæc *est illud symptoma, cùm urina in vesicam omninò non venit, deperditâ scilicet renum actione. Collum porrò vesicæ clauditur, vel propter obstructionem à sanguine concreto, tùm crasso pure, tùm calculo, tùm topho, tùm aliquo germine carneo, ibidem enato, vel propter conniventiam, ab aliquo tumore præter naturam, aut cùm immodicè est repleta. 3. de sympt. cauf. cap. 2.*

Isis emplastrum, *est Cephalicum emplastrum. 2. de comp. med. per gen. cap. 18.*

Isthmus, *est regio communis, gulæ & gutturi angusta & longa, in quâ utriusq; osculum ascendit: Corpus verò hunc locum ambiens*, Pharynga, *i.e.* fauces *vocant. lib. de musc. diß. cap. 15.* Isthmus *ea pars corporis est, ait Gal., quæ os & gulam interjacet; per metaphoram ita nominatur, deductam ab iis, qui propriè dicuntur* Isthmi; *cujusmodi sunt angusti quidam terræ processus, inter duo maria siti. Undè* Paristhmia, *i.e. Tonsillæ, sunt inflammationes locorum, & partium, ad hunc Isthmum pertinentium; 2. aph. 26. quâ ratione ἰσθμὸς καὶ φάρυγξ idem erunt, h.e. latitudo & capacitas, quæ inter stomachum, & laryngem, i.e. guttur, interjacet.*

Ithmoidea ossa. *Vide* Cavernosa.

Judicium, *sive* Judicatio. *Vide* Crisis.

Judicatoria signa, *ab Hippoc. vocata sunt, sudores, rigores, sanguinis fluxus, multum alvi profluvium, similiter vomitus, dolor capitis repentè invadens, vehemens spirandi difficultas præter rationem, cordis morsus, quædam in Hypochondriis citra insignem dolorem tensio, vigiliæ vehementes, delirium, nox absq; ratione molesta, accessio anticipans, lacrymæ involuntariæ, nihil patientibus oculis, neq; ex tristitia provenientes, rubor faciei, labrum inferius agitatum, livida vel obscura & tenebrosa quædam ante oculos observantia, hallucinationes quædam malæ, vel nasus repentè rubescens, parotides, aut omninò alicujus in articulum decubitus generatio, & similia, quatenus subitam mutationem in morbis in melius pejusq; fieri ostendunt*, Judicatoria signa *appellantur: ita enim morbum judicant, ut cocto morbo, futuram sanitatem; crudo autem, vel perniciem, vel morbi longitudinem decernant. 1. aph. 12. Vide* Decretorius.

Jugale os. *Vide* Zygoma.

Jugulares venæ, *σφαγῖτις φλέψ, sunt duo rami magni & insignes, venæ cavæ à gibbis Hepatis exortæ, qui postquàm ad dextram Cordis aurem sanguinem tulerint, ab eo, tanquam ab initio, progreßi, ad collum recto tramite festinant; in quo fiunt duæ magnæ & insignes venæ, quæ ob id* Jugulares *vocantur. 2. acut. 10. & lib. de ven. & art. diß. cap. 7. Dicuntur etiam* externæ, superficiariæ, Apoplecticæ, Guidez, manifestæ, *à quibus quippè superficiariæ ferè omnes colli, & capitis partes nutriuntur. 2. acut. 10.*

Jugulum. *Vide* Claves.

Juleb. *Vide* Zulapium.

Juxtangina, *i.e.* Cynanche. *1. aph. 12.*

Ixiæ, Varices, *sic dicuntur ab Aristotele οἱ κιρσοί: sunt tamen, qui differre putant, vocantes κιρσοὺς, venas omnes dilatatas, in quacunq; corporis parte; ἰξίας verò eas modò, quæ in cruribus habentur: sed discrimen nullum censendum est.*

L L A-

L

LABOR, *ab Hipp. sæpiùs consuevit sumi pro exercitatione, interdum pro* dolore, *deniq; etiam pro* quâlibet noxâ *&* læsione. *com.5.in 6.de morb.vulg.10.*

Labrum, *sive* Labium, χεῖλος, *est oris extremitas musculosa, id-ipsum alternatim claudens, & aperiens; undè quod in labiis prominet & quasi propendet,* πρόχειλον *dicitur. 11.de usu part.*

Labyrinthus. *Vide* Cœcum foramen.

Lactes, *apud Hermolaum barbarum, & Plinium significant & sunt molliora intestina, potissimùm in homine & ove, per quæ cibus & chylus labitur; sed apud Aristotelem, Gazam, Budæum, & Galenum 5.de loc.aff.cap.7. Lactes sunt & significant omentum, reti aucupario simile, seu pingue illud, quod intestina superiora ambit. Id-ipsum Nostrates in piscibus* lactantias, *&* lactumas *vocant.*

Lacuna. *Vide* Choana.

Læves arteriæ, Arteriæ venosæ, *&* Venæ arteriosæ, *per pulmonum substantiam propagatæ & dispersæ propagines sunt, quas omnes natura per anastomosin, ad unum principium applicuit, sinistro Cordis ventriculo, in quo siquidem caloris est principium, ut per eas refrigeratio continua, Cordi comparetur. 7.de usu part.cap.9. Vide* Arteria.

Lævitas intestinorum, *Græcis* λειεντερία *dicitur, est velox, & sinè ullâ omninò præcedẽti transmutatione, ciborum dejectio, eveniens aut propter exulcerationem superficiariam ventriculi & intestinorum, aut propter potentiæ retentricis eorundem imbecillitatem; quorum primum ex mordacibus substantiam tenuem habentibus humoribus fit, qui in pueris etiam* Aphthæ, *i.e. oris ulcera concitat; alterum verò ex magna ventriculi atq; intestinorum provenit intemperie. 3.aph.22. Vide* Intestinorum difficultas.

Lagochilos. *Vide* Lagophthalmos.

Lagonas. *Vide* Ile.

Lagophthalmos, *i.e.* leporinus oculus, *est, cùm superior gena adeò retrahitur, ut oculum, dum clauditur, totum non contegat, estq; affectus in partibus instrumentalibus, non in magnitudine, sed in defectu, non ut supervacaneum, sed veluti deficiens, cujusmodi mutila, & curta omnia, sicut in labris, sic & in oculis, cernitur. Hinc etiam* Lagochilos *dicitur, qui leporina habet labia. lib. Introd. cap.3. & lib. finit. med.*

Lambdoides, *sutura capitis posterior est, & transversa, quâ occiput incipit, à* Λ *litera Græcæ similitudine ita nominatur. lib.de ossib.cap.1.*

Lambdoides os. *Vide* Hyoides.

Laminas, *communi vocabulo Anatomici appellare consueverunt instrumenta, ad secanda corpora accommodata; cujusmodi etiam sunt, scalpella, spathomelæ, amphismelæ, specilla, oricularia, melotidæ, quæ & ex ligno densiori, & aliquando ex buxo, confici solent. 6.de anat. adm.cap.10.*

Lana succida, *i.e. non lota, quæ &* œsyperon *dicitur. 14.meth.cap.7.*

Laparon, *Græcis* molle *&* vacuum; Hypolaparon *autem,* subvacuum *&* submolle *significat. 3.de diffic.respir.c.12. Sumitur & pro ventris dolore. com.3.in 6.de morb.vulg.32. Vide* Ile.

Lapideum os. *Vide* Lithoides.

Lapis specularis. *Vide* Diaphanes.

Lapis in vesica, *propria passio est ferè puerorum, qui ob edacitatem non paucos crudos humores coacervant; ex quibus pars crassior, unà cum urinis ad vesicam perveniẽs, fit lapidum generationis materia: acervatur verò hic crudus humor, sæpè ob edacitatem & ingluviem, ut in pueris; sæpè etiam ob potentiæ concoquentis imbecillitatem, ut in senibus. 3.aph.26.*

Larynx *sive* guttur, *est suprema bronchii pars, seu bronchii caput, prima asperæ arteriæ pars, summo ori continua, primum vocis instrumentum, lib.de vocal.instr.diss. cap.2. ex cartilaginibus, musculis, nervis, & substratâ membranâ constans, c.4. quæ larynx in collo extare apparet, ad sensum, tangentibusq; dura sentitur, & sursum nobis transglutientibus fertur. 7.de usu part.c.5.* λάρυγξ *Græcè.*

Lassitudines, κόποι, *Græci vocant affectus, ex multo vehementive motu corporibus vel totis, vel particulis, quæ ampliùs laborârunt, oboriri soliti: undè* Acopa medicamenta, *quæ lassitudinem tollunt, appellâtur, 7. de compos. medic.per gen.c.11.* Lassitudinis *species tres sunt,* ἑλκώδης, τονώδης, φλεγμονώδης, Ulcerosa, Tensiva, Inflammatoria: *quæ notis & signis propriis distinguuntur; in Ulcerosa enim Lassitudine, ulceris sensus, cùm moventur partes, se exhibet: in Tensivâ, incendi tendiq; sibi videntur, qui laborant: in Inflammatoriâ, accensa, inflammata confusaq; apparent membra.*

Lateralis morbus. *Vide* Pleuritis.

Latum os. *Vide* Dorsum.

Latus musculus, μυώδης πλάτυσμα, *apud Gal.lib.de muscul.diss.c.1. est latus ille musculus, qui sub cute in collo habetur. Incipit, in priori quidem parte, ex labrorum ac buccarũ; in posteriori verò, ex spinæ regionibus, toti cuti, quæ circa collũ est, in orbem subtensus & membranosus, ut interdum membranâ potiùs, quàm musculus videatur.*

Latus pulsus *est, qui pulsu naturali, in latitudine major est;* Longus, *qui in longitudine;* Altus, *qui in profunditate. Econtrà* Angustus, Brevis, Humilis. *l.de puls.ad Tyron.cap.2.*

Laxius intestinum, *i.e.Colon.2.aph.40.*

Lea, *seu* lenia medicamenta *sunt, quæ partes asperas leniunt. l.de Dynam.in proœm.*

Lemmata, *sunt propositiones per se credibiles, quas vocare consuevit Aristoteles* dignitates, *vel* proloquia, *vel* postulata. *2.acut.20.*

Leno, *sive* Linon, *Græcè* λινός, *est regio in summo vertice Cerebri, ubi duæ venæ invicem congrediuntur à torcularis similitudine, propter tenuem membranam. Vide* Torcular.

Leporinus. *Vide* Lagophthalmos.

Lepidoides sutura, λεπιδοειδὴς, *vel* conglutinationes, *Galenus* suturas juxta aures *vocat, quæ in ossibus, ad squamæ similitudinem structis, habentur. Fiunt hæ duobus inter se ossibus cohærentibus, non per suturam quidem, sicuti Coronalis & Lambdoides, sed paulatim syncipitis os, instar squamæ attenuatum descendit, atq; in id os, quod infrà ab auribus ascendit, subintrat. lib.de ossib.cap.1.* Squamosæ agglutinationes *nuncupantur, 9.de usu part.c.18.* Mendosę *adhuc &* temporales *dicuntur. Ibid.*

Lepra, λέπρα, *est cutis mutatio in habitum præternaturalem, cum asperitate, & pruritibus, & doloribus, nonnunquam & squamis decidentibus plures corporis partes depascuntur. lib.finit.med.* Lepra, *&* Psora, *seu* Scabies,

affectus sunt valdè affines & congeneres: ita ut Psora nihil aliud sit, quàm mitior Lepra; est enim Psora ad Lepram quædam quasi via, ut Lepra ad Elephantiasin, si magìs humor uratur, malignior evadat, & morbus diutiùs protrahatur. Uterq; affectus pruritum habet inseparabilem, sed in Lepra tantus est, ut æger etiam vehementissimè scalpendo, nullo modo juvetur, sed omnis potiùs generis ulcera & phlegmonas accersat, quòd cutem exasperet, & subjectam illi carnem, multò quàm in Psora profundiùs depascatur. Undè & squamulas procreat, quales in Psora non generantur, quæ furfuracea tantùm corpora ex se remittit, ut quæ à minori gignatur intemperie, & humore minùs crasso, terrestri, assato, & maligno. Ab iisdem illis squamis dicitur λέπρα, *quasi* λεπιδὰ, *i.e.* squamosa; *ab Avicenna dicitur* Albaras nigra, *&* Impetigo excorticva, *quòd cutis in cortices quasi squamasq; resolvatur.* Lepram *hanc Celsus lib.5. vocat* Impetiginem, *quam in quatuor species distinguit, quæ à superiori Impetigine plurimùm distat.*

Lethargus, *Græcè* λήθαργος καὶ ληθαργία, *passio est Phrenitidi contraria, siquidem in ea inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perindè ut perennes vigiliæ Phreneticos infestant. Dicta autem* Lethargus, *quòd eo correptis, omnium rerum oblivio accidat.* Somnus *siquidem, si longiùs producatur, difficilemq; habuerit expergefactionem,* Coma *dicetur; si verò solo tempore naturæ modum convenientem excesserit, & non habuerit difficilem expergefactionem,* somnus longus *rectè nominatur, qui fit refrigerato primo sensorio, Cerebro ipso: quæ refrigeratio cùm fortis fuerit, mista quidem humiditati facit* lethargicas passiones; *cum siccitate verò,* Cata-

Catalepseis, *i.e.* deprehensiones *vocatas, 2.aphorism.3.*

Leuce, λεύκη, *i.e.alba Vitiligo, 2.meth.2.seu corporis & pilorum in album colorem mutatio, præter naturam.lib. finit.med.& 1.de compos.med.loc.c.1.* Neq; *verò ad solam cutem, sed & ad subditam quoq; ejus carnem, vitium hoc pertinet. Fit porrò cutis & caro alba, & pituitosa, qualem Polypodes & locustæ, cæteraq; crustacea, exangui & albâ carne prædita obtinent. Id-ipsumq; malum videtur esse, quod Nostrates* Lepram albam, *Avicenna* Albaras album *nuncupavit. Differt à* Lepra, *&* Elephantiasi, *quòd* hæc *sint cum asperitate cutis, rosione, pruritu, & squamulis,* Leuce *verò cutem habeat lenem sinè ulla aspredine & rosione.*

Leucoma, λεύκωμα, *i.e.oculorum albugo, l.de remed. par.fac. est cicatrix oculorum altior, magisq; profunda; sicuti quæ superficiaria est,* νεφέλιον *dicitur.*

Leucophlegmatia, *i.e.alba pituita, Aqua inter cutem; sic dicta, quòd sui quidem ratione semper sit alba, sed propter mistionem quorundam aliorum humorum, verum mutet colorem.7.aph.29. Eadem est cum ea Hydropis specie, quæ* Hyposarcidium, *sive* Anasarca *dicitur,* ὕδερος φλεγματίας. *lib.Introd.cap.13.*

Lichene affectio. *Vide* Impetigo.

Lien. *Vide* Splen.

Lienteria. *Vide* Intestinorum difficultas.

Ligamentum, *Græcis* σύνδεσμος, *est corpus nervosum, quod ex osse omninò ortum habens, inseritur in os, aut in musculum. Nomen ipsi ab usu est inditum: 1.de motu musc.cap.1. quod &* Copula *dicitur. lib.Tigni, cap.9.*

Ligatio, *dicitur de obstrictis articulis & difficilibus artuum motubus, quos Græci* Ancylas *vocant.7.de compos.*

med.per gen.cap.6. Est & affectus, qui interdum naturaliter accidit, membranis linguam continentibus durioribus & brevioribus statim à primo ortu factis; interdum ex acquisititio, ob cicatricem quampiam duriorem ex ulcere contractam; quam Græci ἀγκυλόγλωσσον *vocant: qui hoc malo laborant, tardè sermonem explicare incipiunt: atq; ob id, hoc vitii genus, Latinis* ligatio linguæ *dici potest.*

Lingula. *Vide* Epiglottis.

Linon. *Vide* Leno, *&* Torcular.

Linospermon, *i.e.* semen lini. *1.de aliment.fac.32.*

Lipodermus, *defectus est pelliculæ tegentis glandem Colis, adeò ut distrahi ampliùs non poßit. lib. finit. med.*

Lipopsychia, *i.e. animi deliquium, idem quod* Lipothymia, λειποψυχία, ἢ λειποθυμία, *solis differunt gradibus, quod ex ipso liquet nominis etymo:* Lipothymia *vitalis facultatis defectum,* Lipopsychia *animalis facultatis exolutionem significat; attamen utriusq; facultatis defectu, omnium virtutum exolutio contingit, ut sensu motuq; destituantur ægri, non minùs quàm animo: quale advenit iis, qui, nisi frequentiùs nutriantur, resolvuntur. 12.meth.cap.5.*

Lipothymia. *Vide* Lipopsychia.

Lippitudo oculi *est, cùm horum album rubescit, & palpebræ attolluntur, cum dolore connivent, & ægrè manus admotas ferunt. lib. Introd. cap.15. Vide* Ophthalmia.

Lippitudo dura. *Vide* Sclerophthalmia.

Liquabilia medicamenta *vocantur, tùm quæ ignis contactu colliquantur, tùm quæ ex humidis quibusdam, velut aquâ, aceto, vino constant.* Igne *liquescit propolis, cera, resina, ladanum, sevum, chalbanum:* Aceto solo *liquescunt citra ignem, gummi, ammoniacum,*

cum, sagapenum, opopanacum. 3.de comp.med.per gen.c.5.

Liquida alvus, *in qua liquida dejiciuntur. comm.2. in 2.prorrhet.3.*

Lithiasis, *i.e. calculi morbus, renibus & vesicæ familiaris, in quibus quippè partibus calculi utplurimùm generantur. lib.de renum aff.dign.cap.2. Dicitur &* λιθίασις, *oculi morbus, in exteriori parte palpebrarum, in quâ alba quædam & crassa, callis aut lapillis similia apparent, oculum pungentia.*

Lithoides os, λιθοειδὲς, *i.e. lapideum, 9.de usu part. cap.10. est, quod utrinq; ad aures positum, petræ speciem referens, lambdoides suturæ finibus terminatur, in quo inest processus columnæ similis, ad acus stylive similitudinem: undè* Styloides, Belenoides, *&* Graphioides, στιλοειδὲς, βελονοειδὲς *&* γραφοειδὲς *appellatur, sub quo auditorius meatus continetur. lib.de oßib.cap.1.*

Lobi, *i.e. fibræ, quibus, tanquam digitis, Hepar, ventriculum, & Pulmo, Cor ad unguem complectitur. 4.de usu part.cap.8. & lib.7.cap.10. & 7.de anat.adm.cap.11. Dicitur &* lobus, *ima & carnosa aurium pars.*

Localia medicamenta, *quæ* Topica *dicuntur, medicamenta sunt, quæ extrinsecùs applicantur corporis particulis, quibus herclè non priùs utendum, quàm totum corpus purgaveris, venámve incideris, si redundantia in toto corpore subest; alioquin implebis potiùs corpus, quàm vacuabis. 13.meth.22.*

Lochia, λοχεῖα, *dicuntur omnia, quæ à puerperâ post exclusum fœtum & secundas exeunt, Aristoteles vocat* Purgamenta: *sunt autem reverà* τὰ καθαμήνια, *à quibus etiam solâ ratione differunt, quòd hæc ante partum, illa post partum, sic appellentur. lib.de atra bile, cap.8.*

Locus, *à recentioribus Medicis, corporis particula quælibet p.n. affecta appellatur. 1. de loc. aff. 1.*

Longaon, *sive* Longanon intestinum. *Vide* Rectum.

Longitudinalis sutura *est, quæ à medio posterioris Calvariæ, per capitis longitudinem, ad mediam usq; anteriorem extenditur, undè Græcis* ὀβελιαῖα, *i.e. recta, vulgò* sagittalis, *&* longitudinalis *appellatur, à lambdoide ad Coronalem finiens. lib. de ossib. cap. 1.*

Longus pulsus. *Vide* Latus.

Lapidoides suturæ, *quæ &* Lepidoides *dicuntur. Vide* Lepidoides.

Lordosis, *i.e. excavatio, per vertebrarum luxationem, ad internas corporis partes facta. 4. de loc. aff. 3. Vide* Cyphosis.

Lotium *est, cùm renes serosum sanguinis excrementum attraxerint, utilem, qui in eo est, sanguinem retinent, & ex eo nutriuntur, excrementum verò ipsum serosum, à facultate segregatrice, ceu inutile expellitur per ureteres in vesicam, sed quamdiu in venis atq; arteriis hoc cum sanguine currit, excrementum serosum,* serositas *dicitur: ut cùm segregatum est,* lotium *&* urina *vocatur. lib. de ren. aff. dign. cap. 1.*

Luctuosa respiratio, *est inspiratio interrupta & quasi duplicata, geminataq; aëris revocatio, stante interim thorace, deindè rursus id, quod deest, adjiciente, qualis infantibus velut superinspirantibus accidit, quo tempore plorant. 6. aph. 4.*

Lumbrici. *Vide* Elminthes.

Lumbi, ὀσφὺς, *propriè pars est totius spinæ infra dorsum sive thoracem, quinq; vertebris omnium crassissimis, maximisq;*

ximisq; compacta, inter dorsum, & os sacrum mediis. Breviùs alii ajunt, Lumbi *sunt dorsi ea pars, quâ cingimur. Vide* Dorsum.

Lupus, *seu* Strangulator, *Græcis* λυκοειδὴς, *est affectus, iis eveniens, qui sperma diù præter naturam retinuerint; quod veneni naturam induens, in venis & arteriis, dum nequivit ejaculari, anginosam generat passionem in faucibus, & quandam quasi suffocationem. lib. de spermat. fol. 36.*

Lusciosus *dicitur, qui eo affectu, quem* Nyctalopiam *vocant, vexatur. 10. simplic.* Μύωψ *is dicitur, qui à primo ortu, non nisi oculis admota maximéq; vicina videt, eademq; propè oculis contingit, & limis semiclusisq; oculis aspicit, etiamsi parva sint; remota verò, quamvis magna, videre non potest. Vitium oculorum est, congenitum ab imbecillitate visivæ virtutis animalis, spiritusq; visivi, eamq; ob causam incurabile: differt à* Nyctalope, *quippè qui non naturâ, sed ex morbo, talis evasit.* Μύωπας *Græci, Latini* Lusciosos, *&* Nuscitiosos *vocant; ipsa verò affectio* μυωπία, *&* μυωπίασις *appellatur.*

Lutea bilis, *i.e. vitellina. 8. de placit. 4. Vide* Bilis pallida.

Luxationes, *quas* ossium ex cavitatibus suis excidentias, exarticulationes, *&* exarticulata *interdum vocat Hippoc., sunt ossium à propria sede excessus, sinè fractione eorundem facti. 1. de fract. 1.*

Lycanthropia, *Græcè* λυκανθρωπία, λυκάνθρωπος, κυνανθρωπία, κυνάνθρωπος, λυκάων: *Arabicè* Catrab, Curubut; *Latinè* Lupina, *vel* Canina insania: *species est Melancholiæ, ut testantur Aëtius & Paulus, quâ ægri inprimis mense Februario, quo humor melancholicus re-*

dundat, noctu domo egressi, urbem circumeunt, quadrupedum more incedentes, lupos imitantur ululãtes, donec dies illucescat, defunctorum monimenta quæritant, adaperiunt, cadaverum frusta arripiunt, secumq; collo gestantes, fugiunt die vivos homines, nocte insequentes mortuos.

Lycoides. *Vide* Lupus.

Lyparia febris. *Vide* Febris lyparia.

Lytheria, *i.e. solutoria signa, quæ magni & vehementis morbi solutionem firmam solent præcedere. 1. de dieb. decret. cap. 1.*

M

MADAROSIS, *μαδάρωσις ἢ μαδάρωσις, i.e.* Glabrities, Calvitium, *capillorum defluvium est, à cacochymia & vitiosis humoribus proveniens, quales affectus sunt* Ophiasis *&* Alopecia, *quæ omnes passiones sanabiles sunt, vitiosis humoribus, qui ad radices capillorum hærebant, vel resolutis, vel aliò translatis & vacuatis. 6. aph. 34.*

Madorem *&* Pladorem, *i.e. superfluentes humiditates, appellare consuevit Hippocrates, sive tenues, sive crassiores, cujusmodi & pus est. 3. de fract. 19.*

Magma, *in specie mirobalanorum fæcem vocant, 7. de compos. med. per gen. cap. 7. Aliqui verò omnem unguenti fæcẽ, quæ expressâ liquidiori materiâ utili relinquitur, & in fundo subsidet, μάγμα vocant. Extenditur quoq; nomen hoc ad omne unguentum spissum pauco liquore subactum.*

Magna arteria. *Vide* Arteria aorta.

Magna febris. *Vide* Febris magna.

Magnus morbus. *Vide* Affectus gravis.

Magnus pulsus *est, qui naturalem pulsum omnibus tribus dimensionibus superat; qui verò iisdem dimensionibus, à naturali pulsu superatur,* parvus *dicitur. l. de puls. ad Tyron. cap. 2.*

Malæ, *carneæ partes sunt, quæ inter nasum & aures jacent, priscis* Genæ *dicuntur, lib. Introd. cap. 10. sic dictæ, quòd rubentes ad mali similitudinem sub oculis leniter rotundæ prominent. 1. de artic. 3.*

Malactica medicamenta *sunt, quæ induratorum solvunt duritiem: quemadmodũ* relaxantia, *quæ tensioni medentur, nuncupantur. 7. de compos. med per gen. cap. 9.* Malacticum *autem* emolliens *dicitur eorum corporum, quæ induruêre, ac in quibus contentus est humor præter naturam, velut partes sunt scirrhosæ; quod verò à siccitate induratum est, humectari postulat; quod à congelatione, calefieri. Græcè μαλακτικὰ φάρμακα. 5. simpl. 5.*

Malagmata, *aliàs* Cataplasmata, *vocant omnia pharmaca, quæ forinsecùs imponuntur, sive adstringendo condensent, sive indurent, sive emolliant. 8. de compos. med. loc. 5. Propriè autem* Malagmata *vocantur, quæ partes præter naturam induratas emolliunt, moderatè sunt calida, nec tamen exsiccant, aut humectant insigniter. Nam, cùm exactè mollientia, medium quodammodò ordinem inter humectantia siccantiaq; sortiantur, proin moderato suo calore, indurescentium substantiæ, veluti fusionem quandam moliuntur; ubi verò diutiùs diffusa fuerint, digerentium medicamentorum loco esse possunt. 7. de compos. med. loc. cap. 1. Undè quidam nullum discrimen constituunt inter μαλάγματα, ἐμπλάστρα, τροχίσκους. Porrò,* Malagmata *aut mediis corporis regionibus, (quæ propriè ἐπιθέματα Paulus appellat) ut Ventriculo, Jecinori, Lieni, Cordi, imponuntur; aut extremis partibus, ut Capiti, & articulis, admoventur.*

Maligna. *Vide* Cacoëthe.

Malleoli, *sunt imæ ab utroq; latere tibiæ, suræ, partes gibbæ, ex parte exteriore, intrinsecùs cavæ, carne carentes, extra alia prominentes, sub quibus utrinq; talus continetur. lib. de ossib. cap. 22.*

Malleoli vena *duplex est, altera* interna, *ad interiorem tibiæ partem* (Cream *Latini vocant*) *procedens, ac indè ad malleolum, ad ipsum tibiæ extremum, pervenit. Hæc &* Saphena *corrupto vocabulo, pro* Saphea, *i.e. manifesta, dicitur. Altera* externa, *&* superficiaria, *per exteriorem alterius ossis tibiæ, quod* περόνην *vocant Græci, producitur, ad pedis pertingens articulum; undè* Externa malleoli, *&* Ischiadica vena *aliquibus dicitur.*

Malthacode emplastrum, *i.e.* mollicinum, *quo genere Hippocrates omne medicamen vocat, quod connatam humiditatem habet, qualis in pinguibus est & oleosis medicamentis, & quidem in ipso oleo, aquâ, resinâ, & cerâ. 4. de compos. med. per gen. cap. 9.*

Malum granatum, *&* Malum punicum. *Vide* Cartilago ensiformis.

Mammæ, (*μαστὸς καὶ τιτθὸς Græcis*) *est carnosa in pectore, ad utrumq; latus, eminentia glandulosa, semicircularis, in cujus medio papilla* (*Græcè θηλὴ*) *extuberat, quam ambit circulus quidam subniger, qui φῶς dicitur, gignendi lactis vim à natura habens. 1. de sanit. tuend.*

Mammillaris, *μαστοειδὴς, est apophysis ossis temporalis, papillis mammarum, præsertim vaccinarum, similis: Extuberat, & cavus est, quo aër in ampla & anfractuosa ejus cavitate conclusus, magis resonet auribus. Dicuntur etiam quibusdam* Uteri cornua, *κεραῖαι dicta, μαστοειδεῖς ἀποφύσεις, propter similitudinem, quam habent cum mammis.*

Man-

Mancum, *&* Mancinitatem, *aliàs* Cyllon, *&* Cyllosin *nonnulli, de omni membrorum distortione dicunt: alii eam tantummodò distortionem significant, in quâ, in interiorem partem, membrum inclinatur, quod cùm accidit, necessum sit, ut summum ejus,* E. G. *pes intrò contortus, quasi mancus & mutilus appareat. 3. de artic. 87. Vide* Cyllum.

Mandibularii, Manducatorii, Mansorii, Masseteres musculi, *Græcè μασσητῆρες μῦες, à mandendo sic dicti, alii sunt à temporalibus, quos* Crotaphitas *vocant; nam Anatomici, eos* temporales, *seu* temporinos *nominant, qui ex ossibus temporum capitis exoriuntur, quos, cùm intenduntur, committere ac claudere os manifestè conspicimus; alios verò, qui latis, inferioris maxillæ partibus, utrinq; alter, superjecti sunt, propterea quòd in manducando, maxillam circumagunt,* manducatorios *vocant, cùm illi, qui è superiori parte deferuntur, efficere id minimè valeant; attrahunt enim sursum eam tantummodò, non traducere etiam hàc illàc queunt: undè in committendo quoque ore, ipsorum auxilio indigemus. 2. de artic. 5. & 4. de anat. adm. cap. 2. & cap. 4.*

Mania, Furor, Insania, *μανία, species delirii vehementioris, 2. de caus. sympt. cùm ægri citra febrem insaniunt, & mente alienati sunt; cui insaniæ si adjungatur magnitudo & vehementia symptomatum, (ut, cùm ægri calcitrant, mordicùs impetunt vel ingredientes, vel quoscunque obvios, ferarum more, discerpunt) Mania dicetur ex assata, vel atra, vel flava bile procedens. 3. de loc. aff. cap. 7. Quòd si à sanguinis copia non putrente originem ducat, erit quidem Mania, sed cum risu, hilari vultu, & perpetuo cantu. Aliquando Hippocrati* Mania

nia *idem quod Melancholia propriè dicta. Gal.6.aph.21.*

Manifesta vena, *ramus est venæ à Corde ad furculas ascendentis, quæ per faciem, oculos, caput & nares dividitur, ut omnia membra nutriat, quæ indè* manifesta *vocatur. lib. de anat. viv.*

Maniodes paraphrosynæ, *sunt vehementes insaniæ, propter atræ bilis malignitatem, cùm flava bilis Cerebrum apprehenderit, febrisq́; vehementia assatum hunc succum melancholicum reddiderit. com. 1. in 1. prorrhet. 10.*

Manna, mel roridum, *vel* aërium: *Mellis species est, non ignota veteribus, Galeno, Plinio, Dioscoridi; sed mellis nomine, & titulo comprehensa, ne quis eam ab Arabibus primùm cognitam, proditamq́; putet: sic enim de ea scriptum reliquit Galenus;* In foliis, *inquit,* stirpium adnascitur quidpiam, quod nec eorum succus, nec fructus, nec pars existimari possit, sed roridum quiddam, nec tamen continenter, neque copiosè pronasci soleat. Nec me præterit, per æstatem, in arborum, fruticum, herbarumq; foliis plurimum fuisse inventum, sic ut à ludentibus rusticis, Jupiter diceretur melle pluisse: præcesserat tùm nox frigidior, pridiè calida, siccaq; cœli constitutio diluxerat; quapropter inter rerum Naturę peritos conveniebat, halitus, quos terra vel aqua exspirâsset extenuatos & excoctos, nocturni frigoris beneficio coaluisse. Id in regione nostra rariùs evenit, in Libano monte quotannis, adeò ut extensis pellibus arbores succutiant, & reciprocè quod profluit, ollas, & fictilia compleant: privatoq; nomine vocant δροσόμελι, *i.e.* roscidum mel, & etiam ἀερόμελι, *i.e.* mel aërium. *Hæc Galenus 3. de alim. facult. cap. 39. de Melle.*

Melle. Cuiq; igitur patére debet notam Galeno Mannam, quæ gustu prorsus mellea sentitur. Dicitur item & Manna thuris, *(quæ &* succussio, *&* Pollen *nuncupatur, 2. de artic. 44.) i.e. thuris micæ, concussu elisæ corticis parum participes, adstringendi vim totam & qualitatem possidentes. 5. de compos. med. per gen. cap. 2. Videtur aliquibus* Mannam thuris *nihil à* thure trito *ac* lævigato *differre; Mannam enim propriè appellant id, quod excussum est à thure, circa magna onera confracto; auferuntur enim ab ipso fragmenta quædam parva corticis thuris. 4. de compos. med. loc. cap. 4. & 13. meth. 5.*

Manus, *(quas homo armorum loco obtinuit) sunt juxta Aristotelem, organum ante omnia organa; cùm quodlibet organum aliud particulare possint recipere, 1. de usu part. c. 4.* Manus *autem, nunc* totum *artum superiorem, brachium scilicet, cubitum & manum significat; nunc* extremam manum tantùm. *2. de usu part. cap. 2.*

Manus dolor, *Græcis* χειράγρα, *Arthritidis species est, quæ manuum articulos occupat: ut* Gonagra, *quæ genu: &* Podagra, *quæ pedes.*

Mansorii musculi. *Vide* Mandibularii.

Marasmus, *sive* Ex morbo senium, *est frigidum, & siccum corporis temperamentum, non naturâ, vel annorum multitudinis ratione comparatum, sed febrili morbo: quod non in animalibus modò, verùm etiam in stirpibus supra modum arefactis, visitur. 5. de sanit. tuend. cap. 9.* Marasmus *itaq; idem est quod* Tabes, *quæ non idem est ac* febris tabida *sive* marasmodes; Marasmus *enim absq; febre in decrepita ætate solet accidere, extincto nativo calore, & superveniente morte, quæ sinè sensu doloris secundùm naturam ex siccitate contingit: sicuti his, qui præ-*

præter naturam tabescunt, altera advenit species, quæ Ex ægritudine senectus *vocatur, in quam non solùm senes, sed etiam pueros vidimus incidisse quamplurimos.* Tabida verò febris *non tantùm sicca, sed calida est. 1. de diff. febr. cap. 8.*

Marcor, Marcor frigidus, torridus. *Vide* Febris marcida, & Ex ægritudine senectus.

Mariscæ, *venulæ sedis sunt, quæ aliquando foris extuberant ex ore hiantes, stato tempore sanguinem melancholicum excernunt: aliàs* hæmorrhoides *dicuntur, quibus plus justo fluentibus, aqua inter cutem subsequitur; interdum delitescunt, & cœcæ* αἱμοῤῥοΐδες *appellantur. Vide* Sycosis.

Marmarygas, *i.e. oculorum hallucinationes. 3. de crisi. & cap. 7.*

Masseteres. *Vide* Mandibularii.

Mater dura, & pia. *Vide* Membrana dura.

Matrix, *i.e. vulva, foris nervosa, intùs carnosior, vas fœtus gestandi, à Græcis* Hystera, *quòd omnium partium sit postrema, appellatur. lib. finit. med.*

Maxillares dentes. *Vide* Dentes, Tomi, Incisorii.

Maxillæ, *sunt illæ faciei partes, quæ genis subjectæ ad mentum usq; descendunt, & hæc in mucronem desinunt. lib. Introd.*

Meatum, *sive* Porum *simpliciter Herophilus appellat nervum opticum, qui à Cerebro ad oculum pertinet; sensibilis spiritûs via, quòd ejus solius foramen clarè cernitur. 1. de sympt. caus. cap. 2.*

Meatus auditorius *est, qui in osse lapidoso est, satis involutus & anfractuosus, ne quid eorum, quæ extrinsecùs incidunt, ipsi noceret, ipsasq; aures facilè offenderet; proinde in medio situs, extrinsecùs quidem convexarum, intrinsecùs autem cavarum. 11. de usu part. cap. 12. Constituitur autem in medio nervi quintæ conjugationis, qui unà cum durâ cerebri membrana, involucro velut suo, in auditus foramen incidit. Dicitur autem & hic meatus* cœcum foramen, *propterea quòd anfractum illum, per quem nervus foràs post aures excidit, haud possunt dissectores perfectè perforare. lib. de nerv. diss. cap. 6. Vide* Cœcum foramen.

Meatus genitalis *est, qui genituram à testibus haustam, ad Colis radicem defert, qui juxta radicem vesicæ, varicosior conspicitur; undè ei nomen inditum est* Varicosus assistens. *1. de sem. cap. 15.*

Meatus varicosus. *Vide* Meatus genitalis.

Meconium, *excrementum est, ex toto fœtus nutrimento, in utero, in urinaculo congeri solitum, toto uteri gestationis tempore. lib. Quòd animal sit id. cap. 5. Est quoq;* μηκώνιον, *papaveris succus concretus, Græcis* ὄπιον *dictus. 3. simpl. 20.*

Media, *seu* Mediana cubiti vena *est, quæ communis est ei, quæ* humeralis *nominatur, & ei, quæ per axillam fertur. 3. de loc. aff. cap. 7. Dicitur aliàs* purpurea, & nigra. *lib. de anat. viv. Vide* Communis vena.

Medianum, *seu* Mediastinum, *sunt duæ membranæ, utrâq; parte, singulæ, totum thoracem* διαφράττοντες, *i.e. intersepientes, quæ posteriore parte spinæ, vertebris, anteriore verò, ossi medio pectoris infiguntur, sursumq; ad Claves, & deorsum ad ensiformem cartilaginem porriguntur, in duas partes totum thoracem dividentes; undè vulgò* Mediastinum *sive* Medianum *vocant; his enim medius thorax dirimitur, 6. de usu part. & 5. de anat. admin.*

quæ membranæ non aliter differunt, nisi quòd in costis ὑπεζωκότες, *i.e.* succingentes *appellantur; ubi verò rectæ ad Claves feruntur*, διαφράττοντες, *i.e.* interſepientes. *5.de anat.adm.Vide* Diaphrattontes.

Medicari, *generaliter loquendo idem eſt, quod* mederi; *propriè eſt idem quod* purgare: *neq; de omnis medicamenti exhibitione, ſed de eorum tantùm, quæ purgant, uſu debito intelligitur. 2.de fract.29.*

Medicamentum, *omne id dicimus, quod noſtram naturam alterare poteſt. 1 ſimplic.1.*

Medulla ſpinalis, (*ſive* Dorſi medulla, *&* Rachitis, *Græcè* μύελ☉, *& vulgò* Nucha nominatur) *omnibus & ſingulis vertebris inexiſtens. 8.de uſu part.cap.4. Cerebro, velut principio ſuo, continua, ejuſdemq; cum eo generis & naturæ, niſi quòd ipſo multò eſt durior & compactior, potiſsimùm in infernis ſpinæ finibus: eam tamen perperàm* Medullam *appellârunt; cùm medulla ipſa, non modò ſpinali hac, verùm etiam Cerebro ipſo ſit humidior, mollior, & pinguior; quòd verò in ſpinæ oſsibus contineatur, coloremq; habeat medullæ aſsimilem, ob id ipſam* medullam *nominant; quo modo etiam quidam ipſum Cerebrum vocitârunt. 3.de alim.facult.cap.10. Communiter eam* ſpinalem *vocant* medullam, *additâ ſcilicet medullæ appellatione, interdum verò ſinè additione ſimpliciter* ſpinam *nuncupant. 3.de loc.aff.cap.10. Vide* Myelon.

Megaloſphachnos, *vocat Hippocrates non eos duntaxat, quibus ab ortu primo, magna & ſupra modum aucta ipſa ſunt viſcera, ſed quibus ea, ex affectu aliquo, intumuerunt, ſive ſcirrhum, ſive phlegmonem, ſive œdema, nacta ſint. 3.acut.9.*

Me-

Melancholia morbus, *eſt delirii ſpecies, ab humore melancholico, (à quo etiam nomen ſortitus eſt) in ipſo Cerebri corpore p.n. contento, atq; id ipſum p.n. alterante, concitata, qui ipſe humor, ſi aſſetur,* Maniam *facit, & furorem. 3.de loc.aff.7.*

Melancholia flatuoſa, *ſive* hypochondriaca affectio, *morbus eſt, ex tertiâ melancholiæ ſpecie, indicante nomine humorem, qui ipſius cauſa eſt. Cùm circa ventriculum prima incœperint accidentia, ipſiſq; auctis melancholica ſequetur affectio, deindè alvi dejectione, vomitu, probâ coctione, ructibuſq; levatur is, qui laborat, Hypochondriacum, flatuoſumq; morbum ipſum nominabimus. 3.de loc.aff.7.*

Melancholicam ecſtaſin, *vocat Hippocrates motionem mentis, aberrationemq; vehementem & ferinam, quæ irrigante Cerebrum flavâ bile exuſtâ & in nigram permutatâ exoritur. 1.prorrh.14.*

Melancholicus humor *duplex, alter propriè melancholicus ſuccus & ſanguis dicitur, fæx ſanguinis craſſior, fæcibus vini haud abſimilis, qui in terram effuſus non inducit fermentationem, niſi fortè in ardenti febre aſſetur, neq; ullius acidæ qualitatis eſt particeps, qui in meatibus Cerebri contentus, Comitialem morbum, in Corpore Cerebri, Melancholiam morbum generat. Vide* Nigra bilis. *Altera Melancholia eſt tenuior, guſtu acida, terram radit, attollit, fermentat; ampullaſq; excitat, in ſpecie* atra bilis *dicitur, quâ præaſſata naſcuntur, ferina deliramenta cum & ſinè febre. 3.de loc.aff.cap.7.& 2.de diff.febr.9.*

Meliceris, μελικηρὶς, *eſt apoſtematis ſpecies, humorem melli ſimilem membranâ concluſum habens, perindè ut* ἀθέρωμα, *&* στέατωμα, *hoc quidem ab adipe, illud verò à*

pulticulâ intra membranam conclusâ nomen habet. Meliceride dissectâ, inibi contentus humor non aliter, quàm mel è favis, diffluit. Vide Atheromata.

Melicratum, *sive* Aqua mulsa, *aut* Hydromel, *est mellis & aquæ compositio, vel ex aqua utriusq; portione, (ut viam urinæ paret, & ad distributionem agat,) vel alterâ alteram superante facta. 3. acut. 13. Licèt quidam velint, μελίκρατον ἀπὸ τοῦ ὑδρομέλιτος, vetustate differre, quòd melicratum sit Aqua mulsa subita & recens, h. e. ex tempore comparata; Hydromel autem inveterata, & recondita.*

Melon, *est tertius modus egressionis uveæ oculi, cùm tantum egreditur, ut palpebræ minùs prævaleant, & pili palpebrarum pungentes, clausis oculis, dolorem inferant. lib. de ocul. part. 4. cap. 11.*

Membranam, *Græci nunc* ὑμένα, *nunc* χιτῶνα, *nunc* μήνιγγα *vocant. Vide* Tunica.

Membrana Adelon, *quasi minùs apparens, est quarta oculi tunica, à nonnullis invecta, Amphiblestroidem tunicā, quasi in summo excipiens, membrana minima simul & tenuissima, quam Hipp. non cognovit. lib. Introd. cap. 11.*

Membrana dura, inviolata, crassa, cuticularis, Meninx dura, Mater dura, *est, quæ calvariæ ossibus ablatis, aut saltèm apertis, Cerebrum in orbem contegens, primùm apparet. Cui altera* tenuis, mollisq; *subnectitur, quæ* pia mater *nominatur, 9. de anat. admin. cap. 1. Utramq;* Meningem *vocant, solis Cerebri membranis nuncupatione hac reservatâ; tametsi Veteres, membranas omnes communiter,* Meningas *vocarent, Ibid. c. 2. quas etiam* Vaginas *vocant. 3. de artic. 33.*

Membrana Pericardios, quæ & Tunica, & Domicilium, & securum vallum, Theca *item &* Vagina, Capsula & Involucrum Cordis *dicitur, est membrana, in cujus medio Cor est suspensum, quæ ex capite seu basi ipsius, ampla valdè exorta, pòst autem paulatim coarctat sese, eo planè modo, quo Cor ipsum, in quandam Coni acutiem desinit, ossi pectoris annexa, 16. de usu part. cap. 16. quæ* Capsula Cordis, & Cordis Involucrum *vulgò appellatur.*

Membrana Periostios, *est involucrum tenue, & fibrosum, velut indumentum ossium, à natura conditum, lib. finit. med. ut per illud ossa sentiunt, generaleq; nomen est, quod pro varietate partium, specialia sortitur nomina: in Cranio enim* περικράνιος, *in costis,* ὑπεζωκὼς *dicitur. Vide* Periostios.

Membrana pinguis, *i. e. Mesaræon, & Mesenterium. 10. meth. 8.*

Membrana secundiformis. *Vide* Choroides.

Membranæ Sigmoides, *sunt tres illæ Cordis ventriculi dextri membranæ, præpositæ venæ arteriosæ, à qua Pulmo alitur, intùs foràs spectantes, quas à figura literæ* Σ Sigmoides *appellârunt. 6. de usu part. cap. 14.*

Membranæ subcingentes. *Vide* Hypezochotes, Cingentes, Diaphrattontes, & Medianum *sive* Mediastinum.

Membranæ Triglochinæ, *sunt membranæ in ventriculo Cordis sinistro, præfectæ arteriæ venosæ, (quæ in pulmonem distribuitur) foris intrò pertinentes.* Triglochinas *appellârunt, non à figura aliqua, sed à mutua inter se ipsarum compositione, quæ cuspidum, telorum eminentiis, atq; angulis, quos* glochinas *vocant, penitùs est similis. 6. de usu part. cap. 14.*

Membra spiritalia *sunt, Pulmo, Cor, Thorax, & duplex arteriarum genus, læve & asperum. 7.de anat. adm.cap.1.*

Membrum simplex *est, cujus quamcunque partem sensibilem assumseris, erit illa toti communis, in nomine, essentiâ & definitione, ut caro, & os. Illi oppositum est* Membrum compositum. *lib.de anat.viv.*

Mendosæ costæ. *Vide* Illegitimæ.

Mendosæ suturæ. *Vide* Lepidoides.

Meninx, *Græcè* μῆνιγξ. *Vide* Membrana dura.

Meningophylax, μηνιγγοφύλαξ, *i.e. membranæ custos, sic dicta, quòd in curationibus capitis affectuum, meningas, ab injuriis, & graviori oblæsione tueatur. Lamina ænea est, firma, paulùm resima, ab exteriori parte lævis, quâ Chirurgi, in vulneribus Capitis utuntur, quoties excidendum & attollendum est os, metusque imminet, ne in ipso opere, Cerebri membrana negligentiùs, & ultrà, quàm res expostulat, premendo, lædatur & contundatur, ex quo sopores & graves inflammationes cum mortis periculo oriuntur. 4.de loc.aff.2.*

Menses, *i.e. menstruæ mulierum purgationes, quæ per uterum singulis mensibus fiunt, lib.de atra bile, cap.8. quæ &* muliebris fluxus, *&* uteri Rheuma *appellatur, 3.de caus.sympt.c.4. Undè menses moventia medicamenta sunt, quæ in pessis, aut fomentis, aut quovis alio modo vulvæ admota, non habent vim tàm familiarium succorum attractricem, quàm ut sanguinem extenuent, & meatus uteri, obstructione liberent. 5.simpl.20.*

Mentagra. *Vide* Impetigo.

Menti eruptiones, *sunt affectiones ulcerosæ & asperæ, in mento sponte nascentes: aliàs* menti papulæ, *&* mentagræ *appellantur. 5.de compos.med.loc.c.6. & c.7.*

Mentum, *quod Græci* γένειον *dicunt, id omne est, quod labro inferiori oblongâ & orbiculari figurâ subjacet. lib. Introd.cap.10.*

Meri *Arabibus*, Gula *Latinis*, *Græcis propriè* οἰσοφάγος *dicitur, & communiter* στόμαχος; *omni enim ventri, collum, instar Isthmi cujusdam, angustum præpositum, nominatur* Stomachus. Meri *autem* communis *quædam via est, quæ ab ore cibos & potum fert ad ventriculum, inter hunc, & fauces media. 4.de usu part.& 13.meth.c.4.*

Mesenterium, *aut* Mesaræon, *utrumque nomen ab accidentibus, naturali ipsius situ & peculiari substantiâ deductum; nam & medium inter intestina situm est, & omnes venas, ex jecore in ipsum descendentes (quæ ob id* Meseraicæ *dicuntur) vicinis arteriis, & nervis, quemadmodum etiam intestina singula, in orbem complectitur. 6.de anat.adm.cap.6.*

Mesenterii appendiculum, *nominant illud unum principium, in quo mesenterii venæ ac arteriæ (quæ veluti radices in arboribus, in concavam anfractuum partem, inseruntur) invicem coëunt, & in quo totum mesenterium cum intestinis continetur, ligamentis naturâ præditum, sursum tendens, adjacentes sibi habens venas, ad jecoris portas; arterias autem, ad eam spinæ partem, quæ in septum transversum & renes versùm tendit. 6.de anat. adm.cap.6.*

Meseraicæ venæ. *Vide* Mesenterium.

Mesopleuria, *i.e. intercostalia loca. lib.de musc.diss. cap.23. Vide* Intercostales musculi.

Metacarpium. *Vide* Brachiale.

Metalepticus, *i.e. transsumptivus, vel translativus*

motus, quem natura musculis quibusdam conciliavit. 7.de usu part.c.14. Vide Transsumptivus, *&* Euthyporos.

Metaptosis, *transitus est, sive transmutatio, alicujus morbi, vel febris in aliam speciem: ut, si ex acuto fiat non acutus, tunc morbus acutus* ἐκ τῆς μεταπτώσεως *fieri dicitur.*

Metaphrenum, *i.e. Dorsum, media est scapularum pars, cui stomachus intùs subjacet: lib.Introd.cap.10. cui Thorax configitur, tanquam ad carinam navis.lib.Tegni, cap.29. Vide* Spina, Dorsum.

Metaporopœesis, *est exiguorum meatuum statusque morbidi mutatio, ad naturalem statum: idem planè significans, quod* μετασύγκρισις, *à quo* μεταποροποίησις *nihil differt. 14.meth.4. Undè* Metasyncriticum medicamentum, *idem sæpè quod anodynon, confirmatorium est, & persanat, lib.de Dynamid.in proœm. & 7.de comp. med.per gen.cap.11. ex alto quin & humores evocat ac transfert. 1.de compos.loc.cap.8.*

Metasyncrisis. *Vide* Metaporopœesis.

Metastasis morbi *propriè appellatur, cùm ex parte unâ, in alteram, malum (morbus videlicet, causaque morbida) migrat: per abusionem,* ipsius morbi solutio *ita etiam nominatur. 5.aph.7.*

Metopon, μέτωπον, *pars faciei supra oculos sita, & ad tempora usque protensa, ex substantia musculosa, & osse subjecto constans. Aliis* frons *dicitur spatium inter supercilia & capillos interjectum, pilis nudum. Alii totum id spatium, quod ab oculis ad coronalem usque suturam extenditur,* frontem *&* frontis os *appellant.*

Metrenchytæ, *i.e.uteri clysteres, instrumentum est, per quod in uterum medicamenta immittimus; perindè ut* Otenchytæ, *i.e.auricularii clysteres, per quos in aures &*

& Recti Syphones, *aliàs* Catheteras *dicti, instrumenta sunt, quibus in vesicam aliquid infunditur. 5.meth.11.*

Methodica medicina *est, quæ communitatibus, & similium speculationi unicè intenta, omnes particulares affectus, ad generales duos, adstrictum, & fluentem, quas* communitates *vocant, reducit. lib.Introd.cap.3.*

Milphosis, μιλφαὶ ἢ μίλφωσις, *idem est ac Madarosis, pilorum defluvium est ex palpebris, ab acri fluxione. Vide* μαδάρωσις.

Mina Attica, *&* Aegyptia, *habet uncias sexdecim,* Romana *uncias viginti. lib.de pond.& mens.cap.3. Dicitur etiam* Mina, Cordis *capsula, & glandula. lib.de anat.viv.*

Mochlia, *traductio est ossium ad naturalem locum, ab eo, qui præter naturam. lib.finit.med.*

Modus morbi. *Vide* Morbi mos.

Mola, μύλη, *aliàs* patella rotula, *Græcis* ἐπιγονάτις, *à figuræ similitudine, sic dictum est os latum & rotundum, toti genu suprapositum. Dicitur insuper* Mola, *caro informis, & inutilis, in muliebri utero concepta; quem conceptum inutilem, subdurus quoties fit,* μύλον *sive* μύλην *Græci appellitant, i.e. scirrhum.*

Molares dentes. *Vide* Dentes, *&* Tomi.

Mollicinum emplastrum. *Vide* Malthacode.

Mollientia medicamenta. *Vide* Malagmata.

Mollis pulsus *est, in quo arteria quasi carnosior diutiùs contrectata apparet:* durus, *ubi siccior, rigidiorque, in modum* Corii, *l.de puls.ad* Tyron.*cap.3.* Mollitudo *autem &* durities, *sunt tunicæ arteriarum qualitates. Ibid.*

Mollities oculorum, *(quæ &* paralysis oculorum *dicitur) morbus est, cùm illorum voluntarius motus omni-*

nò aufertur: quemadmodum cùm minuitur, tremor *&* titillatio *dicitur. Cùm verò depravatur, ipsiusq; lacerti contorquentur, nec debitè moventur*, Spasmus *nuncupatur.lib.de ocul.part.4.cap.7. Vide* Paralysis.

Monoculum. *Vide* Cœcum intestinum.

Monohemera collyria *sunt, quæ, unius diei operâ, lippitudines apta sunt curare. 4.de comp.med.loc.c.2.*

Moram, *i.e.* Trivon, *sive* attritionem, *Hippocrates appellat, callo obduratam sedem, quæ ex diuturna capitis brachii immoratione efficitur, in ea carnis circũjectæ parte, in quam id primâ prolapsione incubuerat. 1.de artic.21.*

Morbidus rigor, *corporis concussio est, sanis eveniens, à nulla exteriori causa violenta, sed ex ipsa dispositione corporis intrinsecâ; at cùm aquâ frigidâ corpori affusâ rigor excitatur, non est morbidus rigor, utì cùm ex ipsa corporis dispositione suscitatur. lib.de trem.conv.cap.6.*

Morbosum (*νοσῶδες*) *dicitur, ut corpus, ut causa, ut signum; nam* corpora, *quæ morbos continent;* causæ, *quæ hos efficiunt; &* signa, *quæ ipsos indicant, νοσώδη Græcis dicuntur. Gal.initio artis parvæ.*

Morbus, *νόσος, est dispositio præter naturam lædens operationes, 2.de cris.cap.2. primò per se, & non per accidens, lib.de sympt.differ.cap.1.* Præter naturam, *&* contra naturam, *idem sunt; utrumq; uno verbo παρὰ φύσιν Græci dicunt: nam & fœdus Ictericorum color, & lentigo, & alius quivis etiam levissimus affectus, contra naturam est, nec tamen morbus dicitur, quando propter sui exiguitatem & obscuritatem summam, actionem non lædat.*

Morbus Herculeus. *Vide* Comitialis.

Morbus magnus. *Vide* Comitialis.

Morbus puerilis, *sive* Comitialis affectus, *ab intemperie cerebri f.h. iis provenit, quibus humidum naturâ est* Cerebrum, *teste Hipp.lib.de aëre, aquâ & locis. ubi dicit, Pueris accidere convulsiones, & suspiria, quæ putant puerulum efficere, & sacrum morbum esse: ubi per* puerulum, *intelligit affectum comitialem. comm.1.in 6. de morb.vulg.5. Vide* Comitialis.

Morbus regius, *aliàs* Arquatus, Aurigo, *&* Icteros *dicitur, est bilis flavæ refusio in cutem & corporis superficiem, quæ proindè etiam hîc tingitur, luteaq; fit: albæ quoq; ventris dejectiones fiunt hoc morbo affectis.lib.finit. med. Vide* Icteros.

Morbus sacer. *Vide* Comitialis.

Moria, *&* Morosis, *sive* fatuitas, *Græcis μωρία, μώρωσις, est imminuta functio ratiocinatricis facultatis. de sympt.diff.cap.3. Vide* Fatuitas.

Mortifera facies *est, de qua in Prognostico dixit, Naris acuta, oculi concavi, collapsa tempora. 3.acut.54. Vide* Facies Hippocratica.

Morbi mos, modus, *cujus ratione morbus est benignus, vel malignus, tùm ex propria sua specie, tùm supervenientia propter symptomata. 1.de cris.cap.3.*

Motòs, *μοτὸς, linamentum, seu linteum carptum, quod vulneribus, ulceribus, apertionibus corporis, seu siccum, seu medicamentis (quæ ob id ἔμμοτα vocantur) oblitum, inditur; vel ad sistendum sanguinem, vel ad detergendum, siccandum, exedendum. Præterea* motòs, *linamenta vocant, & medicamenta, quibus foris impositis, vel eschara ulceribus inducitur, vel meatus obstruuntur, vel carnosæ partes, quæ circa ulcus sunt, exeduntur & consumuntur. 5.meth.3. Vide* Emmota.

Motus naturalis, *vel* secundùm naturam *est, qui volun-*

voluntatis imperium sequitur: sicuti qui involuntariè in corpore fiunt *præter naturam sunt. l. ad Thrasib. c.26. Motus enim sensibiles, in animantium corporibus sanis duplices genere apparent; alii quidem ex arbitrio sanè, ac voluntate, ac impetu fientes, qui nervorum musculorumq; ministerio fiunt; atque has Medici* voluntarias actiones *appellare solent; alii motus Arteriarum & Cordis officio obeuntur, quos* vitales *nuncupant. Est & tertium quoddam* motuum *genus in venis, quod &* naturale *dicitur, & sensibus non percipitur. lib. de trem. & palp. cap.2. Undè motus naturalis, & genus & species motus est. Ibid.*

Mox apparentia symptomata. *Vide* Asſidentia, *vel* Asſiſtentia.

Mucor. *Vide* Coxendix.

Mucosum humorem, *appellare consuevit Hippocrates eum, qui lentore quodam, & albedine præditus, ad exangues partes, ossa scilicet & cartilagines, cogi consuevit, cùm imbecilla ita* Natura *est, ut benè conficere alimentum in ipsis nequeat, sed quasi semicoctum quid relinquat: non secùs atque in oculis membranæ relinquunt & promunt de sese mucorem quendam, cùm lippitudine laborant. Fit autem* Natura *imbecillior, aut ex propria intemperatura, aut ex multitudine humoris, qui ad partes confluxit, ut in præternaturalibus tumoribus. 3. de artic.65.*

Mucro, *est inferna Cordis pars, quæ tantum protenditur, quantum Cordis magnitudo occupat spatii. 2. de placit. 4. Vide* Basis Cordis.

Mucronata cartilago. *Vide* Cartilago ensiformis.

Mucus, mucor, *est excrementum pituitosum, quod à Capite distillat, in gravedine Coryzâ, & aliis catarrhis. 2. de natur. fac.9.* Mucus *sive* Blena *est crassior pituita. 2. de sem. c.6.* Mucum *vocat Erasistr.* phlegma frigidū & humidum albi coloris. *2. de natur. fac.9. Hippoc. 4. de artic. 42. Vide* Coxendix, Blena, Phlegma.

Muliebris fluxus, *est humorum vitiosorum, ex toto corpore delatio & vacuatio per uterum ad multum tempus perdurans. lib. finit. med. Undè muliebria, sæpè notant menstruarum purgationum vacuationem, quæ per circuitum repetitur. 3. prorrhet. 50. 5. aph. 28. Vide* Menses.

Mulsa. *Vide* Melicratum.

Multitudinis *(quæ &* Plenitudo *dicitur) notæ sunt, vasorum distentio, gravitas universi corporis, pigritia ad motiones & distentiones membrorum, ulcerosa & lassitudinaria sensio, vita prior in otio traducta, non sinè ciborum ac potuum largiore ingestione, & solitarum excretionum suppressione. lib. de multitud. cap.1. & lib. de cur. rat. per sang. c.4. Est autem* multitudo, *omnium humorum æquabilis redundantia, vel solius sanguinis, qui interim non sincerus, sed cum aliis humoribus debitâ proportione permixtus sit: cujusmodi exuperantia & excessus* πληθώρα *vocatur. Ea autem duplex est, una* πρὸς ἀγγεῖα, *vel, ut alii vocant,* κατὰ τὸ ἔγχυμα, *i.e.* quoad vasa, *sive* vasorum plenitudo, *cùm venæ tunicæ, in tumorem impletæ supra naturalem cuiq; modum se attollunt, iisdemq; tensio accidit. lib. de multitud. c.10. Altera* πρὸς τὴν δύναμιν, *i.e.* quoad vires, *cùm ægri consueta tametsi saltèm munia obeunt, sentiunt sese graves, pigros, segnes, atque ægrè mobiles. lib. de cur. rat. per sang. miss. cap.4.* Illa propriè Plethora *dicitur, qualis athletarum est.*

Musculi carnosi, *sunt musculi recti, quibus nulla caro sub-*

ſubeſt, undè ambientibus muſculis candidiores ſunt. 5.de anat.adm.cap.7.

Muſculi cremaſteres, *i.e.ſuſpenſores,ſunt duo graciles muſculi, in utrumq; teſtem pervenientes,quorum alter à pubis, alter ab ilium oſſe, per membranoſum ligamentum tenue exoritur, atq; illinc per meatum, qui ad teſtem devenit, perferuntur, & teſtem ſurſum attollunt.lib.de muſc.diß.cap.27.*

Muſculi maſticatorii. *Vide* Mandibularii.

Muſculi Rhachytæ, *i. e. ſpinales. lib.de muſc.diß. cap.24.*

Muſculi temporales. *Vide* Crotaphitæ, *&* Mandibularii.

Muſculus cuticuloſus, *vel* carnoſa cutis, *quæ extremis cutis ſedis partibus admiſcetur. lib.de muſcul.diſſect.cap.30.*

Muſculus latus, *μυώδες πλάτυσμα. Vide* Latus muſculus.

Muſculus lacertus, *μῦς,nervoſum corpus eſt,ex permiſta illi carne factum, ad partium corporis motum voluntarium. lib.finit.med. Eſtq; proprium inſtrumentum motus voluntarii in animalibus,16.de uſu part.cap.2. cujus ſubſtantia duobus conſtat, carne & fibris, poſitû ſimplicibus & ſecundùm longitudinem utplurimùm exporrectis. Cujus tres ſunt partes:* caput, *quod &* principium *appellant, in quod nervus & ligamentum inſeri ſolent;* venter *carnoſus magìs, & muſculum præcipuè circumſcribens;* & finis, *ex quo Tendo & Aponeuroſis oritur, atq; in partes movendas inſeritur. 1.de motu muſc.& 12.de uſu part.*

Muſculus maximus, *qui* Pſoa *dicitur, eſt, qui ab*

imis

imis regionibus exortum habens,ad humeri dearticulationem aſcendit.lib.de muſc.diß.cap.1. Vide Pſoa.

Mydeſis, *commune nomen eſt partium, quæ ex putrefactione corrumpuntur. lib. Introd.cap.15.*

Mydriaſis *dicitur, cùm pupilla naturali ſuo colore conſervatur, dilatatur magìs quàm natura poſcit, ut Iridis circulo fiat proxìma, & viſioni noceat, & proindè eſt pupillæ nimia dilatatio.3.meth.2.& lib.Introd.cap.15.*

Myelos, *quaſi* medulla, *μύελος, familiare oßis nutrimentum eſt,2.de uſu part.c.16. ſubſtantia ſimplex eſt, humida, pinguis, alba, ſensûs expers, in cavis oßium contenta, exanguis quidem,ſed ex ſanguine, in ipſas cavitates per venas illabente, ortum habens, quæ in Cerebro conſiſtens, dicitur μύελος ἐγκεφαλίτης, i.e.medulla ſpinalis, vel νωτιαῖος, vel διαυχένιος, vel ψοΐτης, ad alterius differentiam.*

Myla. *Vide* Patella.

Mylphæ, *appellantur deſluvia palpebrarum. 4.de comp.med.loc.5. Sunt quoq; pharmaca arida, quæ ſcabris palpebris conveniunt, & ad palpebrarum deſluvia conducunt, & obtusè cernentibus, ſive per ætatem, ſive ob craßitudinem frigiditatemq; humorum in oculis, aut deniq; propter flatus redundantes, id accidat. Ibid.*

Myocephalon, *i.e. muſcæ caput, eſt exigua uveæ tunicæ porrectio, in nigro oculi, muſcæ capiti ſimilis, per ulcerationem facta, lib.finit.med. ſpecies eſt τῆς προπτώσεως, i.e. procidentiæ oculi.*

Myodes platyſma. *Vide* Latus muſculus.

Myopiaſis, *eſt affectio p.n.ab ortu contracta, quâ propinqua ſaltèm cernimus,remota autẽ vel parùm,vel omninò nihil.lib.finit.med. Μυωπία, affectio; μύωψ, qui afficitur:*

differt

differt à Nyctalope, *qui non naturâ, sed morbo talis evâsit. Vide* Lusciosus.

Myracopa medicamenta (*Græcis μυράκωπα*) *sunt, quæ laßitudines tollunt, cum quadam odoris suavitate. 6.de comp.med.per gen.cap.11.*

Myrmecia, *μυρμήκια καὶ ἀκροχορδών, utrumq; malum, cutis est excrescentia callosa, & magnâ ex parte rotunda. Sed* Myrmecia *latiore basi & seßilis est, ac in scalpendo & attritu mordentis formicæ sensum efficit, ideoq; Latinis* Formica *dicitur.* Acrochordon *autem basin angustiorem obtinet, ut chordæ nexu suspensa esse videatur. Latini* Verrucam *vocant cum adjectione* pensilem, *2.meth.2. quas* Clavos, Callos, *&* Pylus *vocant, quas tollunt aceto acri maceratâ cortice arboris Itææ combustâ. 6.simplic. Vide* Formica.

Mysis, *i.e. meatuum conniventia. Vide* Stegnosis.

Myurus pulsus, *sive* Soricis cauda, (*qui soricis murisve caudam imitatur, quæ in acutum terminatur*) *est, cùm* E.G. *secundus ictus primo est paulò minor, tertius secundo, quartus tertio, 1.de diff.pulf.c.11. & proin à figuris quæ in acutū terminant, nomen hoc Medici mutuant. Ibid. Myuros pulsus vocant, qui ex magnis fiunt minores, ex frequentibus rariores, ex celeribus tardiores. lib.finit.med. Μυουρίζων σφυγμὸς Græcè.*

Myxa, *μύξα, Latinis* Mucus, & Narium pituita, *pituitosum est de naribus stillans excrementum.*

N.

NARCOTICA, *sive* Hypnotica, stupefacientia, somnifera, *Græcè ναρκωτικὰ φάρμακα* (Colica *etiam, 5.de comp.med.loc.cap.9. & lib.7.cap.5.*) *nuncupantur, h.e. somnum conciliantia medicamenta, temperiem sortita sunt, summè adversam iis, quæ sunt* anodyna; *refrigerant siquidem omnia corpus, & sensum eò usque obstupefaciunt, ut, si paulò liberaliùs ebibantur, mortem afferant. 5.simpl.19. Vide* Anodyna, Colica, Hypnotica.

Nares, *μυκτῆρες, propriè dicuntur concavæ nasi partes utrinq; positæ, quæ meatum præbent spiritui & odoribus, licèt quandoq; totus nasus μυκτὴρ à Medicis appelletur odoratus instrumentum: quippè si occlusis naribus, spiritum ore adducimus, odorem nullum sentimus; sin autem spiritum apertis naribus attrahimus, odor sensum protinùs movet: lib.de instr.odor.cap.1. Nasus verò in se septum quoddam cartilagineum per media loca diductum habet, duoq; foramina satis conspicua, quæ propriißimè* Nares *dicuntur. Ibid.cap.2.*

Narium alæ. *Vide* Alæ narium.

Nasus. *Vide* Nares.

Nates, *quas πυγὰς, & γλουτοὺς Græci vocant, sunt inferiores corporis partes posticæ, ad animalis facta quietem & seßionem, quam ob rem natibus carnosa corpora substrata sunt, quarum gibbæ partes, quòd orbiculares sunt,* sphæromata, *ceu modo orbium factæ, Græcis appellantur. lib.Introd.cap.10.*

Nates Cerebri. *Vide* Glutia.

Nativus calor, (*quem &* calidum innatū *vocant, cujus vi omnia animantia vivunt & vigent*) *apud Galenum, est aut anima, aut primum & præcipuum animæ instrumentum, quo omnia, quæ sunt ad vitam necessaria, administrantur. Insiti caloris præsentia, vita est; ut absentia,* mors; *inæqualiter in singulis corporis partibus dispersus; in Corde flagrantißimus, in Ventriculo & Præcordiis*

moderatior, in Capite & Cerebro adhuc minor, in ossibus perexiguus; prout natura unicuiq; particulæ expedire & convenire adjudicavit. Hic fixus & insitus dicitur, h.e. à natura, in prima conformatione singulis partibus certâ mensurâ, & debitâ proportione inditus. Cui calor fluens & adventitius opponitur, quem natura in Corde, tanquam in quodam penu, collocavit, undè per arterias cum spiritu & sanguine, vehiculis & pabulis velut suis, continenter depromitur, ferturq; in singulas partes, ut earum calorem nativum, fixum, insitumq; foveat, atq; instauret. Idem ille calor influēs, in mœrore, metu, verecundiæ initio, frigore, accessionum principiis & somno, intrò cum sanguine & spiritu ad Cor recurrit, & ob id talibus in affectubus & cutis, & subditæ illi partes frigent & pallent; contrà in gaudio, & verecundiâ, jam vigente accessionum statu, ac vigiliâ, ac calor ad cutim copiosior effunditur, cum spiritu, & sanguine, & pronus calor, rubor, tumor & nitor hîc partibus inducitur.

Naturæ nomine, temperamentum intellexisse Hippocratem: idemq; esse præcipuum, & maximè proprium Naturæ significatum, ab ipsa Naturæ substantiâ desumtum, cùm sæpissimè, tùm libro toto de Natura humana, Galenus testatur, 3. aph. 2. ubi Naturarum has dicit ad æstatem, has ad hyemem, malè benève se habere.

Naturalis motus. Vide Motus naturalis.

Naturales facultates, φυσικαὶ δυνάμεις, à Galeno in arte parvâ, distinguūtur in primas seu principes, & in secundarias sive ministras; primæ statuuntur tres, generatrix, auctrix, nutrix. His omnibus singulis, aliæ quatuor inserviunt, attractrix, retentrix, concoctrix, expultrix, quæ non in jecinore modò, sed in omnibus vel

minimis corporis partibus, à primo statim ortu, insunt.

Naviforme os. Vide Scafoides.

Nausea. Vide Vomitus.

Nauseationes in venis, ναυσιώσεις appellat Hippocrates, quas priùs vocaverat exuccationes, h.e. sugillationes, cùm venæ (more eorum, qui nauseam patiuntur, & evomunt,) sanguinem exspuunt quasi & evomunt, tùm ex propria imbecillitate virtutis retentricis, quam ex inflammatione multoties contraxerunt, tùm ex ipsius sanguinis copiâ, & pravitate. 2. de fract. 24.

Nebulæ, Græcè νεφέλια, sunt utriusq; oculi membranæ tenues, & superficiariæ albedines quasi & caligines; nam si crassiores sint & profundum petant, λευκώματα & albugines dicuntur. lib. de remed. par. fac. cap. 12.

Nephritis, affectus renum, sive is similaris sit, ut Intemperies; sive instrumentalis, ut Calculus; sive communis, ut Ulcus inflammatum; propriè tamen Lithiasis, i.e. calculi morbus, Nephritis appellatur. lib. de ren. aff. dign. c. 2. Omnes verò homines, qui subindè difficulter mejunt, aut etiam suppressam omninò urinam habent, ubi circa lumbos dolent, ac arenosa mejunt, nephriticos dicunt, quo calculo emicto, eorum protinùs dolor, & urinæ suppressio desinit. 1. de placit. cap. 13. Undè nephriticas sive renales antidotos, & compositiones appellant, quas renibus affectis accommodant. 10. de comp. med. loc. cap. 1.

Nervum, quidam appellant omnia similarium corporum genera, in animalibus, quæ & exsanguia sunt, & sensu carent, ut quæ ex ossibus oborta, ab Hippocrate Copula & Ligamenta vocantur. Insuper, quæ ex Cerebro & dorsali medulla prodeuntia, ab eodem propriè Nervi

& Tomi *dicuntur. Deniq; ex musculis qui proveniunt,* Tendones *quoq; sic vocitant. Quidam igitur, omnia hæc* Nervos *appellantes, primum ipsorum genus* colligatorium *esse ajunt; secundum autem* sensibile, *atq;* electorium; *tertium* aponeurosin, *h.e. nervorum propaginem, cognominant. com. 1. in 6. de morb. vulg.* Νεῦρον *autem dictum,* ἀπὸ τοῦ νεύειν, *quod* nutare *&* flectere *significat, ut docet Galenus initio libri de motu muscul. Vide* Tonos.

Nervum colligantem, *Medici vocant* νεῦρον συνδετικὸν, *Hippocrates vocat* ligamentum, *seu* συνδεσμὸν, Copulam, *ex ossibus ortum ducit. Vide* Nervum.

Nervi duri *&* molles, *ejusdem quidem substantiæ, at non uniusmodi sunt usus:* molles *enim ad sensum,* duri *ad motum sunt destinati; non quidem, quòd duri non sentiant, sed à duris hebetior & obtusior fit sensus, quàm à mollibus. Mollium principium est* Cerebrum; *Durorum,* spinalis medulla; *ab hoc principio singuli, in suas sedes, à Natura mittuntur: molles quidem in organa sensuum; duri in musculos; dicunturq;* molles, *vel* duri, *sibi invicem simul, & ad Cerebrum collati.*

Nervi optici *seu* visivi. *Vide* Nervi sensifici.

Nervos sensificos *in genere vocant, qui ad sensuum instrumenta mittuntur. 7. de plac. 5. Propriè autem* sensificos *vocant* Nervos, *sive* Poros, *nervos à Cerebro ad oculos descendentes, qui soli sunt conspicuæ & sensibiles viæ spiritus, 10. de usu part. 12. & proin eosdem* Opticos *vocant, 16. de usu part. 3. ab actione nomine deducto. lib. de nervor diss. cap. 2.*

Nervi vocales, *sunt nervi gutturis, qui ad instrumenta vocem concinnantia propriè pertinent; sic dicti,* quòd

quòd iis vel incisis, vel laqueo interceptis, vox perit: non differunt à nervis apud arterias existentibus, quos recurrentes *nominant; ipsorum enim essentiæ pars sunt, & utriq; vocem efformant. 1. de loc. aff. 6.*

Nervi voluntarii *dicuntur, qui ex* Cerebro, *dorsiq; medullâ ortum ducunt: sicuti nervi, qui ex musculis,* tendones; *& qui ex ossibus proveniunt,* ligamenta *appellantur. lib. de ossib. in proœm.*

Nervus cavernosus. *Vide* Nervosum.

Nervi recurrentes, νεῦρα παλινδρομοῦντα, *sunt rami duo, nervorum sextæ conjugationis, à Cerebro prodeuntiũ, quorum dexter, circum arteriam, quæ axillam adit; sinister verò, circum magnum arteriæ descendentis truncum obvolutus, sursum revertitur, & recurrit quasi in laryngem, ad vocem efformandam: quare Galenus 4. de loc. aff.* φωνητικοὺς *maluit appellare, i.e. vocales; ita enim sunt necessarii ad vocem, ut secti, vel intersepti, vocem prorsus aboleant; refrigerati verò, tantisper vocem impediant, donec calefacti, naturalem temperiem recuperaverint. 1. de loc. aff. 6.*

Nervorum conjugatio *dicitur, quoniam nervus non unus, simplex, aut* ἄζυγὴς, *à suo principio proficiscitur, sed omnes conjugati feruntur, ideoq; ab Anatomicis* Nervorum paria *appellantur, ac septem quidem paria à Cerebro, triginta verò à spinali medulla proficiscuntur.*

Nervosum, νευρῶδες, *corpus est spermaticum, & exangue, ad nervi naturam & similitudinem efformatum: licèt enim Gal. tria nervorum genera dicat, initio lib. 15. de usu part. & comm. 1. in 6.* τῶν ἐπιδημιῶν; *præter illa tamen tria genera, sedes, uterus, vesica, & pudendum virile,* nervosa *dicuntur, cùm tamen nullo prædictorum*

generum contineantur, aut componantur; sed quòd nervosorum corporum similitudinem gerant; contrahi enim in angustum, & extendi in latum possunt: id quod corpori carnoso & pingui non convenit. Undè quidam Penis colem, nervum cavernosum *appellant, ab eoq; penem & ipsum, totum* cavernosum *vocāt, quòd arrigere, flaccescere, item contrahi, extendiq; possit. com. 1. in 6. de morb. vulg. 2.*

Nervosæ discriminationes, *sunt fines membranarum, quæ orificiis cordis adjacent. 1. de placit. 10.*

Nestes intestinum. *Vide* Entera, & Jejunum.

Neurotonus, *dicitur is, qui in nervis vel tendonibus, sinè discrimine, vulneratus est. 3. de comp. med. per gen. 2.*

Neutrum corpus *est, vel quod neutrius extremæ dispositionis est particeps, vel quod utriusque, vel quod nunc hujus, nunc illius particeps, nunc salubre est, nunc insalubre. lib. de sect. cap. 6.*

Nigra bilis, *est humor melancholicus, qui, dum animal naturaliter se habet, quotidiè gignitur, & proindè omninò alia est ab ea, quæ ex ustione ac velut assatione conflatur. 14. meth. 9.*

Nigra vena. *Vide* Media, Communis.

Nigritia, & Nigror. *Vide* Contusio, & Effusa.

Nodi, *quos* Condylos *Græci vocant, sunt extrema pars postbrachialis, à quibus digiti incipiunt. l. Introd. c. 10.*

Nomas, *appellare Medicis mos est, putrescentia ulcera,* ἀπὸ τοῦ νέμεσθαι, *i. e. à pascendo, quòd putredo depascatur membra, & ad vicinas partes serpat, adeoq; unà cum parte primùm vitiatâ, & ipsas finitimas sedes corrumpat. 9. simplic. Vide* Phagedænas.

Nothæ costæ. *Vide* Illegitimæ.

Nothon.

Nothon. *Vide* Tergum.

Notyæos myelos. *Vide* Myelos.

Nubis *nomen, solent Medici, ab aëre, ad urinas transferre, pro aliquâ eorum, quæ in urinarum superficie pendent, specie, aut evaporatione. Ut ergo in aëre interim tempestas fit, ubi nubibus cōdensatus, ater & nubilosus dicitur, videnturq; nubes quædam per eum disjectæ, quo quidem tempore, nubium cernimus colorem, non exquisitè atrum, nec lucidum, sed inter hos medium; haud aliter* nubes in urina, *aliàs* sublimamentum, ἐπιῤῥυνέφελον, *Latinis* Nebula, Nubecula, nebulosáve suspensio, *alba, nigra, media oritur ex evaporationibus, ad urinæ summam partem delatis. Cæterùm, id omne crudum esse, & à flatuoso spiritu in altum efferri, Galenus docuit; quod verò perfectè concoctum, secretum, æquale & similare est, id certè, quoniam nihil flatûs habet, in fundum vasis urinarii descendit, ac vocatur* hypostasis.

Nucha, *vulgò appellatur spinalis medullæ initium, Græcè* νωτιαῖον μυελόν. *Vide* Medulla spinalis.

Nutrimentum *est, quicquid substantiam nostri corporis conservare & augere, & in eandem converti aptum est. 1. simplic. cap. 1.*

Nutritio, *est continuò effluentis substantiæ redintegratio; unumquodq; verò, eâ ipsâ substantiâ, quâ primùm genitum est, ali etiam consuevit. 1. de semin. cap. 16. Vide* Prothesis. *Vocatur autem omnis illa alteratio, quæ alimenti in substantiam partis, quæ nutritur, transmutationem præcedit,* concoctio; *ubi verò jam parti apponitur,* nutritio. *8. de comp. med. loc. cap. 6.*

Nyctalops, νυκτάλωψ, lusciosus, *is est, qui die videt obtusiùs, Sole occiduo acriùs, nocte magis adhuc; vel con-*

trà, die parùm, vesperi aut nocte prorsus nihil, undè nocturna oculorum cœcitas *appellatur. 2.meth.4. l.de comp.med.loc.8.& lib.Introd.Vide* Lusciosus.

Nympha. *Vide* Colliculum.

O

OBAUDITUS, *sive* Obauditio, *est vitiata actio auditricis facultatis, proportione respondens vitioso visui, veluti cùm oculis, colore, figurâ, magnitudine, vel situ, mutata videntur; differt à* Barycoïa, *quæ est audiendi difficultas, gravis auditus, seu diminuta audiendi actio: ut, surditas est ablata audiendi actio. Aufertur autem, minuitur, vel depravatur auditus, aut læsâ aliquâ aurium particulâ, aut nervo, qui in has à Cerebro pertingit, aut Cerebri eâ parte, quâ is nervus exoritur. 1.de sympt.caus.cap.3.4.5. Vide* Barycoïa.

Obliquatus pulsus *est, qui oritur arteriâ non constitutâ in rectum: seu qui editur, cùm arteriæ situs obliquus est. lib.finit.med.*

Oblongum & depressum *dicunt ossis caput, ad cervicem & sinum, cui inseritur, id-ipsum referentes. lib.de ossib.in proœm.*

Obelæa sutura, *est cranii commissura recta, quæ à mediâ syncipitis suturâ, ad mediam suturam occipitis, secundùm longitudinem extenditur. Græcis dicitur* ὀβελιαία, καὶ ῥαβδοειδὴς, ῥαφή. *Utrumq; nomen inditum est, quod veru aut sagittæ, aut virgæ instar, rectâ incedit, Latini proindè* rectam & sagittalem *vocant. 9.de usu part.17. & lib.de ossib.in proœm.*

Observatio, τήρησις, *Empyricorum vox est, qui, quicquid observâssent fieri in morbis, id* ἄθροισμα, *& quasi axioma nuncupabãt; ex quibus proximè artẽ constituebãt.*

Obsti-

Obstipitas, *est distortio spinæ, ad lateralem corporis partem, 3.de artic.2. quam* Scoliosin *Græci vocant. Vide* Cyphosis, κύφωσις, Gibbus.

Obstructio. *Vide* Compressio.

Obstruentia corpora (*Græcis* στεγνωτικὰ, *generaliori nomine* contrahentia, occludentia, & constringentia *dicuntur) sunt, quæ ora vasorum occludunt, & sensibiles excretiones cohibent.* Corpus *enim* stegnoticum, *quod claudit, & continet in se, nec quicquam, quod sensu queat percipi, de sese emittit, Græcis* στέγνον *nuncupatur. Differunt à* condensantibus, *quòd hæc poros & meatus corporis contrahant;* Obstruentia *autem &* oppilantia, *vasorum corpora claudant. 5.simpl.14.* Illa στεγνωτικὰ, hæc πυκνωτικὰ *Græci vocant.*

Obstupescentia *est, cùm æger humi jacens, nec dicit, nec agit quidquam, sed apertis oculis, quietus manet, similis iis, qui ex timore sunt attoniti. 7.aph.14.*

Occiput, ἰνίον, *ea est capitis pars, quæ à vertice, tanquam à centro circuli, undè capillorum proventus incipit, ad posteriorem Capitis partem, usq; ad Tendones, & Nucham descendit. lib.Introd.cap.10.*

Ochima τροφῆς, *i.e.* vehiculũ nutrimenti, *Hipp. vocat* serosum recrementũ, *est aquosa & tenuis sanguinis humiditas, ad crassã substantiã chymi, per arctas venas, in totũ corpus ferendã, à Naturâ comparata. 4.de usu part.5.*

Ochthode ulcera, *i.e. verrucosa, quæ non maligna & contumacia sunt, sed solùm labra callosa & dura habent. 4.de compos.med.per gen.cap.5. Vide* Dulcia ulcera.

Ocrea. *Vide* Tibia.

Odaxismus, ὀδαξισμὸς, *est ille pruritus, qui conceptis jam intra gingivas dentibus, & erumpere festinantibus,*

sentitur, quo solent infantes relatis ad os digitis, identidem eos mordere, & ipsi gingivas suas confricare. l. de nat. puer.

Odontalgia, *i.e. dentium dolor. 2. meth. 2.*

Odontoides. *Vide* Dentem.

Odontophyia, *puerorum est dentitio, ubi scilicet è gingivis prorumpunt dentes.*

Odoratum, *Græcis* ὄσφρησις, *nominant non solùm odoris sensum, sed etiam vim ipsam, cujus odorandi officium est. lib. de instrum. odor. cap. 1.*

Oedema, οἰδήματα, *Hippocrati sunt, vel omnes præter naturam tumores, sive dolore careant, duriq; sint, quos* scirrhos *Græci appellãt; sive dolorẽ inferant, quos* phlegmonas, *i.e. inflammationes propriè vocãt; sive absq; dolore laxi, atque molles sint, quos solos in specie* οἰδήματα *Græci nominant. comm. 1. in 6. de morb. vulg. 2. Et proin Oedema est tumor præter naturam, qui dolore caret, & digitis cedit: etsi aliquando apud Hippocratem, Oedema significet durum & dolentem tumorem. 1. progn. 29.*

Oenodes vinum, *i.e. vinum vinosum, quod multam sustinet aquæ mistionem, & imbecilles vires ferit; aliàs* Polyphorum, *&* multiferum *appellatur, quod ut benè temperetur, multam exigit aquam. Contrario autem modo* Oligophoron, *sive* pauciferum, *quod ut bibatur, minimâ eget aquæ mistione. 3. acut. 20. & 7. meth. 6. Vide* Hydatodes.

Oesophagum, *Veteres nominabant eam partem, quæ inter fauces, & os ventriculi superius, intermedia est; Aristoteles, & qui post ejus seculum scripserunt,* Stomachum, *nos* Gulam *appellamus: via est eorum, quæ tùm devorantur, tùm vomitione dejiciuntur. 5. de loc. aff. cap. 5.* Gula, *Arabibus* Meri *dicitur.*

Oesy-

Oesyperus, *i.e. lana succida, sive non lota. 14. meth. 7. Vide* Lana succida.

Olecranos, *quartus est musculus, qui per profunda adit cubitum, in medio gibberi interioris, inferiorisq; brachii. 3. de anat. adm. cap. 4. Ab hoc &* Cubitus, *&* Cubiti os, Olecranos *appellantur. Vide* Ancon.

Oligophoron. *Vide* Oenodes.

Oligotrophia, *i.e. parcior nutritio. 3. de sanit. tuend. cap. 8.*

Omentum, ἐπίπλοον ἢ ἐπιπλοῦν, *est corpus membranosum ex duplici peritonæo, ceu plexû & adiposâ substantiâ compositum, medium inter vasa, quæ in ipso continentur, quibusdã autẽ multò infrà quàm umbilicus consistit; quibusdam ad pubis ossa descendit, cùm in pronum, ceu ad Umbilicum, parvæ magnorum vasorum soboles, ex alto deferuntur, 6. de anat. adm. cap. 5. ex duabus tunicis densis, & subtilibus sibi incumbentibus, quàm-plurimis arteriis & venis, & pinguedine non paucâ conflatum, gratiâ calefaciendi & ventriculum roborandi factum, 4. de usu part. 9. quod* Epiploon, *sive* ἐπιπλοῦν, *Arabibus* Zirbus, *Antiquis* Rete, *quòd ita adipe instructum Omentum, reti non sit absimile, indeq; &* γαγγαμὼν, σαγήνη, *plerisq; dicitur. lib. de nerv. & art. diss. cap. 1.*

Omiæa vena, *i.e. humeralis, ramus est venæ cavæ claviculas supergressæ, per omoplatam in brachium descendens; hanc Galenus interdum* externam *vocat, ad differentiam axillaris, quam* internam *nominat. Vide* Humeraria.

Omorribes, *sive* Omphacinum oleum, *i.e. crudum oleum, ex olivis immaturis expressum. 8. meth. 3.*

Omoplatæ, *(quæ &* homoplatæ *dicuntur, &* Scoptulæ,

ptulæ, 8.meth.) i.e. scapulæ, quæ humeri articulum constituunt; est enim in extremo scapularum insculpta capacitas, tantâ magnitudine, quanta ipsius brachii Capiti dearticulando, cui inseritur, esset aptissima. 13.de usu part.10.

Omos, humerus, propriè dicitur id totum, quod in articulatione brachii, cum Omoplata apparet, adeoq; reverà ipse articulus brachii cum Omoplata. sic vocitatur.

Oncos, ὄγκος, apud Hippocratem idem est ac tumor, significat omne id, quod est supra naturalem constitutionem, incrementum. lib.de tumorib.cap.1. Onchos verò & Poros, etiam quidam nostri corporis meatus vocant. 1.simplic.cap.1.

Onyx, Græcis ὄνυξ, idem quod πύωσις, est puris collectio in nigro oculi, cum phlegmone, juxta Iridem. lib.finit.med.

Ophiasis, est affectus capitis, quo capilli primùm extenuantur, deindè decidunt, in certis spaciis & capitis sedibus, in serpentis similitudinem. Idem cum Alopecia malum est, solaq; figurâ ab eo differt. Vide Calvities, & Madarosis.

Ophthalmia, lippitudo, frequentissima oculorum affectio, est inflammatio tunicæ seu pelliculæ, os capitis, & Calvariam ambientis, quam Membranam agnatam, adnatam, conjunctivam vocant, propterea, quòd aliis, quæ oculum ipsum constituunt, tunicis, forinsecùs adnata sit; ligamentum insuper totius oculi, ad circumsita ossa, & ob id omnia, quæ circum-circa oculos sita sunt, usq; ad malas, quandoq; in vehementi lippitudine attollens & colligans. 4.de compos.med.loc.cap.2.

Opium, est papaveris lacryma & succus. 2.de antid. cap.7. Undè opiata, medicamenta somnifera sunt, quibus opium admiscetur. Arabes vocant Alsabiar.

Opi-

Opisthotonos. Vide Distentio.

Opopanacem, vocant Panacis guttam & liquorem. 3.de comp.med.per gen.cap.5.

Oppilatio. Vide Compressio, & Obstruentia.

Optici nervi, sunt primum nervorum par, quod cum utroq; Cerebri panniculo, ad oculos descendit, iisdemq; visibilem spiritum adducit. lib.de ocul.par.2.cap.3. Vide Nervos sensificos.

Ordinatus pulsus est, quando ictus, pari semper numero, paribus partibus, statis procedunt circuitubus. lib.de puls.ad Tyron.cap.6.

Orexis ὄρεξις, appetitus, sive appetentia, est concupiscentia cibi & potus. Hipp. λιμὸν, h.e. famem appellat, cùm ait: Famem meri potione solvi.

Oricularia. Vide Laminas.

Oroboides urina, quæ habet hypostasin similem orobis, eaq; fit à colliquatione & dissolutione carnis. lib.de urinis, cap.26.

Oros dicitur à quibusdam τὸ πέδιον, h. e. pars tota pedis superior, quam alii πολυόστεον appellant, i.e. multorum ossium. Orros verò tùm serum lactis significat, tùm Perinæon, tùm etiam sacri ossis extremum, ad caudam usq; protensum. Vide Gal.l.3.de usu part.c.7.

Orthocolon, ὀρθόκωλον, quasi rectus articulus, est articuli vitium, quando ob durum aliquem tumorem, musculi partem aliquam inflectentes, non sequuntur, sed perpetuò articulus tenditur, neq; inflecti potest. 3.de art.

Orthopnœa, ὀρθόπνοια, quasi recta spiratio dixeris, est magna spirandi difficultas, quæ non aliter fieri potest, quam erectâ cervice, & thorace elato quod iis quoq; accidit, qui velociter cucurrerunt: qui sic affecti, dicuntur

ὀρθο-

ὀρθοπνοϊκοί. *Idem malum ab alio symptomate*, Asthma *nuncupatur, à viscosis,& crassis humoribus, circa asperas in pulmone arterias, sine febre congregatis. 1.de difficult. respir.c.11.& com.4.in 6.de morb.vulg.4. Vide* Anhelosi.

Os, *στόμα, duobus modis dicitur: primùm, quantum diducta labra patent; secundò & propriè, totum id spacium, quod dictis labris, ad imas usq; fauces interjacet, in quo dentes, palatum, lingua, gurgulio, & tonsillæ duæ continentur, quarum omnium partium, una tunica est, etiam naribus communis, à peritonæo prognata. 3.de usu part.cap.5.*

Ossa, *ὀστᾶ, partes humani corporis durissimæ, siccissimæ, maximéq; terrestres & frigidæ sunt, quæ sese mutuò, & alias partes omnes, tanquam fundamēta sustinent, & firmant, atq; ad universam corporis substantiam sustentandam & gestandam factæ, quibus proin omnia adnascuntur, & stabiliuntur. lib.de ossib.in proœm.*

Ossa alata. *Vide* Pterigodes.

Os Ballistæ. *Vide* Astragalus.

Ossa cavernosa. *Vide* Ossa Ithmoidea.

Os cartilagineum (*aut, sicut aliis placet,* cartilago ossea) *est, quod ad caput Cordis invenitur, ad quod omnium ipsius ligamentorum principia adaptantur. 7.de anat.adm.*

Ossa colatoria, *sive* Colo similia. *Vide* Ossa Ithmoidea.

Os cubiforme. *Vide* Os Cyboides.

Os Cyboides, *i.e. cubiforme, est, quod ab externis Tarsi partibus locatum, firmum in terra statuitur, & dearticulatur cavitati calcanei, ad finem adjacenti. l.3.de usu part.cap.7 & 8.*

Ossa foraminulenta. *Vide* Ossa Ithmoidea.

Os frontis, *quod vulgus* Coronale *vocat. Vide* Coronale os.

Os humeri, *quod Arabes* Os adjutorii *vocant. Vide* Adjutorii os.

Ossa Ithmoidea, *sunt ossa foraminulenta, & cavernosa, ad radicem & principium narium in meatu olfactorio posita, quæ Natura variè pertusa velut spongiam & cribrum formavit; ne aliud corpus durū extrinsecus in illa incidat; insuper, ne viribus integris aër frigidus inspiratus, rectà in Cerebri ventriculos sese insinuet; quin &, ut vapor odorem secum ferens, per ea foramina à Cerebro recipiatur; simul &, ut Cerebrū vacuare posset se ab excremētis; hæc quoniam ad Cribri & Spongiæ similitudinem perforata sunt,* Ithmoidea, & Spongoidea *proin dicuntur. 8.de usu part.cap.6.& 7.de loc.aff.10.* Colatoria *ad-hæc vel* colo similia *vocant, quòd per illa crassum Cerebri excrementum purgetur & percoletur; sicuti vicissim tenuiora excremēta, vapori similia, in sublime lata per calvariæ suturas excernuntur; crassiora autem prona feruntur, quorum altera pars in eas vias, quæ ad os pertinent, influit, & per screatum ejicitur; altera, quæ* mucus *dicitur, in nares, & per efflatum vehementem excernitur. lib.de instr.odor.cap.2.*

Os jugale. *Vide* Zygoma.

Os latum. *Vide* Spina.

Os magnum. *Vide* Spina.

Os naviforme. *Vide* Os scaphoides.

Os palati. *Vide* Sphenois os.

Os petrosum, *ἰθοειδὲς ὀστοῦν, sic dicitur pars ossis temporalis, protensis suturæ lambdoideæ finibus terminata:*

sic dicta, quòd petræ, vel rupi, duritie & soliditate suâ, videatur similis.

Os sacrum, *ὀστοῦ ἱερὸν, duobus modis sumitur: primùm latiùs, ut Coccygem etiam comprehendat, ut 12. de usu part. scribit, Os sacrum constare ossibus quatuor, tribus scilicet propriis, & Coccyge; hæc enim ossa sibi unita per symphysin, efficiunt unum os, quod parte supernâ vocatur* sacrum, *infernâ* Coccyx. *Deindè, sumitur pro eâ tantùm parte, quæ reverà sacra, i.e. magna & lata est, quâ parte hoc os, cum osse Ilio per synarthrosin jungitur, tunc ejus reliquum gracilescens semper ac tenuatum, in tres cartilagines acutissimas, quas* Coccygem *vocant, desinit. lib. de ossib. cap. 12. & 3. de artic. 104.*

Os scaphoides. *Vide* Scaphoides os.

Ossa spongoidea. *Vide* Ossa Ithmoidea.

Oscitatio, & Pandiculatio, *sunt mediocres motus virtutis expultricis Cerebri, 2. de sympt. caus. cap. 6. per quæ contenta in musculis humida, flatulenta, spiritusq; flatuosi, expurgantur. 7. aph. 56. Per* Oscitationem *tale quid solis maxillæ inferioris musculis accidit, quale in* Pandiculatione *in omnibus musculis symptoma est; utraq; enim evacuandorum in musculis halituosorum excrementorum caussâ fit. comm. 1. in 6. de morb. vulg. 4. & 7. aph. 56.* Χάσμη illa; hæc *σκορδίνημα Græcè.*

Osculorum apertio, Anastomosis, *& ἐξαναστόμωσις, fit tùm in arteriis & venis per resudantiam; tùm in ulceribus & vulneribus, quæ sinuosa sunt, fistulosa, & angusti orificii, cùm scilicet hæc dehiscunt. 6. de comp. med. loc. c. 2.*

Ostocopi, *i.e.* ossium dolores, *nominantur excitati, ob affectas membranas, quæ ossibus adjacent, dolores & profundi, (i.e. in intimo corpore sentiri soliti,) & ossium ipso-*

ipsorum veluti dolentiū inducentes imaginem, magnâ ex parte ab exercitationibus evenire solent, interdum etiam à frigore, & plenitudine, quin & ab humorum cacoëthia in lue Venereâ. 2. de loc. aff. 8.

Ostracoderma, *animal omne est, cui pro cute, testa est. lib. 1. de aliment. fac. 1.*

Ostraga, *instrumenti genus est, quo in ossium fracturis, collisionibus, & comminutionibus utimur. 6. meth. 6.*

Otalgia, *aurium dolor est, is cumprimis, qui ad profundum auditorii meatum pertinet. 2. meth. 2.*

Otenchytæ, *instrumenta sunt Chirurgica, quibus aliquid in aures infunditur.* Aurifusoria specilla *ab aliquibus, à Celso* strigiles, *aliàs* auriculares clysteres *appellantur.*

Oxelæum, *i.e. compositio ex aceto, & oleo. 1. de compos. med. per gen. cap. 7.*

Oxycratum, *i.e. compositio ex aqua, & aceto. 1. simpl. 29.*

Oxydercica facultas *est, quæ oculos, (ubi nullum insit illis sensibile pathema) malè munere suo fungentes, corrigit & in integrum restituit, ac nimirū & in auribus & naribus, aliisq; sensoriis cunctis id-ipsum præstat, & proin in auribus* E. G. oxycoos *dicitur. 5. simplic. 23.*

Oxygalax, *i.e. acidum lac. 3. de aliment. 16.*

Oxymel, *non ex aceti mellisq; mistione tantùm compositio est, verùm ex mulsa paululùm aceti accipiente. 3. acut. 24. & 4. de sanit. tuend. cap. 6.*

Oxyregmia, *i.e. acidus ructus, qui sinè aliqua pituitâ, quandoq; in ventriculo frigidiore, & in quibusdam lævitatibus intestinorum, ex frigiditate ortum habentibus fiunt. 6. aph. 1.*

Oxyrhodinum, *quod &* Rhodinum *dicunt, est frontis linimentum, ex aceto, oleo, & rosaceâ placentâ, capiti phreniticorum, aut quâcumq; intemperie calidâ laborantium, permixtum. 13. meth. 21.*

Oxys, *i.e. acutus, à quo* ὀξεῖς πυρετοί, ὀξεῖα νόσος, *&* ὀξὺ νόσημα *dictum. Consistit autem acuti morbi essentia, non in celeri tantùm motu, sed cumprimis in magnitudine & periculo. 2. aph. 23.*

Ozæna, *est ulceratio in naribus profunda, tetri odoris halitus emittens. lib. finit. med. & 3. de comp. med. loc. cap. 3. Undè* Ozæna *ex ulcerum genere est, eoq; à Polypo differt, quippè qui in tumorum tantùm genere est, non ulcerum; nascitur ex influxu humorum acrium, à Cerebro in nares facto, undè vel earum alæ, vel interstitium, vel aliæ ipsarum partes exulcerantur.*

P

PÆDOTROPICA, *est Medicinæ pars, de puerorum sanitate, & regimine. lib. de part. art. med. c. 5.*

Palatum, *partem illam in ore altioris sedis cavam vocant, quæ super foramina è naribus in ipsum pertinentia, sublimis est. com. 1. in 6. de morb. vulg. 3.*

Palati os. *Vide* Basis Cerebri.

Palimuolus homo, *dolosus est, qui aliud loquitur, aliud sentit, & qui facilè sententiam mutat: ejusmodi quoq; morbus appellatur, qui speciem quidem & spem facit levationis, sed tamen intùs malignus est. com. 1. in 6. de morb. vulg. 6.*

Pallida bilis. *Vide* Bilis pallida, *&* amara.

Palma, *est ea pars manûs, quæ* Metacarpium, *&* Postbrachiale *dicitur. 1. de musc. diss. cap. 21.*

Palmos. *Vide* Palpitatio.

Palpitatio, *aliàs* Subsultio, *Græcis* παλμός, *similiter atq;* tremor, *motus est, quo partes palpitantes, citra & præter voluntatem nostram, nobis invitis attolluntur, & deorsum aguntur, à crasso & vaporoso spiritu, quærente exitum. Differt verò* palpitatio *à* tremore, *quòd nemo, qui artus movere non instituerit, tremat; palpitantes autem particulæ, etiamsi in quiete fuerint, nullusq; illis motus sit inductus, palpitent: etenim supercilium palpebræ & oculus subindè citra omnem voluntatem attolluntur; tremor autem totius & integri membri motus est, ut totius manûs, brachii, capitis; palpitat verò pars membri, ut vel sola cutis, vel sola arteria, ut censebat* Praxagoras, *vel solus musculus, ut* Herophilus. *Ad-hæc, quæ tremunt, totùm mutant locum; quæ autem palpitant partes, eundem obtinent, sed modò ampliorem, modò minorem; in se-ipsas enim concidunt partes palpitantes, dum contrahuntur; aliò autem moventur, quæ tremunt. lib. de trem. & palp. cap. 4. & 5. Prætereà,* Palpitatio *est contractio quædam præter naturam, in illis corporis partibus, in quibus ob substantiæ ipsarum mollitiem, distentio, dilatatio, & contractio accidere potest. 2. de sympt. caus. cap. 2. Non enim os vel cartilago palpitant, quòd dilatari non possint. Deniq;,* Palpitatio *motus est toto genere præter naturam,* Tremor *autem, mistus, ex motu secundùm naturam, membrum movente, & motu præter naturam, virtutem ad violenter movendum proritante & cogente. 2. de sympt. caus. cap. 2.*

Palpebræ, *sunt externæ oculi partes, superciliis subjacentes, supernè, infernéq; interiores oculi tunicas contegentes:* hæc *inferior;* illa *superior dicitur. lib. Introd. c. 10.*

Pancœnus. *Vide* Endemus.

Pancratium. *Vide* Pancreas.

Pancreas, Pancreon, Calicreas, *&* Calicreon, *corpus glandulosum, vel caro glandulosa est, in medio mesenterio sita, quam Natura quatuor vasis, venæ, arteriæ, nervo, & vesicæ bilis, in orbem substravit; divisionesq; illarum mutuas replevit, ne ullum ipsorum facilè scindatur, propter vehementem motum, sed molli cedente corpore, conquiescat. 5.de usu part.cap.2. Hoc corpus vocatur etiam* Pancratium. *1.de motu muscul.6.& lib.de ven. & art.diss.cap.1.*

Pancreon. *Vide* Pancreas.

Pandemus. *Vide* Endemus.

Pandiculatio. *Vide* Oscitatio.

Panus, *i.e. tuberculum immaturum, quod aliquando & magnum, & durum, & diuturnū exoritur: 3.de art.2. est tumor, non altus, sed latus, in quo quoddam pustulæ simile, panis similitudinem habens, inest: hinc Latini* Panum *appellant. Vide* Phygethlon.

Papilla mammæ, *i.e. extremum mammæ mulierū, quod ori infantis inditur. 15.de usu part.cap.7.*

Papula, *nomen est, iis, quæ spontè extuberant in cute, exanthematibus conveniens, quæ superfluis constant humoribus, atq; qualitatem illorum etiam non injuriâ subsequuntur: cùm tenues humores sunt, exulcerationem potiùs, quàm tumores creant; at crassi, in tumorem cutim attollunt. com.3.in 3.de morb.vulg.51.*

Paracentesis, *i.e. punctio & apertio abdominis circa umbilicum, quæ Hydropibus, & Herniosis adhibetur, ad aquam evocandam. 14.meth.13.& 6.aph.27.*

Paracmastica. *Vide* Continua.

Paracynanche. *Vide* Cynanche.

Paralysis, (*quæ &* Paresis *à recentioribus Medicis dicitur) est nervorum resolutio, cùm nervi & partes corporis, omninò sensûs & motûs expertes sunt. 1.de sympt. caus.cap.5. Fit, cùm humorum multitudo indissolubiliter in aliqua corporis parte, non principe, impacta fuerit, ut &* Epilepsia, *&* Apoplexia *partis dici possit. 4.acut.27.* Exquisita *autem* paralysis *est, in quâ nervi, & membra sentientia, omninò sensum & motum perdiderunt;* imperfecta, *in qua motus quidem perit, servato sensu;* imperfectior, *in quâ incolumi motu, sensus aboletur: est enim* paralysis *motûs potiùs, quàm sensûs affectio; quæ si fiat in universo corpore,* Apoplexia *potiùs dicenda est, quàm* vera paralysis. *Accidit insuper* Paralysis *oculis; ubi &* mollities *dicitur, cùm oculus vel motu, vel visu, vel utroq; privatur, læso vel Cerebro, vel nervo concavo, vel spiritu visibili. lib.de ocul.par.4.cap.13. Est insuper* Paralysis *imaginatricis facultatis affectio, qualis &* Caros, *&* Catalepsis *nominatur. l.de sympt.differ.cap.3. Vide* Resolutio.

Paramesus digitus, *i.e. digitus annularis. lib.de muscul.diss.cap.22.*

Paraphrosyne, *pravus est erransq; motus virtutis imaginatricis Cerebri, qui* delirium *dicitur. l.de sympt. differ.cap.3. Differt verò ab* Anœa, *&* Amentia, *quòd* illa *sit imaginatricis aut ratiocinatricis depravatus vel diminutus motus;* hæc *verò earundem facultatum paralysis existat & resolutio.*

Paraphimosis, *vitium est* Phimosi *contrarium, cùm videlicet ea, quæ naturales meatus concludūt, opercula & tegumenta ita diducta sunt, ut reduci nequeant: propriè dicitur de præputio retrorsum adducto, ut glandem tege-*

re nequeat; quod malum ex nervi contractione maximè contingit; fit & ex immodica præputii siccitate. Ei contrarium vitium Phimosis *appellatur. lib.finit.med.*

Paraplegia, *sive* ἡμιπληγία, *est plerarumq; alterutro in latere corporis partium immobilitas, sensusq; privatio, quam etiam* Apoplexiam *vocat Hipp.com.2.in 1. prorrhet.50. quòd utraq; à frigidis & pituitosis fiat humoribus.* Paraplegia, *affectio unius partis corporis talis est, qualis* Paraplexia *totius. com.3.in 1.prorrhet.26.* Apoplexia, *in partium resolutionem quæ finit,* Paraplexia *appellatur, 4.acut.27.& com.2.in 1.de morb.vulg.59.* Apoplexia, *à* paraplexia, *ut à toto, pars, differt; Apoplectici namq; prorsus & paraplectici sunt; Paraplectici verò, non omninò & Apoplectici. Adde, sanos mente, paraplecticos, resolutos parte unâ corporis, dextrâ, vel sinistrâ, Apoplecticos & mente, & toto corpore resolutos esse constat. lib.finit.med.*

Pararhythmus pulsus *est, qui (cùm quæq; ætas proprium pulsum agnoscat) non convenit illi ætati, in qua est ille pulsus, sed alterius proximioris: quemadmodum* heterorhythmum pulsum *vocamus, qui alterius ætatis habet rhythmum. lib.finit.med.*

Pararosis, *est depravata visûs actio, cùm oculis, colore, figurâ, magnitudine, vel situ, mutata videntur: veluti* Amblyopia *est diminuta actio visûs, & cæcitas, visioq; ablata. 1.de sympt.caus.cap.5.*

Parastatæ, *aut* seminarii meatus, *Latini* astites *nominantur, sunt, qui ex vena & arteria constant, in unam naturam consertis, semen confoventes, & perficientes. lib.finit.med. Vide* Glandulosi assistentes.

Parasynanche. *Vide* Cynanche.

Pare-

Paregorica, *i.e. mitigatoria medicamenta, quæ non sanant, sed mitigant, ne malum crescat. lib.de Dynamid. in procem.*

Paremptosis, *quam &* Periptosin, *h.e. incidentiam & casum vocat, lib.3.*κατὰ γένη, *est intercidentia, sive coincidentia; cùm* E. G. *ea plenitudo, quæ ex ingestione eorum, quæ comeduntur, & bibuntur, in venis gignitur, à venis in arterias delabitur. lib.de caus.procatarct.c.3. Atq; universim* paremptosis *est, quando aliundè in aliud vas humor influit. 7.de anat.admin.cap.16. Speciatim, transsumptio spirituū, ex arteriis, in venas,* paremptosis *dicitur. l.de venæ sect.contra Erasistr.c.2. Vide* Coincidentia.

Parencephalis, *i.e.* Cerebellum, *&* Encranion, *est posterius Cerebrum, quod à priori & anteriori (propter sui magnitudinem) nomen totius sibi vendicāte, crassæ meningis duplicatione est diremptum. 8.de usu part.c.1. Vide* Cerebrum.

Parenchymata, *Græci vocant carneam illam substantiam, quæ inter vasorum intercapedines recipitur, 7.de anat.adm.cap.5. ut quæ in Visceribus, in Jecinore, Renibus, Liene, & Pulmone visitur: quam substantiam Galenus non vult vocari carnem; ea enim solùm caro dicitur, quæ in musculo est; reliquarum nullam homines carnem vocant, præterquàm admodùm pauci: sed quæ in visceribus, ceu Jecinore, Renibus, Liene & Pulmone visuntur, eas* Parenchymata *(quasi* effusiones *dixeris) Græci vocant; quæ verò in Intestinis, Ventriculo, Stomacho, & Utero sunt, sine nomine relinquunt. 10.meth.11.*

Paresis, *idem quod* paralysis, *i.e. resolutio. Vide* Paralysis. *Propriè contractio artuum, in quam passio colica terminatur.*

R 4

Parietalia. *Vide* Bregmata.

Paristhmia, παρίσθμια, Tõsillas, *&* amygdalas *vocant, sunt locorum ad Isthmum (i.e. eam oris regionem, quæ os & gulam interjacet) attinentium inflammationes. 3.aph.26.* Paristhmia, Tonsillæ, *&* Uvæ, *nihil aliud sunt, quàm inflammationes;* Uvæ *quidem, Gargareonis;* Tonsillæ *verò, adenum, qui in principio faucium inter se oppositi sunt;* Paristhmia, *corporum eorum, quæ in faucibus continentur. lib.de tumor.cap.17. Hoc ipso nomine non solùm inflammationem, sed etiam faucium partem prædictam nominant Græci, quòd locus ille, cui adjacent, Isthmus quispiam velut angustus est, quum inflammatione tumet, & multò quàm anteà angustior fiat.*

Parocheteusis, *Latinis* derivatio, *est, cùm sanguis avertitur, atq; ad alia membra proximiora conversus, derivatur: si verò sanguis ad contraria revellatur,* Antispasin *Græci, Latini* Revulsionem *vocant. 5.meth.2.*

Parωnychia, *abscessus est, qui ad latera unguium enascitur, 8.de comp.med.loc.cap.2. quem Arabes* Panariticum *vocant, Latini* Reduvias.

Parωtides. *Vide* Eparmata.

Paroxysmus. *Vide* Accessio.

Partes inanes corporis *sunt, quæcunq; inter extremam thoracis costã, & femoris ossa continentur. 2.progn.1.*

Partus, τόκος, *actio est partim uteri ipsius, adaucti fœtûs gravitate, & excrementorum redundantiâ onerati & distenti, vi propriâ expultrice fœtum ejicientis; partim ejusdem fœtus grandioris effecti, & majori alimento, quàm quod in utero recipere possit, indigentis, atq; ex uteri angustia, adaucto nativo calore, ad suffocationis imminentis periculum aversandum festinantis, & (quum non sufficiat illi ampliùs spiritus maternus, quem illa per arterias subministrat) ad exitum repentè concitati.*

Parulides. *Vide* Epiludes.

Parygron, *i.e. humidum, seu liquidum medicamentum, quod medetur particulæ, parvâ adhuc phlegmone, conflictanti, huic protinùs impositum, ubi duritiem à dolore alienam pars affecta acquisierit; quemadmodum etiam, si phlegmonoso affectu omninò sit libera. 7.de comp. med.per gen.cap.2.*

Pasio, πάθος, πάθημα, generaliter *quidem dicitur omnis motus, qui ab altero in alterum fit, sive secundùm naturam fiat, sive præter naturam, quâ parte ab altero recipitur: hinc Visio, Auditio, Calefactio, Frigefactio, Humectatio, Delectari, Dolere, Gaudere, Tristari,* pasiones *dicuntur, quorum essentia in fieri est, cùm motus sint, cujus nullæ sunt partes permanentes, sed dum fiunt, solùm sunt; solumq; in fieri & mutari essentiam suam habent: cùm autem motus desiit, non* affectio *aut* pasio, *sed* affectum esse *&* passum *dicitur, Græcis* διάθεσις. Speciatim *verò non solùm, dum fit alteratio,* pasio *dicitur, sed dum facta est, & quæ motu absoluto superstes adhuc est,* πάθη *appellatur; ut, ex vulnere cœcitas, ex contusione nigror; ex febre tabes; ex continuis vigiliis sapientia. Tertiò, specialiùs adhuc non modò passio, quæ fit, nec quæ facta est, sed quæ est præter naturam tantùm facta affectio,* Pasio *vocitatur, ut, ex vulnere cœcitas: quâ significatione,* morbi, *&* symptomata, *à Medicis* pasiones *dicuntur. Vide* Affectus, *&* Symptoma.

Pastilli, *Græcis* τροχίσκοι, *seu* rotulæ *&* orbiculi, *à figurâ sic dicuntur, medicamenta plana, in rotæ aut circuli formam coacta. 5.de med.per gen.11.& 1.de antid.cap.9.*

Pastio, *i.e. ulcus depascens.5.de med.per gen.cap.3.*

Patella, *est os cartilaginosum, & rotundum, gibbum, quâ femur Tibiæ connectitur; aliàs* Mola *dicitur, lib.de oßib.23. quin &* Rotula, Myla, *&* Epigonatis, *i.e.* supergenualis *appellatur. 3.de usu part.cap.15.*

Pathema, *i.e.paßio. Vide* Affectus, Pasſio, *&* Symptoma.

Pathognomonica syndrome, *i.e. concursus symptomatum, affectus p.n. index. 1.de loc.aff.1.* Pathognomonica *autem* signa *sunt, quæ &* homoïdea, *&* homogenea, *ejusdem speciei, vel generis dicta, in una aliqua sola fiunt affectione, & perpetuò soliq; illi insunt, tanquam soli propria, & inseparabilia, veluti quæ per sputa excernuntur, affectionis tùm pulmonum, tùm thoracis, tùm asperæ arteriæ, tùm gutturis, & tandem respirationi subservientium instrumentorum, signa sunt, quæ & in Respiratione, vitium per se & primùm contraxerunt, non per consensum: atq; hæc signa sunt certißima, non autem ea, quæ perpetuò, sed non soli insunt, vel soli, sed non perpetuò. com.1.in 1.prorrhet.2. Vide* Asſidentia.

Pathologica, *sive* Aetiologica, *Medicinæ pars est, quæ causas & symptomata, & morbos inquirit. Vide* Aetiologica.

Pauciferum vinum. *Vide* Oenodes.

Pechys. *Vide* Cubitus.

Pecsis, πῆξις, Congelatio, *idem quod* ἑδραίωσις, *h.e. firmitas, stabilitas, fixio; quum verò illa, quæ frigore concrescunt & congelant, firma quoq; fiant ac stabilia, ob id malum hoc (ubi corporis partes præ frigore rigent, adeóque stabiles sint)* πῆξις, *i.e. congelatio dicatur.*

Pecten, *est sinus ipse, quo muliebre pudendum claudi-tur. lib.Introd.cap.10. Est adhuc* pecten, *ea plantæ pedis pars, quâ terram contingimus, & quæ post concavum ad digitos assurgit. Dicitur &* Pecten, *pars manûs, undè digiti procedunt. Ibid.*

Pectorale os, *medio pectore situm, costis utrinq; alligatum est; constat autem septem parvis oßibus, per synarthrosin colligatis, quibus singulis singulæ costæ connectuntur; quæ tota pectoralis oßis figura à nonnullis, quia gladii similitudinem repræsentat,* Xiphoides, *i.e. ensiformis, lib.de oßib.cap.13. imò &* sternon *appellatur. 7.de anat.adm.cap.2. Vide* Sternon.

Pectus, *ea est corporis pars, quæ inter medias costas, & utrumq; latus jacet. lib. Introd.cap.10.*

Pedem summum, *partem eam pedis vocat Hippocrates, quæ à planta & solo, usq; ad digitos & ungues porrigitur. 3.de artic.106.*

Pedicularis morbus. *Vide* Phthiriasis.

Pedion, *i.e.* planum, planities, *seu* planta, *est pars pedis, quæ est ante digitos; quæ verò pars ante hanc sita est,* Tarsus *dicitur. 3.de usu part.5. Arabicè* Rascetta. Illud *metacarpio manûs,* hoc *Carpo proportione respondet.cap.6. Atqui & interiorem summæ manûs regionem, & quantum infra pedem est,* πέλμα *Græci,* plantam *Latini dicunt. 3.de anat.adm.cap.1.*

Pelignus, *est color lividus. 14.meth.9.*

Pelma. *Vide* Pedion.

Pelvis. *Vide* Infundibulum, *&* Choana.

Peltalis cartilago. *Vide* Cricoides cartilago.

Pemphygodes febris. *Vide* Febris Pemphygodes.

Penis, ψῦμα, *virile membrum, quod &* αἰδοῖον, *&* καυλὸς *dicitur. 2.de sympt.caus.cap.2.*

Pen-

Pensilis verruca (*vide* Acrochordon) *dicitur, quòd imâ sui parte usq; adeò sit angusta, ut pendere videatur; tota enim foràs prominet, adeò ut excisa, nullam radiculam relinquat, angustiore basi prædita, summaq; chordæ similis: à* Myrmecia *differt, quæ basin habet latiorem, & nigro colore præditam, atq; ubi à Chirurgo tollitur, sanguinem fundit copiosiorem, undè &* sessilis Verruca *appellatur. Vide* Myrmeciæ.

Pepasmus, *πεπασμὸς, est morbi, & eorum, quæ præter naturam sunt, veluti coctio quædam, maturatio, & ad excretionem præparatio, in quâ quod assimilatur, paucum est; quod autem semicoctum & superfluum, multum. Quanquàm alibi πεπασμȣ̃ significatum latiùs extendens Galenus, omnem deductionem in mediocrem temperiem, πεπασμὸν appellat; & alibi omnem morborum πέψιν in succorum alteratione consistere scribit.*

Pepsis. *Vide* Pepasmus.

Peracutus morbus. *Vide* Acutus *simpliciter.*

Per consensum morbus. *Vide* Idiopathia.

Perditio. *Vide* Aborsus.

Perfrictio, *est idem quod rigor, horror, lib. de tremor. convulsf. cap. 6. qui nativam caliditatem, ab humorum multitudine gravari ostendit. 4. acut. 26. Vide* Frigus.

Perforatio, *est sectio, in spatiosam pulmonis sedis capacitatem, ipsumq; usq; in pulmonis cavum penetrans; reliqua verò omnis divisio ipsius,* vulneratio *quidem dicitur,* perforatio *non item. 7. de anat. adm. c. 14. Nominatur quoq;* perforatio, *insignis quidam ventriculus, & meatus, qui ab anterioribus duobus Cerebri ventriculis in ipsum Cerebellum prorumpit, per quem Parencephalis Cerebro est communis & connexa. Cùm enim Cerebrum sit à parencephalide, crassæ meningis duplicatione diremptũ, ipsumq; oporteret aliquâ parte illi conjungi, quò prædictum meatum produceret, in unum priùs locum utrosq; ventriculos terminavit; quem sanè* quartum *totius Cerebri* ventriculum *nonnulli nuncupant; alii rectiùs non* ventriculum, *sed* perforationem *nominant, ex qua cavitate, animalis spiritus, parencephalidi transmittitur. 8. de usu part. cap. 11.*

Periapta medicamenta *sunt, quæ capitis dolori conferunt, Latinis* Amuleta *appellantur, quòd de collo suspendantur, aut alicui corporis parti alligentur. lib. de remed. par. fac. cap. 1. Vide* Amuleta.

Pericardium, Membrana, & Tunica *dicitur:* Membrana, *à substantia;* Tunica, *ab usu. 7. de anat. adm. cap. 2. Vide* Membrana Pericardios.

Pericranios membrana, *tunica est cranio superimposita, quæ ex duplicatione duræ meningis undiq; connatæ & intrinsecùs cranio adhærescentis, per suturas extra cranium egressæ, ut cranium duræ meningi & Cerebro arctiùs vinciret, oborta, ipsi cranio extrinsecùs in orbem circumfunditur. 8. de usu part. cap. 9.*

Pericharia, *h. e. subitum & vehemens gaudium; contrarium* Ecplexiæ, *quæ est subitus timor. Ex amborum occasione scimus multos interiisse. 12. meth. 5.*

Pericholus, *i. e. biliosus, sive is homo sit, sive dejectio, sive urina, sive morbus. comm. 2. in 1. prorrhet. 18. Consueverunt autem excrementa, bilem tenuem circiter habentia, atq; ea circumvoluta, vocare* Perichra, *i. e. circiter colorata. Ibid.*

Perinæon, *quod &* Perinæum, femen & interfemineum *dicitur. Vide* Interfemineum.

Pe-

Periodus. *Vide* Circuitus.

Periostios membrana, *est ea tunica, quæ singulis ossibus proximè adjacet; aggeneravit enim Natura ac circumjecit omnibus ossibus carnes, simulq; ipsa pinguissimâ quoq; parte extracta, terrestria atq; arida, & pinguedine omni carentia reddidit; atq; ex eo, quod extraxit, lentum ac tenax singulis, & in capitibus colligamina, quibus inter se connectuntur, & in longitudine circum undiq; tenues membranas produxit, quæ circum ossa, h.e. ossium involucra, & periostia nuncupantur, quibus carnes aggeneravit. 1.de semin.cap.10. Est insuper* Periostios *membrana, succingentem & costas circumdans, quæ costis intùs tenditur, ita ut inter costas & succingentem, media collocetur. 8.de anat.adm.cap.10. Est quoq;* Periostios *oculi tunica, septima in ordine, quæ totum oculum cum ossibus colligat, & simul quoq; moventes ipsum oculum musculos operit. 10.de usu part.c.2.*

Peripneumonia, *seu* Pulmonia, *pulmonis inflammatio est, quam semper continua & acuta febris comitatur;* Pulmo *autem, cùm viscus sit laxum & molle, fistulisq; inanibus undiq; infinitis cavum, cordi vicinum, à pituitosiore proin atq; crassiore sanguine inflammatur, cùm subtilis biliosusq; fluat ferè, nec cum viscere ullâ ratione cohærescere possit. 4.de caus.puls.cap.12. & 2.prognost.64. Comitatur ipsam spirandi difficultas, tantaq; angustia, ut suffocari laborantes videãtur, ac recti sedere cogantur, calidã sentiunt expirationem, multumq; aërem frigidum attrahere concupiscunt, atq; inter tussiendum, sputum variũ colore ejiciunt, insuper gravitatis cujusdam, thoraci incumbentis sensum sæpè percipiunt, ac dolorem, ex imo ad ipsum*

ipsum pervenire, & ad os pectorale, & ad spinam usq; extendi conqueruntur. 2.de loc.aff.cap.9.

Periptosis. *Vide* Paremptosis.

Peritonæum, ἀπὸ τῦ περιτείνεσθαι, *à circumtendendo sic dicta, abdominis commune tegumentum, membrana est, quòd alimenti vasis, cunctisq; in imo ventre contentis partibus prætendatur, tenuis est substantiæ, ex simplicium & primorum corporum numero, prætenditur tùm visceribus, tùm intestinis, tùm vasis, quæ inter septum transversum & crura habentur; tùm etiam iis, quæ interjacent, quale est vulva, & vesica, tenue admodùm corpus, latis araneorum telis similimum, abdomini superstratum. l.de anat.adm.cap.4. & 4.meth.6. Arabibus* Siphac *dicitur.*

Peritonæi vertex, *membrana est, telis araneorum similis, inferioribus septi partibus circumjecta, continua, totam inferiorem septi transversi regionem subvestiens, eidemq; circumhærens. 6.de anat.adm.cap.8.*

Perittoma, περίττωμα, *est id, quod post completam coctionẽ nec confectum, nec assimilatum relinquitur, adeoq; corpori nec adnascitur, nec accrescit, sed per ipsius laxiora spatia, tanquam supervacaneum errat; undè nomen quoq; à Majoribus ei* Perittoma *est inditum, 1.de sanit.tuend. cap.3. quod est idem ac* excrementum, *sive id spiritus, sive corpus aliud solidum sit.*

Perniones, *aliàs* Chimethla *dicũtur, sunt intertrimenta, & scissuræ manuum, & pedum, hyberno tempore à summis algoribus factæ. lib.de med.fac.part.cap.203.*

Perona, Sura, Fibula *quibusdam, est alterum os tibiæ exterius & tenuius: alterum enim, quod crassissimum est, & interiori in parte situm, κνήμη Græcis, & eodem cum*

cum totâ parte, nomine, Latinis Tibia *appellatur. Galenus autem ex Hippocrate in* ταῖς γλώσσαις *dicit*, Peronam *diversa significare, aliquando quidem os totum membri, aliquando ipsius ossis epiphysin, interdum ejus protuberantiam, sive malleolum.*

Perosis, *h.e. oblæsio, est privatio & impedimentum naturalis functionis, aut alicujus particulæ mutilatio. lib.finit.med.*

Persistentes morbi *sunt, qui eisdem horis accedunt ac remittunt. lib.de Typis, cap.3.*

Perspiratio, *&* Perspiratus. *Vide* Inspiratio.

Per viciniam affici. *Vide* Idiopathia.

Pes, πȣ̃ς, *pars infima cruris est, quæ multiplici osse constat, malleolis, talo & digitis.*

Pessarium, Pessus, πεσσός, *est lana concerpta, aut pannus, aut bombax, aut lineamentum, ad digiti figuram rotundam factum, quod immersum in medicamentum aliquod, involutum serico, filoq; appensum, in uterum inditur.*

Pestilentia, febris pestilens, morbus pestilens, λοιμὸς, *est morbus, non quidem patrius, sed Epidemius, contagiosus, perniciosissimus, communis, è communi causa natus, adventitius, præsentissimi periculi, quippè qui malignâ & venenatâ putredine, humores, vitales spiritus, & substantiam Cordis labefactat. Pestim itaq; excitat aër, totâ suâ substantiâ putris & corruptus, sive quòd is inclusus non diffletur, sive à non humatis cadaveribus, & qui exhalant, vaporibus, & halitibus putridis non discussis, quòd coinquinatus sit & corruptus. An verò corporum cœlestium aspectus infausti, influxusq;, pestilentem reddant aërem, dubitare malim, quàm credere; præser-*

tim cùm Medico, sensus magìs sequenti, aëris mutationes pro omni sint Astrologia, ut est 3.aph.& initio prognost. & lib.de aquâ, aëre, & locis.

Petaloides urina *est, quæ habet hypostasin similem squamis piscium. lib.de Urinis, cap.27.*

Petia oculi, *est sanguis fluens de aliquâ arteriâ, vel venâ oblæsâ & sauciatâ. lib.de ocul.part.4.cap.7.*

Phacos, *faciei macula est nigra, lentis similitudinem obtinens: Latini* Lentiginem *&* Lenticulam *vocant.*

Phagedænas, φαγεδαίνας, *Antiqui nominant ulcera maligna, quæ semper majora & deteriora fiunt; vel quòd cicatrice nullâ obducantur, vel quòd facta cicatrix resolvatur subindè; sive propter influxum vitiosorum humorum, vel propter dispositionem partis latentem, longo tempore contractam, ex influentibus humoribus, sive ob aliquam dispositionem p.n. ossis eo loco corrupti: sed nobis sufficiat, ex iis ulceribus pravis, alia nominare* Herpetes, *quæ summam cutem tantùm infestant; alia* Phagedænas, *i.e. exedentes, quæ carnem subjectam corrumpunt: nam quod* putridum *atque* depascens *à nonnullis* ulcus *vocatur, non est* propria ulceris differentia, *sed* passio implicita, ex ulcere atq; putredine. *6.aph.45. & lib.de aquâ, aëre, & loc.cap.2. Aliis* Phagedænæ *sunt illa ulcera, quæ partes vicinas continuò depascunt, non tamen eas putrefaciunt, & febres inferunt; quòd si depastionem cum putrilagine sustinent partes, proindè aliis* Nomæ *dicuntur, i.e. depastiones. 6.de compos.medic.per gen.cap.1.*

Phalacrosis, φαλάκρωσις, calvitium, *seu* calvities, *pilorum capitis defluvium est, propter humoris alimentarii penuriam, non autem humorum ob vitium; nam hinc*

oritur Alopecia, Area, & Ophiasis. Vide Madarosis.

Phalanx, articulus est, is maximè, quo magnus digitus, ossi Carpi propinquo, dearticulatur. 2.de usu part.c.9. Græcis σκυταλίδες, φάλαγγες. Vide Digiti.

Phalangosis, affectus est, quo pilorum subnascentium duplex, tripléxve acies, in superiore, aut inferiore palpebrâ, provenit. lib.Introd.cap.15. Ex quo videtur Author Introductorii phalangosin confundere cum distichiasi; quod falsum videtur, quoniam in distichiasi novi pili, & non naturales succrescunt; in phalangosi autem soli naturales pili sunt, qui inversi, negocium oculo facessunt; in quâ cilium intrò spectat, pilorum acie simul cum eo inversâ, sic enim oculum compungunt: quibus duobus affectibus commune genus est Trichiasis, i.e. noxa oculis, inversis à pilis, proveniens; qui pili si recenter exoriuntur, distichiasin efficiunt; si nativi, & naturales, Phalangosin. Paulus.

Pharmaceutica, Medicinæ Therapeuticæ altera pars est, quæ medicamentis per os assumptis, affectubus p.n. medetur. 3.de comp.med.per gen.cap.2.

Pharmacia, purgatio, κάθαρσις, ἀνακάθαρσις, duplicem habet significationem: primò enim significat humorum, qui sua qualitate molestant, evacuationem, sive naturâ, sive arte factam, per quamcunq; regionem, E.G. vomitum, sudorem, urinam, nares, tussim, alvum, uterum: secundò, solam vitiosi humoris evacuationem per alvum tantùm, ope medicamenti factam, notat: prior significatio habetur comm.4.in 6.de morb.vulg. posterior in Aphorism.commentis.

Pharyngethron, apud Galenum nunc pro Pharynge

ge sumitur, nunc pro osse hyoide, ceu portione maximâ Pharyngis. Vide Hyoides.

Pharynx, duo significat, nimirum primùm fauces, (i.e. regionem intra os, ubi tùm gulæ, tùm asperæ arteriæ extrema concurrunt, sive medium illud spatium inter laryngem & gulam, & ipsam asperam arteriam, cujus summum laryngem vocant.) Deindè, sumitur nomen hoc pro asperâ arteriâ, quin etiam pro ipsius asperæ arteriæ summo capite.

Phathnia, φάθνια καὶ βόθρια, sunt ossa, dentes continentia: lib.de ossib. vel potiùs sunt alveoli, præsepiola, & cavitates, quibus per γόμφωσιν dentes inseruntur.

Phaulon, simplicem & vulgarem victûs rationem vocat Hippocrates; eam verò, quæ huic contraria est, exquisitam: inter utramq; autem mediam, hypophaulon, i.e. subvulgarem nuncupavit. 1.de fract.45.

Phimos, & Phimωsis, vitium quoddam in masculis est, Cels.lib.7.cap.25. in quo Colis glans adeò præputio contecta, ut nudari non possit: huic contrarium malum, in quo propter cutem decurtatam, aut retrò abactam, glans tegi non potest, Periphimωsis, vel Parephimωsis appellatur.

Phimosis est, cùm cutis palpebrarum extrinsecùs eò usq; inflammatur, ut vicinæ regionis partes quoq; occupentur, & palpebræ invertantur; cùm verò mitior quidem in cute inflammatio est, at membrana, quæ intùs ad Irim usq; extenditur, valdè abbreviata, tunc intrò palpebra convertitur: quod vitium cùm utrisq; palpebris accidit, Phimosis, h.e. Capistratio nuncupatur, cùm diducere eas æger atq; oculum aperire nequit. Idem morbus interdum in labiis oritur, & præputio, & ano, cujus

causa ubiq; eadem est. l.3.de iis, quæ in medic.32. Vide Paraphimosis.

Phleborrhagia, i.e. venarum ruptio. 4.acut.86.

Phlebotomia, i.e. venæ sectio, aut sanguinis per venam sectam emißio. 11.meth.1.

Phlegma, Latinis Pituita, Prodico, Blenna, & Mucus vocatur, humor est frigidus & humidus, albi coloris, insipidus, qui tùm in senibus, tùm iis, qui ratione quâvis sunt perfrigerati, plurimus coacervatur, autumno abundans. 2.de nat.fac.cap.9. Vide Pituita, Gravedo, & Coryza.

Phlegmatiæ, significant sive propriè dictos phlegmonas, & inflammationes nominantur, sive etiam libeat febres unà complecti, secundùm antiquam vocabuli acceptionem. 1.aph.7.

Phlegmone, Græcis φλεγμονὴ καὶ φλόγωσις, tumor p.n. est, in quo sanguis calidus copiosior in aliquam animalis partem procumbens, majora ejus vasa distendit, ab his ad minora procedit, à quibus exudat foràs, in ea ampla spatia, quæ inter vasa sunt, ut etiam omnia, quæ in carne habentur, loca inania occupet. 10.meth.6. Solet Hippocrates Phlegmonas appellare omnes inflammationes, etsi tumore præter naturam careant; sed ipso posteriores, nomen PHLEGMONES tumoribus præter naturam attribuunt, quà cum inflammatione & resistentiâ, & pulsatorio dolore consistunt. comm.4.in 6.de morb.vulg.1. Consueverunt Antiqui, omnem caliditatem p.n. phlogosin, i.e. inflamen, & Phlegmonem, sive inflammationem nuncupare. 2.ad Glauc.1. 4.acut.21.& 13.meth 1.

Phlegmone erysipelatosa, est tumor præter naturam, à sanguine bilioso subortus, sanguine in prædominio peccante, bile in subdominio. Econtrà Erysipelas phlegmonosum, in quo prædominatur bilis, sanguine in subdominio peccante, ita ut ab eo, quod in mistura exuperat, nomen ipsi tumori indatur, & Phlegmone erysipelatosa, vel Erysipelas phlegmonosum vocetur: ubi autem neutrum vincit, ibi vitium phlegmones, erysipelatosq; medium nominetur. 14.meth.2. Vide Inflammatio.

Phlegmone oculi, tumor est circa oculos, cum rubore & caliditate multa, & motu difficili, & punctionibus conjunctus. lib.finit.med. Vide Inflammatio.

Phlogosis, i.e. inflamen, sæpè idem est quod phlegmone, sive inflammatio. 3.prognost.71. Vide Inflammatio, & Phlegmone.

Phlyctænam vocant propriißimè, ubi per exulcerationem, vel etiam sinè hac, exterior Ceratoidis tunicæ membrana tenuißima, & sublimis elata, intra se humorem collegerit, aut sub tunicæ spatio, craßior humor currens intumescentiam parit. lib.Introd.cap.16. Indè ad pustulas per corpus erumpentes, à serosis humoribus ad cutem translatis, nomen transfertur. 2.progn.60.

Phlyctides, sunt pustulæ, quæ in ardentißimâ febre, in vigore & statu, calore intensißimo existente, in ore generantur. lib.finit.med. Vide Febris pemphigodes.

Phocatos, instrumenti genus est, quo in fracturis calvariæ utimur, à lenticulæ specie sic dictum. 6.meth.6.

Phœnigmus, rubrificatio, est ruboris per medicamenta, in aliqua corporis parte, excitatio; quædam enim medicamenta eam vim habent, ut cuti admota, ruborem concitent, caloremq; accendant, & si diutiùs immorentur, vesiculas excitent, tandemq; exulcerent; ab Arabibus proindè Vesicantia, & Vesicatoria appellantur.

Phoxòs, *eſt depravata capitis figura, cùm caput acuminato eſt vertice, nec ad oblongæ ſphæræ ſimilitudinem, qualem ſecundùm naturam humanum caput habet, formatum eſt. lib.de oſſib.cap.1.*

Phrenitim, *eam affectionem vocant, in qua Phrenas, i.e. mentem læſam eſſe vident. 1.prorrhet.cap.1.* |*Eſt verò* Phrenitis *mentis alienatio cum febre acutâ, quando Cerebrum propriâ primariâq; affectione laborat: ſi verò Cerebrum per conſenſum afficiatur, dicitur* Delirium, *&* Paraphrenitis. *5.de loc.aff.4. Eſt autem affectio hæc, inflammatio in meningibus, & in ipſum etiam Cerebrum aliquando pervadens, adeoq; perpetuum cum acutâ febre deliriũ efficiens. 1.prorrhet.1. Quòd ſi febrem adjunctã non habeat, tunc non* phrenitis, *ſed vel* delirium, *vel* mania *appellatur; ſi verò perpetuum non ſit delirium, tunc haudquaquam* phrenitis *dici debet, ſed vel* paraphroſyne, *vel* paraphrenitis, *ut quæ tùm à ventriculo, tùm à diaphragmate, tùm in ſummo febris vigore, excitatur; ac declinante paroxyſmo, ſponte ceſſat mentis alienatio. com.3. in 3.de morb.vulg.45. Undè omnia ſigna, quæ eam vel efficiunt, vel ſignificant, dicuntur* phrenitica. *comm.1. in 1.prorrhet.4.*

Phrenas. *Vide* Diaphragma.

Phrenicæ venæ, *ſunt duæ propagines venarum, è trunco venæ cavæ ſuperioris orientes, inſertæ in diaphragma, ipſumq; totum nutrientes.*

Phtharticum. *Vide* Deleterium.

Phthiriaſis, *eſt ſcabies, circa palpebrarum radices, ſquamas furfuribus ſimiles dimittens. lib.finit.med. Vocatur etiam* morbus pedicularis, *cujus generatio quibusdam contingit in capite acervatim, ex multis videlicet hu-*

humoribus viſcidis & calidis quidem, ſed non ad talem tantamq; caliditatem progreſſis, ad quantam perveniunt acres Ichores, i.e. ſanies. 1.de loc.aff.7.

Phthiſicus, *Græcè* φθινώδης, *is dicitur, vel qui phthiſi correptus eſt & contabuit; vel qui quâvis ex cauſa macilentus evaſerit; vel qui ad phthiſin naturâ proclivis, anguſto ſcilicet adſtrictoq; eſt thorace, collo oblongo, cui inſuper à tergo operta ſcoptula, inſtar alarum, prominent, (unde* πτερυγώδης, *h.e.* alatus *nominatur:) tandem, cui caput imbecillum eſt, organaq; reſpiratoria facilè omnem ejus fluxionem recipiunt. comm.2.in 1.de morb. vulg.13.*

Phthiſis, *Latinis* Tabes, *communiter ſumpta, eſt diminutio & colliquatio corporis:* Tabes *verò propriè eſt à pulmonis ulceratione, thoracis item fauciumq; oblæſione, quam proin tuſſicula & lentæ comitantur febres, & corporis conſumptio.* Phthoë, *proprio vocabulo dicta, eſt corporis conſumptio ex ulcere. lib.finit.med.* φθίσις *&* φθόη *Græcis.* Phthoën *Athenienſes nominãt, ob pulmonis ulcera inſanabilia, totius corporis cum parva febre factam extenuationem. 7.aph.16. 5.meth.15. & 1.aph.12.*

Phthiſis oculi. *Vide* Tabes oculi.

Phthoë. *Vide* Phthiſis.

Phthoria, *φθόρια, i.e. medicamenta, quæ valent ad ejiciendos fœtus, vivos vel mortuos: alio nomine* ἐκβόλια *appellantur.*

Phthoropœum. *Vide* Deleterium.

Phygethlon, *inflammatio eſt adenum, quæ in inguinibus & aliis ſunt, calore & celeritate generationis, ab aliis tuberculis diſtincta. lib.de tumorib.cap.15.* Phygethlon, *eſt eryſipelas inflãmationis particeps, 2.ad Glauc.1. figurâ*

suâ illi pano similis, quo textores utuntur, atq; ideò panus *&* panis *dicitur.*

Phyma, *est phlegmone, glandulis (sicubi fluxio in eas procumbit) citra ulceris occasionem, accidens, 13.meth.5. quæ statim augetur, atq; ad suppurationem venit. 2.ad Glauc.1. Vide* Tuberculum, Furunculus.

Physema, *est resinæ species, quam &* pityinam, *&* piceam *nominant, expers pinguitudinis, admodùm exsiccans. 7.de comp.med.loc.cap.3.*

Physiognonomica signa *sunt, quæ hominum vultui & faciei impressa, rei naturam indicant. lib.Quòd animi mor.cap.6.*

Physiologia, *sive* Naturalis scientia, *1.de elem.5. Medicinæ pars prima, nomine sumpto à materia, quæ cognitioni Medicorum subjecta est, ipsißimaq; est corporis humani Natura. lib.de part.art.med.cap.6.*

Physis, *apud Hippocratem nunc* naturam, *nunc* temperamentum *significat. 2.acutor.31. Vocatur insuper* Physis, *flatus aut flatuosus sive halituosus spiritus, succis pituitosis, in ventre à deficiente calore, in halitum solutis; qui cùm per os excernitur, ructum creat; cùm per sedem, sonorum silentémve flatum; cùm verò neutrâ parte emittitur, symptoma creat, quod* Empneumatosis, *h. e. inflatio vocatur, ventre scilicet impotente ad excrementosum nebulosumq; excernendum spiritum; qui retentus propter magnam spiritus vim, & intestinorum latitudinem, graviter sonat, & murmur, quod Græci* Borborygmon *vocant, causatur. 3.de sympt.caus.cap.2. Vide* Clydones.

Pia *&* dura mater. *Vide* Membrana dura.

Picatio, *auxilium medicum est, quo partium corporis pilos excindimus, tùm maximè, cùm quidam novaculæ præsidium formident, præsertim in gutture, iisq; abrasis pharmacum aliquod applicamus. 1.de comp.med.loc.cap.5. Aliqui verò,* picationem *&* picam *significare, inquiunt, symptoma depravatæ vitiosæq; appetentiæ, cùm stomachus vitiosos & à natura alienos cibos concupiscit præter morem: quo malo mulieres gravidæ infestantur, ad secundum vel tertium usq; mensem; quarto namq; ferè eo liberantur: quod malum aliàs* Citta, *&* Cittosa pasio, *ab ave, quæ* Pica *dicitur, denominatur. Vide* Cittosa.

Pica. *Vide* Picatio, *&* Cittosa.

Picea. *Vide* Physema.

Picra *simpliciter, sive* Hiera picra, *est idem ac medicamentum ex aloë, 4.de loc.aff.2. quod sui amaritudine, morbos & humores expellit. lib.de Dynamid. in proœm. Eadem &* amara *simpliciter appellatur. lib.de cur.rat. per sang.cap.18.*

Picrocholus homo, *i. e. amarâ bile abundans. 2.acut.29.*

Pinguedo, *est effusi alimenti, circa membranas maximè facta concretio, sensu carens. lib.finit.medic. Vide* Adeps.

Pinnæ, *seu* Pinnulæ, *sunt alæ narium. lib.finit.med. Vide* Alæ narium.

Pituita, *seu* Phlegma, *in genere dicitur & est omnis frigidus & naturâ humidus humor, 8.de placit.cap.6. unus ex quatuor humoribus principibus, omnis qualitatis & saporis expers, nonnunquam verò & dulcis particeps fit qualitatis. lib.de atra bile, cap.2.* Scindapson *Galenus jocandi gratiâ, nunc* pituitam, *8.de placit.cap.6. nunc* Cerebrum *nominat. 8.de placit.cap.4.*

Pityina. Vide Physema.

Pityriasis & Pityra. Vide Furfuratio.

Pityroides urina, quæ habet hypostasin similem furfuri, & furfuraceam. lib. de urinis, cap. 28.

Pladarotes, sunt mollia veluti corpora vetusta, & maximè decolora, palpebrarum parte internâ nondum aspredinem habentia. lib. Introd. cap. 15.

Plados, omnis humiditas redundans & excrementitia dicitur: sive tenuis ea sit, sive, in modum puris, crassa. 3. de fractur.

Plagulæ, quæ & splenia dicuntur, à splenis formâ, deligationum stabilimenta velut & firmamenta sunt: luxato enim, fracto, vel comminuto ossi, fasciæ imponuntur, quæ confirmatum ac repositum os continent, prohibentq; ab affecta parte inflammationem, præsentem humorem repellendo, & advenienti obsistendo, quæ Fasciæ, & subfasciationes, & subligamina appellantur; supra has, ne dimoveantur ac divertant, plagulæ imponuntur, cerato aliquo imbutæ; quarum duplex est usus: alter, ut subligamina contineant; alter, ut ea membra circùm expleant, quæ in acutum desinunt. Plagulis tertiò aliæ fasciæ, quas superligamina nominant, induntur, quibus ferulæ superponuntur, quæ totam deligationem firment ac stabiliant. 3. de iis, quæ in medic. 11.

Planities. Vide Pedion.

Planta. Vide Pedion.

Planum. Vide Pedion.

Platysma, h.e. latius linteum, quod ulceribus extrinsecùs superadditur. 4. de comp. med. per gen. 14. Platysma autem myodes, est dilatatio musculosa, sive latus ille musculus, qui cuti subnascens, buccam, sinè maxilla, movet.

vet.

vet. lib. de nervor. dissect. cap. 6. Vide Latus musculus.

Plectrum. Vide Pharynx, & Isthmus.

Plenitudo. Vide Multitudo.

Plenus pulsus, qui arteriam tactui exhibet pleniorem, & humidam. 1. de differ. pulf. cap. 6.

Plethora est, ubi æqualiter inter se omnes succi sunt adaucti; nos plenitudinem, & succorum redundantiam dixerimus: ubi verò vel flavâ bile, vel nigrâ, vel pituitâ, vel serosis humoribus refertum jam corpus fuerit, eum habitum, Cacochymiam, i.e. succorum vitium, non autem Plethoram, dicimus. 3. meth. 6. & 13. meth. 4. Vide Multitudo.

Pleuritis, Pleuresis, & morbus lateralis, est inflammatio illius membranæ, quæ costas intùs subcingit, 6. aph. 33. & mutuato à costis nomine, Pleura dicitur. Exquisita verò pleuritis fit, ubi subcingens costas membrana, primario affectu laborat, & dolor vel ad jugulum, vel ad præcordia pervenit; ad jugulum quidem, superioribus ejus partibus affectis; ad præcordia verò, ubi inferiores afficiuntur: vehemens quoq; febris hanc inflammationem perpetuò sequitur, quia sedes affecta & parùm distat à Corde, & cum ipsius involucro ac septo transverso cognationem habet. 5. de loc. aff. 3. & lib. de constit. art. cap. 15. Arabibus Sosati, Birsen, & Pleuresis, Græcis πλευρῖτις appellatur. Non exquisita verò pleuritis est, in qua dolor externus est, qui contactu loco movetur, exacerbaturq;, vel quòd sinè febre, vel sinè sputo, vel sinè tussi, vel sinè spirandi difficultate fit; vel quòd neq; tensionem, neq; duritiem ullam pulsus habet, quæ tamen singula exquisitam efficiunt pleuritidem. Pleuritidem verò incoctam appellant, quæ vel celeriter hominem jugulat, vel non nisi longo

go

go tempore finitur, nec per sputum expurgatur. 5.de loc. aff.cap.2.

Plexus choroides. *Vide* Choroides plexus.

Plexus retiformis, *seu* reticularis, *est involucrum ex multis arteriis complicatis sub dura meninge collocatum, ad retardandum spiritum animalem, ne statim effluat: ubi enim Natura voluit diutiùs morari materias, ibi transitum ipsis difficilem molita est; quemadmodum in Ventriculo quidem Pylorus, in intestinis involucra, anfractus & gyri, & ante testiculos arteriæ & venæ multipliciter involvuntur; non secùs in capite sub dura meninge, plexus arteriarum* retiformis, & reticularis, & Choroides, *quin &* rete mirabile *dictus. 4.de usu part. cap.13.& 9.de usu part.cap.7. Vide* Glandulosi assistentes.

Plexus variciformis. *Vide* Flexus variciformis.

Plixada, *i.e.gressuram, totum id, quod inter inguina utriusq; cruris est, solet Hippocrates appellare. 4.de art.45.*

Pneumatias, & Pneumatodes, *vocat Hippocrates anhelosos, qui densum spiritum, sive crebram & densam respirationem habent. 3.de diffic.respir.cap.12. Quin etiam* Pneumatodes *vocat Hippocrates eos, qui ventrem inflatum habent. Ibid.*

Pneumaticus, *i e spiritalis, qui omnia spiritibus attribuit. lib.Introd.cap.9. vel qui de spiritibus agit. 3.de differ.pulf.cap.6.*

Pneumomphalon, *umbilici est dilatatio, à flatuoso spiritu. lib.finit.med.*

Pnigalion morbus, Incubus *Latinis dictus, alio nomine* Ephialtes. *Vide* Ephialtes.

Podagra, *est Arthritis pedum: ut enim Arthritis, universi corporis, & articulorum omnium, morbus est; ita, si solùm pedum sit passio, ab affectâ parte* Podagra; *si manuum,* Chiragra *nuncupatur. Vide* Arthritis.

Pollex, *est brevior & major digitus manûs, quem* Antichera & promanum *vocant. lib.de ossib.c.22. Vide* Digiti.

Polychresta medicamenta *sunt, quæ multis affectibus conveniunt. 5.de compos.med.per gen.cap.1.*

Polychronius, *aut simpliciter,* χρόνιος, *morbus, qui longo tempore durat: cui opponitur* Brachichronius, *qui brevi tempore finitur. 3.dier.decr.cap.13.*

Polymorphum. *Vide* Sphenoris os.

Polypus, *tumor est præter naturam, in naribus genitus, polypodis carni, juxta substantiæ proprietatem, assimilis. 3.de comp.med.loc.cap.3.Hipp.lib.* περὶ παθῶν.

Pompholix, bulla, *est elevatio in humore facta à flatuoso spiritu, quo intra humorem concluso bulla excitari solet, præsertim si humor tenax viscosusq; est, & calor in illum agat debilis; tunc enim bulla permanet, nec facilè solvitur: quales sæpè in urinis visuntur, renalem & longum morbum significantes, ut est apud Hippocr.in aph. Est &* Pompholix *metallicum medicamentum.*

Ponos, *nunc laborem propriè dictum, nunc dolorem, seu malam affectionem, quâ in acutis morbis ægri malè tractantur, significat. 2.acut.47.*

Poples, *sive* Ancyle, *est articulus ille, quo os magnum femoris articulatur ossi tibiæ, in quo pars exterior* genu *dicitur, interna verò, quâ crus flectitur, dicitur* poples. *lib.Introd.cap.10.*

Porocele, *est ramex callosus, sive tophus in testiculo, aut in membrana Erythroide concrescens, insignis, renitens,*

tens, durus, & inæqualis. His notis ab Hydrocele, *&* Sarcocele *distinguitur. lib. finit. med.*

Poromphalon, *est concretio tophi in Umbilico. lib. finit. med.*

Poropœïa, *est exiguorum meatuũ apertio. 4. meth. 4.*

Porracea bilis. *Vide* Bilis pallida.

Porrigo, *i.e. furfuratio. Vide* Furfuratio.

Porta vena. *Vide* Cava vena.

Portæ hepatis, πύλαι τοῦ ἥπατος, *sunt pars sima hepatis, in qua radicata vena porta, vel vena portæ, quâ est ingressus chyli in jecur; sicut ex gibbâ, sanguinis est egressus.*

Porta ventriculi, *est inferius ventriculi orificium, quod* πυλωρὸς *Græcis, Latinis* Janitor *dicitur. 3. de loc. aff. 7. Vide* Pylωros.

Portinarium, *est primum intestinorum, quod* duodenũ *appellatur. l. de anat. viv. Vide* Dodecadactylon.

Porus, *in specie est opticus nervus mollis, ex prima conjugatione nervorum, à Cerebro ad oculos pertinens, quippè qui solus manifestum habet foramen, undè &* visificus *&* meatus *absolutè dicitur. 3. de loc. aff. 2.* Porus *deindè dicitur exiguus omnis corporeæ molis meatus. 1. de sanit. tuend. cap. 12. Atqui &* porus *tophum significat, tùm qui in Arthriticis, tùm qui in calculosis generatur: cùm enim humor crudus lentorem assumsit, & transitus per renes in quibusdam naturis sunt angusti, id, quod crassissimum est, & maximè lentum, diutiùs moratur & tophum gignit. 1. de alim. facult. cap. 5.* Porus *deniq; &* Callum *significat, ad quem gignendum cogi & concrescere aliquid proprii ossium alimenti oportet; id quod in fracturis ossium cumprimis accidit. 6. meth. 5. Vide* Meatus, *&* Oncos.

Post-

Post-apparentia. *Vide* Assidentia.

Post-brachiale. *Vide* Brachiale.

Posterius Cerebrum. *Vide* Cerebellum.

Posthia, *sive* Crithe *dicitur, cùm parte internâ palpebrarum, juxta coronam, suppuratum tuberculum oblongum, figurâ hordeo simile, (undè appellatum est) efficitur. lib. Introd. cap. 15.*

Præcedentes causæ. *Vide* Antegressa, *&* Febres putridæ.

Præcognitio, πρόγνωσις, *prænotio est futuri decursûs & eventûs morbi, utì etiam futuri symptomatis ejus, quod necessariam habet generationem, non autem omnium, quæ circa ægrotos eveniunt, accidentium; modò nihil aut ab ægro, aut ab assidentibus fuerit commissum, quo Medici judicium jurè frustrari possit. Hippocr. ab init. prognost.*

Præcordia, *aliàs* Phrenas, *Veteres* Diaphragma *&* Transversum septũ *appellârunt; infra verò hæc præcordia, tùm venter, & intestina, tùm jecur ipsum sita sunt. 8. de placit. cap. 9.*

Pregmatis ossa *duo sunt, capiti desuper incumbentia, parte posteriori os occipitis, anteriori verò os frontis, utrinq; ab ossibus temporum, lineis fuerunt distincta, quæ &* Bregmatis ossa *appellantur. 11. de usu part. cap. 20. Vide* Bregmata.

Præincipientes causæ. *Vide* Antegressa.

Præputium *cutis est, quæ glandem pudendi vestit. 5. meth. 15. Vide* Glans.

Præsepiola. *Vide* Phathnia.

Præter naturam. *Vide* Secundùm naturam.

Prætextus, *manifestissimas causas, & verissimas vocavit Hippocrates; cùm tamen in usu sit, ut falsæ causæ* prætextus

textus *appellentur*, *2.de fract.62. Quin & prætextus aliquando non falsas causas, sed veras dicit. 3.de fract.46.*

Priapismus (*Latinis* Tentigo) *est auctio pudendi stabilis, in longitudinem ac orbem tumefacti, citra rei Venereæ appetentiam, 9.de comp.med.loc.cap.9. à flatuoso spiritu, 14.meth.7. nullo præsente stimulo ad libidinem, aut desiderio coitûs; ut quibusdam accidere consuevit, qui supini decumbunt: ductâ denominatione à Priapo; nam hunc, cui suâpte naturâ hujusmodi* Coles *esset, ita finxerunt, atq; picturâ descripserunt homines. 6.de loc.aff.6. Affectum hunc etiam* Satyriasin, *&* Satyriasmum *Græci vocant, quòd Satyri arrigere semper crediti sint. l.de tumor.cap.14.*

Prima corpora. *Vide* Homiomeres.

Prima particula. *Vide* Similare.

Primæ venæ (*quæ &* magna vasa *appellantur, &* vasorum radices, *5.meth.3.*) *sunt, quæ circa jecur, & mesenterium, &* Cor *visenda sese præbent.12.meth.cap.3. Vide* Radicem vasis.

Primarius affectus. *Vide* Idiopathia.

Primitiva causa. *Vide* Antegressa.

Princeps intestinum. *Vide* Rectum.

Principium morbi *triplex dicitur: primùm quidem de primo insultu, qui simplex est, & latitudine caret; secundò, de eo, quod ad tertium extenditur diem; & præter hæc etiam id, quod tanquam pars accipitur totius morbi, in quod manifestæ coctionis signa desiderantur. 1.de crisi. cap.8.& 19.*

Proboscis, *sive* Pronomœa, *est pars quædam pendens angusta, & longa in Elephante animali, (quo loco aliis est nasus) adeò ut ad terram pertingat. 16.de usu part.14.*

Pro-

Procatarctica causa. *Vide* Antegressa.

Processus anchoralis. *Vide* Ancyroides.

Processus cornicularis. *Vide* Ancyroides.

Procidentia oculi *est, cùm ab ictu aliquo violento, aut strangulatione, cum febre continua, vel capitis dolore, prolapsus oculus fuerit. lib.finit.med.*

Procondyli, *dicuntur primi digitorum articuli, metacarpio proximi, perindè ut medii digitorum articuli,* condyli; *extremi verò,* metacondyli *nuncupantur.*

Proëgumena, *causa interna est, aliàs* antecedens: *Celsus vocat* abditam, in occulto positam, *&* morbi continentem causam: *quanquam talis in specie dicitur* causa morbi conjuncta, *quâ positâ, ponitur; sublatâ, tollitur morbus.*

Productio. *Vide* Dodecadactylon.

Prognostica signa, *futura prænunciant*; Diagnostica, *præsentia declarant*; Indicatoria, *instantem crisin & curationem indicant. lib.de opt.sec.cap.6.*

Prolapsiones, *i.e. ossium absolutas & integras alternationes sive dearticulationes.* Dimotiones non integras *appellat Hippocrates, 3.de fract.51. & 2.de fract.39.*

Prolepticus morbus. *Vide* Anticipans, & Cinumenus.

Promanus. *Vide* Digiti, *&* Pollex.

Pronervationes. *Vide* Tendones, *&* Aponeurosis.

Pronomæa. *Vide* Proboscis.

Prophasis. *Vide* Antegressa.

Prophylace, *ea dicitur artis Medicæ pars, quæ morbi causam adimit*; Prophylactice *verò, quæ à morbo præservat. 11.meth.2.*

Proprius affectus. *Vide* Idiopathia.

Proptosis, *procidentia oculi appellatur, ubi cum inflammatione, illi ex sede suâ procidunt. lib. Introd. cap. 15.*

Prosartesis, *h.e. appensio, longiorum membranarum ad vicina loca est applicatio. lib. finit. med.*

Prospheromena, *i.e.* assumenda, *vocantur, quæ intra corpus sumuntur, ut quæ eduntur, bibuntur, ipseq; inspiratus aër. 10. meth. 7.*

Prosphysis. *Vide* Prosthesis.

Prosthesis, *prior est virtutis nutritivæ facultas, quæ nutrimentum membro nutriendo apponit: undè* appositio *dicitur, quam subsequitur* Prosphysis, *i.e. agglutinatio, sive unio, quæ nutrimentum appositum agglutinat, & unit membro. Tertia est* ὁμοίωσις, *quæ unitum nutrimentum eidem aßimilat, & dicitur in specie* Nutritio. *3. de natur. facult. cap. 1. & 13.*

Prosthetis, *est pars carnosa, quæ in manuum & pedum cavâ parte nascitur.*

Protopathia. *Vide* Idiopathia.

Prurigo, pruritus. *sensus pruriginosus est, cum exigua quadam molestia, qualis puerorum, qui jam dentire incipiunt, gingivis accidit. 3. aph. 35.*

Psallidæ. *Vide* Fornices.

Psallioides, *sive* Psalloides. *Vide* Camarion.

Psammismus, *Curationis genus est, quo Hydropici, arenâ calidâ, tecto capite, ad aquam ab universo corpore ciendam, & ejiciendam, sepeliebantur, & Soli ardenti exponebantur. 3. meth. med. 9.*

Psilothra medicamenta *sunt, quæ pilos & capillos aut ex toto auferunt, vel duros, magnos, multos, crassos, & veluti suillos pilos attenuant, & minores reddunt, vel ipsos penitùs extirpant, & partes corporis depiles reddunt. 1. de*

1. de comp. med. loc. cap. 4. Differunt à Dropace, *quòd sint viribus Dropace valentiora. Vide* Dropax.

Psoa, *quasi pulpam, i.e. lumborum carnem dixeris, est magnus musculus, ab undecimâ thoracis costâ incipiens, & per universa ilia, ipsamq; pubem progrediens. lib. de muscul. diß. cap. 31.*

Psora, *scabies est, cum asperitate summæ cutis, pruritu, furfuribus, insigni & corporis absumptione, lib. Introd. cap. 13: quæ omnia etsi illi cum* Leprâ *communia sint, differunt tamen, quòd in* Psora *summa cutis occupatur, in* Leprâ *malum altiùs descendit, subjectasq; sævit in partes. Insuper, in* Psorâ *furfuracea fit cutis, in* Leprâ *squamosa. Ad hæc,* Psora *variè figurata est,* Lepra *verò circularibus magis erosionibus cutem depascitur.* Psoram *Avicenna distinxit in excorticatam, & non-excorticatam, fœdam, & non-fœdam, humidam, & siccam: quòd fortè aliud sit Græcis* Psora, *ac Arabibus.*

Psoriasis, *est scabies, & duritia scroti, cum intensâ prurigine; quandoq; verò & ulceratione. lib. finit. med.*

Psorica medicamenta *sunt, quæ scabras in palpebris affectiones sanant. 2. de comp. med. loc. cap. 3.*

Psorophthalmia, *i.e. pruriginosa scabies, à Sole, & pulvere orta. lib. de remed. par. fac. cap. 10.*

Psychrophobus *dicitur, qui frigidæ aquæ exhibendæ est timidus: sicut &* hæmophobus, *est sanguinis mittendi timidus: &* hydrophobus, *qui à rabido cane morsus, aquam reformidat. 9. meth. 5.*

Psyctica medicamenta, *sunt refrigeratoria, quæ omnem calorem & laßitudinem mitigant. lib. de Dynam. in proœm.*

Psydraciæ. *sunt parvæ efflorationes, factæ in capite, si-*

miles vesicis eminentibus in superficie.lib.de med.fac.par. cap.5. Differunt à Phlyctænis, quòd hæ in toto corpore, nec tantùm capite, ut Psydracia, oriuntur. Item, quòd Phlyctenæ à calidiori acrioriq;, hæc à minùs calido & acri humore gignantur.

Pterna, calx, os pedis omnium maximum est, parte, quâ ingredimur, leniter rotundum & latiusculum, posteriore, tibiæ rectitudinem longè excedens, inferiore astragalo, anteriore osse scaphoidi inarticulatum.

Pterygoidea, quæ & alaria ossa dicuntur. Vide Sphenois os.

Pterygium, dicitur superinnata oculi membrana, incipiens ab angulis, & procedens usq; ad corneam; quæ magis aucta cooperit & pupillam. lib.de med.fac.par.c.12. Pterygia etiam vocant alas narium, i.e. fines ejus infernos, qui moventur. 11.de usu part.cap.12. Insuper, Pterygium etiam Ungula appellatur & Unguis, differens ab Encanthide, quæ est carnis in majore angulo excrescentia; Pterygium verò, nervosa caruncula est. 10.de usu part.cap.11.

Ptilos, glabras, palpebras, qui pilos non habent, Græci vocant. 4.de comp.med.loc.cap 8.

Ptilosis, est casus palpebræ pilorum.lib.de medic.fac. par.cap.12.

Ptisana, nunc pro succo hordei percolato, nunc pro jusculo ex hordeo parato sumitur.9.de placit.cap.6.

Ptosis, oculi vitium est, quod alio nomine φαλάγγωσις appellatur. Vide Phalangosis.

Ptyelos. Vide Choana.

Pubes, pubertas, tempus est ætatis primæ, quo lanugo circa mentum & pudenda oriri incipit: id quod anno decimo-

cimo-

cimo-quarto fieri solet. 5.aph.7. Est & Pubes idem quod pecten, postrema pars hypogastrii, sive Aqualiculi, cui pili innascûtur. Vide Aqualiculus. Cujus pubis, seu pectinis ossa, apophyses sunt ossis sacri tenues perforatæ, & in anteriora protensæ.

Publicè grassantes. Vide Communis, & Endemus.

Puerilis morbus. Vide Comitialis.

Pulmo, ex genere est parenchymatum, caro rara, tenera, & spongiosa est, in cujus cavis & fistulis cartilagineis, aër attractus modicè retinetur, & rectificatur à suis pravis qualitatibus, indeq; in cordis transmittitur ventriculum sinistrum, pro spirituũ vitalium generatione.l.de anat.viv. Undè respirationis & vocis instrumentum est. 7.de usu part.1. Est itaq; Pulmo viscus, quemadmodum hepar, vasis quàm-plurimis contextum, quorum intervalla carne molli, instar stoëbes cujusdam, opplentur, quo omne id, quod inter vasa est inane, repleret, essetq; firmamentum ac propugnaculum imbecillitatis ipsorum. Ibid.cap.2 & 8. Πνεύμων Græcè dicitur, spongiosus est, quò follis instar, aëre impleri distendiq; citra noxam possit & contrahi, substantiâ sua spumam sanguinis referens.

Pulmonia. Vide Peripneumonia.

Pulsativus dolor. Vide Dolor pulsativus.

Pulsus, est sensibilis Cordis & arteriarum motus, dilatatione & contractione factus. 1.de differ.puls.cap.2. & 4. de differ.puls.cap.3. Hoc nomen Pulsûs Veteres primùm adhibuerunt designandis motibus dolorificis pulsantibus, ex inflammatione concitatis, vehementiq; motu arteriarum. Deindè, Medici eâ voce significant motum secundùm naturam in Corde & arteriis factum per systolen, & dia-

ſtolen: in quo Medici tactus ipsâ in diaſtole ſi evertatur, aut violenter impellatur, ipſaq́; arteria cum renixu quodam pulſet, vehemens pulſus, *σφοδρὸς σφυγμὸς dicitur: cui oppoſitus ἀμυδρὸς*, languidus *dictus*.

Pulvis pinguis *eſt, in quo nec aſperum quippiam, nec acre ſubeſt. 5.de ſanit.tuend.cap.3.*

Punctio, *ſolutio continuitatis in carne eſt, ab aliquo acuto incidente, & tenui facta: Græcè νύξις, & νύγμα dicitur.* Punctio *inſuper &* Compunctio, *appellatur inciſionis ratio, quæ hydropicis ad ciendam aquam debetur, παρακέντησις Græcis dicta, Arabibus* Punctura.

Punctorius dolor. *Vide* Dolor triſtis.

Pupilla, *Græcè κόρη, foramen medium uveæ tunicæ oculi eſt, in quo fit viſio. lib.de anat.viv. Eſtq́; media totius Iridis pars. lib.Introd.cap.10.*

Purgatio, *evacuatio eſt vitioſorum & qualitatibus ſuis peccantium humorum per propria loca; derivatio per propinquiora; revulſio per contraria. 4.meth.6.& 5.meth.3.* Vacuationem *appello propriè materiæ, ubi quantitate exuperat*; purgationem *verò materiæ, qualitatibus ſuis infenſæ. 2.progn.14. & 1.aph.2. Vide* Evacuatio, Pharmacia.

Purgamenta, *λοχεῖα Græcis, dicuntur ea omnia, quæ à puerperâ, poſt fœtum & ſecundas exeunt per uterum, quæ &* Catamenia *appellantur; ſoloq́; hoc differunt, quòd* hæc *ante partum ſint,* illa *poſt partum.*

Purgatoriam facultatem *non omnes intelligunt; duo enim ſignificat: alterum commune omnium, quæ quovis modo animalis excrementa expurgant; alterum verò per excellentiam de iis tantùm dicitur, quæ aut per vomitum, aut per ventris dejectionem ſubſtantiæ ſuæ familiaria expurgant. 5.de ſimpl.med.cap.20. Vide* Cathartica.

Purpurea vena. *Vide* Communis, & Media.

Purulentia, *ſuppuratio eſt, ubi pus univerſum conſtiterit, concocto tumore quopiam præter naturam. 1.progn.40.*

Purulentus, & Suppuratus. *Vide* Empyus, & Empyius.

Pus, *πύον, eſt humor putris ſive ſuppuratus, partium ſpermaticarum ſubſtantiæ aſsimilis.* Humor *dicitur, quòd in humoris modum fluens, ſuam ex humore habeat originem, qui in partem inflammatione laborantem decumbens, & per inania ejus ſpatia diffuſus, occluſis undiq́; meatibus, perſpiratione intercepta computreſcit; perindè atq́; alia omnia, quæ perſpiratu carentia, alieno in loco vehementiùs incaleſcunt.*

Puſtulæ, *Græcis* Hydatides, & Exanthemata *dicuntur. 4.de ſanit.tuend.cap.4. Sunt &* Puſtulæ, *abſceſſus in nigro oculi, cum phlegmone & humorum affluxu. lib.finit.med. Vide* Exanthemata.

Puſtulæ latæ, *ſive* tubercula omnia, *duplicem habent differentiam: etenim quædam tendunt in acumen, & altum petunt; quædam in majorem & ampliorem extenduntur locum, non tamen in altum attolluntur: undè* Puſtulæ *quædam* ſublimes, *nonnullæ* latæ *fiunt. 6.aph.9.* Latæ *quidem, tùm ob humoris frigiditatem, lentorem, & craſsitudinem; tùm propter continentis membranæ denſitatem:* Sublimes *verò, tùm propter humoris caliditatem, & tunicæ raritatem; tùm propter virtutis robur, foràs pellentis pus: undè* Coni *ſimilitu-*

dinem referunt, & in mucronem fastigiantur. 1.progn.40.

Putredo, Putrefactio, *Græcis* σῆψις, *est mutatio totius putrescentis corporis substantiæ ad corruptelam, à calido externo. 11.meth.8. Secundùm Philosoph. in lib.de gener. & corrupt. est corruptio caloris in unoquoq; calido & humido, ab extraneâ caliditate. Cæterùm, non quicquid corrumpitur, reverà etiam* σήπεται, *i.e. putrescit, sed quibus id cum fœtore accidit. 5.simpl.15.* Putredinem *porrò duplicem Galenus facit, 1.de diff.febr.* unam, *quæ fit superante naturâ*; alteram, *quæ fit superatâ. Galenum eo loco consule.*

Pycnotica, & Pycnωsis. *Vide* Condensantia, & Obstruentia.

Pyelus, *Græci vocant parvos alveos, in quibus natationes instituuntur. 7.meth.6.*

Pylωros, *posterius & inferius est ventriculi orificium: sic dictus, quoniam portæ modo, ne nutrimentum ex eo confestim dilabatur, prohibet. lib.Introd.cap.11. Dicitur & Pylωron, ad dextram propè jecur situm habens. lib.de ven.& artic.dissect.cap.1. Latinis* Janitor. *Vide* Porta Ventriculi.

Pylus. *Vide* Myrmeciæ, Clavus, Callus.

Pyω*sis. Vide* Onyx.

Pyricauton, *i.e. igne ambustum. Sic quoq; dicitur affectus ille, quo quis in aqua ferventi ustus fuerit. 1.de comp.med.per gen.cap.4.*

Pytiroides. *Vide* Hypostasis.

Pyriama, fotus, *fomentum est, quod corpori admovetur, vel per suffitum, vel calidam spongiam humido aliquo decocto imbutam, vel vaporem per arundinem, vel cucurbitulas, &c.*

Py-

Pyrionides. *Vide* Dentes.

Pyulcon, *instrumentum est, quo mulsâ per ulcus infusâ, jubemus, ut ægri, in laborantem partem thoracis decumbentes, tussiant, aliquando etiam molliter thoracem concutiendo, sic pus universum, saniemq; ulceris extrahimus. 5.meth.c.8. Quin &* Pyulca, *i.e. puris attractiva medicamenta nominantur. 2.ad Glauc.8.*

Q.

QVADRATUM corpus, *Græcis* Eusarcon, *est, quod nec gracile, nec crassum, nec calidum, aut frigidum, aut alio quovis modo intemperatum, 1.de temp.cap.6. sed inter hæc omnia extrema, medium constituitur. 3.de caus.puls.cap.11.*

Quartana febris, τεταρταῖος πυρετὸς, *est, cujus circuitus est quarto quoq; die, quo unam accessionem facit, ac unam remissionem. lib.de Typis, cap.4.*

Quassatio, *est quartus luxationis vertebrarum modus; tria enim vitia ex vertebrarum luxatione contingunt: cùm retrò abeunt,* gibborositas; *cùm intrò,* repanditas; *cùm in latus torquentur,* obstipitas; *præter hæc quartum vertebrarum vitium accedit, cùm dimotæ quidem juncturæ ac compages sunt, sed vertebræ tamen in suâ sede permanent,* quassationem *hanc appellant. 3.de artic.2.*

Quotidiana febris. *Vide* Cathemerina.

Quotidianarum febrium typus est, *qui quotidiè unam & eandem accessionem, & eam quidem longitudine commensuratam, & unam eandemq; remissionem habet: ut, Tertianus circuitus est, qui tertio quoq; die, unam & eandem accessionem longitudine commensuratam, & unam & eandem remissionem facit. lib.de Typis, cap.4.*

T 5

R

RADENS bilis. *Vide* Ater ſuccus, Atra bilis, *&* Acida bilis.

Radius. *Vide* Cubitus.

Radicem vaſis, *ſeu* venæ, *vocant priorem ejus partem, Jecinori vel Cordi propiorem: hæc in collo ab inferiore eſt parte, in brachiis & cruribus à ſuperiore. 5.meth.3.*

Ramenta, *ſunt membranarum in inteſtinis raſuræ, aliquando cruentoſæ. 1.de loc.aff.4. Vide* Strigmenta.

Ramex, Hernia, *Græcè* Cele, *eſt omnis in* Scroto *tumor, ſive ex delapſu Inteſtini, ſive Omenti, ſive Vaſorum ſpermaticorum, varicis, tophi, ſive lenti humoris, ſive aquoſæ ſubſtantiæ. lib.finit.med. Fit autem & aliquando* Ramex *in inguine, quoties validus ille Tendo membraneus, qui ante inguina ortum habet, & pubis oſſi inſeritur, laxeſcit, ejusq; robur infirmius factum, & cum eo totus inguinum locus laxior redditus, partes quaſdam corporis ſubjacentium, veluti ſunt inteſtinorum, vel omenti, in ſeſe recipit. 4.de anat.adm.cap.6. Vide* Celas.

Ranula, *tumor eſt phlegmonodes, ſub lingua conſiſtēs, potiſſimùm in pueris, Græci βάτραχον vocant. Dicuntur quoq;* Ranæ, *ſublinguares venæ, ſanguine copioſiore diſtentæ.*

Rarefacientia medicamenta (Aræotica *Græcis*) *ſunt, quæ cutis meatus reſerant. 5.ſimplic.14. Vide* Anaſtomatica.

Rarum corpus *eſt, cujus partes multis ſpatiis inanibus, aëre plenis inſtructæ: econtrà* corpus denſum, *ſeu* ſpiſſum, *quod ejusmodi poroſitatibus carens, compactum eſt. 1.ſimplic.13. Sive,* Rarum corpus *eſt, quod meatus & poros magnos habet. 2.de ſanit.tuend.cap.5.*

Rarus

Rarus pulſus. *Vide* Creber pulſus.

Raſcetta. *Vide* Brachiale.

Rationalis Medicorum ſecta *eſt, quæ naturæ rationem & ductum ſecuta, morborum cauſas inquirit, & ſignis ad illarum inventionem utitur, curationem capiens à contrario, prout cauſæ exigunt. lib.Introd.cap.3.*

Raucedines. *Vide* Branchos.

Recidiva febris *eſt, quam pravorum humorum reliquiæ putreſcentes, de novo accendunt; cùm omnis humor alienus à natura corporis, in quo continetur, aptus non ſit ad ejus nutritionem, & proin neceſſariò ad putredinem convertatur. 2.aph.12.*

Reciprocus pulſus. *Vide* Deficiens, *&* Recurrēs.

Reciprocus decurtatus. *Vide* Deficiens decurtatus.

Recrementum. *Vide* Calloſum corpus.

Recrudeſcentia, *ulcera maligna vocat: &* Recrudeſcere, *quaſi rurſus crudum fieri, atq; in priſtinam malignitatem quippiam redire, ſtatuunt Medici. 2.de fract.28.*

Recta ſutura Calvariæ. *Vide* Obelæa.

Rectum Inteſtinum (*quod &* extenſum, *&* longum, *quin &* Inteſtinum princeps *vocatur*) *eſt ultimum inteſtinorum omnium, quod ad ſedem uſq; porrectum eſt: 6.de anat.adm.cap.9. ad cujus finem eſt* Sphincter, *i.e. conſtrictorius muſculus; ad cujus diſtinctionem reliquam inteſtini recti partem infimam, quâ maximè dilatatur & laxatur,* laxam *appellamus. lib.de vulvæ diſſect.cap.1.*

Recurrentes nervi. *Vide* Nervi recurrentes.

Recurrens pulſus *eſt, qui in quantum excurrit magni-*

gnitudinis aut vehementiæ, in aliis rursus ad tantundem recurrit. lib.finit.med.

Reduvia. *Vide* Paronychia.

Refrictio. *Vide* Anatrypsis.

Regius morbus *est, qui amaram bilem in toto corpore redundantem comitatur: fiunt perindè ut* Erysipelata *&* ulcera serpentia, *cùm eadem amara bilis unam quampiam particulam obsidet; nigram verò bilem in toto quidem corpore,* Elephantiasis; *in una quapiam particula,* Cancer *subsequitur. Pituitoso excremento, in toto quidem corpore luxurianti, succedit* hydrops Leucophlegmatias *dictus: cùm in unâ insedit particulâ, tumor œdematosus oritur. 3.de sympt.caus.cap.2. Vide* Arquatus, *&* Icteros.

Relaxantia medicamenta, *Græcis* Chalastica, *familiari omnibus propè recentioribus Medicis vocabulo, indè nimirum dicta, quòd tensas laxant particulas; quippè* relaxari *ac* intendi, *contraria inter se dicunt. 7.de compos.med.per gen.cap.9. Vide* Chalastica.

Remissio febris, *secunda totius circuitus paroxysmi pars mitior, ad infebricitationem properans; in duo siquidem periodus universa divisa est, in accessionem & remissionem. lib.de totius morbi temp.c.8. Vide* Ablatio.

Remissus pulsus. *Vide* Vehemens.

Renes, *νεφροὶ, corpus sunt densum, ex carne & fibris constitutum, adeoq; carnea substantia, non paucas habens involutiones, figurâ Græcæ literæ* C, *aut phaseolis similes, habentes in medio cavitatem quandam, quâ ex venis & arteriis serosum excrementum excipiunt: ad Renes enim non majores solùm venæ, (quarum aliæ in cavitatem hanc inseruntur, aliæ in membranam, quæ eos tegit) sed meatus etiam capillis modò exiles deferuntur. Renes siti, paulò altiùs quàm ilia, à quibus duo urinarii meatus emergunt, per quos ad vesicam urina deducitur. Renum operatio est, secernere, & percolare serosum excrementum, à sanguine. lib.de ren.aff.dign.cap.1.*

Repanditas. *Vide* Obstipitas, Quassatio, Cyphosis.

Repercutientia. *Vide* Attrahens.

Respiratio, *&* Respiratus. *Vide* Inspiratio, *&* Transpiratio.

Resolutio nervorum, *est deperditio motûs, cumprimis in aliqua corporis parte, non autem semper sensûs; si enim deperditur sensus, dicitur sensûs resolutio. 3.de loc. aff.10. Licèt ejusdem capitis initio, dicat: Ubi omnes pariter nervi tùm sensum, tùm motum amiserint,* Apoplexia *hæc affectio appellatur; ubi verò alteri laterum soli, aut dextro, aut sinistro id accidat,* resolutio, *ejus scilicet partis, in qua consistit affectio, interdum dextræ, interdum sinistræ; quòd si in aliquo membrorum idem evenerit, ejusdem membri resolutio, Græcis* paralysis *esse dicetur. 3.de loc.aff.10.*

Resolutus oculus, *qui naturali motu destitutus, neq; sursum, neq; deorsũ moveri potest, verùm sensûs expers fit: frequenter id mali, partibus etiã oculi accidit. l.Introd.c.15.*

Restitutio, *est ossis vel membri in propriam sedem collocatio, reductio, & repositio. 3.de fract.38.*

Rete. *Vide* Omentum.

Retentrix facultas. *Vide* Attractrix.

Retiforme corpus, *est tunica, aut tunicæ quid simile, humorem vitreum oculi ambiens, ex Cerebri portione, aut veriùs ex nervo optico supernè descendente atq; amplifi-*

plificato conflatum, reti simile, quod ipsum corpus, cùm à Choroide, *i.e. tenui Cerebri tunicâ, quæ illi supernè demittitur, continetur, proin tunica oculi,* choroides, *i.e.* secundina *nominatur. 10. de us. part. c. 2. Vide* Choroides.

Retiformis plexus. *Vide* Flexus variciformis, *&* Amphiblestroide.

Retina, *est panniculus, vitreum humorem oculi circundans ad instar rete: cui annectitur alius, qui dicitur* secundina, *quòd secundinæ sit similis, juxta quem tertius est, qui ossa contingit, durus & solidus, undè* scliros *dicitur. lib. de ocul. cap. 2.*

Reversiva febris *nominatur, quæ non est acuta, sed diuturna, & imperfectas habet solutiones, erroneasq; accessiones. com. 2. in 6. de morb. vulg. 21.*

Revulsio, *est evacuatio alienæ materiæ per loca opposita. Vide* Purgatio, *&* Derivatio. *Est autem revulsio facienda, deorsum quidem, ubi succi ad superiora feruntur; sursum, ubi ad inferiora vergunt: & ubi introrsum, ad exteriora; ubi extrorsum, ad interiora: ubi dextrorsum inclinant, in sinistrum; si sinistrorsum, ad dextram revulsio facienda. Sic ergo fluxiones, quæ retrò inclinant, in priora revellendæ; quæ in priora, in posteriorem regionem abducendæ sunt. lib. de Hyrudin. c. 2. & lib. de Derivat. cap. 19. Motum hunc Græci* Antispasin *vocant. Vide* Antispasis, Derivatio, Purgatio.

Rhabdoides sutura, *eadem est ac recta capitis sutura. Vide* Obelæa.

Rhachitæ, *aut* Rhachiæi, *sunt* dorsales musculi. *4. de anat. adm. c. 6. & 7. aph. 36. Undè* Rhachitis medulla, *i.e. spinalis medulla, quæ &* Rhachis spina *dicitur. Vide* Dorsum, Medulla.

Rhacodes, *i.e. lacerosa, dicitur universa cutis, erosa instar laceræ vestis, à pure circa abscessum aggregato sufficienter extenuato: idq; accidit, ubi qui ad abscessum perveniunt tumores, tardè secti fuerint, aut ob medicantium imperitiam, aut eorum, quibus medela adhibetur, timiditatem, qui secari non patiuntur, sed expectant, ut longiori tempore cutis à pure rodatur. 2. ad Glauc. 8.*

Rhacosis, *i.e.* detritio, *multa scroti extensio est. lib. finit. med.*

Rhagas, *i.e.* scissura, fissuráve, *divisio est labia obtinens, callo obdurata, dura. lib. finit. med.*

Rhagades, *sunt rugæ ani intumescentes, rimæq; ac fissuræ sedis, 1. de comp. med. loc. cap. 8. quæ &* rimæ sedis *dicuntur, non aliter quàm labra, quandoq; & manus, ex vehementi frigore, fissæ conspiciuntur.*

Rhages, *dicuntur extremi digitorum fines, qui Græcis κορυφαὶ vocantur.*

Rhagois tunica, *aliàs* cœrulea, uvea, *&* uviformis *dicitur, est oculi panniculus, albugineum humorem tangens, & circumdans, nigri coloris; undè* uvea tunica, *ab uvarum colore, dicitur: post quem est alius panniculus, cornu similis; undè* Ceratoides, *i.e. corneus appellatur, juxta quem est tertius non circumdans alios, sed eos inter se jungens, quem* Conjunctivam *vocant, &* Adnatam, *sive* Agnatam. *Inter crystallinum autem & albugineum est tela aranea. lib. de ocul. cap. 2. & lib. Introd. cap. 11 & 10. de usu part. cap. 4.*

Rhaphe, *i.e. sutura, commissura, syntaxis serrata. Vide* Commissura.

Rhegma, *i.e. ruptum, est solutio continuitatis in vase: ut, Fractura in osse; Convulsio, seu Spasmus in nervo;*

Aposp asma in ligamentis ; Thlasma in musculis ; ità Rhegma, in vasis, ex violento ictu, vel gravi casu, vel alio quopiam valente motu excitata, est unionis solutio. 4.meth.1.

Rhetidosis, *i.e. oculi tabes, & corrugatio. 3.meth.2. Vide* Tabes oculi.

Rheuma, *i.e. fluxio, & humorum decubitus. 1.de comp.med.per gen.4. Vide* Fluxio.

Rheumaticus *vocatus* affectus *provenit, quando toto videlicet corpore infirmo, & cachectico, principibusq; partibus (paulùm licèt ipsis insit sanguinis) gravari solitis, noxios humores, illæ, ad carnosas cutis partes protrudunt, potissimùmq; ad adenas, excipiendis recrementis idoneos, tùm ob substantiæ laxitatem, tùm quia omnium partium minimè robustas habent naturales virtutes, sicut & pinguedo; partes enim infirmiores omnium primæ excrementitiis morbis corripiuntur. lib.de cur.rat.per sang. cap.8. Fluentibus verò humoribus,* Rheuma, *seu* Fluxio *dicitur; cùm verò in aliqua parte iidem illi constiterint, is affectus, qui indè generatur,* Rheumaticus *appellatur. 2.ad Glauc.cap.2.*

Rhexis, *i.e. ruptio, ab ictu, vel aliâ quâpiam causâ violentâ, in alto, totas subindè membranas dividẽs, & persæpè humores, quibus videndi facultas administratur, effundens. lib.Introd.cap.15.*

Rhodinum. *Vide* Oxyrhodinum.

Rhodomeli, *i.e. mel rosaceum, quod aliquando simplex, interdum purgatorium paratur.*

Rhœas, *sive* Rhyas. *Vide* Encanthis.

Rhogme, *est ossis ruptio sive interruptio, per superficiem recta, vel angusta, vel lata. lib.finit.med.*

Rho-

Rhopalosis, *concretio est summorum pilorum indivisibilis, cum inhibito ipsorum incremento. lib.finit.med.*

Rhus, ῥῦς γυναικεῖος, fluxus muliebris, *seu* profluvium fœminarum, *propriè apud Medicos significat menses albos decolores, fluente sanguine assiduè penè & inordinatè per uterum: longéq; diversa fluxio est ab eâ, quâ fluit sanguis per uterum, menstruis periodis; cùm* illa *præter naturam sit,* hæc *verò secundùm naturam.*

Rhyas, *est oculorum vitium, quando meatus, qui ab oculis in palatum desinit, vel obstructus, vel connivens, excrementa, non ad loca consueta transmittit, sed in oculos regurgitare permittit. com.2.in 6.de morb.vulg.32. Vide* Rhœas, *&* Encanthis.

Rhypodea medicamenta *sunt, quæ à sordium similitudine, quasi strigmentosa nominantur. 2.de comp.med. per gen.cap.1.*

Rhyptica *sive* extergentia medicamenta *nominantur, quæ in superficie, sive in cute, sive in ulceribus sordem auferunt; quæ verò altiùs poros ab excrementis suis repurgant, ea* Ecphractica, *&* Eccathartica *(quasi expurgantia, & ab infarctu liberantia dicas) appellantur. 5.simplic.12.*

Rhythmus in pulsu, *est proportio temporis ictus, ad tempus quietis. 1.de differ.pulsf.cap.7.*

Rigor, ῥῖγος, *est insiti caloris exagitatio, cum sensu doloris subita, & universim facta. lib.de tremor.convuls. cap.6. Nominatur etiam* Rigor, *Nervorum convulsio, & Tetanos. 3.de loc.aff.10. Est autem propriè sic dictus, concussio & commotio inæqualis totius corporis, à tenui & magis acri, copiosioriq; humore, quàm qui in horrore peccet. 3.de san.tuend.5. & 1.de sympt.caus.c.8. Vide* Frigus.

U

Rigor sinè febre, *nonnullis quidem accidit semel, nonnullis autem per vices interpolatas multorum dierum interjecto spatio, vel à principio usq; ad finem continuatur; aut est ita omninò exiguus, ut neq; adesse videatur, cùm se quieti tradiderint, sed cùm moveri cœperint, tunc demùm eum sentiunt; aut etiam sinè motu molestus, accidit pituitâ humore redundante, sed non putrescente; quando autem hic humor etiam putruerit, non modò rigent, sed etiam febricitant ægri. 2.de differ.febr.cap.5.*

Rob. *Vide* Succum medicatum.

Ros, *tertia est humiditatis species, undè partes nostri corporis nutriuntur, quæ continetur in omnibus animalis partibus, ceu ros quidam, per earum substantiam sparsus. 7.meth.6.*

Rotula. *Vide* Patella.

Rubra bilis. *Vide* Bilis pallida.

Ructus, *est flatûs excretio per gulam: cùm & alius sit, qui per intestinum rectum secernitur. comm.5.in 6.de morb.vulg.4.*

Ruptura. *Vide* Unionis solutio.

S

SAccus. *Vide* Cœcum Intestinum.

Sacer morbus (*ἱερὰ νόσος, i.e.* Epilepsia) *dicitur, quò ejus magnitudo designetur;* sacrum *enim apud Antiquos significat* magnitudinem. *Alii verò* sacrum *dici putant, quòd divinus esset, & à diis in peccatorum vindictam mitteretur: quos Gal. reprehendit, lib.2.de caus. sympt.cap.3.*

Sacer ignis, *i.e.* Erysipelas. *lib.de purg.med.fac. Licèt Celsus*, ignem sacrum, *pravum ulcus existimat dici.*

Sacrum os. *Vide* Dorsum.

Sagittalis sutura. *Vide* Obelæa.

Salsa pituita *est, quæ ab alieno calore computruit, 2.de natur.fac.cap.9. & salsa redditur, aut propter putredinem, aut propter salsæ humiditatis serosæ admistionem. 2.de differ.febr.cap.6.*

Saltus, Palpitatio, & Palmos *dicitur. 2.meth.2. Vide* Palpitatio.

Salvatella vena, *est ramus venæ axillaris, media percurrens intermedium digitum manûs, & auricularem. 3.de anat.adm.cap.5. & lib.de anat.viv.*

Salubre corpus, *simpliciter est, quod ab ipso Naturæ ortu bonam habet temperaturam, in simplicibus & primis particulis, atq; in iis, quæ ex illis componuntur, instrumentis est probè conformatum & commensuratum. lib.artis med.cap.4.*

Sanguificatio, Hæmatosis, *est mutatio alimenti in sanguinem. lib.finit.med. Vide* Attractrix, & Hepar.

Sanguifluas venas, *eas appellat Hippocrates, quæ magnæ sunt, quibus ruptis, insignes sanguinis eruptiones contingunt: id quod ex parvis evenire non consuevit; nam & paucus ex hujusmodi sanguis effunditur, & citò ad oras ipsas divisas coalescit, nec nocumentum affert. 2.de fract.24.*

Sanguinarium medicamentum (*aliàs &* glutinatorium, cruentis opitulans, *Græcis* Enæmon *dictum*) *est, quod vulneris oras committere & glutinare molitur. 3.de compos.med.per gen.cap.2. Vide* Glutinatorium.

Sanguineus Cordis Ventriculus, *dexter ipsius est thalamus, per cujus orificium unum sanguis in Cor intro-*

mittitur, per alterum autem, sanguis ex ipso in pulmonem deducitur: alius Cordis ventriculus sinister, spirituosus nominatur, per cujus prius quidem orificium, Cor iis, quæ in pulmone sunt, arteriis; per posterius autem, omnibus, quæ per totum animal sunt diffusæ, arteriis Cor est continuum. 6. de usu part. 7.

Sanguis, nunc sumitur pro omni in venis concluso succo, (pituitâ scilicet, utrâq; bile, & tenuibus serosisq; liquoribus) nunc pro quarta substantia, è directo reliquis humoribus oppositâ, quæ propriè sanguis dicitur, & è cujus exuberantiâ tota massa nominatur. comm. 4. in 6. de morb. vulg. 29. & comm. 2. in 6. de morb. vulg. 38. & lib. de multitud. cap. 10.

Sanies. Vide Sordes.

Sanitas partium similarium, est calidi, frigidi, humidi, & sicci symmetria: disimilarium verò, compositio, numerus, magnitudo, figura conveniens. 1. de sanit. tuend. cap. 1. & 4. & comm. 2. in 1. de morb. vulg. 3.

Sapa, aliis Siræon vocatur, est mustum plurimùm coctum. Sunt qui & ficuum siccarum decoctum ita nominant. lib. de attenuante diæta, cap. 12. Vide Apothermus.

Saphatum, Avicennæ & Plinio manantia capitis ulcera nominantur, Græcis ἀχῶρα, & κηρία, Halyabbas tineam, sub quo & ficus, & ψυδράκια, & ἐξανθήματα collocavit, nominat.

Sapor. Vide Chymus.

Saphæna vena est, quæ desuper ad partem cruris intimam descendit, quæ descendendo occultatur, donec partem super malleolum interiorem attingere incipiat. lib. de anat. viv. Vide Malleoli vena.

Sarcocele, σαρκοκήλη, est morbus testiculis induratis con-

veniens: quòd si aquosus humor in tunicis, quæ circa testiculos sunt, aggregetur, Hydrocele; omentum autem & intestina quòd si eadem in loca illabantur, Epiplocele, & Enterocele dicitur. lib. de tumor. cap. 15. Sarcocele verò simpliciter Ramex dicitur, quam aliàs proprio magis nomine Cirsocelem nuncupant. 14. meth. med. 17.

Sarcoma, est carnis in naribus aut aliis partibus præter naturam auctio, differens à Polypo magnitudine & substantiâ. lib. finit. med.

Sarcomphalon, incrementum carnis est præter naturam in Umbilico. lib. finit. med.

Sarcosis in utero, est carnis ibidem prognatæ & collectæ expullulatio, quam, si magna sit, recidere convenit, vellicatam scalpris, quò celeriùs emoriatur; sin' parva, protinùs tollere. lib. finit. med. Videtur proindè aliud nihil esse quàm mola.

Sarcoticum medicamentum est, quod carne ulcus adimplet. 3. meth. 2.

Satyriasis, & Satyriasmus. Vide Priapismus, & Elephas.

Scabies. Vide Psora.

Scabies oculi, est summarum genarũ, angulorumq; oculi erosio, cum pruritu, quam acerrima fluxio progignit. lib. finit. medic.

Scalpella. Vide Laminas.

Scalptus, idem quod frictio, motusq; per ungues effectus, quod in prurientibus particulis animalia naturaliter faciunt, idq; in ipsis omnibus reperitur. comm. 5. in 6. de morb. vulg. 4.

Scamnum Hippocraticum. Vide Hippocraticum scamnum.

Scaphoides, *i. e.* os naviculare, *sive* naviforme, *est os profundo sinu excavatum, Tali caput anterius & oblongum excipiens: dictum à scaphæ similitudine; cavitatem enim habet oblongam, scaphæ similem, in quam simile caput Astragali, seu Tali, intra se admittit. Vide* Cubiforme.

Scapulæ, *aliàs* Omoplatæ, *sunt ossa in dorso post thoracem sita, cum osse occipitis, spinâ thoracis, costis, & osse, quod gutturi præjacet, musculorum operâ copulata. lib.de ossib.cap.14. & lib.Introd.cap.10. Vide* Omoplatæ.

Scarificatio, *est cutis incisio. lib.de cucurbit.cap.4. Vide* Encharaxis.

Sceletos, *quasi cadaver assiccatum, est ossium humani corporis invicem cohærentium universarum, universa compactio. lib.de ossib.in proœm. & 1.de anat.adm.c.2.*

Scelos, crus, *pars est corporis organica, à coxendice ad imum pedem protensa, præcipuum ambulationis instrumentum, cui innitimur: dividitur in femur, tibiam, & pedem parvum.*

Scelotyrbe, *quasi cruris turbam, aut perturbationem dicas, species est resolutionis, quâ erectus ambulare homo nequiens, latus quandoq; sinistrum in dextrum, nonnunquam dextrum in sinistrum circumfert; interdum quoq; pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos ascendunt. lib.finit.med.*

Sceptica, *est illorum Medicorum schola, qui nihil sciri posse dicebant, atq; in singulis rebus hærent, atq; hæsitant. libell.de subfig.emp.cap.1.*

Schesis, *i.e. dispositio, est adventitius corporis habitus, qui facilè discutitur, ut calefactum in Sole lignum: oppositus ei affectioni, quæ ægrè solvitur; lignum* E.G. *quod igni ea-*

tenus excalefactum est, ut jam accendatur, & fumum edat. 8.meth.cap.1.& 3.de caus.puls.cap.10. Vide Affectus.

Schetica febris *est, quæ facilè discutitur; econtrà* Hectica, *quæ difficulter solvitur. 8.meth.1.*

Schetron, *exquisitum victum vocat Hippocrates;* Phaulon *autem, victum simplicem, vulgarem & exquisitum; medium autem,* Hypophaulon, *i.e. subvulgarem. 1.de fract.45.*

Schidacedon, *est divisio per longitudinem facta, conveniens fractis ossibus, quæ non omninò separantur à se invicem, sed veluti per rectitudinem finduntur: veluti* Cauledon, *divisio per transversum facta. 6.meth.5.*

Scindapsos. *Vide* Pituita.

Scirrhosis, *est livescens & crescens caro, ex vehementiâ inflammationis orta. lib.Introd.cap.15.*

Scirrhus, *tumor est durus, qui sinè dolore, non tamen omni sinè sensu est; talis enim sanabilis non est. Sunt, qui eos duntaxat tumores præter naturam, qui omninò insensibiles sunt,* scirrhos *appellandos censent, reliquos non* scirrhos, *sed* scirrhosos tumores. *14.meth.6.* Exquisitus *verò* scirrhus *nominatur, qui omninò durus, sensuq; privatus est; qui verò non omninò insensibilis, & difficulter sentit, ex humore lento, & crasso, qui partibus, quæ indurantur, tenaciter infigitur,* non-exquisitus. *2.ad Glauc.4.*

Scleriasis, *i.e. durities, est tumor palpebræ cum rubore & dolore, difficilè tollitur, & durat magìs, quàm inflammatio. lib.Introd.cap.15.*

Sclerintica, *i.e.* indurantia medicamenta, *quæ duritiem corpori inducunt: quod tribus auxiliis præ-*

statur, congelatione, siccitate, & repletione tensioneq;.

Scleroma, durities, *tumor est duriusculus, qui in parte vulvæ aliquâ nascitur, fitq; plerumq; ex phlegmonis, quæ diù permansit, induratione. lib.finit.med.*

Sclerophthalmia, *i.e. dura lippitudo, in quâ oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræq; similiter duriores solito sicciores q; redditæ, post somnum aperiri facilè non possunt, ut nec inverti, propter duritiem; differt à* Xerophthalmia, *solâ magnitudine doloris, duritiei, & siccitatis, quòd* hæc *sit* illâ *imbecillior longè.*

Scleros tunica. *Vide* Retina.

Scoliosis. *Vide* Obstipitas, Cyphosis.

Scoptulæ. *Vide* Omoplatæ.

Scotodinos, *h.e. tenebricosa Vertigo; cùm enim caput circumagi videtur,* Dinos, *sive* Vertigo *nuncupatur; cùm insuper & tenebricosa fuerit visio,* Scotodinos, *h.e.* tenebricosa Vertigo *appellitatur. Porrò, ob inordinatam spiritûs flatuosi motionem, qui vel in capite primam suam habet generationem, vel sursum ex inferniis fertur partibus. 4.acut. 42. Est ergo* Scotodinos, *seu* tenebricosa Vertigo, *quando simul res conspectæ videntur circumvolvi, & sensus visûs repentè obscuratur, & ægrotus, sibi tenebras circumfundi, opinatur. 4.aph.17. Idem affectus &* Scotomia, *&* Scotoma, *&* affectus scotomaticus *appellatur; ex quâ ipsâ appellatione, qualis sit, apparet, quippè à parva occasione hebetantur ii, qui sic laborant, adeò, ut interdum cadant, maximè si aliquando in gyrũ rotentur; sive aliũ quempiam rotari viderint; sive rotã, aut id genus aliud quippiã, ipsosq; adeò, quos vocant, in aquis vortices, circumagi viderint. 3.de loc.aff.8.*

Sco-

Scotomia, Scotoma, Scotomaticus affectus. *Vide* Scotodinos.

Scrofulæ, *aliàs* Strumæ Chærades, Parotides, & Eparmata *dicuntur, sunt apostemata secus aures. lib. de med.facil.par.cap.11.*

Scrotum, *est tunica crassissima, extrinsecùs testiculos ambiens. lib.Introd.cap.10. Vulgò* Bursa testium *dicitur.*

Scutiformis cartilago. *Vide* Cricoides.

Scybala excrementa, *sicciora, & quasi in nucleum formata, combustâ scilicet à visceris phlegmone, sunt περιττώματα. 4.acut.*

Scypho. *Vide* Choana.

Scyros, *i.e.* Callus, & Porus.

Scytalides. *Vide* Digiti.

Sebum, *sive* sevum, *est oleosa & pinguis substantia, adipe siccior, & magìs concreta compactaq;, ejusdemq; interim cum adipe generis, (utrumq; enim sanguis est concoctus, ex nutrimenti bonitate) nisi quòd* sevum *fragile usquequaq; sit, nec igni admotum tàm facilè liquescat, & cùm refrixit, denuò concrescat:* pinguedo *autem liquidior sit, minimèq; apta durari, oleo longâ vetustate incrassato similis, ut equi, & suis.*

Secundiformis tunica, *Græcè Choroides. Vide* Choroides.

Secunda, *sive* Secundina. *Vide* Chorion, Retina, Retiforme.

Secundùm naturam fieri *dicitur, quod primâ ratione à natura fit, & quasi finis ab eâ intenditur, non quòd ex consequutione quadam aliis succedere consuevit; talis motus secundùm naturam est, cùm ex se aliquid insitâq; naturâ suâ movetur: ut, motus Cordis, qui in pulsibus fit, est*

operatio, & ea quidem secundùm naturam; qui verò in palpitationibus fit, is & à Corde fit, sed p.n. à causis morbidis exagitato; undè etiam palpitatio affectio est, & ea quidem p.n. 6. de placit. c. 1. Præter naturam autem omne est, aut affectus, à quo functio læditur, aut causæ horum, aut symptomata: 3. de præsag. ex puls. cap. 1. differtq; ab eo, quod est non naturaliter se habere. 8. meth. 9.

Sedes. Vide Unionis solutio.

Sedimentum, est id, quod in urinæ parte infimâ subsidet. lib. de urinis, cap. 16. Quod si ad supremam superficiem terminatur, dicitur Nubecula; si ad mediam regionem, Suspensum; si profundiori parte, inferioremq; occupet locum, Hypostasis. Ibid. cap. 21.

Semen, ex Aristotele, est quædam pars utilis excrementi, à quo, & ex quo singula fœtûs membra efformantur. 1. de semin. cap. 14. Alii Semen nihil aliud esse dicunt, quàm sanguinem à venis, quæ ipsum continent, exquisitè confectum. 2. de sem. cap. 2. & 1. progn. 42.

Semicoctos humores appello, qui à ventriculi calore alterationem perpessi, nec tamen perfectè ab eo superati fuerunt. 4. simpl. 15.

Seminarii meatus. Vide Parastatæ, & Glandulosi assistentes.

Semeiotice, h.e. adnotatrix Medicinæ pars est, quæ de signis salubribus, insalubribus, & neutris agit, curationi morborũ, per victum, summè necessaria, præterita, præsentiaq; symptomata ad morbi causam inveniendam, & ad præsagiendum, diligenter inspiciens. lib. Introd. cap. 8.

Semisyderatus homo. Vide Syderatio.

Semitertiana, ἡμιτριταῖος, febris est, quæ ex quotidiana continua, & tertiana intermittente fit: 2. de diff. febr. cap. 7.

cap. 7. ubi sequentem in modum de hâc febri loquitur: Frequenter febris secundùm suam ipsius naturam, ex intermittentium genere est, ut tertiana; complexus autem quotidianæ febris, nullum integritatis tempus, priori circuitui relinquit, dum secunda accessio, antequàm prior absolvatur, invadere anticipet; hanc ego febrem, compendiosæ claræq; doctrinæ gratiâ, uno volens appellare vocabulo, imposui ei nomen Semitertianæ. lib. de morb. temp. cap. 8. Sanè nonnulli ajunt, Semitertianam ita nominatam fuisse, veluti semicirculum, ipsam tertiani circuitûs dimidio minorem esse asserentes. Alii dicunt, Semitertianam appellatam fuisse ideò, quòd dimidio tempore tertianam superet: ut, si tertiana accessio ex duodecim horis componatur, semitertiana ipsas duodecim horas tertianæ in sese comprehendat, eisq; dimidium duodecim horarum addat, universæq; simul evadant duo-de-viginti. lib. de Typ. c. 4.

Senecta serpentum, est crassissimus quidam lentor, & velut membrana, ex diuturna latitationis mora, hyemis tempore, sub cavernis terræ cõtracta, temporis longitudine potiùs, quàm senescentis ætatis vitio, facta. lib. de Theriac. ad Pison. cap. 13.

Senes, à Decrepitis nonnulli distinguunt, nomen seniorum ultimæ ætati tribuentes, senes autem in priori ætate statuentes, quæ media est inter juvenes & seniores. Aliquando senes vocat Hippocrates eos, qui extremam agunt ætatem. 3. aph. 31. Estq; id, quod propriè omnes homines senectutem appellant, non aliud, quàm siccum, & frigidum corporis temperamentum, annorum multitudinis ratione comparatum. 5. de tuend. sanit. cap. 9.

Sensifici nervi. Vide Nervi sensifici.

Sensus indigentiæ, est sensus tactûs exquisitissimus,

soli

soli ventriculo, & maximè ori ejus superno per conjugationis sextæ nervos molles, concessus, ad cibum sumendum animal ipsum excitans & stimulans, 4. de usu part. cap. 7. qui fames *nuncupatur. lib. 5. cap. 8.*

Sensus vitiosus *est omnis, qui perperàm obitur & oblæsus est, quando scilicet proprium sensibile nō aut omninò sentitur, vel cum vitio sentitur, vel diminutè, aut depravatè, & sub specie peregrinâ percipitur; ut, in auditu surditas, auditûs gravitas, obauditio: in visu cœcitas, visûs obscuritas, & depravationes quædam. lib. de symptom. differ. cap. 3.*

Sepedonodes, putredinosos, *Græci vocant eos, qui ad putredinem sunt proni & dispositi. 8. meth. 7.*

Septa, *quæ &* Septica medicamenta *dicuntur, sunt omnia, quæ tùm eliquare, tùm colliquare, ac potissimùm carnem tenellam consumere ferè absq; dolore possunt: hujusmodi sunt, Arsenicum, Auripigmentum, Sandaracha, Chrysocolla, Aconitum; vocantur* Septica *seu* Putrefacientia cum putredine: *symptomatis autem similitudo, ut sic appellemus, efficit; inter hæc autem numerantur &* Cathæretica, *h. e. detractoria, quæ extimam solummodò superficiem, quam tetigerint, detrahunt & conficiunt, neq; in altum subire corporis & sævire valent: ut, Alumen, Galla, Omphacium, Aes combustum lotum. 5. simpl. 15.*

Serapium, *vocat Actuarius potionem, quam hodiè* Syrupum *nominant: sic verò vocant, quando medicamentosi succi & liquores cum melle vel saccharo, donec concreverint, coquuntur. Dividunt Seplasiarii* Syrupum *in brevem & longum:* brevem, *quòd parum aquei humoris in se habet, appellant alio nomine* communem: *vocant* longum, *quòd humoris aquei multum obtineat, nominantq; aliàs* decoctum; *quin & dividunt in* communes *&* magistrales.

Septum transversum. *Vide* Diaphragma.

Serosum recrementum. *Vide* Ochima τροφῆς.

Serpigo. *Vide* Herpes.

Sesamoidea ossa, *a sesami leguminis minuti specie sic dicta, quæ multis manuum & pedum articulis, natura ex abundanti, velut auctarium circumponit, securitatis gratiâ. 2. de usu part. cap. 12.*

Sessilis verruca. *Vide* Formica, *&* Myrmeciæ.

Sextans, *pendet uncias duas;* sestarius, *uncias tres. 4. de comp. med. per gen. 14.*

Sicca & valida frictio *est, quæ corpori foris adhibetur, ad curandam quodammodò lassitudinem, nullo humido, aquâ videlicet, vel oleo, foris corpori circumfuso. 2. simpl. 25.*

Siccus hydrops. *Vide* Hydrops Tympania.

Sief. *Vide* Collyria.

Sielismus, *est salivæ copiosissimæ in os affluxus, sive ab humidiori capite in glandulas, ad radicem linguæ sitas; sive à Ventriculo, multâ pituitâ redundante, quæ ex eo secundùm gulam in os prorepit & refluit multoties, etiam absque vomitu. 8. de comp. med. loc. cap. 4.*

Sigmoides apophysis, *dicitur processus unus Omoplatæ, quòd instar antiquæ Græcorum literæ* C *cavus sit: aliàs* Ancyroides *&* Coracoides *appellatur.*

Sigmoides membranæ, *seu* cartilagines, *sunt tres tunicæ, quæ in venæ Cordis arteriosæ orificio visuntur, (quæ pulmonem alunt) intùs foràs spectātes, quas à figura Græcæ literæ* Σ, sigmoides *appellārunt. 6. de usu part. cap. 14.*

Sigmoides *quoq; dicuntur, cartilaginum asperæ arteriæ, extre-*

extremæ partes, quæ literæ Σ figuram referunt. 4. de loc. aff. 6. Vide Cricoides.

Signa judicatoria. Vide Decretorius dies.

Significatio febris. Vide Insultus accessionis.

Signa aliqua mala sunt, cùm ut signa, tùm ut causæ: ut signa quidem, quoties ex difficilioribus fiunt affectionibus; ut causæ verò, quoties ipsa rursus alias committunt & concitant pravas affectiones, pessimaq; inducunt symptomata. 2. prognost. 49.

Sima Hepatis pars, est concava ipsius pars, quâ ex parte prodit vena porta; per cujus surculos, nimirum Mesaræi venas, alimentum à ventriculo, primisq; intestinis jecur attrahit: cujus opposita pars, convexa & gibba nuncupatur. 4. de usu part. cap. 13.

Similare membrum (quod & simplex, homogeneum, & prima corporis particula, quæ ex primis cōstat elementis, & ex quâ partes organicæ conflatæ sunt) est, cujus quamcunq; partem sensibilem sumpseris, erit illa toti similis in nomine, & definitione, sicut os & caro. lib. de anat. viv. Cujusmodi sunt etiam arteriæ, venæ, nervi, ossa, cartilago, ligamentum, membrana, caro. lib. de morb. differ. cap. 3. Vide Instrumenta.

Simiosis. Vide Annotatio.

Simplex morbus. Vide Compositus.

Simplicem febrem vocat Hippocrates, quæ mitis est, & cum signis tutis cumprimis: sic dicitur febris ephemera. 1. de cris. 16.

Synapismus, est medicamentum vehementer calidum ex synapi compositum, capiti conveniens. 3. de loc. aff. 4.

Syncipiut, est anterior capitis pars, supra frontem sita, capillis intecta. lib. Introd. cap. 10. Vide Bregma.

Singul-

Singultus, λύγξ, est convulsiva quædam oris ventriculi affectio, quoties illud ex humorum copiâ vel gravatur, vel mordetur, vel propter frigiditatem contristatur. com. 1. in 1. prorrhet. 23. Accedit etiam ex immoderata inanitione. 4. acut. 69. Non autem Singultus est vera convulsio, utpotè quæ in solis musculis accidit; ventriculus autem nec musculus est, nec ejus os. 3. de caus. sympt. cap. 2.

Singultuosa febris est, in quâ per singultum, rodens acerrimusq; humor vomitû rejicitur, à quo tamen symptomate febrientes sunt liberati: verùm febris hujusmodi nequaquam singultuosa dici debet, nisi singultus per totum morbum, simul cum febre, ægrum excruciarit. 4. acut. 69.

Sinus, aut Vomica, est solutio continuitatis in carnosa parte: fit cum sanguinis in mediam regionem, partium inanem & porosam, affluxione: id quod abscessui, & sinui commune est; pars affecta, in exteriore summitate occlusa, os nullum habet, & abscessisse ipsa dicitur à subjectis partibus, cùm ejusmodi in ipsam quædam fit fluxio: affectio verò abscessus propriè, sive apostema vocatur; at ubi aliquâ ex parte aperta est, ut, qui continetur, humor indè excernatur, non ampliùs abscessus, sed sinus jam appellatur. 2. de his, quæ in medic. 27.

Sinus rectus appellatur, cujus os, in inferiore parte; fundum, in superiore est: obliquus, cùm in latus declinat. Fiunt contrario etiam modo sinus, quibus deorsum fundum, sursum verò os vergat; quibus neutiquam fundum, quò facilior saniei exitus pateat, aperimus. 2. de his, quæ in medic. 28.

Sinus vulvæ. Vide Cornua uteri.

Siriasis, est inflammatio Cerebri, & membranarum ejus, quam consequuntur syncipitis & oculorum cavitas,

tas, febris ardens, pallor, totius corporis siccitas & inappetentia.

Siræon. *Vide* Apothermus.

Sitis, *Græcè* δίψας, *est appetitus frigidi & humidi alimenti. lib.1.de caus.sympt.c.3.*

Solidas corporis partes, *vocant Medici ossa, cartilagines, ligamenta, tunicas, musculos, membranas, nervos, arterias, quas particulas,* elemẽtares, similares, & simplices *appellant. 1.de natur.fac.cap.7.*

Solutio morbi, *simpliciter est illa, in qua vel virtute, vel morbo sensim emoriente & devicto, vel morbus, vel vita finitur. 3.de cris.1.*

Solutus, *est & dicitur Paralyticus, qui laxatos habet articulos. 5.de compos.med.per gen.cap.2.*

Sopientia. *Vide* Anodyna.

Sopor, *aliàs* Coma, *propensio delatióve in somnum est, cùm vigilare ægri nequeunt, non habentes apertos oculos, sed conniventes, alto somno, vel tenui, quin & vigiliis detinentur; idq; accidit, vel humectatâ plus nimis eâ parte Cerebri, quæ sensûs fons est, ut in ebriis, vel ejusdem intensissimum ob solum frigus; aliquando ob utrumq;, quin & propter virium imbecillitatem adeò jam emorientium, ut apertas palpebras, moribundi, servare nequeant. comm.1. in 3.de morb.vulg.7. Vide* Caros, & Coma.

Soporariæ arteriæ, *vulgò* Carotides *dicuntur, sunt duæ illæ, quæ ab arteriâ magnâ sursum ascendente, postquàm ex Thorace exiens, ac claviculas transgressa, in medium jugulum pervenit, generantur. 1.de placit.c.7. Vide* Carotides.

Sordes, *crassius nutritionis excrementum est; in ipsâ enim carnis generatione duplex excrementum provenit; quod*

quod omnem qualitatis alimenti mutationem superat: alterum crassius, *alterum* tenuius: *quod tenuius est, ipsa est* insensibilis perspiratio; *quæ etiam subindè fit visibilis, quoties vel naturalis calor languet, vel nutrimento utitur, quàm justum sit, ampliore, vel motus quispiam vehementior animali contingit; alterum crassius, sunt ipsæ* sordes, *quæ in summo corpore nostro colliguntur. Quin etiam in ulceribus, tenue excrementum,* sanies, *Græcè* Ichor *appellatur; quod crassum est,* sordes: *ex priori excremento, ulcus humidum redditur; ex crasso, sordidum. 3.meth.3. Vide* Ichor.

Sorici cauda, *sive* Soricinus. *Vide* Myurus.

Sparganωsis *est, dum ob lactis redundantiam, mammillæ tumefactæ sic distenduntur, ut copiam hanc vix ferre queant. lib.2.ad Glauc.cap.2.*

Spasma. *Vide* Rhegma.

Spasmus, *i.e.* Convulsio, *musculi est ad suum principium contractio. Vide* Convulsio. *Indè* Spasmosus affectus, *i.e.* Convulsivus, *qui in suo principio, aut non multò pòst, quàm fieri cœperit, convulsionem accersit. comm.3.in 1.prorrhet. Sic* convulsivum affectum *appellant, qui ante mortem necessariò, convulsionis aliquod periculum inducit. 1.de præsag.ex puls.* Spasmosus *autem* pulsus, *sive* convulsivus pulsus, *est inæqualis in unâ pulsatione, & diversis arteriæ partibus, & ejusmodi quidem, in quo utrinq; ab extremis retrahi, tendi, convelliq; arteria videtur, in modum chordæ tensæ.*

Spasmus oculi. *Vide* Mollities.

Spata, *vulgò* Spatula, *instrumentum est, quo Pharmacopolæ, confecturas in cacabo, seu mortario movent. 1.de comp.med.per gen.c.4.*

Spathomela. *Vide* Laminas.

Sperma, Spermaticæ arteriæ, Spermaticæ venæ, Spermatici poti. *Vide* Semen, Glandulosi asſiſtentes, & Paraſtatæ.

Sphacelare, *Hippocr. in lib. de fract. & artic. idem eſt quod* corrumpere: Sphacelus *autem eſt corruptio ſubſtantiæ uniuscujusq; partis, quæ* ſphacelari *dicitur. Partis carnoſæ autē interitum, ex magnitudine inflammationis, propriè Medici* Gangrænam *nominant. 7. aph. 50.* Sphacelon, *in ſpecie etiam vocant* oſsis cariem. *14. meth. 17.* Sphacelos *vocem, ſunt qui dicunt,* vehementem dolorem *declarare; alii inflammationis exceſſum tantùm, qui partem ad corruptionis periculum deducat. 2. de loc. aff. 7.*

Sphacelodes Hemicrania, *i.e. alterius capitis partis convulſorius dolor. 2. de loc. aff. 7.*

Sphacelon. *Vide* Sphacelare, & Syderatio.

Sphæromata. *Vide* Natem.

Sphage. *Vide* Anticardion.

Sphagitide, *i.e.* venæ jugulares. *5. meth. 4.*

Sphenois os (*quod &* Polymorphum *appellatur, lib. Introd. cap. 12.*) *eſt, quod ad cunei ſimilitudinem, ex utroq; latere Calvariæ, ad palatum tendit, ſuperiorem maxillam conſtituens, cujus oſsis apophyſes utrinq; concavæ, ab alarum ſimilitudine,* Pterygodes *nuncupantur. lib. de oſsib. cap. 1.*

Sphincter, *quaſi conſtrictor, ſeu conſtrictorius, muſculus conſtringens orificium recti inteſtini, & veſicæ urinariæ. 6. de anat. adm. cap. 4. Vide* Rectum Inteſtinum.

Spicilla. *Vide* Laminas.

Spina, *eſt omnium vertebrarum, quas* ſpondylos *vocant, baſis, compages & ſtructura: ſumitur etiam aliquando pro* medulla ſpinali. *3. de loc. aff. 10. Vide* Dorſum, Myelon, & Medulla ſpinalis.

Spirationem naturalem, *appellat Hippocrates ſpirationis facilitatem, quæ neq; Thoracem, neq; Cor, aut Pulmonem, neq; Præcordia p. n. affecta, aut dolore aliquo infeſtata, quin neq; partes adjunctas, Ventriculum, Lienem, Jecur, ægrotare ſignificat. 1. progn. 25.*

Spiritus, *πνεῦμα, præcipuum eſt naturæ, ſimul & animæ inſtrumentum, quo omnes functiones muniaq; exequitur; ſubſtantia aërea, calida, leviſsima, tenuiſsima, omnes in corpore motus naturales ciens; eſt enim tertia ſubſtantia corporis noſtri cōſtitutiva, contradiſtincta aliis duabus ſolidis, & humoribus, ejusdem planè cum calore nativo originis, & temperiei, cujus caloris eſt perpetuus comes; nam cùm ad vitæ munia oporteret calidum innatum per omnia diffundi, is verò ſingulis ſolidis partibus inſitus & fixus, & immobilis ſit; ei Natura, ſpiritum ſocium aſcivit, qui ipſum, ſuo celeri motu, quò neceſſe erat, deduceret. Eſtq; tanta* ſpiritui *cùm calore nativo, ſubſtantiæ communio, & operis ſocietas, ut par ſit ejusdem eſſentia, natura, & proprietas; ut non immeritò Hippocrates* ſpiritus *vocârit, impetum facientia, à ſui motûs celeritate. Aliquando Hippocrates abſolutè ipſam reſpirationem, vocat* ſpiritum. *com. 4. in 6. de morb. vulg. 4. Undè &* denſum *&* rarum ſpiritum, *i.e.* reſpirationem tardam, & raram *vocitabat. 1. de diffic. reſpir. c. 2. Interdum, ab eodem, aër inſpiratu attractus, qui reſpirationis, vocisq; materia eſt,* ſpiritus *appellatur. 1. acut. & in prognoſt. Aliquando* flatus ipſe, *quo nervoſa & muſculoſa corpora diſtenduntur,* ſpiritus *appellatur.*

Spirituoſos, *appellat Hippocrates eos duntaxat, qui*

copiosum aëre inspirant, & aëre multo indigent. 4. acut. 115.

Spirituosus. *Vide* Sanguineus.

Spiritus flatuosus, *sive* flatus, *crassus & vaporosus flatus est, secundùm substantiam aërius, tenuis. Cogita verò ejus naturam ex circumstante nos aëre, in memoriam revocans, qualis in Austrinis constitutionibus, & qualis in Aquilonaribus fiat: ei enim, qui in Australibus, assimilatur flatuosus; alteri verò, qui in Aquilonaribus, is, qui in nobis secundùm naturam est, spiritus comparatur. 2. ad Glauc. 6. Vide* Flatus.

Spiritus animalis, *est primum animæ instrumentum, in Cerebri ventriculis contentus, ad sensificam & motricem vim in universas corporis partes transmittendam, procreatus. 4. de loc. affect. 2.* Spiritus *equidem, qui in arteriis continetur,* vitalis *& est, & dicitur; qui in Cerebro,* animalis, *non quòd de substantia animæ sit, sed quòd primum ejus illîc habitantis sit instrumentum, qualiscunque substantia ejusdem fuerit, qui ex vitali perfectiùs concocto, & in Cerebri anfractibus elaborato, conficitur; qui animalis spiritus, nequaquam animæ domicilium, sed primum tantùm ejus instrumentum est, eò quòd, cùm ex vulneratione fuerit evacuatus, illicò animal quasi mortuum collabitur; cùm iterum colligitur, reviviscit. 7. de placit. cap. 3.* Spiritus animalis, *exhalatio quædam est sanguinis benigni. 6. de usu part. 17.*

Spiritus detentio, *est Respirationis ad plurimum tempus voluntaria cohibitio, per quam & singultus, & oscitationes sanantur. 3. de diff. respir. cap. 10.*

Spiritus densus, *est brevis spiratio, sive motus respiratoriorum organorum, per breve tempus, factus. 3. de differ. respir. cap. 10. Vide* Inspiratio densa.

Spiri-

Spiritus inter exeundum offendens. *Vide* Expiratus.

Spiritus asper, *à quibusdam appellatur is spiritus, qui cum sono & stertore ducitur, sive ob angustiam loci, quo ille redditur, sive ab humoris copiâ. 3. de artic.*

Spiritus vitalis *à Cordis facultate naturali genitus, in arteriis continetur, & nutritur per respirationem, attracto aëre & sanguine; quòd si naturalis quoque spiritus est, utique is quoque in jecinore, & venis continebitur. 12. meth. 5.*

Spiritus naturalis. *Vide* Spiritus vitalis.

Spiritus sublimis *est, qui sublimioribus thoracis partibus inspiratur. 4. de loc. aff. 7.*

Spirituum interceptio. *Vide* Interceptiones spirituum.

Spissum corpus. *Vide* Rarum.

Splen, *sive* Lien, *corpus est rarum admodùm, ac laxum, instar spongiæ, ut succos crassos, & melancholicos facilè attrahat, excipiat, hepar ab illis expurget, eosdemque conficiat. Undè ipsum* Parenchyma, *i. e.* affusionem *nominant, 4. de usu part. cap. 15. cujus* simæ partes, *seu* concavæ *Jecur, & ventriculum spectant:* gibbæ *his opponuntur. cap. 16. Ejusdem Lienis corpus tantò est rarius hepate, quantò est crassius pulmone. cap. 15.*

Splenica vena, *est ramus sinister superior & minor venæ portæ, qui totus per lienem spargitur; nam cùm vena porta in duos præcipuos ramos, mesentericum videlicet & splenicum, distincta sit,* hic *in lienem abit,* ille *in mesenterium diffunditur.*

Splenici, *dicuntur ii propriè, qui induratam splenis habent scirrhosamque substantiam; non autem, quibus in-*

flammatum viſcus eſt. 9.de comp.med.loc.cap.2. Evadunt autem lienoſi, à copia melancholici humoris,lieni inſerti, quam defluxiones,& fœdus corporis color ſubſequitur.

Splendentem urinam *vocavit Galenus,quæ & flava eſt, & peculiari ac propriâ miſtione conſtat, ita ut gemini coloris eſſe videatur,& rufi,& rubei,ſplendorem à rufo,nitorem autem à rubeo accipiens. lib.de urin.cap.4.*

Splenia. *Vide* Plagulæ.

Spondylus, Sphondylus, Spondylon, & Vertebra, *ſunt viginti-quatuor oſſa, quibus Rhachis, i.e.ſpina conſtituitur; tot enim ſunt in homine,ſecundùm naturam ſe habente: aliquando verò plura,aliquando pauciora viſa ſunt,omnia cava & forata, ſpinam habent, & apophyſes obliquas,& transverſas deſcendentes,& aſcendentes. Vide* Dorſum.

Spongoidea oſſa. *Vide* Oſſa Ithmoidea, & Cavernoſa oſſa.

Spontanea *vocantur* ulcera,*quæ oriuntur ex mordẽte humore,qui ſiſtitur in exitu, ac tardat,extremamq; cuticulam ſolam, propterea quòd ab eâ remoratur,tùm erodit,tum exedit; quam nec ipſam, ſi eandem quoq; ſudoris vice tranſirent,ulcerarent.14.meth.17.*

Spontaneum,*apud Medicos dicitur, non quod ſine cauſa fit,ſed quod noſtrâ causâ non fit: item quod fit absq; operâ Medici,ſolius Naturæ vi. 6.aph.14.*

Sponte evacuari ex corpore *dicimus,quæcunq; ſinè Medici operâ excernuntur; ea ſcilicet,quæ noſtrum regit corpus,potentiâ ipſum expurgante,aut quæ ex irritamento aliquo,aut quia à vaſis nõ cõtinentur,rejiciuntur.4.aph.2.*

Sporades morbi,*ſive* ſporadici *ſunt,qui ſparſim privatimq; prehendunt, ægros diſcrepanter fatigantes, neq; ſecun-*

ſecundùm communem modum conſtantes. 1.acut.9. Vide Endemus,Communis.

Sporades venæ,*ſunt propagines quædam venæ maximæ,cavæ,trunci, in totum crus, ab interiore ipſius parte per inguina procurrentis, inordinatæ, ad cutem permeantes,modicis intervallis diſperſæ. 3.de anat.adm.cap.12.*

Spuriæ coſtæ. *Vide* Illegitimæ.

Sputamen,*eſt ſputum, cui aliquid alieni humoris eſt admiſtum: ut, bilis, ſanguinis, ſaniei. 1.de criſ.5.* Sputum *autem,quod ſecundùm naturam ſe habet,eſt,cui flavum aliquid admiſtum eſt. Ibid.*

Sputum *appellatur, non quod ſanguineum,bilioſum, atq; ſpumoſum eſt; tale enim propriè* ſputamen *nominamus: ſed quod neq; ſanguini, neq; bili pallidæ, vel nigræ commiſtum,ſpuendo rejectum fuerit. 1.de criſ.5.*

Spiratus, (*ἐπιφατοειδῆ περίττωμα*) *vocant Caprarum dejectiones: ſunt autem hæ ſiccæ,atq; id,quod excernitur, propriâ circumſcriptione rotundum circumductumq; exiſtit: cùm igitur quis hoc pacto, ſicca & circumducta dejecerit excrementa, talia* Spyratode, *i.e. in ſpyras voluta appellantur; fiunt & quòd pluſculo tempore retinentur, & propter copiam igneæ caliditatis: com.1.in 1.prorrhet 6. quæ &* Scybala excrementa *vocantur. Vide* Scybala excrementa.

Squamoſæ agglutinationes, *quæ aliàs &* mendoſæ commiſſuræ, & temporales *dicuntur. Vide* Lepidoides.

Staltica medicamẽta,*quæ carnes vulneribus æquant. lib.de Dynam.in proœm.*

Staphyle,*eſt carnoſa quædam particula,quæ in ſummo ore apparet pendula,ſi quis,aperto plurimùm ore toto,*

linguam deprimat; hæc ipsa caruncula duobus nominibus appellatur, à veteribus Græcis Gargareon, *&* Cion, *h.e.*Curgulio *&* Columna. *Cæterùm, posteriores Medici ferè omnes non ita, sed* Cyonidem, *i.e.*Columellam *vocant; nam qui* Staphylen, *i.e.*uvam *&* acinum *ipsam appellant, eorum neq; meminisse præstat. Propriè enim non particulam illam, sed unam aliquam ejus affectionem,* Staphylen, *sive* Uvam *nominamus: rarò autem hæc affectio circa Columellam contingit, tametsi sæpè inflammetur gravissimé. 6.de comp.med.loc.cap.3. & lib. de anat.viv. Est igitur* Staphyle, *non illius partis inflammatio, ut quidam putant, sed quædam illius passio, in quâ tota Columella laxata, extremâ sui parte major est & livida; superna verò tenuis, ut similitudinem fructus uvæ, undè nomen accepit, præ se ferat. Latini* Uvam *&* Uvulam *nominant. Gal.ibid.*

Staphyloma, *est oculi morbus, cùm in summâ tunicâ quiddam acino simile evenit. 2.meth.2.*

Status morbi, *est vehementissima totius morbi pars. 1.de cris.8. Vel,* Status morbi *aliud non est, quàm morbi, quantum ad casus, & ad symptomata attinet, maximum. 1.aph.7. Vide* Consistentia.

Steatocele, *affectio est scroti, succrescente in eo quopiam sævo simili corpore. lib.Introd.*

Steatoma. *Vide* Atheromata.

Stegnosis, stipatio, *cutis vitium, quo per occultos meatus prohibetur transmitti, quod superfluum est, excrementum fuliginosum, obstructis sive densatis meatibus, quam densitatem μύσιν, i.e. conniventiam vocant. 3.de sanit.tuend.cap.10.*

Stegnotica medicamenta, *adstringentia, quæ sensibiles excretiones cohibent; quod quid enim claudit, & continet in se, nec quicquam sensibile ex sese emittit, Græcè στέγνον, sive* Stegnoticum *nuncupatur. 5.simpl.14. Vide* Obstruentia.

Stelechiæa, *vena est superficiaria, & caudicis more sita, undè omnes aliæ venæ, sanguineis ac pedestribus animalibus procedunt. 6.de anat.adm.cap.8. Estq; vena magna, ad portas jecoris sita, aliarum omnium caudex. Ibid.cap.10.*

Stephanos, Corona, *&* Iris, *sunt locus ille communis, in quo universæ oculi tunicæ simul committuntur. 14.meth.19.*

Stephaniæa, *sive* coronaria vena, sutura, *&* os. *Vide* Coronale os.

Sternon, *est anterius Thoracis os, sive os Pectoris. 7.de anat.adm.cap.2. Sedes enim omnibus costis duplex est, prior sternon, i.e. pectoris os, posterior vertebræ, quæ totidem numero omninò sunt, quot & costæ habentur, duodecim inquam: enimverò pectoris os, unum quidem os apparet, membranis autem detractis, quòd & plura ossa sint, & numero totidem, quot cum eo costæ dearticulantur, palàm innotescit. 8.de anat.adm.cap.1.*

Sternutatio, *maximum remedium capitis halitubus repleti est, quâ uno impulsu tùm à pulmone, tùm à capite spiritus emittitur copiosissimus, ad expurganda ea, quæ in anterioribus Cerebri ventriculis, & in naribus offendunt. 2.de caus.sympt.cap.4.* Sternutatoria *verò* medicamenta *sunt, quæ naribus admota, vapore ad Cerebrum sublato, crassitudinem humoris attenuant, & per nares seu palatum Cerebrum expurgant. 13.meth.21.*

Stigmata, *inter cutis vitia numerantur, & dicuntur*

non puncta, sed maculæ punctorum, magnitudine suâ & formâ hominis cutem & superficiem deformantes ac variantes. Vermicatam *vulgò nominant.*

Stomachi paralysis, *symptoma est virtutis stomachi attractricis, cùm alimentum aut omninò non trahere potest, aut quàm trahit debilissimé. 3.de sympt.caus.c.2.*

Stomachicos *eos appellant, qui appetentiam perdiderunt, & quibus post sumptum cibum, ventris os gravatur atq; opprimitur, ægros intolerabilis anxietas habet. Appellantur quoq;* Stomachici*, illi, quibus nausea contingit, & maximè si ad vomitum impellantur, & iisdem simul cibi corrumpantur, quandoq; acidi, quandoq; nidorosi facti, quandoq; aliam vitiatam qualitatem adepti. Ad-hæc, eos* Stomachicos *appellant, quibus ructus hujusmodi cum molestia quadam, anxietate, & subversione contingunt, sæpè cùm nondum cibum acceperunt. Quin etiam, quibus per plurimum tempus, cibi in ore ventris morantur, gravantes & vix descendentes, tales etiam* Stomachicos *appellant. Alios item appetitum caninum habentes, ut & plurima edant, &, maximè gravati, paulò pòst revomant, vocant* Stomachicos*. Alios rursus, qui fortiter exolvuntur, ubi diutiùs inediam pertulerint, & si non citiùs cibum accipiant, in ore ventris morsus percipiunt, quorum aliqui etiam nauseosi fiunt, nisi citiùs potum ac cibum acceptent,* Stomachicos *etiam vocant. 8.de comp.med.loc.cap.2.*

Stomachum, *os ventris appellant Medici superius sive sinistrum. Sic* Stomachica animi deliquia *appellant, &* quosdam stomachicos esse *dicunt: sic in eo loco oborto ab affectu p.n.appellantes, velut* Hepaticos *ab hepate,* Colicos *à Colo,* Nephriticos *à renibus,* Splenicos *à splene affecto, 2.de comp.med.loc.cap.1. & 4.de caus. puls.23. licèt* Stomachi *nomine, etiam collum, omni ventri præpositum, instar Isthmi cujusdam angustum, intelligatur. 4.de usu part.cap.1. Quin & Oesophagus,* Stomachus *dicitur. Vide* Oesophagus. *Est igitur* Stomachus*, os ventriculi, i.e. meatus superior ventriculi, per quem cibi in ipsum ventriculum intromittuntur. Aliud habet & Ventriculus os infernum, quod Græci* πύλωρον, *per quod chylus descendit, vocitant; duobus enim nominibus, Veteres,* Os ventriculi *nominabant,* Stomachum *&* Cardiam, *i.e.* Cor. *8.de comp.med.loc.*

Stomatica medicamenta *sunt, quæ modicè siccant: sic vocata, quòd in assiduo sint usu; cujusmodi sunt, quod ex Moris conficitur, & quod ex Rubi fructu, & quod ex succo corticis juglandium viridis, atq; etiam his magis, quod ex musto, & cupressi sphærulis componitur. 5.meth.10.*

Strabilismus, *sive* Strabismus, *est musculorum oculi, non omnium, sed aliquorum resolutio, ob quam causam vel sursum, vel deorsum, vel in latera nuunt oculi. lib.finit.med. Vide* Illosis.

Stranguria, *est vesicæ affectus, quo urina non retinetur, sed guttatim destillat, lib.finit.med. undè etiam* Urinæ stillicidium *appellatur. 8.de placit.6. Fit autem vel imbecillitate vesicæ, vel urinæ acrimoniâ. 3.de caus.sympt. cap.2. Vide* Ischuria, *&* Cœliaca.

Strangulatio, *est internecio, ob respirationis defectum facta; vel propter angustiam, & coarctationem alicujus spiritualium, i.e. respirationi servientium organorum; vel propter virtutis thoracem moventis imbecillitatem; vel propter vitalis principii vehementem refrigerationem: Angustia autem fit, vel repletâ eâ regione, quæ inter thoracem*

racem & pulmonem est intermedia, vel pulmonis cavernis & fistulis obstructis, vel inflammatione quâdam totum viscus habente, vel asperâ arteriâ, vel ejus arteriæ caput, quod Græci Laryngem *&* Bronchon *nominant, Latini* Guttur; *vel illâ gutturi præjacente capacitate, quam Græci* Pharynga, *Latini* Fauces *nominant, affectum quempiam perpetiente. 4.aph.34.*

Strangulatio uteri, *& apnœæ, i.e. spiritus interceptiones, quæ mulieribus quidem assiduè, & præsertim viduis accidunt, fiunt innatâ caliditate, à multitudine materiæ frigidæ aggravatâ, ad similitudinem flammæ, quæ præmultis humidis lignis suffocatur. 3.de diffic.respir.c.10. & 6.de loc.aff.5. Affectus hic Græcis* ὑστέρα, καὶ ὑστερικὴ πνὶξ, *quibusdam* ἄπνοια ὑστερικὴ *dicitur: Latinis autem* Uteri strangulatus, Uterina suffocatio, *vel* Spirationis ob uterum privatio, *tùm à parte affecta, tùm à superveniente symptomate appellatur.*

Strangulator. *Vide* Lycoides, *&* Lupus.

Strictor. *Vide* Anulus, Rectum, Sphincter.

Strigmenta, *sunt particulæ quædam intestinorum, quæ in excretionibus biliosis simul dejiciuntur, summâ intestinorum tunicâ, humoris acrimoniâ derasa. 4.de art.31. Vide* Rhypodea.

Struma. *Vide* Chœras, Parotides, Scrofulæ.

Stryphna. *Vide* Halituosa.

Stultitia, *est rationis deperditio, cum læsione memoriæ, & phantasiæ. 3.de loc.aff.5.*

Stupefacientia. *Vide* Anodyna.

Stupor, *insignis est refrigeratio, idcircò corporibus ita dispositis, & sensûs, & motûs difficultatem inducit; quemadmodum completa refrigeratio & sensum & motum omninò tollit, & paralysin inducit. Equidem novi quosdam adeò refrigeratis pedibus, ut primis quidem diebus sensus periret, sequentibus deindè diebus emortui pedes putrescerent. 2.de loc.aff.2. Est insuper* Stupor *symptoma, quale dentibus evenit post esum malorum immaturorum, & aliorum acerborum & acidorum, proprio nomine appellatur* αἱμωδία. *3.de aliment.facult.cap.16. Est deniq;* Stupor, *cùm nervus aliquis obstruitur, vel adstringitur, adeò, ut spiritus animalis ad membrum transmitti nequeat, hinc membra sensu & motu privantur. lib.de ren.aff.dign. cap.3.*

Styloides. *Vide* Graphoides, *&* Lithoides.

Stymmata, *spissamenta sunt, quæ oleis adduntur, aut odoris gratiâ, aut ut compositiones diutiùs ab injuriis immunes permaneant. 2.de comp.med.per gen.2.*

Styptica medicamenta *sunt, quæ stringunt partes relaxatas. lib.de Dynam.in proœm.*

Subalaris vena. *Vide* Axillaris.

Subclavium. *Vide* Cataclida.

Subcartilaginea. *Vide* Hypochondria.

Subcinctura. *Vide* Diaphragma.

Subcingentes membranæ. *Vide* Hypezochotes.

Subductiones, *Hippocrates appellat per alvum exeuntia. 7.aph.64. Dicitur autem subductio de ea tantùm excretione, quæ per alvum fit; nequaquam autem de eâ, quæ fit per universum corpus. 2.aph.18.*

Subfasciationes, *&* Subligamina. *Vide* Epidesmus, *&* Plagulæ.

Subligamentum, Enæorema, *&* Nubecula, *Hippocrati est, quod in urina, neq; in summitate, neq; in fundo vasis, sed in media sede sublime & exquisitè medium*

dium existit; Nubecula autem id, quod supernatat in urina desuper, dicitur. 1. progn. 26.

Sublimis spiritus, est externus aër, qui ob suffocationis periculum, toto thorace, in suspiriosis cynanchicis, suppuratis, peripneumonicis magnâ vi attrahitur; nam nobis inculpatè degentibus, solis infernis iis, quæ ad septum transversum sunt, partibus inspiramus; sin ampliorem spirationem requirimus, etiam partes infernis vicinas unà movemus. Ubi plurimâ indigemus respiratione, tùm partes etiam ad operta scoptula agitamus, totius thoracis validâ operâ utentes. comm. 2. in 3. de morb. vulg. 4.

Submissio. Vide Ablatio.

Substitutas medicinas appello, quæ in alterius locum subrogari queunt. lib. de substit. med.

Subsultus. Vide Palpitatio.

Subversio stomachi, est aut appetitûs deperditio, aut nauseosa affectio, ab accepto cibo facta. 8. de comp. med. loc. 3.

Subversio volvulosa stomachi, appellatur fortis & contentiosus vomitus; nam quemadmodum in Volvulis, subversiones fiunt, cum magna contentione & violentiâ, adeò ut stercus etiam evomant; sic etiam alios vomitus violentiores concitatos, quis appellare Volvulos posset. 8. de comp. med. loc. cap. 3.

Subvola, manûs pars est exterior: ut enim supina pars manûs, juxta pollicem assurgens, Thenar, & Vola dicitur; ita huic opposita, Hypothenar, i. e. Subvola nominatur. lib. Introd. cap. 10.

Succus. Vide Humor.

Succum medicatum vocant eum, qui primùm defæcatur, exindè verò Solis aut Ignis calore sic densatur, ut longiore tempore citra corruptionem asservari queat: Arabes Rob vocant. Ex hoc genere est, quod ab iisdem Miva dicitur: sic enim appellant succum fructuum, eò usque defæcatum & decoctum, ut sapæ aut mellis consistentiam acquirat.

Sudamina, (Græcè ἱδρῶα) è genere sunt pustularum in summâ hærentium corporis parte, quæ ad instar ulcerum cutem exasperant, proveniunt autem, veluti & ipsum ostendit nomen, propter multos sudores biliosiores, & mordaciores; mordent enim hi cutem, & pruriginosam efficiunt, & per modum ulcerum exasperant. 3. aph. 21.

Sudor, Græcè ἱδρὼς, est humidum tertiæ concoctionis excrementum, per cutem àquæ specie erumpens, cujus materia est humor tenuis, & serosus, alimento permistus, quò id faciliùs exiguas & capillorũ modo tenues venas subeat, atque ab his in partes, quæ eo ali debent, sese insinuet; est quin imò ejusdem cum urina generis, in eo tantùm ab illâ differens, quòd hæc ad vesicam, ille longiùs in corporis habitum deferatur; cujus humoris excretio secundùm naturam est, non minùs quàm urinæ & aliorum excrementorum.

Sudor bonus est in febribus, qui evenit die judicatorio, ex toto promanat corpore, calidus, insuper integrè febrem finit, vel morbum tolerabiliorem efficit, idque in acutis morbis. 1. progn. 26.

Suffocatio. Vide Strangulatio.

Suffusio. Vide Hypochyma.

Suffumigium. Vide Thymiama.

Sugillatio. Vide Contusio, Hyposphagma, Hæmalopa, Exuccatio.

Sumen. Vide Ephebæon.

Sum-

Summum humerum. *Vide* Acromion.

Supercilia, *sunt ea pars faciei, ubi frons desinit, ceu termini hujus eminentes, & pilis consiti. lib. Introd. cap. 10.*

Superexcretionem, *aut* Superpurgationem, *recentiores Medici vocant eas evacuationes, in quibus Natura, adjudicatorium auxilium concitata, modum excessit. 3. de comp. med. loc. cap. 3.*

Supergeminalis. *Vide* Epididymis.

Supergenualis. *Vide* Patella.

Superhumeralis, *quæ &* Epomis *dicitur. Vide* Humerus.

Superimprægnatio. *Vide* Epicyema.

Superligamina. *Vide* Epidesmus, & Plagulæ.

Superligula. *Vide* Epiglottis.

Superpurgatio, & Supervacuatio. *Vide* Hypercatharsis.

Supinitas, *stomachi affectio est, quâ in quamprimùm assumpto cibo, si paulò fortiori motu corpus moveatur, statim vomunt. Vulgò* Supinitas stomachi *appellatur, contingit juxta intemperiem quamcunque, citra vitiatos humores. Aliquando sequitur ad solam oris ventriculi debilitatem, quòd cibos amplecti, eisque obvolvi non potest, veluti tota ventris amplitudo solet. Fit etiam propter humiditatem multam quidem, non tamen malignæ qualitatis. Irriguus enim stomachus per largam humectationem, similiter ut ligamenta nervorum, laxatur; quandoque verò cum vitiatæ alicujus, modicæ tamen humiditatis complexu; etenim sicuti multa, ita & valdè vitiata perittomata, citra cibum, nauseam efficiunt. 8. de compos. med. loc. c. 3.*

Suppuratio. *Vide* Purulentia.

Suppuratus *est, qui multum puris inter thoracem & pulmonem collectum habet; communiter verò omnes, quibus inflammatum viscus aliquod suppuratum est,* Suppuratos, Empyos & Empyicos *vocant. 4. de caus. sympt. cap. 6.* Suppurari *autem, aliquando idem est quod* corrumpi; *sic enim sanguis, cùm è suo loco exciderit, & per minimas partes ad eas, quæ in musculis sunt, cavitates, aut per inania spatia, quæ vasis circumjacent, fuerit effusus, suppuratur, aliquando nigrescit, aliquando in grumos vertitur, præsertim quando in magnam cavitatem præter naturam exciderit. 6. aph. 20. Vide* Empyus, & Purulentus.

Sura, *est Tibiæ venter, Græci* γαςροκνημίαν *vocant. 3. de usu part. c. 10. Est posterior tibiæ pars carnosa. 16. de usu part. 8. Veluti anteriorem carnis expertem,* Anticnemion, & Ocream *nominant. 2. de anat. adm. cap. 4. Vide* Tibia.

Surditas, κώφωσις, *est actio auditûs abolita, à causa aliqua præter naturam, videlicet à læsa audiendi facultate, ejúsve primario instrumento, quod est animalis spiritus, p. n. affecto, aut læsis organis reliquis, quæ Natura ad audiendum comparavit.*

Suspensum. *Vide* Sedimentum, & Hypostasis.

Suspiriosus, *i. e.* Asthmaticus. *lib. de remed. par. fac.*

Sutura. *Vide* Commissura, & Compages.

Sycosis, Marisca, Ficus, Ficatio, *est tumor, à fici similitudine sic dictus, ulcerosus, rotundus, subdurus, rubicundus, dolorificus; ex quo aliquando exiguum & glutinosum quid, inæquale & graveolens, egreditur, in barba maximè exoriens; aliquando & cumprimis in capillo proveniens, quod semper fici similitudinem fert, & carnis excrescentiam. Interdum in mento fit, ab humore non so-*

Y

lùm crasso, sed etiam participe serosæ & tenuis humiditatis, quâ exulceratur: eoq; differt ab Iontho. *Nascitur & in ano, solâ magnitudine à* Thymo *differens. Latini* Mariscam *appellant, quam aliqui dicunt esse* ficum præ pinguedine hiantem. *2.meth.2.& 10.simpl. Appellatur etiam* Sycosis, *interioris palpebræ dura & asperior scissura. com.2.in 6.de morb.vulg.4.& lib.de ocul.cap.9.*

Syderatio, *(Græcis σφάκελος) est corruptio solidorum corporum omnium, ipsisq; adeò ossibus etiam inexistens, ne-dum carnibus, aut vasis solis; quo differt à* Gangræna, *quæ est mortificatio solidorum corporum, non ossium. lib.de tumor.cap.11. & 7.de anat.adm.cap.13. Totam substantiæ uniuscujusq; partis corruptionem,* Syderationem*(i.e.*Sphacelon*) Veteres appellant: sed in partibus carnosis, aliis quoq; nominibus, videlicet* putridam carnem, marcidam, *&* vitiatam, *aliisq; hujusmodi, eandem nuncupare consueverunt; de osse verò, quod in tota substantia vitiatur,* syderatum *seu* sphacelatum *tale inquiunt. Tale autem vitium ossibus contingit, quando adjacens caro pravas sanies producit, quibus ipsa madefaciendo corrumpit. 2.de fract.20. Undè* Sphacelare, *i.e.* corrumpere; *&* Sphacelon, *i.e.* Caries. *5.de loc.aff.3.* Semisyderatus *autem dicitur, qui alterâ tantùm parte, dextrâ aut sinistrâ, computruit. lib.de aquâ, aëre, & loc.cap.6.& 4.de artic.17.*

Symmetria, *est temperies, & contemperatura, temperata sive debita convenientia, & proportio inter se tùm similarium partium, in calido, frigido, humido, & sicco; tùm instrumentalium, in compositione, numero, magnitudine, figurâ. 1.de sanit.tuend.cap.1.*

Symmetrum absolutè *est, quod nulli collatum, medium est, & mediocre, adeoq; omnis temperiei, tùm activarum, tùm passivarum qualitatum, norma constituitur: tale &* Eusarcon, *&* Quadratum *est.* Non absolutè *verò* symmetrum, *quod in aliqua specie vel genere tale est, ut ad ipsius comparationem, aliquid temperatum, vel intemperatum dicatur. 1.de temp.cap.6.* Symmetrum *verò* medicamentum *est, quod & similis temperamenti est cum eo, cui admovetur, & medii temperamenti est omnium primarum qualitatum. 5.simplic.25.*

Συμπάσχειν, *est per consensum, seu per viciniam affici, quoties pars aliqua non proprio affectu, sed alieno afficitur. 1.de loc.aff.cap.6.*

Sympathia, *est affectio compatientium alteri cuidam primò patienti partium, idq; vel propter earum vicinitatem, vel propter societatem, quæ in ea sunt. com.1. in 1.prorrhet.20. Vide* Idiopathia.

Sympepsis *(Græcis πεπασμὸς) est concoctio, quâ Natura crassis & crudis humoribus, & concoctu difficilioribus, per abscessum providet, veluti calidioribus & tenuioribus per excretionem. 3.progn.23.*

Symphysis, *est naturalis ossium unio, per quam duo ossa sibi invicem aut immediatè coalescunt, (veluti fungosiora, mollioraq;,) aut aliorum interventu connascuntur, (ut sunt sicciora, & densiora) nempè mediâ cartilagine, & dicitur* Synchondrosis; *vel mediis nervis, & dicitur* Synneurosis; *vel mediâ carne, & dicitur* Syssarcosis. *lib.de ossib.in proœm.*

Symptoma *(alias* Passio, *πάθος, & πάθημα, &* Epigenema, *quasi supergenium, vel supergenitum dixeris,) generatim nominatur, quicquid animali præter naturam accidit; ut sunt tùm morbi ipsi, tùm morborum*

causæ, intra corpus subsistentes. Alterâ verò significatione, ac magis propriâ, reliqua omnia, quæ (morbis, horumq; causis exceptis) præter naturam sunt, Symptomata nominantur. lib.de sympt.diff.cap.1.& cap.2.

Symptomasis, affectus est, quo meatus, qui oculo videndi facultatem tribuit, ex atrophiâ, vel resolutione fit arctior, & concidit. lib.Introd.cap.15.

Symbebicos, (Græcis συμβεβηκὸς) i.e. accidens; apud Philosophos id est, quod substantiæ opponitur; sed à Medicis, tùm maximè Gal.1.meth. contrà distinguitur symptomaticus: Quæ enim, inquit, constitutionem partium, undè actio nascitur, necessariò sequuntur, sanis quidem nobis symbebicota, i.e. accidentia ægrotantibus symptomata nuncupantur. Accidentium autem differentias, 2.meth. tres constituit; sunt enim vel ut affectus, vel ut actiones, vel ut passiones: quorum hæc exempla ponit, inambulare, uri, cædi, album aut nigrum esse. Præterea, id ex accidenti dicitur fieri, quod nec primùm, nec per se fit; id quod exemplo calculorum motorum declarat Gal.lib.de differ.sympt.

Synanche. Vide Cynanche.

Synarthrosis. Vide Articulus.

Synætia. Vide Continentes causæ.

Synceras dejectiones, vocat Hippocrates impermistas aquosæ humiditati, quibus solus humor aliquis dejicitur, sive sit biliosus, sive melancholicus, sive porri colorem præ se ferens, sive bilis, quæ æruginosa nominatur; cujusmodi dejectiones omnes, exustam esse omnem nativam humiditatem à calore febrili, demonstrant. 7.aph.6.

Synchondrosis. Vide Symphysis.

Synchisis, est oculi vitium, in quo confusi sunt ejus humores: id quod accidit utplurimùm ex vehementi plaga, interdum verò & ex Uveæ tunicæ inflammatione, ruptis ejus vasis, & effuso humore eorumdem.

Syncomistos panis. Vide Autopyrus.

Syncope, est præceps virium lapsus, 12.meth.5. quem virium lapsum duo præcipua symptomata consequuntur, exsoluto quidem nativo calore, frigiditas totius corporis; colliquatâ verò solidorum corporum substantiâ, sudor, quem Medici syncopticon, & diaphoreticum appellant; ex quibus pulsûs defectio, & sensûs motûsq; privatio consequuntur. Differt à Lipopsychia & Lipothymia, quòd, licèt utraq; affectio hæc affatim & confertim fiat, in syncope tamen plurimus subsequutus sudor diaphoreticus, languidiores vires reddit; sudor autem aut nullus, aut modicus est in exolutione, lipopsychia, & lipothymia, minoremq; noxam viribus infert.

Syncretica, h.e. relaxantia medicamenta. 2.de anat. adm.cap.1.

Syncrimata, vocant corporum simplicium & elementorum compositiones, seu concretiones. lib.de differ. morb.cap.5.

Syncrisis, i.e. concretio & contemperatio. lib.de marcore, cap.4.

Syndesmi, sunt ligamenta, sensûs expertia, quæ ex osse ortum ducentia, (non ex Cerebro aut spinali medullâ) rotunda sunt, alba & exanguia, cavitate carentia, in fibras divisa. 6.meth.4. Vide Ligamentum.

Syndrome, concursus est & congressus symptomatum. lib.finit.med. Plethorica autem syndrome, est omnium humorum concursus; Syndrome verò pathognomonica, est concursus symptomatum, morbum, hujus scilicet

speciem, sedem & causam conjunctam indicantium. lib.de cur.rat.per sang.cap.9.

Synneurosis. *Vide* Symphysis.

Synocha, *h.e. continens febris est, cujus universum tempus una accessio est, & quæ vel semper in eodem vigore consistit, vel minuitur, vel augetur, donec judicetur; quæcunque enim, per circuitus certos, ægritudinis accessiones fiunt, ex membrorum dispositionibus ortum habent, quæ scilicet membra vel mittunt, vel suscipiunt, vel generant, vel attrahunt, superfluitates; sed quæ circuitum non habent, in his nulla est corporis pars, quæ præcipuè sit læsa; sed qui in venis & arteriis omnibus continentur humores, atque ii præsertim, qui in maximis atque plurimo calore abundantibus vasis sunt, aut ob aliam quamvis causam, ut in Ephemeris, aut ob putrefactionem ferventes, febrem accendunt,* Synocham *appellatam, quæ à principio usque ad finem nullam habet intermissionem, ac tamdiù perseverat, hominemque deurit, donec, qui eam causantur, humores aut ex toto absumantur, aut coquantur, aut utrumque patiantur. 2.de diff.feb. Febris hæc &* Synochus putrida, deurens, ardens, Causon, succensa *appellatur. 2.de cris.c.6. Vide* Cótinua *&* Febrem Synochon.

Synochus, *i.e. continens febris, quartum febrium genus numeratur, quod quia ex sui naturâ ultra tertium diem extenditur, nec humorem putrescentem habeat, nec febrilem calorem ut habitum possideat, propterea nec* diaria, *nec* putrida, *nec* hectica *dici potest; sed vel* diaria plurium dierum, *vel* Synochus non putrida, *vel* Synochus conclusa *meritò appellari potest; quam febrem vel conniventia meatuum, vel recens corporum densatio & stipatio excitat. 9.meth.1.*

Sy-

Synodontes. *Vide* Hiatuli.

Synonyma, *i.e. Univoca, quæ inter se communicantia, & in aliquo tertio convenientia, ab uno factam denominationem habent. 4.acut.13.*

Synopsis, *i.e. compendium. lib.de nervor.diss.cap.17.*

Syntasis, distentio, *opposita est* laxitati: *utraque & in cute, & in articulis contingit, aut resiccatis, aut perfrigeratis, aut inflammatis, aut induratis iisdem; in cute verò, non his tantùm modis, sed etiam quoties musculi intra ipsam quovis modo augescunt, tùm maximè ex carnis copiâ & abundantiâ, ut in utre pleno aquâ, & Tympania, quod Galenus in pluribus libris Methodi testatur.*

Syntaxis, *i.e. mutua compositio, & connexio. 1.de usu part.14.*

Syntexis, Colliquatio. *Vide* Febris colliquativa.

Synthesis, *est ossium compositio, qualiscunque demùm; est enim universi generis nomen: aliis nominibus vocatur Galeno,* Syntaxis, *&* Homilia. *lib.de ossib.*

Synulotica medicamina *sunt, quæ ulceribus cicatricem inducunt. 13.meth.5.*

Syphon. *Vide* Metrenchytæ.

Syringotomata, *instrumenta sunt, quæ ad fistulas incidendas sunt comparata. 6.meth.4.*

Syræon. *Vide* Sapa.

Syrinx, *i.e. fistula, tubulus est callosus, angustus, oblongus, interdum etiam obliquus, os habens, cui cicatrix obduci nequit, per quod humor statis temporibus excernitur ichorosus, acris. Porrò, fistularum aliæ* cœcæ *nominantur, quæ osculum in profundo, sinum ad superfi-*

ciem habent; aliæ occultæ, *quæ & os,& sinum obtinent in profundo. lib.finit.med. Vide* Fistula.

Syssarcosis. *Vide* Symphysis.

Systematica inæqualitas, *est congregatio multarum inæqualitatum, & pulsus ex congerie multarum pulsationum inæqualium consurgens. 4.de loc.aff.8.*

Systole, *est submissio pulsûs, 1.de diff.febr.cap.7. (dicitur etiam* Systole *&* Diastole, *i.e. constrictio, & dilatatio, de motibus thoracis & pulmonis, lib.de vocal.instr. diss.cap.2.) quo motu facultas fuliginosa excrementa expellit & repurgat,atq; ita refrigeriũ calori nativo molitur.*

Systrophe,Phyma,*&* Schleria,*h.e.tuberculum durum,ut exponit Gal.in linguis.Hipp.4.acut.*

T

TABES,*(Græcis cõmuniter* Phthisis *appellata)est ulceratio pulmonis, thoracis, & faucium,tussicula, quam debiles comitantur febres, & corporis universi consumptio. lib.finit.med. Nominatur etiam* Tabes,*alicujus corporis particulæ præter naturam diminutio, sive ea in prima formatione hujusmodi appareat,sive póst.lib.de diff. morb.c.9. Vide* Ex ægritudine senectus,*&* Phthisis.

Tabes oculi,*(aliàs* Rhetidosis *dicitur) est solius imminutæ pupillæ corrugatio, incidentibus aliis super alias rugis, quòd spiritus parcior à Cerebro, quàm pro naturâ deberet, affluat. Differt à* Tabe oculi senum,*quæ est corrugatio corneæ tunicæ,& pupillæ angustia,ab imbecillitate senectæ,tùm ex defectu humoris tenuis,quo repletur; tùm ex spiritûs supernè affluentis inopiâ. 10.de usu part. & 3.aph.16.*

Tabida febris. *Vide* Ex ægritudine senectus, *&* Marasmus.

Tabi-

Tabidos *appellant veteres Medici,qui morbo tabifico, quem* Phthoën *vocant, sunt obnoxii. Tales propriissimè sunt,qui adeò sunt angusto thorace & restricto,ut à tergo in morem alarum promineant,apertâ scoptulâ; undè hos etiam* Prerigodes,*i.e.alatos vocant. Præterea,quibus caput facilè impletur,& spiritus organis multas destillationes demittit,ii facilè tabescunt.com.1.in 1.de morb.vulg.18.*

Talpa, *&* Testudo,*sunt affectus,cutis capitis proprii, nomina à recentioribus correcta,cùm apud antiquos hi affectus non fuerint descripti.* Testudo *autem Guidoni,abscessus est magnus, mollis, humoralis,latiore formâ,in modum testudinis, undè nomen accepit: quæ, si in capite nascatur,* Talparia, *vel* Talpa *dicitur; in collo,* Bocium; *in testiculis,* Hernia: *interdum autem cum pure, squamis, vel fistulis reperitur, reponitur sub abscessuum genere, & sub meliceride potiùs,quàm atheromate.* Talpa *verò,cùm albam materiam contineat, ad atheromata potiùs,quàm melicerídem refertur.* Bocium *verò, vulgus vocat mollem & laxum tumorem in exteriore gutturis parte,quem Græci* Bronchocelen, *nostri* Herniam gutturis,*& eo affectos,*gutturosos *vocant. Est autem colli tumor grandis, & rotundus inter cutem & asperam arteriam,in quo modò caro hebes, modò humor aliquis, melli, adipi, pulti, aut aquæ similis,includitur. Huic similis affectus est,quem Guido vocat* Natam, *seu* Napram, *quæ est excrescentia magna,carnosa,veluti caro* Natium,*vel ancharum,diversarum quidem formarum & magnitudinum, cujusmodi sunt* Melopepon *&* Cucurbita.

Talus, *non idem est ac malleolus, sed dicitur os sub malleolis contentum, undequaq; contectum,quod ne tangere quidem possis. lib.de ossib.cap.22.*

Y 5

Taraxis (*seu* Conturbatio) *est, cùm oculus, leviter ac mediocriter commotus, rubicundior evadit, ac obscurè videt. lib. Introd. cap. 15. Paulus definit, esse humiditatem & caliditatem oculi cum rubore præter naturam, à causa externa inductam; ut Sole, fumo, pulvere, oleo. Differt ergo ab* Ophthalmia, *quæ causam tantùm internam agnoscit. Paul. lib. 3. cap. 22.*

Tardus pulsus *est, cùm longo tempore arteria distenditur. 1. de diff. pulf. cap. 7.*

Tarson. *Vide* Pedion.

Tarsus oculi, *est substantia quædam membranea, durior, ac tensa, quâ parte Periostis sive conjunctiva oculi tunica remeare ad corneam incipit, tenuibus pertusa foraminibus, ex quibus palpebrarũ pili emicant propter suam duritiem, palpebram in rectitudinem extendens. 10. de usu part. Vide* Cilia.

Taurus, *dicitur quoq; inter cætera, inferior Colis pars, in longitudinem ejus usq; ad sedem porrecta. lib. Introd. cap. 10.*

Tela aranea. *Vide* Rhagois.

Telephia, *&* Chironia, *ulcera dicuntur inveterata, & quæ vix curam recipiunt, cicatricemq; difficilimè contrahunt: sic dicta, quòd Chirone, Medicinæ peritissimo, ad sanationem indigeant. Vide* Chironia.

Telma, *est solidum, & tensum, durum, ac pilis etiam nudum pedis vestigium. lib. de musc. diss. cap. 33.*

Temperies, (*Græcis* κρᾶσις) *miscibilium est concentus & harmonia s. vel c. s. h. s. elementi mixtio, ad mixti actiones obeundas necessaria. lib. 1. de temper. c. 2. 3.*

Tempora, κρόταφοι, *appellantur partes, ab utroq; syncipitis latere supra aures sitæ. lib. Introd. cap. 10.*

Tem-

Tempora morborum, *tale quid sunt in morbis, quale quid in animalibus sunt differentiæ secundùm ætates; neq; enim* tempus *simpliciter hoc vocabulo significatur; neq; conveniens illud tempus, in quo præsidia etiam usurpari debent: sed tantùm morborum ætas, quæ temporum vicissitudine immutatur; ut animal ætatibus. lib. de morb. temp. cap. 1.*

Temporales suturæ. *Vide* Lepidoides.

Temporales musculi. *Vide* Crotaphitæ, *&* Mandibularii.

Tendones, *fines sunt musculorum,* pronervationes, *seu* aponeuroses *vocant Anatomici, qui mediis partibus sunt nervosiores; inter se tamen in eo differunt, quòd aliquando minus vel carnosæ, vel nervosæ substantiæ in se habent: quando carnis substantia inest amplior,* carnosam pronervationem; *quando parcior,* nervosam *appellant. 2. de artic. 5.*

Tenesmus, *est continua & implacabilis desidendi cupiditas, quâ tamen nihil, præter cruenta pauca & mucosa, egeritur; quare præsens affectio etiam* Tentio, *&* Tensio *appellatur, quoniam in ea fit in recto intestino tentio, cùm dejicere vehementer homines expetentes, continuò exurgunt. 7. aph. 27. & lib. finit. med.*

Tenor, *apud Hippocratem est idem quod* nervus intentus. *1. de placit. 9. & 1. de artic. 47.*

Tensio. *Vide* Tenesmus.

Tensivus dolor *est, qui tensionis sensum inducit ægris particulis. 3. de loc. affect. 9. Undè tensiva lassitudo, quæ & phlegmonosa est. 7. de comp. med. loc. cap. 1. Vide* Dolor tristis.

Tentigo. *Vide* Priapismus.

Tenue

Tenue intestinum, (*aliàs* Ileon, *&* Involucrum) *est tertium in ordine, jejuno intestino substantiâ simile: differt autem, quòd neq; vacuum reperiatur, neq; tot vasis & involucris scateat. 6.de anat.adm.cap.9. & lib.de anat.viv.*

Tenuia *appellantur* medicamenta, *quæ facilè in tenues comminui partes possunt*; Leptomeri *Græcis*: Crassa, *quæ contrà*, Parimeri *appellata. 1.simpl.3.*

Tenuis pulsus. *Vide* Gracilis.

Terebella. *Vide* Abaptista.

Teredo, Teredon, *sive* Terdo, *est caries in osse. 3.meth.1.*

Teretes, *lumbrici sunt, palmi longitudine, vel etiam majore, ad stomachũ usq; proserpentes vermes. lib.Introd. cap.13.*

Tergum, Noton *Græcè, sunt posteriores corporis partes, quæ collo subjacent,* E.G. *scapulæ, dorsum, spina, & lumbi. lib.Introd.cap.10.*

Terra Argyrite. *Vide* Argyrite terra.

Terra medicaminosa, *quòd aquâ irrigatâ, facilè in lutum solvitur, appellatur: quia verò eâ utimur velut aliis medicamentis, idcircò non injuriâ* Pharmatitis, *i.e.* medicaminosa *vocatur; nempè, quia sola est ejusmodi, ut evidentiorem vim medicaminosam poßideat. 9.simplic.*

Terræ intestina, *γηγένητα Græcis, sunt Lumbrici terrestres. 11.simplic.*

Tertiana simpliciter, *est Tertiana intermittens: contingit enim, hanc ipsam, sinè aliqua adjectione, Tertianam simpliciter nominari; quemadmodum & Quotidiana intermittens, Quotidiana simpliciter appellatur. 2.de diff.feb.cap.7. Earum febrium intermittentium, quæ tertiâ quoq; die acceßionem faciunt, quæ quidem breve habent acceßionis tempus (quod duodecim horarum æquinoctialium spatio ad summum finitur, 2.de differ.febr.cap.3.) ac cum rigore invadunt, & per sudores, & bilis vomitum, & biliosa excrementa finiuntur, his* Tertianæ *exquisitæ nomen impositum est; quibus verò aliquid horum deficit, hæ non* exquisitæ, *sed simpliciter* Tertianæ *appellantur: quòd si intermißionem minorem habuerint, acceßione videlicet in longius tempus protractâ, hæ* Tertianæ extensæ *vocantur. 2.de differ.febr.cap.8.* Exquisita *verò* Tertiana *est, quæ sui ipsius naturam puram & synceram servat, i.e. flavam bilem redundantem, & motam, tempus æstivum, locum calidum & siccum, hominis ætatem, & temperiem similem. 4.aph.59.*

Tertianus circuitus. *Vide* Quotidianus.

Testes, testiculi, *ὄρχεις, sunt corpora duo glandulosa, alba, mollia, rara, laxa, cavernosa, rotunda, seminis & generationis principium, Græcis, quòd duo sint, δίδυμοι appellantur, quos ipsos Gal. 3.de aliment.facult. glandibus annumeravit: in maribus extra abdomen sunt, & propendent musculis, quos κρεμαστῆρας vocant, suffulti; mulieribus intùs latent à lateribus uteri, frigidiores, minores, & imperfectiores longè quàm marium. 14.de usu part.cap.10.*

Testudo. *Vide* Camarion, Fornices, Talpa.

Tetanos, rigor, distentio nervorum, *est convulsio perpetua totius corporis rigidi, & in neutram partem se inclinare queuntis, contractis ad suum principium nervis & musculis, quibus caput annuit, renuit, circumagitur, æqualiter videlicet iis antè & retrò tensis. Gal.lib.de musc.diß. Vide* Distentio.

Terra-

Tetrapharmacum medicamentum est, quod ex cera, adipe, resinâ, pice, æquâ omnium portione constat. lib. adversùs Lycum, cap. 7.

Thele, papilla, mammæ capitulum est, undè infans lac sugit, medium in mamma protuberans, quam ambit circulus quidam subniger, qui φῶς appellatur.

Thenara, propriè vocant prominentes volæ manûs partes, à verbo θείνειν, quod est verberare, ut nonnulli volunt; quippè cum his prominentibus partibus percutere soleamus ea, quæ percutimus; alii non omnes partes prominentes palmæ, sed solas eas, quæ sub pollicibus extant, sic appellant. 1. de fract. 20.

Therapeutice, i. e. Medendi methodus: 7. de compos. med. per gen. cap. 1. quæ & Curatoria dicitur.

Theriacam appellârunt Crito, & eum sequuti, quòd viperæ carnes acciperet; Andromachus verò, qui primus illam composuit, Galenen, h. e. tranquillam. lib. de usu Theriac. ad Pamph. prope finem.

Theriωma, teterrimum ulcus est, tùm ex se nascens, tùm alteri superveniens, ut refert Celsus, colore lividum, nigrum, odore fœdum, multo mucoso humore repletum; quod inflammatio, febris, prurigo & dolor comitantur, à quo sanguis interdum fluit, serpit id-ipsum & exedit partes finitimas; ac ob id aliqui Herpetem exedentem vocant; aliqui dicunt idem esse cum Carcinomate, quod Gal. com. 2. in 6. Epid. dicit in solo pulmone generari; alii in quacunque corporis parte carnosâ provenire id-ipsum statuunt.

Thermantica, calefactoria medicamenta sunt, quæ suo calore, omnem partem calefaciunt. lib. de Dynamid. in proœm.

Ther-

Therminthi nomen, nigras quasdam pustulas, in cruribus maximè orientes, significat; à figurâ coloris, magnitudinisque similitudine, quam cum Terminthorum, i.e. cicerum fructu habent, derivatum. comm. 3. in 6. de morb. vulg. 37.

Thlasma, aut Thlasis. Vide Rhegma, & Unionis solutio.

Thlypsis. Vide Epiparoxineste.

Thoracem, consueverunt appellare Veteres totum illud spatium, quod duodecim costis, utrinque circumscribitur; pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os, ac septum transversum; declinat verò posteriore ad spinam, duodecim vertebris circumscriptum. lib. de ossib. c. 13. & 6. de usu part. cap. 2.

Thorexin, nominare consuevit Hippocrates vini potionem. 2. aph. 21.

Thrombos, sanguinis grumus est, aut sanguis concretus. 5. meth. 8.

Thrombωsis, affectus est, in quo lac grumescit in mammis, & in casei formam transit; Grumescentiam lactis Interpretes nonnulli vocant.

Thymiama, Latinis suffumigium, ex moderatè adstringentibus, resiccantibus, ac discutientibus vitiosos & serosos humores, & corrigentibus humorum malitiam, & iis, quæ contraria vi pollent adversùs putrefactiones, cujusmodi sunt aromata, constat. 8. de comp. med. loc. cap. 7.

Thymus, asperæ carnis extuberatio est, circa genitalia, ac sedem oriri solita. lib. finit. med. & 14. meth. 3. Est & tumor præter naturam. Vide Epulides. Est & Thymus idem quod Glandium, seu Aden, seu Glandula. Vide Aden, Glandula. Vel, ut alii, Thymos carnosa est excrescen-

crescentia, nunc in glande, nunc in præputio, nunc in ipsa sede consistens: sic dictus, quòd Corymbis Thymi sit similis. Thymorum *autem alii* mites, *alii* maligni. Mites, *sunt exigui, scabri, candidi, dolore carentes*; feri *autem, ampliores, scabriores, lividi, dolorifici.*

Thyreoides cartilago. *Vide* Scutiformis, *&* Cricoides.

Thyroides, *est ossis pubis foramen, ab ostii similitudine sic appellatum. 3. de anat. adm. cap. 13.*

Tibia, *est tota cruris pars, inter talum & genu, in interiori parte, sita; cujus tibiæ pars anterior, tenuis, & carnis expers,* Ocrea *appellatur. lib. de ossib. cap. 22. Eademq; infra genu,* Anticnemion, (*Latinis* Crea:) *2. de anat. adm. cap. 4. Posterior carnosa pars,* Sura, *&* Gastrocnemion *dicitur. 16. de usu part. cap. 8.*

Tilmata, *sunt divisiones, factæ in fibris musculorum, dum scilicet illæ nimis distentæ, interdum rumpuntur. 4. de iis, quæ in medic.*

Titillatio oculorum. *Vide* Mollities.

Toma, *pro* Phlebotomia *usurpatum legimus, lib. 2. de nat. hum. cap. 9.*

Tomì, dentes, *aliàs* Incisorii, *dicuntur quatuor primi anteriores, ad cultri similitudinem, ad eos cibos incidendos, qui mollitiem in se habent; sicuti ad dura confringenda, alii utrinq; proximi constituuntur. Cæteri ferè omnes dentes,* molares, *sive* maxillares, *Græcis* Mylvi, *&* Molæ *appellantur. lib. de ossib. c. 4. & 11. de usu part. cap. 8.*

Tonica, *sive* Tonotica medicamenta *sunt, quæ extrinsecùs illiniuntur partibus nervosis, ad robur hisce conciliandum. 13. meth. 22.*

Tonicus motus, *est inprimis in Tetano, duabus contrariis virtutibus, oppositorum musculorum, inter se quasi pugnantibus. 1. de motu musc. cap. 8.*

Tonos, nervus, *nuncupatur ab ipsis operationibus: uti enim* Nervus *ἀπὸ τȣ̃ νεύειν, i. e. à flectendo; ita* Tonos *ἀπὸ τȣ̃ τείνεσθαι, i. e. à tendendo deductum est. 1. de motu musc. cap. 1. Vide* Nervus.

Tonsillæ. *Vide* Isthmus, Uvæ, Paristhmia.

Tophus. *Vide* Callus.

Topica remedia, *i. e. localia, 13. meth. 22. quæ loco affecto non priùs applicari debent, quàm totum priùs corpus purgatum sit; ne hisce irritato affectu, affluxus ad membrum læsum vitiosi succi promoveatur. lib. de remed. par. fac. cap. 6.*

Torcular, *sive* Linon, *est locus quidam vacuus, quasi cisterna in vertice capitis, in quem meningis duplicationes sanguinem redundantem deducunt, undè rursum velut ab arce quâdam, omnibus subjectis partibus, sanguinis rivi mittuntur. 9. de usu part. cap. 6. & 9. de anat. adm. cap. 1.*

Tormina, Dysenteria, *propriè non pro* ulceratione intestinorum, *ut pleriq; Medici solent, sed pro* cruentâ ex intestinis proluvie *sumit Hippocrates: ut etiam, quando ex Jecoris imbecillitate cruenta dejiciuntur, affectio talis quoq;* Torminum *nomine appellatur: id quod & fieri, & dici à Medicis quoq; videtur. 4. de art. 4.* Fiunt *autem* tormina, *& propter morsum vehementem, & propter spiritum flatuosum, qui non habet exitum, sed in intestinorũ involucris est interceptus & p. n. detentus. 4. aph. 11. Vide* Dysenteria.

Torpor, *est motûs & sensûs difficultas, diminutióve in toto corpore, & maximè in artubus à frigore, & compres-*

sione nervosorum corporum, concitata. 1. de caus. sympt. c. 5. Aliquando Torpor *significat, ventriculi in concoquendis cibis imbecillitatem. com. 3. in 6. de morb. vulg. 1.*

Tortio *est, cùm articulus quidem est illæsus, sed nervosæ circa ipsum partes tortæ & p. n. contractæ sunt: id quod maximè in iis contingit, quorum in vacuum gressus dilabitur. 3. de iis, quæ in med. 31.*

Toxica, *h. e. venena, quæ mortem inferunt. lib. de Dynamid.*

Trachea, *sunt medicamenta aspera, quæ suffocata loca ulcerant, & exasperant. lib. de Dynamid. in proœm.*

Trachea arteria. *Vide* Aspera arteria.

Trachωma, *altera est species scabiei palpebrarum, dolorem, & gravitatem in oculis, humiditatemq; nimiam ingenerans. lib. de ocul. par. 4. cap. 9. Indè* Trachomata *appellantur, quæ hanc asperitatem detergunt. 14. meth. 19. Hinc quoq;* τραχύτης, asperitas, *dicta est vitiosa conformatio, parti, cui accidit, inæqualitatem inducens; opposita affectio* lævitati: *quæ sunt duo prima morborum genera in formatione sita.*

Traductio, *est diducti ossis in naturalem statum reductio. lib. finit. med.*

Tragemata, *sunt ea, quæ post cœnam, voluptatis inter bibendum excitandæ gratiâ, assumuntur. 1. de alim. fac. 34.*

Transpiratio, *seu* Perspiratio, *est insensibilis per poros difflatus excrementorum fuliginosorum. 1. de sanit. tuend. cap. 12. Vide* Inspiratio.

Translativus motus. *Vide* Metalepticus.

Transumptivus motus *sive* Metalepticus, *est, quo per machinas utuntur plurimi, tùm Architecti, tùm Medici, qualem motum Natura musculis conciliavit, quoniam nervorum principio existens, Cerebrum & ratio, ibidem radicata, per nervos, tanquam habenas, musculos laryngis E. G. intendit; sic etiam nervus, qui à cerebro proficiscitur, à superiori loco per totum collum fertur deorsum, ad multam usq; thoracis partem, indeq; rursus redit usq; ad laryngem, ubi nervis in laryngis musculos insertis, quasi à manibus quibusdam, singuli musculi deorsum trahuntur. 7. de usu part. 14.*

Traulotes, *Latinis* Blæsitas: *quâ passione correpti,* τραυλοὶ *Græcis,* Blæsi *verò Latinis dicuntur, qui certas alphabeti literas exprimere nequeunt.*

Tremor. *Vide* Palpitatio.

Tremor oculorum. *Vide* Mollities.

Trichiasis, *i. e. capillitiũ, morbus est, in quo cùm crassâ urina, veluti capilli unà exeunt. 4. aph. 76. Ad hæc,* Trichiasis *est affectio, in qua pili inutiles & pungentes palpebris innascuntur. 4. de comp. med. loc. cap. 8.*

Triens, *h. e. unciæ quatuor. 4. de compos. med. loc. c. 14.*

Triglochina, *sive* Trisulca *figura est, qualis E. G. inest quinq; membranis Cordis, tribus in dexterâ parte, duabus in sinistrâ consistentibus, similis figuræ triangulari, & telorum cuspidibus. 7. de anat. adm. cap. 9.*

Trigona medicamenta, *sunt ex seminibus composita, quæ sicut ad torporem inducendum mitiora, ita in futurum minùs sunt tuta: quibus omnibus utiliùs anodyna (ἀνώδυνα) sumuntur. 12. meth. 1.*

Trismos, *sive* Trysmos, *Latinis* Stridor, *est convulsio musculorum mandibularium, ex qua fit dentium invita concussio. 2. de caus. sympt. cap. 2.*

Trisulca. *Vide* Triglochina.

Tritæophyes (*quæ &* Tritæus) febris, *est Tertia-*

næ naturam sapiens, quæ tertio die exasperatur, & fermè in integritatem remittit; sed si qua febris tertio quoq; die exacerbatur, neq; per minimum intervallum ita mitescat, ut in eo febricitans propè sinceram infebricitatem assequi videatur, hanc si quis triæophyes nominare velit, forsan & ipse non sinè ratione loquetur. comm.2.in 6.de morb. vulg.23.

Tritæus. Vide Tritæophyes.

Trivus, (Græcè τρίβ⊗) apud Hippocratem significat eam corporis partem, cui sive stantes, sive ambulantes, sive sedentes, sive jacentes, innitimur; ut stantibus nobis atq; ambulantibus, plantæ pedum; nates sedentibus; spina supinis; cubito innitentibus, cubitus. 2.de his, quæ in medic.

Trochantera, Latinis Tuberculum, magni ossis femoris processum in specie sic vocant. 2.de anat.adm.cap.6. & lib.de ossib.cap.21. Vide Femur.

Trochlea brachii. Vide Bathmides.

Trochiscos: Vide Pastillos.

Tromata, Latinis ictus, nominat Hippocrates magnas noxas, ab aliquo extrinseco, etiam sinè vulnere illatas. com. 5.in 6.de morb.vulg.12.

Tromos, i.e. tremor. 2.meth.2.

Trypsin. Vide Anatrypsin.

Trysmos. Vide Trismos.

Tubercula, sunt quædam spontè nascentes, & celerrimè factæ inflammationes, quæ celerrimè in altum attolluntur acumen, & celerrimè suppurantur, & plurima horum in inguinibus & aliis est generatio, quoniam in his partibus plenæ sunt adenes, qui apti naturâ sunt ad universi corporis superfluitates promptè excipiēdas. 3.aph.26. Tuberculum insuper Phyma nominat Hippocrates, quod

quod in aliis ipse solitus est vocare suppurationem, Græcè Empyema. 7.aph.8. & lib.de tumor.cap.15.

Tumor. Vide Oncos.

Tunicarum nomine, quidam sola composita operimenta designant; alii autem crassa; alii composita simul & crassa. Ad eundem autem modum & de membranis litigant: quibusdam enim simplicitas sufficit; aliis autem tenuitas; alii ambobus opus esse arbitrantur, ut ita nominentur, quasi tenuia fuerint simul, & simplicia operimēta. At antiqui certè, tunicas, membranas, meningas, præter hæc omnia alia operimenta sic vocant; quos nos quoq; sequentes, à vana quidem in nominibus garrulitate discedemus. 4.de usu part.cap.9.

Tunicæ cordis, sunt corpora tegentia extrinsecùs utrumq; cordis ventriculum. 6.de usu part.cap.8.

Turgere, verbum est translatum ab animalibus concubitum appetentibus, ad humores: nam sicuti illa stare loco non possunt, quâdam titillatione impulsa, eoq; affectu concitata motu feruntur turbulento; sic & humores plerumq; in motu vehementiore, atq; transfluxu à partibus ad partes, in morbi principio, moventes, titillantes, & quiescere non permittentes, cùm & ipsi pariter moveantur, & transfluant, & perenni hac suâ latione ægrum molestent, turgere dicuntur. Tales ergo humores turgentes dicuntur, qui sunt in motu, latione, & fluxu. 1.aph.22.

Turgidus dolor est, qui à parte primariò affectâ, veluti à radice incipiens, celeriter in partes adjacentes transfertur. 2.de loc.aff.7.

Turgidus pulsus. Vide Gracilis.

Tussis, est vehementissima quædam efflatio, quâ plurimus simul, celerriméq; forâs actus spiritus, attrahit, pro-

pellitq; unà secum suo impetu, quæ vias suas obstruunt. 2.de sympt.caus.4. Cùm enim externus aër in asperas arterias trahatur, quæ cartilagineæ duræq; sunt, nec contrahi circa id, quod continent, possunt, concitatum hunc excogitavit spiritus exitum, quem vocant tussim, *quo spiritus sibi-ipsi violenter & cum impetu delatus, vias expurget, non aliter, quàm tubos, & fistulas, expurgant harum opifices. 4.de caus.sympt.cap.3.*

Tussis sicca, *in qua nihil expuitur. 4.aph.54.*

Tylosis, *i.e.callus: sic autem nuncupatur, cùm in palpebris aspritudines ex senectute crassiores, albidiores, & parùm sensiles extiterint, eóq; minùs deleri possunt. lib. Introd.cap.15.*

Tympanias, *sive* Tympanites, *Hydropis est species, in quo spiritus flatúsve crassi frigidi, totam thoracis superiorem & inferiorem regionem, tumentes facit. 4.acut.111. Vide* Ascites.

Tynesmus, *qui &* Tinesmus, *&* Tenesmus *appellatur, est recti intestini vehemens tensio, & assidua dejiciendi cupiditas, paucis admodùm sequentibus excrementis, quæ quidem ab initio pituitosa & pinguia, progressu verò temporis, etiam abrasionis specie dejiciuntur, & iis, quæ à supernis descendunt, haudquaquàm misceri videntur. 6.de loc.aff.2.* Tinesmus *(alibi dicit Gal.) ulcus est in recto intestino factum, quod quidem infert symptomata Dysenteriæ similia, nixus tamen multò vehementiores, quàm sunt dysentericorum. 3.de sympt.caus.2.*

Typhodes febres, *i.e.succendentes, ut* Causodes *incendentes sunt, quarũ mediæ est* Semitertiana. *1.aph.12. Vide* Febris Typhodes.

Typhomania, *(quam &* Typhoniam *vocant) est delirus Lethargus, vel lethargicum delirium. lib.finit.med.*

Typhomia, *appellatur commistus affectus ex Lethargo & Phrenitide. lib.de Comat.cap.2. Ego verò, quoties ad finem usque tùm desipientia, tùm Coma persistunt, affectionem hanc ex Phrenitide, & Lethargo mistam appello; quidam* Typhomaniam *vocaverunt. 1.prorrhet.1.*

Typus, *est ordo intentionum & remissionum;* Periodus *sive* circuitus, *est tempus intentionum ac remissionum in morbis factum. lib.de Typis, c.2. Sive, est formula quædam accessionis, cùm vel subsequitur, vel anticipat. Definitur quoq;, quòd sit reditus ab eodem, ad idem. 1.de cris.3.*

Tyria, *apud Arabes, idem est ac* Ophiasis: Tyri *enim voce,* omnes serpentes, *& potissimùm* viperas *intelligunt.*

V

VACUATIO, *Græcis* κένωσις. *Vide* Purgatio.

Vacuus pulsus *est, qui arteriæ elevationem facit bullosam, ut digitorum impressioni egressus, per vacua occurrat. 1.de diff.puls.cap.6.*

Vaginalis tunica. *Vide* Elythroide.

Vaginæ. *Vide* Membrana dura.

Valga, *appellantur crura, in exteriorem partem vergentia; quæ verò in interiorem,* vara *&* manca. *3.de his, quæ in med.31.*

Vapor, *humor est extenuatus, qui plurimus est in spiramentorum raritate, corporis mollitie, substantiæ fusione. 1.simpl.8.*

Varices, *sive* Cirsus, *Antiqui venas omnes dilatatas appellabant. lib.de tumor.16.* Varices, *sunt venæ latiores in coxis, testiculis & cruribus, quæ ex crasso & melancho-*

lico sanguine turgent, adeò ut pellente naturâ, ad partes ignobiliores, humores crassos, & melancholicos, dictarum passionum generatio sequatur. 6. aph. 21.

Variciformis flexus. *Vide* Flexus variciformis.

Varicosum parastata. *Vide* Glandulosi asſiſtētes.

Varicosus asſiſtens. *Vide* Genitalis, Glandulosi asſiſtentes, & Meatus genitalis.

Varicosus meatus. *Vide* Genitalis.

Varus, *exiguus durusq́ tumor est, in faciei cute obortus, Græcis* Ionthos, *differt à ficosis tumoribus in mento provenientibus, non solùm quòd ex crasso humore consistat, verùm etiam quòd participet tenui quâdam sanie, cujus ratione facilè ulceratur, non rectè nec ex arte curatus. lib. de remed. par. fac. cap. 11. Vide* Ionthos, & Ficosus tumor.

Vasa deferentia. *Vide* Glandulosi asſiſtentes.

Vasa spermatica, Seminaria, *quæ vulgò* preparantia *appellantur. Vide* Glandulosi asſiſtentes.

Vehemens pulsus (*sive* Validus, & Fortis) *est, qui violenter tactum impellit, & quasi ferit:* Remissus *sive* Languidus, *qui debiliter. lib. de pulſ. ad Tyron. cap. 3. & lib. 3. de diff. pulſ. cap. 5.*

Vehementia morbi, *est ea, quam* magnitudinem *vocant*; & mos morbi, *quem* modum *sive* naturam morbi *appellant. 1. de criſ. 3.*

Vellicationes, *seu* discerptiones, *junioribus Medicis appellantur* convulsiones, quæ in fibris musculorum contingunt, *dum nimis intentæ, interdum rumpuntur. 3. de his, quæ in medic. 30.*

Vena, φλέψ, *est vas spermaticum, unâ constans tunicâ, fibris triplicibus contextum, sanguini deferendo destinatum.*

tum. Venæ *etiam nomine*, arterias *comprehenderunt Veteres: quo sensu Plato in Timæo, venas à Corde oriri, asserit, ut testatur Gal. 6. de placit. Vide* Arteria.

Vena arteriosa. *Vide* Arteria venosa.

Vena axillaris. *Vide* Axillaris vena.

Vena azygos, *quasi conjugio carens, vulgò* Vena sinè pari, *ea est, quæ in quibusdam animantibus juxta Cor adnascitur; in quibusdam verò, ut in hominibus, ex ea emergit parte, quâ Cordis aurem dextram vena Cava tangit; hinc siquidem emergens, humiliùs depreſſiúsq́ per Cor defertur, atq́ in spinam contorquetur. 2. acut. 10.*

Vena Basilica. *Vide* Axillaris.

Vena capillaris. *Vide* Apanthismos.

Vena capitis. *Vide* Humeraria.

Vena cava. *Vide* Cava vena.

Vena Cephalica. *Vide* Cephalica vena.

Vena communis. *Vide* Communis vena, & Media vena.

Vena conjugio carens. *Vide* Vena azygos.

Vena coronalis, *sive* Stephaniæa. *Vide* Vena Peristephaniæa.

Vena crassa. *Vide* Crassa vena.

Vena cubiti externa. *Vide* Humeraria.

Vena cubiti interna. *Vide* Axillaris.

Venæ emulgentes. *Vide* Emulgentes venæ.

Vena funis brachii. *Vide* Funis brachii.

Venæ guidez. *Vide* Apoplecticæ.

Venæ Hæmorrhoidales. *Vide* Hæmorrhagia.

Vena Hepatica. *Vide* Axillaris.

Vena Humeralis. *Vide* Humeraria.

Vena Jecoraria. *Vide* Cava vena.

Vena Ischiadica. *Vide* Ischiadica vena.

Venæ Jugulares. *Vide* Apoplecticæ.

Vena lata & magna, *ipsa dicitur humeralis vena. 1.de artic.53. Licèt communiter Medici, & Anatomici* Magnam *vocent venam Portæ, sicut Cavam*, maximam *appellant.*

Vena manifesta. *Vide* Manifesta vena.

Vena media. *Vide* Communis.

Venæ mesaraicæ. *Vide* Mesenterium.

Vena nigra. *Vide* Media Cubiti vena.

Vena Peristephaniæa (*Latinis* Coronaria) *est, quæ Cor ipsum coronat, principiumq; sui ortûs extra membranas habet. 6.de usu part.cap.14.*

Vena Poplitis, *est ramus medius venæ Cavæ, qui deorsum ad poplitem fertur, & per profundum Suræ procedens, non modicam in musculos ejus ramorum sobolem spargit, atq; ob id hæc vena (quemadmodum etiam in manu)* communis, *seu* media *dicitur. lib.de dissect.ven.*

Vena porta. *Vide* Cava vena.

Vena purpurea. *Vide* Communis vena, Media vena.

Vena salvatella. *Vide* Salvatella vena.

Vena saphena. *Vide* Saphena vena.

Vena sinè pari. *Vide* Vena azygos.

Vena splenitica. *Vide* Salvatella vena.

Venæ, & arteriæ umbilicales *sunt, quæ uteri acetabulis adhærescunt, quibus fœtus in utero alligatur, & per quas alimentum trahit. 1.de semin.*

Veneticos oculos *appellant eos, qui suffusione affecti sunt; fiunt autem* Venetici oculi *duobus modis; vel propter aquam, si nimiùm fuerit coagulata; vel propter siccitatem, quam patitur crystallinus humor. lib.de ocul. part.4.cap.12.*

Ventrem superiorem, *Veteres appellant thoracem; alimenti autem receptaculum sive abdomen, omneq; id, quod à septo transverso est,* ventrem inferiorem. *Interdum autem* ventrem inferiorem *nominabant, in quem cibi assumuntur; & quæ ab eo sunt omnia,* ventrem superiorem. *Sic nominant etiam sola crassiora intestina. Deniq; sunt, qui Colon duntaxat,* ventrem inferiorem *vocant. 4.acut.112. & 7.aph.38.*

Ventriculus *est, in quem primò animalia cibum pertrahunt. 6.de anat.adm.cap.2. Aliquando* Ventriculi os superius *pro* stomacho *sumitur. lib.de cur.rat.per sang. cap.1.*

Vermiculans pulsus *est, cùm nobis tangentibus, quasi perreptantis arteriam vermis, undarum in modum insurgentis, sensus exhibetur, idem ille parvus est, languidus, & creber; sin autem non parvitati, sed magnitudini sit adjunctus, dicitur* Undosus; *si ad extremam deveniat remissionem, crebritatem, & parvitatem,* formicans *dicitur. lib.de puls.ad Tyron.cap.8.& 1.de differ.puls. cap.26.& 27.*

Vermiformis excrescentia, *sive* Epiphysis. *Vide* Vermis Cerebri.

Vermis Cerebri, *est obstaculum quoddam, quod habet pars ea, quâ à medio Cerebri ventriculo, ad posteriorem itur, cujus forma est sicut pinea. lib.de ocul.part.2.c.2. Quin particula quædam Cerebri incumbit meatui, qui est à Cerebro ad Cerebellum, quæ circumscriptionem obtinet, figurâ vermi, in lignis enascenti, similem. Hinc etiam Anatomici* excrescentiam & processum vermifor-

formem, *corpus hoc, quod totum meatum contegit, vocant. 9.de anat.adm.5. & 8.de usu part.cap.14.*

Vernaculus morbus. *Vide* Endemus, Epidemius, *&* Communis.

Verricularis. *Vide* Amphibleſtroide.

Verrucoſa. *Vide* Dulcia ulcera.

Vertex Capitis, *(Græcis κορυφὴ) in media capitis regione, ſynciput ſuperante, eſt collocatus: undè velut à centro, circulus, capillorum proventus, incipere videtur. lib. Introd.cap.10.*

Vertex, apex, *aut* mucro Cordis, *eſt inferior viſceris terminus, figurâ turbinatus, qui infernè pectoris oſſis regioni cohæreſcit, ubi etiam mucronata cartilago conſtituitur. 7.de anat.adm.cap.3.*

Vertebra. *Vide* Dorſum.

Vertigo, *eſt affectio, quâ caput absq; externis cauſis in gyrũ circumagi videtur. 4.acut.42. Vide* Scotodinos.

Veſica fellis. *Vide* Cyſtis Choledochos.

Veſtigium, *vocatur inferior pars pedis. 2.de fract.10.*

Veternus, *eſt gravis ſopor, de cauſ.morb.cap.3. ſive ignavia & ſtoliditas cum ſomnolentiâ. 1.prorrhet.31.& 2. aph.3. Dicitur autem* Veternus, *quaſi* veteranus morbus, *qui* Lethargus *vocatur, in quo ægri veteranorum, i.e. ſenum more, inexpergiſcibili ſomno detinentur. Terentius in Eunucho.*

Vibratio, *ſive* Agitatio, *eſt violentus corporis totius, hujusq; partium motus, ut conquieſcere non liceat, etiamſi ſtrenuè admodùm renitaris: differẽs à* Tremore, *qui, niſi partẽ movere velis, nõ accidit. lib.de trem.palp.c.6.*

Vibratus pulſus, *(Græcè κλωνώδης.) Vide* Convulſivus.

Victum

Victum *appello, non tantùm qui cibo & potione conſtat, verùm etiam qui omnibus aliis, ut ocio, exercitatione, balneo, Venere, ſomno, vigiliis, & omnibus, quæ quovis modo fiunt in humanis corporibus, ipſamq; adeò vivendi rationem. comm.3.in 3.de morb.vulg.9.*

Villi. *Vide* Fibræ.

Vinaciæ, *ſunt ſolidæ uvarum reliquiæ, cùm in torculari ſuccus ipſarum omnis expreſſus fuerit. 2.de alim.fac.9.*

Vinum aparachyton, *i.e. originale, cui marina aqua non eſt addita. 4.de comp.med.loc.cap.7. Cui proindè opponitur* Vinum tethalaſſomenon. *4.acut.2.*

Vinum vinoſum. *Vide* Hydatodes, *&* Oenodes.

Virtus naturalis. *Vide* Virtutes.

Virtus ratiocinatrix. *Vide* Virtutes.

Virtus vitalis. *Vide* Virtutes.

Virtutes, *(Medici* facultates, *Plato vocat* Animas) *ſunt tres illæ, quæ toti corpori, ex principiis, ſuo veluti fonte diſtributæ, animal gubernant. Prima,* naturalis, altrix, appetitrix, alterans, *&* concoquens *appellatur, 2.progn.26. ad nutriendum animal neceſſaria, ſtirpibus communis, quæ Jecur pro fonte habet; canales verò, ab hoc in totum corpus ſparſos, obtinet ipſas venas. Altera,* facultas *ſeu* anima vitalis, *&* animoſa *appellatur* virtus, *quæ non modò ut ſtirpibus, aut vitâ præditis, ſed etiam ut animalibus, Anima eſt inſita, ſedem habet in* Corde, *ejuſdemq; canales arteriæ ſunt. Poſtrema,* Ratiocinatrix; *in Cerebro domicilium habens, voluntariis actionibus, unà cum ſenſibus præſidens, cujus canales ſunt nervi, ſenſum motumq; in totum animal deferentes. 9.meth.10.*

Vitalis motus. *Vide* Motuum ſpecies.

Vitel-

Vitellina *sive* lutea bilis. *Vide* Bilis pallida.

Vitiliginum, *quas* Alphos *vocant*, generatio, *similis est cum eo affectu, quem* Leuce *sive* albam Vitiliginem, *Arabes* Alboras *appellant, non tamen sub iis tota caro vitiatur, ut in Leuce, sed in summo corpore, veluti squamæ quæpiam, Vitiligines consistunt; albæ quidem, ex pituitoso; nigræ, ex melancholico succo exortæ. 3. de sympt. caus. cap. 2. In Vitiligine autem alba, fit nutrimenti appositio, non assimilatio. 1. de natur. fac. cap. 11.*

Vitreus oculi humor. *Vide* Hyeloides, *&* Crystallinus.

Vitreus humor, *à Praxagorâ appellatur* vitrea Pituita, *pituitæ species est frigidissima; quippè vitro fuso, tùm colore, tùm substantiâ, haud absimilis. 2. de loc. affect. 5.*

Ulcera dulcia. *Vide* Ochthode, *&* Dulcia ulcera.

Ulceratio oculi, *est ruptio circa corneam tunicam, vel ex ictu, vel ex phlegmone proveniens. lib. finit. med.*

Ulcus, *Græcis* Elcos. *Vide* Unionis solutio.

Ulcus depascens. *Vide* Phagedænas.

Ulna. *Vide* Cubitus.

Ulomelia, *i.e.* solimembria, *est totius corporis, ex membris compago. 1. de usu part. 8.*

Umbilicus, *nihil aliud est, quàm multitudo magnorum vasorum, quæ ex multis parvis venis, & arteriis, & propaginibus earumdem per totum* Chorion *dispersis, conflata, eo loci unitur, per quæ ipsissima vasa, & sanguis, & spiritus ad fœtum derivatur, in medio urinaculum habentium. lib. de dissect. vulv. cap. 10.*

Uncia *habet drachmas octo, quæ drachmæ etiam* Holce *dicuntur.* Drachma *habet siliquas duo-de-viginti; alii dicunt scrupulos tres.* Scrupulus *habet obolos duos.* Obolus *siliquas tres. lib. de pond. & mens. cap. 3.*

Undosus pulsus. *Vide* Vermiculans.

Unguis, *sive* Ungula. *Vide* Pterygium.

Unio. *Vide* Prosthesis.

Unionis solutio, *sive* Continuitatis solutio, *est morbus, in quo partes, quæ secundùm naturam unitæ debebant esse, à sese invicem solvuntur, lib. de const. art. c. 6. quæ quidem unionis solutio, si in osse fiat, dicitur* Fractura, *seu* Catagma; *in nervosis musculorum partibus ex distentione*, Ruptura; *in fibris*, Convulsio, *seu* Spasma; *in carne ex vulnere*, Incisio; *ex aliquo acuto*, Punctura, *seu* Punctio; *ex aliquo gravi*, Contusio; *ex erosione in osse*, Teredon; *in carnosis partibus*, Ulcus; *in instrumentalibus & ligamentis*, Avulsio, *sive* Aposphagma: *Ibid. in vasis, musculisq; ex violento ictu, vel gravi casu, vel alio quopiam valente motu excitata*, Rhegma *&* Thlasma; *cum contusione & ruptione*, Ecchymosis, *4. meth. 1. ab aliquo acuto occursante, atq; abscindente*, Incisio, Dissectio, *&* Sedes. *lib. de caus. morb. cap. 11.*

Convulsio seu Spasm

Universalis morbus. *Vide* Communis.

Univoca. *Vide* Æquivoca.

Vocis organa *voco, per quæ spiritus redditus, vox efficitur; hæc sunt, aspera arteria, guttur, fauces, veluti spiritûs plectrum, per ipsas transeuntis; nam hæ vocis Instrumentum sunt, ut locutionis Lingua.*

Vola manûs, *nominatur supina pars manûs, juxta pollicem assurgens, Græcè* Thenar: *cui pars opposita*, Hypothenar, *&* Subvola *vocatur. 1. de usu part. cap. 17.*

Voluntarius motus. *Vide* Motuum species.

Vol-

Volvulus. *Vide* Ileos, & Chordapsus.

Volvulosa stomachi subversio. *Vide* Subversio.

Vomica. *Vide* Sinus, Fistula, &c.

Vomitus & Nausea, *expultricis facultatis ventriculi depravati motus sunt, ad ea, quæ hujus in cavitate continentur, noxia quàm citissimè per stomachum vacuanda. Neq; idem est vomentium & singultientium motus; quippè in vomitionibus ea, quæ in capacitate sunt ventris, rejiciuntur; in singultu, quæ in ipsa ventriculi sunt substantiâ & fibrosis nexubus, simili scilicet tùm affectû, tùm motû, qualis est iis, qui ex intemperie tussiunt, omnibus nimirum ventriculi partibus, quod sibi molestum est, expellentibus. 3. de sympt. caus. cap. 2.*

Vrachichronius *(βραχιχρόνιος) morbus est, qui brevi tempore finitur.* Polychronius *verò, qui longo tempore perdurat. 3. de dieb. decr. cap. 13.*

Urachòs, *appellatur meatus, & Ligamentum, quod infantis Umbilico inseritur, ex quo etiam enascitur ille, & suspensus est, qui ipse meatus mutuo concursu quinq; vasorum umbilicalium absolvitur; nam à venis, quæ secundas implent, binæ prodeunt venæ, ab arteriis ibidem sitis, itidem binæ arteriæ, & à nervis unus nervus, qui complicati mutuò, Umbilicum absolvunt. lib. Introd. c. 11. Vide* Umbilicus, & Urinaculum.

Uraniscus, *i.e. parvum cœlum, quod Latinè* palatum *dicitur, pars est oris superior, à cœli similitudine sic dictum. lib. finit. med.*

Urentia. *Vide* Caustica.

Ureteres, *(pori Urinarii) sunt meatus oblongi & fortes, qui renes vesicæ committunt, & ducunt per colatoria, urinas à sanguine segregatas, ad vesicam. 5. de usu part. c. 5.*

Qui Urinarii meatus nec arteriæ *sunt, cùm nec pulsent, nec duplici constent tunicâ; neq;* venæ, *quia sanguinem in se nullum continent, nec similem omninò venæ habent tunicam; à nervis autem plùs distant, quàm à jam dictis. 1. de nat. fac. cap. 6.*

Urethra, *sive* Urithra, *est meatus penis, urinæ reddendæ accommodatus, quem &* fistulam urinariam *appellant: 4. aph. 82. oritur à cervice vesicæ. 1. de loc. aff. c. 1. Vide* Fistula urinaria.

Uretica. *Vide* Diuretica.

Urina, *quam Græci οὖρον vocant, est excrementum tenue & aquosum sanguinis. 5. de usu part. cap. 5. Vide* Lotium.

Urina optima, *cujus sedimen album, & læve, & æquale extitit omni tempore, usq; dum judicatus fuerit morbus. lib. de atrâ bil. cap. 8.*

Urinaculum, *(quod Græci οὐραχὸν, alii οὔραχον vocant) est & dicitur illud, quod ex venis duabus totidemq; arteriis, & uno nervo simul in χορίῳ sive muliebribus locis quandam quasi caudam conficit: hoc meatu, qui à supremâ fœtus vesicæ fundi regione, per umbilicum in cavitatem pertinet, quæ inter secundum & tertium consistit involucrum, lotium in alantoidea tunicam derivatur. Hunc solers Natura excogitavit atq; fabrefecit, ut fœtus urinam, longiùs à corpore summoveret ipsius, & ne per vesicæ cervicem urina reddita, admotaq; teneræ cuti, ipsam suâ exulceraret acrimoniâ. Apud Hippocratem lib. περὶ καρδίας, ita legitur: Οὐδὲ τῆς καρδίης νέμεσθαι τὴν ἐσχάτην, ἀλλ' ἐγκαταλείπει τὸν οὔραχον καὶ στερεόν ἐστιν. ubi pro* mucrone cordis *sumitur. Vel breviùs:* Urinaculum *est meatus, qui ex fundo vesicæ exortus, lotium in tunicam Alan-*

toidem in prægnantibus derivat: sic dictus à similitudine, quam habet cum intestinis. 15. de usu part. cap. 15. Vide Urachôs, & Umbilicus.

Urinarii. Vide Ureteres.

Urinarius meatus, Græcè οὐραχὸς, οὐρήθρα. Vide Ureteres.

Urinæ difficultas & suppresßio. Vide Ischuria.

Urinæ profluvium. Vide Diabetes.

Urinæ stillicidium. Vide Ischuria. 3. aph. 16.

Urinæ substantia. Vide Consistentia.

Uron. Vide Urina.

Uteraria. Vide Hysterica.

Uteri suffocatio, est respirationis ob uterum p.n. affectum ablatio: Apnœa etiam vocatur: item Uterina suffocatio, & strangulatio: 5. aph 35. deniq; Hystericus morbus. 4. de caus. puls. cap. 22.

Uteri Rheuma. Vide Menses.

Uterus, μήτρα, Vulva, & Matrix, est ea corporis pars, quæ mulieribus ad concipiendum & pariendum, à Natura est concessa. 6. de loc. aff. cap. 5.

Utricularii. Vide Hyderici, & Ascites.

Uva. Vide Gargareon, & Staphyle.

Uvæ, Paristhmia, & Tonsillæ, nihil aliud sunt, quàm inflammationes; Uvæ quidem, Gargareonis; Tonsillæ verò, adenum eorum, qui in principio faucium, inter se oppositi sunt; quemadmodum Paristhmia, corporum eorum, quæ in faucibus sunt. Videtur autem Hippocrates non omnem Gargareonis inflammationem, Uvam nominare, sed eam solam, quâ Gargareonis figura similis acino uvæ est. lib. de tumorib. cap. 17. Vide Staphyle, & Gargareon.

Uvæ

Uvæ vinosæ, quæ nullam vehementem qualitatem habent. 2. de aliment. fac. cap. 9.

Uvea oculi tunica. Vide Rhagois, & Cœrulea.

Uviformis. Vide Rhagois, & Cœrulea.

Vulgaris morbus. Vide Communis morbus.

Vulsio (aut potiùs Divulsio) est, cùm fibræ musculorum nimis distentæ rumpuntur. Aliàs Discerptio appellatur. 3. de iis, quæ in med. 30.

Vulva. Vide Hystera, & Uterus.

Uvula. Vide Staphyle.

X

XEROPHTHALMIA (i.e. arida lippitudo) est & dicitur, cùm angulorũ, qui in oculis sunt, ulcera & aspritudinem, & pruritum contraxerunt, palpebræ insuper rubent, & lacryma salsa & nitrosa ab oculis profluit. lib. Introd. cap. 15. Vide Sclerophthalmia.

Xerotribia, i.e. sicca frictio. 8. meth. 2.

Xiphoides. Vide Pectorale os, & Cartilago ensiformis.

Xyster. Vide Aures.

Z

ZOOGOMIA, i.e. animalium perfectorum univoca generatio. lib. de constit. art. cap. 13.

Zulapium, Actuarius, & alii recentiores Græci barbarâ voce appellant id, quod Officinæ itidem barbaro vocabulo Julepum nuncupant: fit ex stillatitio liquore, aut etiam ex succis cum saccharo decoctis, ad justam consistentiam, ut ex Mesue constat.

Zygoma os (sive Jugale os) est, quod temporis musculo præpositum, transversam in medio suturam habet, cujus posterior pars cum capitis osse, quod juxta aures est,

Aa 2

anterior cum parte ſupercilii extrema, ad parvum oculi angulum, continuatur, lib. de oßib. cap. 2. quod duplex eſt, ad utramq; aurem, ſuper foramina, per quæ facultas audiendi eſt, emergit. lib. Introd. cap. 11. Vulgò Os paris *vocant: alii* Jugamentum: *Græcis ζύγωμα, ſive συζυγῶδες,* quaſi conjugale, & ex duobus conjugatum, *vocatur.*

FINIS.

Pag. 344. lin. 16. legatur: *& faucium: quam, tuſſicula, debiles &c.* Pag. 349. lin. 21. *propendent: muſculis, quos &c.* Reliqua, levia forſan, errata Lector benevolus ipſe corrigere non gravabitur.

